Ieronim Șerbu

IZGONIREA DIN RAI

NUVELE DE IERI ŞI DE AZI

IERONIM ŞERBU

IZGONIREA DIN RAI

Editura tineretului
Coperta de A. Olsofiev

VIȚELUL DE AUR

PETRE ERA DE PUȚIN TIMP mecanicul blocului. Cunoştea aproape toate apartamentele, deoarece locatarii îl chemau mereu pentru mici reparațiuni, fie la instalații, fie la tabloul electric sau la baie. Printre rarele apartamente în care nu intrase era şi cel al inginerului Tohăneanu. Auzise de la femeile de serviciu că avea cel mai frumos apartament din întreg blocul şi că era un om bogat.

Portarul, contabilul şi administratorul, cînd îl zăreau urcînd scările de marmură, încărcat cu pachete, îl întîmpinau cu un umil ,,s' trăiți, don' inginer !".

Pe portari se prefăcea întotdeauna că nu-i vede, deşi unul dintre ei, Mihai, cu faţa prelungă şi tăcută, se repezea regulat să-i deschidă uşa ascensorului. El nu se depărta pînă nu urca liftul. Şi atunci, cu un gest slugarnic, îşi scotea şapca din cap, apoi foarte grav îşi relua locul.

Petre, în acest răstimp, se întîlnise de cîteva ori cu inginerul în hol. Era un bărbat voinic, spătos, roşcovan, cu fălcile dure. Cu toate că fiinţa lui respira îndestularea, încrederea omului sigur pe sine, avea o privire neliniştită, puţin firească pentrji ochii lui bulbucaţi şi lichizi. Buzele le ţinea întredeschise, umede, dînd impresia că abia înfule„case ceva şi că era gata să spună o glumă. În realitate, inginerul rîdea uşor, înveselindu-se la orice fleac, dar la fel de iute se schimba la faţă, devenind posac şi furios.

Uneori furia îl congestiona. În asemenea stare nu clipea de loc, iar privirea i se învîrtea neliniştită, parcă cu ochi cu tot.

Petre se încrucişase cu el o dată în hol, altă dată pe palier. Nici nu ridicase bine mîna la şapcă şi inginerul trecuse pe lîngă el, fără să-l bage în seamă. „A doua oară o să aştepţi mult şi bine", bombăni Petre, hotărît să nu-l mai salute.

Era sigur că inginerul observase noua sa purtare. Într-adevăr, peste cîtva timp se afla în biroul ad-

ministratorului cînd prin uşa deschisă se auzi vocea zgomotoasă a inginerului Tohăneanu :

— Ia spune, administratorule, avem apă caldă diseară ?

— S' trăiți, domnu' inginer ! Da. cum să nu ! se ridică respectuos administratorul de la masa de birou.

— Dar cine-i dînsul ? întrebă inginerul, neui- tîndu-se la Petre.

— Nu-l cunoaşteţi ? E noul nostru mecanic. E foarte priceput şi harnic, dacă aveţi nevoie de ceva...

— Deocamdată nu, dar se pare că nu prea ştie să dea bună ziua la oameni, ar trebui să-l înveţi cum să se poarte.

— Petre, auzi ce spune domnu' inginer ? făcu administratorul.

— Să înveţe alţii cum să se poarte şi atunci o să dau bună ziua, răspunse sec mecanicul.

Administratorul îngălbeni. Se întîmplă însă un lucru neobişnuit. Inginerul Tohăneanu, încurcat în pachete, îl privi pe mecanic cu milă şi cu dispreț, într-atît i se părea de nesăbuită înfruntarea. Zîmbi strîmb.

— E colțos dumnealui ! Ia pune, mă, şi tu mîna şi du sus pachetele, îi porunci pe un ton de batjocură.

Petre îl strigă pe Gheorghe.

— Uitați băiatul de serviciu, să vă ajute el să duceți sus pachetele. Mai aveți nevoie de mine ? Se-n- dreptă spre administrator.

Tohăneanu se aprinse.

— Administratorule, nu-mi place băiatul ăsta, înțelegi ? îl fixă inginerul cu ochii săi bulbucați.

Administratorul ridică din umeri, încurcat, vru să închege o scuză, însă înainte de-a spune ceva, Tohăneanu şi dispăruse în ascensor.

„E cam într-o ureche inginerul astăzi, gîndi el. Nu pot să-l dau afară pe mecanic fără nici un motiv. E, e, uită că s-au cam schimbat vremurile !"

Petre nu înțelegea de ce se tulburase într-atît administratorul. Teama lui Tohăneanu, prevenirea cu care se purta cu el, ascundea o taină pe care mecanicul n-avea dc unde s-o cunoască. **În** calitate de cenzor, inginerul descoperise în registre, la descărcarea gestiunii, unele goluri acoperite cu cifre nereale şi nu suflase un cuvînt. **În** schimbul tăcerii lui, îl silise pe administrator să-i facă unele servicii pe care nimeni în afară de ei doi nu le ştiau.

De altfel, ori de cîte ori administrația rămînea în urmă cu plățile din pricina chiriaşilor care nu-şi achitau ratele, Tohăneanu avansa suma necesară, ceea ce era o mare înlesnire pentru bloc. Mai erau şi alți locatari bogați, dar se îngrijeau mai puțin de treburile administrative, mulțumindu-se să achite sumele datorate.

Ceilalți chiriaşi, adică majoritatea, formată din profesori, funcționari, pensionari, deoarece întîrziau să verse ratele lunare pentru întreținere, lumină, personalul de serviciu, nu îndrăzneau să întrebe nimic.

Erau bucuroşi să stea puţin de vorbă cu administratorul, care, pe cît de supus şi mieros se arăta faţă de locatarii bogaţi, pe-atît de arogant se purta cu ceilalţi. Ii bombarda cu avize de dare în judecată, dacă pînă la un termen anumit nu satisfăceau cerinţele administraţiei. Banii îi primea cu mina cuiva care îţi făcea o rară favoare.

— Ştiţi, doamnă, că aţi depăşit termenul, se simţea obligat să atragă atenţia femeii intimidate. Vă rog să achitaţi întreţinerea la timp. Din cauza dumneavoastră şi a altor locatari ca dumneavoastră este împiedicat bunul mers al administraţiei. Ştiţi foarte bine că în lunile de vară ne aprovizionăm cu păcură pentru iarnă. Avem foarte multe cheltuieli, doamnă, aşa că...

— Ştiu, ştiu, domnu' administrator, murmura biata femeie, fericită să scape cît mai repede din birou.

îndată după plecarea lui Tohăncanu, administratorul îşi luă o înfăţişare serioasă, mustrătoare. „ — Petre, nu vreau să-l superi pe domnul Tohă- neanu. E mai în vîrstă şi e natural să-l saluţi. Ce înseamnă că nu-ţi răspunde ? Poate e omul mai grăbit, mai preocupat, dumneata trebuie să-ţi faci datoria. Nu vreau să am neplăceri din pricina du- mitale. Dacă cumva ţi-e greu, n-ai decît să alegi. Mie îmi pare rău, dar n-am încotro...

— Dom'le administrator, spuse liniştit Petre, eu îmi fac slujba mea cum trebuie, dar nu sînt obligat să-l salut pe domnu' Tohăneanu dacă se preface că nu mă vede. Pentru asta nu pot să fiu dat afară. Şi eu nu sînt omul care să mă sperii de domnu' Tohăneanu şi nici de oricare altul. La nevoie, ştiu ce am de făcut şi unde să mă duc...

Administratorul îşi ascuţi auzul. Ultimele cuvintc îi displăcură, dar pricepu aluzia. „Se ştie apărat. Asta e periculos !" îşi spuse el.

— Dragă Petre, nu este vorba de aşa ceva, încercă administratorul să-l îmbuneze, inginerul Tohăneanu e om de treabă. Ce pagubă ai dară-l saluţi ?

La urma urmei îi faci şi lui plăcere şi mă scuteşti şi pe mine de plictiseli. Crezi că eu nu îndur destule ? Aşa-i slujba, dragă Petre. Viaţa te învaţă multe... sfîrşi el cu un ton compătimitor.

Văzînd chipul nemişcat al mecanicului, administratorul se aplecă spre urechea lui, şoptindu-i cu aerul că-i dezvăluie un mare secret :

— Şi unde mai pui că inginerul e darnic... Nu fi copil, de ce să nu profiţi ?

— Lasă, dom'le administrator, spuse Petre în silă şi coborî la cazane.

Petre se miră cînd, într-una din zile, se pomeni chemat sus la inginer de o slujnică tînără, vioaie, îmbrăcată într-un şorţ negru, cu gulerul şi mînecile albe, sclipitoare. Fata se rătăcise prin culoarele întunecoase ale subsolului, strigîndu-l mereu : Don' Petre, don' Petre ! Unde eşti ?

Petre îşi ştergea tocmai mîinile de păcură cu o cîrpă. Era în odaia maşinilor şi duduitul cazanelor îi umpluse auzul. Mai controlă o dată manometrul, apoi ieşi pe culoar, încuind cu o cheie mică uşa de fier.

— Pe dumneata te caut, se năpusti fata, vino, tc rog, repede sus, s-a stricat duşul şi domnul a rămas sub duş neclătit. E tare furios.

Pe Petre îl pufni rîsul. Şi-l închipui de inginei gol, cu bucile grase şi ochii bulbucați ațintiți spre stropitoarea duşului.

— De ce rîzi ? se miră naiv fata.

— A, prostii, nimic. Uite, îl trimit pe ajutorul meu, eu mă duc la masă.

Odaia lui Petre se afla jos la subsol, dar ferestrele dădeau în alee. încăperea era mică, curată, cu o chiuvetă de porțelan, un divan aşternut cu o scoarță românească, o masă şi două scaune. Deasupra divanului, Petre bătuse un raft din lemn de brad lustruit cu baiț, în care-şi ținea cîteva perechi de cărți. în perete avea un dulap unde-i atîrnau hainele, iar jos, pe policioară, stăteau grămadă cîteva vase şi tacîmuri.

Aici locuia Petre împreună cu nevasta lui, Flo- rica. Ea era lucrătoare la o țesătorie. Pleca dis-de-di- mineață şi se înapoia seara acasă. La prînz mînca la fabrică. Nu se vedeau decît seara şi atunci, la cină, îşi povesteau tot ce li s-a întîmplat în timpul zilei. Petre se căsătorise de vreo doi ani. Accidentul care îl silise să părăsească fabrica şi să-şi caute o muncă mai uşoară i se întîmplase un an după nuntă. Fusese cît p-aci să-şi piardă mîna stingă, dar o îngrijire deosebită îi salvase brațul.

I s-ar fi găsit o muncă potrivită în atelierul de vopsitorie, dar aerul greu, încărcat de mirosuri înecăcioase, ar fi fost primejdios pentru sănătatea lui şubrezită. La

radiografie i se înregistrase o uşoară pată la plămînul drept. Cîteva luni de odihnă şi mîncare bună fură de ajuns să se refacă, să se simtă din nou vînjos. Braţul stîng nu rezista încă la eforturi prea mari. De aceea, primise postul de mecanic la bloc, deşi oricînd s-ar fi putut înapoia la fabrică.

în timp ce-şi săpunea mîinile, Petre îi spuse ne- vesti-şi :

— A trimis inginerul după mine. I s-a stricat duşul şi a rămas, săracul, gol, sub stropitoare.

— Şi de ce nu te-ai dus ? întrebă Florica, învîr- tind lingura într-o oală încălzită pe reşou.

— S-a dus Grigore !

— Dar te-a chemat pe tine...

— Şi nu-i totuna ? Grigore este ajutorul meu.

— Da, dar el n-o să împartă banii cu tine.

— A ! la asta te gîndeşti... De ce să împartă cu mine ?

— Ție nu-ți trebuie. Oi fi avînd prea mulți...

Petre se opri din săpunitul mîinilor.

— Ce-i cu tine ? vorbi cu oarecare îndoială. îmi răspunzi în doi peri, ai avut vreo supărare la fabrică ?

— N-am avut nimic.

— Atunci ?

— Pe noi ne înghionteşte nevoia şi tu faci nasuri. Te-a chemat omul, du-te sus, drege ce ai de dres şi ia-ţi drumul tău. Vezi foarte bine că abia o scoatem la capăt cu ce cîştigăm amîndoi. De ce să dai cu piciorul cînd ţi se mai iveşte prilejul să iei un ban.

Florica turnă ciorbă în farfurii :

— Vino să mănînci.

— Păi, parcă altfel ne înțelesesem mai înainte. Ziceai şi tu că nu trebuie să mă las călcat pe bătătură şi acum văd că nu mai eşti de aceeaşi părere. Ce s-a schimbat ?

-— S-au schimbat multe. Noi dăm din colț în colț şi în fiecare zi se scumpesc toate că nu mai poți să te atingi de nimic. Unde o să ajungem cu scumpe- tea asta ? Nu se mai ia nici o măsură şi pe ce vrei să pui mîna costă milioane şi milioane. îți vine să înnebuneşti, izbucni mînioasă, înghițind repede o lingură de ciorbă, ca să înnăbuşe un nod de plîns.

— Şi tu vorbeşti aşa ? Ia uite ! făcu Petre surprins.

Se uită la chipul obosit al Floricăi, la trăsăturile ei crispate, la buzele strînse, amare.

În clipa aceasta îşi dădea seama că de la o vreme, nevastă-sa era mai puțin vioaie ca altădată şi mai apăsată de grijile zilnice. Prospețimea făpturii ei mici se ştersese ca o poleială, dar tot mai era frumoasă. Duminica mai ales, cînd se îmbăia şi se îmbrăca curat, îşi recăpăta iar prospețimea şi albeața dulce de femeie bălană. îl străbătu un sentiment cald, de milă şi dragoste pentru Florica. Totuşi, nu se putu opri să n-o mustre.

— Nu sîntem singurii care-o duc greu. Şi ceilalți tovarăşi o duc rău şi nu se pling. Trebuie răbdare, muncă. O să mai strîngem puțin cureaua, dar pe urmă o să le vină rîndul să-şi strîngă cureaua şi burtoşii.

— La ce-mi foloseşte răul altuia, dacă nu-mi face mie bine ? Deocamdată alții huzuresc şi noi nu mai ştim cum să ne cîrpim. Şi, nu te mai încrede că toți ai noştri o duc prost. Fiecare caută să se aranjeze cît mai bine. într-un fel vorbeşte la şedință şi altfel lucrează pe dedesubt. închide un ochi cînd e vorba de interesele noastre şi-l deschide bine pe celălalt să vadă ce-i pune în palmă patronul. Da' ție nu pot să-ți spui nimic, tu îi crezi pe toți cinstiți, dacă au carnet de...

— Şi de ce nu-i dați în vileag ? rosti Petre, cu un tremur uşor al feței.

— Tu crezi că e aşa de lesne ? Te învîrteşti printre tovarăşii de la sector şi acolo vi s-o fi părînd că lucrurile sînt netede ca în palmă. Dar mai va... Uite, pe Stănică îl cunoşti, de cîte ori nu l-au încolțit la şedință, şi degeaba. Pînă la urmă a ieşit basma curată şi-şi vede mai departe de afacerile lui. Nu ştiu cine-l acoperă. Şi mai sînt şi altele...

— Şi ce mi-l dai de exemplu pe Stănică sau cine-o mai fi el ? O să le meargă o dată, de două ori, pe urmă o să fie vai de mama lor. Au intrat şi ei în partid Ta înghesuială. Le vine rîndul şi ăstora, nu te teme tu.

— Bine, bine, mănîncă, spuse Florica împăciuitoare. Ce te-ai îngălbenit ? N-am vrut să te necăjesc. Am vorbit şi eu aşa ca să-mi uşurez năduful... De cînd vreau rochia cea albastră cu flori, pe care am văzut-o amîndoi în vitrină la „Balonul de Aur" şi nu pot să mi-o cumpăr, murmură femeia, cobo- rîndu-şi pleoapele, ruşinată parcă de destăinuire.

Petre se lumină, deşi o cută de tristeţe îi mai stăruia în colţul gurii.

— Am să-ți cumpăr rochia albastră.

Nu i-o făgăduia pentru întîia oară, însă nu izbutise să adune toți banii. în pragul ușii răsări Gri- gore, cu o mutră amărîtă.

— Du-te dumneata, nea Petre, pe mine m-a dat afară.

— Cum, mă ? De ce te-a dat afară ?

— Şi-a boldit ochii de broscoi la mine şi m-a întrebat : „Cine eşti tu, bă ?". „Ajutorul de mecanic, Grigore," i-am zis eu. „Du-te dracului şi cheamă-l pe Petre, auzi ?"

— Las', că-i sucit. Are el ce are cu mine. îmi caută pricină.

Petre vru să-i spună ceva Floricăi, dar ea, fără să scoată nasul din farfurie, îi înțelese şovăiala

— Faci cum vrei, spuse.

Petre tăcu, îşi luă un ciocan şi un cleşte, le vîrî în buzunarul salopetei şi urcă la etaj. Pe-o placă îngustă, de alamă, era săpat numele inginerului „Ghe- orghe Tohăneanu". Petre sună. Ii deschise uşa fata care-l căutase mai înainte.

— E ! a binevoit să vină *domnul* mecanic ? se auzi o voce din fundul apartamentului. Adu-l mal repede încoa...

Fata se fîstîci şi în loc să-l îndrepte spre baie, prin culoarul în care se afla camera şi bucătăria, îl purtă prin salon, apoi în dormitor, unde, întins pe un pat larg şi jos, inginerul, cu ochelarii pe nas, răsfoia o gazetă.

O secundă îl cercetă prin lentile, de jos pînă sus, cu o duşmănie închisă, pe bărbatul din faţa lui, palid, cu înfăţişarea aspră şi sprîneenele îmbinate, cu o bărbie lată, dezvăluind o voinţă încăpăţînată.

Petre îl înfruntă senin, deşi îl plictisea această atitudine a inginerului. Fu gata să spună ceva, dar Tohăneanu i-o luă înainte.

— Aştepţi cumva invitaţii speciale, amice ?

— Am stat la masă. D-aia vi l-am trimis pe Gri- gore, răspunse Petre cuviincios.

— Uite, baia e alături, cînd eşti gata îmi spui.

Inginerul îl urmări de după ochelari, bombăni

ceva nelămurit şi continuă să citească ziarul. N-avea răbdare, îşi scoase ochelarii pe care nu-i întrebuinţa decît noaptea cînd citea ziarele, se înfăşură în halatul lînos şi începu să se plimbe prin salon.

Soţia lui era în sufragerie, iar fiică-sa în odaia ei îşi încerca în faţa oglinzii o pereche de ciorapi deschişi şi transparenţi, zîmbindu-şi satisfăcută. Prin glasvand, inginerul vedea mişcările soţiei sale, care-i arăta fetei cum să aranjeze farfuriile şi tacîmurile.

Inginerul avea astă-seară invitaţi. Nu veneau decît doi prieteni de afaceri, cu nevestele lor. Primul era textilistul Zamfirescu, stăpîn pe două fabrici, una la Bucureşti şi cealaltă la Arad. Cel de-al doilea, Dinu Anastasiad, director general la Banca de Credit şi Scont, adunase o avere imensă prin înlesnirea transferărilor de valută în străinătate. Nu era propriu-zis o masă de afaceri, deoarece abia în- cheiaseră una cu nişte motoare electrice şi o însemnată cantitate de textile, urmînd ca încasarea banilor să se facă în cîteva zile prin Banca de Credit şi Scont.

în această afacere erau deopotrivă interesaţi toţi trei. Inginerul Tohăneanu procurase motoare. O parte le livrase din depozitul lui secret de pe şoseaua Viilor, părăsit de asociatul său neamţ care, o dată cu prăbuşirea Germaniei, fugise grabnic din ţară. Inginerului Tohăneanu nu-i plăcea să-şi amintească de el, cu atît mai mult cu cît nu folosea lâ nimic.

Depozitul acesta de materiale tehnice preţioase, care nu se găseau pe piaţă, era proprietatea lui. Este adevărat că

nu-l costase prea scump. Herr Johann Kupfer în zadar l-a rugat ca, în schimbul averii ce i-o lăsa aci, să-l despăgubească măcar cu o sumă. La această cerere, inginerul căscase ochii bulbucaţi, cu o surprindere naivă : de unde să ia el bani ? Herr Johann Kupfer se înfuriase, ţipase că e un „schwein", ceea ce inginerul Tohăneanu, oricît de puţină nemţească ştia, înţelese că era un cuvînt jignitor. Cu o voce răguşită, aspră, îl ameninţase pe neamţ, că dacă nu dispare mai repede, îl denunţă.

Herr Johann Kupfer, sufocat de neruşinarea şi cinismul inginerului, printr-un efort peste puterile sale, reuşi să-i şuiere în obraz : escrocule !

De-atunci, Tohăneanu îi pierduse cu desăvîrşire urma. Dar ce Dumnezeu l-a apucat acum să se gîn- dească tocmai la Herr Johann Kupfer ? în definitiv, aşa sînt afacerile. A, da, anunţul din „Argus" cu radierea unor firme germane i-a amintit de toată povestea asta. Mai bine s-ar gîndi la altceva. Are atîtea motive să se bucure de viaţă şi gîndul lui fuge spre un trecut mort şi îngropat

de mult. Nu, n-avea nici o pricină să se amărască astă-seară. „Ciudat om mai sînt", reflectă inginerul. Reflecția asta o făcea ori de cîte ori îl încerca o stare de nemulțumire inexplicabilă. Ducă-se dracului trecutul... Ce putere mai avea asupra destinului său ? Şi apoi, el, Tohăneanu, nu credea decît în prezent. Viitorul ? Asta era consolarea neputincioşilor şi idealiştilor.

„Nu dau din mînă o singură clipă bună, pentru întreaga fericire viitoare", avea obiceiul să spună prietenilor, uneori, cînd se aprindea în cîte o discuție, ca în vremurile îndepărtate ale tinereții.

Peste o săptămînă, zece zile, va încasa aproape 6 miliarde numai partea lui. din noua afacere îr> cheiată, ceea ce reprezenta 150—200 de medalii. Dacă socotea bine, cîştiga aproape 500o/0 la motoarele lui electrice. În afară de asta, la o singură lovitură de bursă putea să dubleze numărul medaliilor. Pentru aceasta avea deplină încredere în Anastasiad. El era în legătură cu marii financiari şi se şoptea la bursă că lucra după indicațiile primite direct de la cabinetul ministrului de finanțe.

Scăderile sau urcările bruşte ale medaliei se organizau sus, în cerc închis, aşa încît era ferit de surprize. De altfel, niciodată pînă acum Anastasiad nu se înşelase. Jocul de bursă era un hazard pentru jucătorii obscuri, dar nu pentru cei care făceau cărţile. El avea norocul să fie în preajma acestora din urmă. Da, da, Dinu Anastasiad era un prieten nepreţuit. Şiretul, îl iscodise o dată discret, asupra rezervei sale de medalii. „Am două mii de bucăţi, dacă eşti dornic să afli", ar fi vrut să-i destăinuie cu un licăr de bucurie, dar prudent îşi lăsase colţurile gurii în jos, într-o grimasă de indiferenţă : „N-am cine ştie ce..."

Inginerul Tohăneanu simţea că începe să se înviorezе. Un sentiment de siguranţă punea din nou stăpînire pe fiinţa lui. Orice s-ar întîmpla, stătea pe o temelie solidă şi n-avea de ce să se teamă. Prea risipitor nu era, deşi îi plăcea să treacă drept un om generos. Bine, bine, generos, dar cu măsură. Era încredinţat că e de ajuns să faci cîteva gesturi largi, la momentul potrivit, ca să creezi în jurul tău impresia de dărnicie. Asta prindea bine şi în legăturile cu cei mici, îşi spunea el. Primilor le cîştigi bunăvoinţa, iar celorlalţi le trezeşti respectul şi invidia.

Se folosise de acest mijloc cu iscusinţă, reuşind acolo unde alţii se izbiseră de porţi închise. Cum i se dăduse întîietate ofertei lui din zecile de oferte prezentate de Societatea Generală Electrică pentru comanda de cablu ? El ceruse un preţ mai scump şi totuşi luase comanda. Era exact acea împrejurare prevăzută de inginerul Tohăneanu, cînd trebuia să fie generos şi mai ales cu tact.

Directorul biroului de comenzi al societăţii avea o pasiune costisitoare : pietrele preţioase. De fapt nu era pasiunea lui, ci a amantei sale. Pe inginerul Tohăneanu îl costase cîteva mese în oraş, iar la ultima din ele, scoase din buzunar o cutiuţă neagră, elegantă, cu fundul pluşat. Strălucirea briliantului, fixat în montura de platină, îl făcuse pe director să exclame :

— Dar, dumneata eşti un om de gust, domnule inginer !....

Inginerul primise măgulirea şi, fireşte, şi comanda... Felul cum suflase de sub nasul concurenţilor comanda de cablu, îi deşteptă un surîs de învingător.

Nemulţumirea dinainte se risipise şi o căldură bună îi cuprinse mădularele, producîndu-i o destindere interioară.

— Ei, eşti gata ? îl întrebă pe Petre care-şi aduna sculele.

— Da. Acum merge cum trebuie.

Tohăneanu scoase din buzunarul halatului o hîr- tie de o sută de mii, despăturită şi o flutură înaintea mecanicului.

— Poftim !

— N-am să vă dau rest.

— Ţi-am cerut eu rest ?

Petre îl privi atent. Gîndul îi fugi la Florica, la rochia ei albastră. Şovăi, dar numai o clipă, şi imediat se regăsi.

— Reparaţia nu face decît zece mii, spuse cu glasul uscat. Atît face, atît îmi daţi!

Tohăneanu îl cîntări din ochi, cu surprindere. Se văzu cu mîna întinsă, atîrnînd în aer.

— Şi acu ce vrei, să mă duc eu să schimb ? se iuţi inginerul. Ia banii şi-mi aduci restul mai tîrziu.

— Bine, mă întorc îndată, spuse Petre, apăsat.

Tohăneanu clătină din cap, bombăni ceva, uitîn-

du-se după Petre. Intră în baie, scoţîndu-şi halatul în faţa oglinzii.

Suprafaţa de cleştar îi întoarse imaginea. Era încă destul de voinic, dar carnea pîntecului se muiase şi se rotunjise. Sub bărbie îi atîrna o mică guşă. Inginerul întinse gîtul şi guşa dispăru. Va trebui să facă masaje, guşa asta nu-i plăcea de loc. Încolo, pentru vîrsta lui de cincizeci şi doi de ani, arăta încă destul de bine. Toracele şi braţele mai erau încă musculoase. Mai ales pieptul lat, cu iarba părului crescută bogat, îi dădea o senzaţie de forţă şi

sănătate. De fapt nu suferea de nimk I se îngroşase puţin sîngele şi uneori inima îi bătea neregulat. Era o simplă nervozitate. Muncea prea mult, se enerva cu tot felul de oameni... Ar fi vremea să se mai potolească şi să nu pună suflet în toate. Da, ăsta era marele lui păcat. Punea prea mult suflet în orice fleac.

Umblînd cu palma pe piept, descoperi un semn vînăt deasupra sinului şi zîmbi orgolios. „E tare neastîmpărată Ţuchi"... Deveni deodată preocupat şi încuie uşa la baie. Noroc că Leonora făcea treaba asta numai noaptea şi în silă. De la naşterea fiicei lor, Nina, soţia sa se schimbase cu totul. Arăta din ce în ce mai puţin interes pentru nopţile conjugale, şi acelea destul de rare. Era mereu plictisită. În schimb începuse să mănînce mai mult şi să-i placă reuniunile de bridge, organizate în fiecare joi după amiază, la ea acasă sau la vreo prietenă. De obicei pierdea la joc, dar inginerul accepta această cheltuială ca o despăgubire a libertăţii sale.

Reveni la oglindă şi cercetă din nou semnul muşcăturii. Va rări vizitele la Ţuchi. Trebuia să se menajeze. Un duş

bun şi o frecţie cu alcool îl va mai înviora. în baie totul strălucea : barele de metal, porţelanul chiuvetei, pardoseala de gresie, plăcile verzi de faianţă cu care era căptuşită odaia.

Inginerul intră în cadă şi deschise robinetul. Apa caldă ţîşni prin sită într-un mănunchi puternic de fire lungi şi luminoase. Tohăneanu se vîrî sub duş, gîfîind sub împunsăturile repezi şi fierbinţi. Se în- vîrtea pe loc, oferindu-şi cînd spatele, cînd pieptul duşului fierbinte, pînă ce i se încinse pielea. După aceea dădu drumul apei reci. Trecerea bruscă de la cald la rece îl înfioră. începu să sară, să se lovească cu palmele pe spate, pe burtă, suflînd a frig. Ieşi repede din baie, învelindu-se în halatul lînos. Se aşeză cîteva clipe în fotoliu, ca să-şi recapete răsuflarea. Cînd i se linişti respiraţia, îşi umplu palma cu alcool, frecţionîndu-se cu putere pe tot corpul. Apoi încet, fără grabă îşi puse cămaşa de mătase, prinse manşetele cu butoni împletiţi de aur. îşi alese o cravată de fular, deschisă, şi-o înnodă tacticos la gît şi numai după aceea îşi trase pantalonii.

Era un obicei din tinereţe, de care nu se putea dezvăţa. Şi Leonora îl certase de cîteva ori, deoarece stătea în faţa oglinzii în cămaşă, cu pulpele dezgolite şi-şi făcea cravata. „Ce obicei e ăsta să stai în asemenea hal ? Pune-ţi, domnule, pantalonii!" Nu reuşise însă să-l dezbare de acest prost obicei. Dintre amîndoi, ea fu aceea care renunţase să-i mai facă observaţii. Uneori însă, cînd era mai rău dispusă, îi arunca peste umăr : „Ţi-oi fi închipuind că ai picioare frumoase". „Vrei să spui că nu ?", cocheta inginerul, ridicînd un picior. Era musculos şi năpădit de păr încîlcit.

Văzîndu-l în salon, Leonora înălţă din sprinceană în semn de mirare.

— M-am grăbit şi eu, ce vrei, e ora nouă. îndată ne sosesc musafirii.

— Ai dreptate, sînt aşa de obosită, spuse Leonora aşezîndu-se pe divanul din nişa largă, netezindu-şi rochia să n-o şifoneze. Ştii cît am muncit!

Tohăneanu se apropie de ea şi o sărută recunoscător pe frunte. „Exagerează", îşi spuse în gînd. Prea multă mîncare nu se gătise, şi apoi asta era treaba bucătăresei. Pateurile, icrele le cumpărase el de la magazinele din oraş.

Inginerul se prefăcea întotdeauna că o crede, deşi ştia foarte bine că nevastă-sa n-avea de ce să fie obosită. Socotelile casei le făcea jupîneasa : cheltuielile zilnice, spălatul rufelor, plata luminii cădeau în sarcina ei. Bucătăreasa primea doar instrucțiuni ce să pregătească, iar fata cea mică se îngrijea de curățenia apartamentului. Leonorei îi rămînea prea puțină treabă de făcut în casă şi de-altfel această îndeletnicire nici n-o prea amuza. Totuşi avea curiozitatea de a apărea în ochii soțului ei drept o bună gospodină care se ocupă de casă, de aceea se văieta mereu că este obosită.

— Draga mea, poate ar trebui să faci puţină mişcare, stai prea mult în casă, căută inginerul să găsească o pricină a închipuitei ei oboseli.

— Mişcare ? Te înşeli, eu am nevoie să schimb aerul, să fiu liniştită, să nu fac nimic, nimic... spuse Leonora, tîrîndu-şi cuvintele şi închizând pleoapele ca de-o prea mare oboseală.

Trupul şi-l ţinea însă. drept, cu pieptul ridicat, strîns în rochia de mătase imprimată. Degetele ei cărnoase şi albe mîngîiau lenevos florile unui şal colorat. Leonora era o femeie cu trăsături frumoase, regulate şi severe, cu pielea netedă, cu ochi căprui, mari şi fără strălucire. Pieptul înalt o silea să-şi ţină gîtul întins, drept, făcînd impresia că priveşte lumea de sus.

— Foarte bine, du-te şi te odihneşte la Predeal. Dacă vrei îţi reţin chiar mîine două camere. Pleci cu Nina. Tu ai amînat mereu, era doar vorba să pleci la 1 şi astăzi sîntem în 8 august.

— Nici nu mă gîndesc să mă duc la Predeal, acolo este o plictiseală de moarte, îşi ridică cu greutate Leonora pleoapele ostenite. Am nevoie de soare, de lumină, de societate. Ce idei ai, dragă George ! spuse Leonora cu un ton surprins, ca şi cînd soţul ei i-ar fi făcut o propunere absurdă.

— Mergem la mare, mamă, la Carmen Sylva, este mai şic, sări Nina, care auzise ultimele cuvinte intrînd în salon.

— În sfîrşit, ai terminat şi tu cu toaleta, remarcă plictisită Leonora.

— Am fost mai vrednică astăzi, spuse Nina, aruncîndu-se pe un colţ al divanului. Papi, ai o ţigară ? îi ceru lui Tohăneanu.

— înainte de masă ?

— Dar tu nu fumezi ?

— Bine, mie n-are ce să-mi strice.

— Papi, tu mă refuzi ? îşi ţuguie buzele, privin- du-l drăgălaş şi irezistibil ca Alida Valii.

Nina purta aceeaşi pieptănătură ca artista italiană, lăsînd să-i cadă pletele moi şi lucioase pînă la umăr. Buzele şi le ruja tare, mărind desenul gurii, pe care o voia expresivă şi senzuală. Ochii îi avea ca ai maică-şi, mari şi căprui, dar rimelul de pe gene le dădea o adîncime pe care n-o aveau. Nina împlinise 19 ani, însă uneori părea mai în vîrstă, mai ales atunci cînd lua o înfăţişare gravă, visătoare, deschi- zîndu-şi gura într-un surîs amar ce voia să destăinu- iască experienţa... Aceste clipe erau rare, deoarece firea-i veselă, nepăsătoare îi alunga de pe obraz masca de dezabuzată.

— Tu ştii că nu-ţi rezist, spuse inginerul, întin- zîndu-i portţigaretul de aur.

— Da' de unde, făcu pe supărata Nina, alintîn- du-se ca un copil. De cîteva zile mi-ai spus că-mi iei o brăţară de la Papazian şi tot nu mi-ai adus-o. Tu nu mă iubeşti.

— Bine, dar ai o brăţară, răspunse moale, neconvins, inginerul.

— Nici nu se compară cu aia de la Papazian. E o brăţară modernă, nu o rablă ca asta. Desigur, ce-o să spună prietenele mele, Nina Tohăneanu nu-şi poate permite, tatăl ei...

— Ei lasă că ți-o iau într-o zi, două, o întrerupse inginerul înțepat ușor în vanitatea lui.

— Ce șireată ești, spuse Leonora cu admirație și invidie, știi să scoți de la tatăl tău tot ce vrei. Eu niciodată nu m-am priceput.

— Ei haide, haide, o mîngîie inginerul pe mînă, trăgîndu-și taburetul mai aproape de divan. Ce, tu n-ai destule bijuterii ?

— Nu spun asta, dar le-am strîns în 20 de ani de căsnicie.

— Mamă, eşti geloasă pe mine ? se îmbufnă Nina.

—- Nu vorbi prostii că mă doare capul, spuse

Leonora. Mi se pare c-a sunat cineva. Deveni atentă : Da, sună. Nina, aprinde tu luminile.

Primii sosiţi fură soţii Zamfirescu. Amîndoi făceau perechea cea mai nepotrivită din lume. El era înalt, ciolănos, aproape chel, îmbrăcat iarna şi vara în haine închise. Acum purta un sacou cafeniu la doi nasturi, ceea ce îşi închipuia că este o deosebită fantezie, pe care n-ar fi trebuit să şi-o îngăduie un fabricant serios şi stimat ca el. Avea un cap osos, puternic, cu o bărbie

lunguiaţă. Fălcile îi erau însă puţin căzute. Uitătura era rece, scrutătoare, ceea ce accentua solemnitatea figurii sale. îşi măsura cuvintele, pîndind efectul lor asupra celorlalţi. Asculta la fel de atent tot ce i se spunea, bineînţeles cînd era vorba de afaceri. Greu puteai să smulgi un **secret,** de la Zamfirescu.

În schimb, soţia lui era veselă şi avea mereu cîte ceva de spus. Vorbea într-una şi despre orice, cu aceeaşi volubilitate şi plăcere. Mică, formată numai din rotunjimi, se rostogolea dintr-un colţ la celălalt al salonului, cercetînd curioasă apariţia vreunui obiect nou în salon : un bibelou, un vas de Murano, un scaun veneţian încrustat cu plăci de sidef. Totul o interesa şi avea păreri despre toate, deşi nu se pricepea la nimic. După ce ocolea salonul, se aşeza lîngă gazdă şi începea s-o descoasă pînă ce nu mai avea ce să afle. După aceasta, începea să înşire fără nici o reţinere tot ce se petrecea la ea în casă : despre servitoarea care-o fura, despre inflaţie, despre fiul ei mai mic, Vlad, care-şi pierdea nopţile în chefuri, despre noua rochie pe care şi-o comandase la croitoreasă. Numai despre afacerile bărbatului ei nu putea să spună mare lucru, deoarece Nae Zam- firescu nu sufla un cuvînt.

Textilistul era vechi prieten de afaceri cu Gheorghe Tohăneanu. Inginerul însă nu-l putea suferi. **În** unele împrejurări, îl ajutase cu sfatul lui şi apoi numele lui Zamfirescu era o carte de vizită pe piaţă. Tohăneanu trăsese foloase din această prietenie, dar niciodată, într-un moment hotărîtor, textilistul nu-l sfătuise deschis ce anume trebuia sau nu trebuia să facă.

Iar în ce priveşte operaţiile sale, păstra o tăcere, din care nu putea să-l scoată nici iscusinţa inginerului, nici apelurile lui la prietenie. Deviza lui Zamfirescu era că „succesul în afaceri îl garantează discreţia". El mai avea şi o maximă, pe care o rostea numai în ocazii solemne : „Cînd este vorba de bani, nu există prieteni".

De aceea nimeni în jurul lui nu ştia exact ce avere are, în afară de aceea pe care o cunoştea toată lumea : cele două fabrici.

Faptul că inginerul reuşise să-l intereseze în afacerea cu motoare electrice şi textile, îi dovedea lui însuşi că este bună şi, la drept vorbind, Tohăneanu o socotea ca o izbîndă a inteligenței sale. Măsurile de siguranță le luase însă Zamfirescu. El montase afacerea ca pe-o maşinărie perfectă, fără să uite cel mai neînsemnat amănunt : încasarea banilor în clipa plecării mărfii din depozit, transformarea leilor în devize şi transferarea lor la o bancă elvețiană, unde avea un cont deschis.

Partea ultimă a operațiunii nu era cunoscută de- cît lui Dinu Anastasiad, deoarece prin el se făcea transferul. Este adevărat că inginerul se încăpățîna să-şi păstreze avutul la el acasă. Il obseda bănuiala că la transfer, Anastasiad avea mijloace să-şi însuşească un procent serios din devize, fără să fie simțit. De aceea prefera să-şi țină devizele ascunse în baie, sub o dală.

Ca de obicei, prima lui întrebare fu :

— Ce mai e nou ?

Zamfirescu se întinse într-un fotoliu, găuri vîr- ful trabucului, apoi îl aprinse la flacăra chibritului. Toate gesturile le făcea încet, ca un om care nu se grăbeşte.

— Dumneata nu ştii că-i agitaţie în oraş şi... ce dracu e cu trabucul ăsta că nu trage...

— Ştiu, dar crezi că e ceva serios ? se schimbă dintr-o dată Tohăneanu, devenind încordat.

— Ce importanță are ce cred eu...

— Bine, bine, dumneata eşti un om cu experiență şi oricum... se sili să zîmbească inginerul, simțind cum creşte în el aversiunea împotriva bărbatului din fața sa.

— De, e bine să-ți iei măsuri din vreme înaintea unei lovituri.

— Ce măsuri, dacă nu ştii cum şi cînd va fi dată lovitura ? se aprinse brusc inginerul.

— Să vedem ce spune şi Anastasiad, ocoli răspunsul textilistul, sugîndu-şi vîrful trabucului.

Tohăneanu îşi plimba privirea sa neliniştită pe fălcile căzute cu pielea subțire, gălbuie, ale textilis- tului şi încercă o senzație de dezgust. „Parcă-i un mort", gîndi răsucindu-se în fotoliu. Apoi mintea lui se opri asupra unui alt gînd. Piața era foarte instabilă, medalia urca necontenit. Ajunsese la 30 milioane. Desigur că se realizau cîştiguri frumoase, dar ce avea să urmeze ? Ceva îl neliniştea în acest joc de miliarde, în care erau prinşi el, Zamfirescu, Anastasiad, şi alții ca ei.

Uneori, cînd se gîndea mai adînc, avea impresia că ei înşişi erau înlănțuiți în această horă a miliardelor, şi că fără să-şi dea seama, lanțul cu inelele de aur îl strîngea încet, neînduplecat... Şi atunci cînd avea curajul să privească realitatea în față, Tohăneanu descoperea existența unor legi ascunse ochilor lui rătăciți, al căror tîlc nu-l înțelegea, dar care îl înfricoşau. Ele erau potrivnice şi desfăşurarea lor avea ceva neîmblînzit şi de neînlăturat.

În aceste clipe de rară luciditate, ca şi cînd crusta groasă a omului de afaceri s-ar fi topit şi ar fi reapărut din nou o imagine ştearsă şi îndepărtată a unui Tohăneanu tînăr, el desluşea veghea unei raţiuni neadormite.

Lui Tohăneanu i-ar fi fost ruşine să spună asemenea gînduri unui prieten de afaceri, care i-ar fi rîs în nas, dar el simţea că întreaga viaţă a oraşului, a oamenilor celor mai hotărîţi ascultă de acest creier puternic, clarvăzător. Şi nu se putea ca tot ceea ce se întîmpla acum, lui să-i fie străin. De aceea inginerul se temea, dar în acelaşi timp se şi îndîrjea. Nu, va trebui să lupte m^i departe. îşi va aduna întreaga energie şi pricepere şi va lupta pas cu pas, clipă cu clipă... Gfndurile îi fură întrerupte de intrarea lui Anastasiad. Era singur. Venise fără soţia lui. Cu maniere politicoase scuză lipsa ei sub pretextul unei nevralgii subite. Adevărul era că ea refuzase să meargă. „Dragul meu, una este legăturile de afaceri, şi alta relaţiile sociale. Tu ai obligaţii, du-te !" îi spusese soţia lui.

Anastasiad îi sărutase mîinile, încuviințînd : „Ai dreptate".

Nu uitase că averea şi postul de director general al Băncii de Scont se datorau nevesti-şi. Familia ei îl sprijinise să urce treptele măririi. Fără aceşti susținători, credincioşi şi săritori, el ar fi rămas acelaşi băiat frumos, cu trăsături feminine, irosindu-şi nopțile la baruri, invitat la mesele altora... Trecuseră ani, dar Anastasiad arăta tot tînăr, deşi era un bărbat de 45 de ani. îi albise părul la tîmple şi de la nări porneau două cute fine spre colțurile gurii. Avea un nas subțire, acvilin, cu nările tăiate adînc, ceea ce îi dădea un aer de distincție şi mîndrie. Se purta foarte elegant : un sacou de gabardină, încheiat la un singur nasture, lăsînd să se vadă o cămaşă de mătase crem, mată, întinsă pe piept.

De cum intrase, fu imediat înconjurat de atenția tuturor. Leonora îşi luă o ținută mai distinsă, de „grande dame". Anastasiad era pentru întîia oară oaspetele ei. Tinca Zamfirescu era gata să-l asalteze cu fel de fel de întrebări, dar bărbatu-său o preveni discret :

— Potoleşte-te !

Tohăneanu voia să apară natural, dar era totuşi puţin stingherit. Singurul neschimbat era Zamfirescu, care trăgea din trabuc, fără să mişte un muşchi al obrazului său înlemnit. Doar Nina avea un neastîmpăr ascuns, care se trăda în gesturi mici, dezordonate, într-un rîs artificial-. Nimeni însă nu observase. Din cînd în cînd, Anastasiad îi arunca o privire de înţelegere tainică.

Servitoarea cea tînără înlătură uşile de cristal ale glasvandului.

În timpul mesei, mîncarea bună, vinul împrăş- tiară stinghereala de la început. Fiecare se simţea mai vesel, mai sigur de sine, îngăduindu-şi să se poarte cît mai deschis.

Cafeaua se servea în salon şi profitînd de-o clipă cînd era alături de Nina, Anastasiad îi strecwă şoptit :

— De ce n-ai venit ?

Tohăneanu îl prinse imediat de braţ şi se retrase împreună cu Zamfirescu, fără să fie cu totul izolaţi de femeile care se aşezaseră pe divan, discutînd între ele.

Nina căuta să ia parte la discuţia mamei ei cu Tinca Zamfirescu, dar cuvintele lor îi zburau pe lîngă ureche, fără să priceapă înţelesul lor. întorcea mereu capul înspre Anastasiad, care se aşezase în fotoliu cu faţa îndreptată spre ea, ca s-o poată urmări în voie.

— Spune, dragă Anastasiad, n-ai impresia dumneata că ni se pregăteşte ceva ? începu discuţia Tohăneanu.

— Stabilizarea ! surise bancherul.

— Ei, da...

—- Nu pricep însă de ce eşti atît de îngrijorat ?

— Crezi că nu am de ce ? În definitiv, nimeni nu are cunoştinţă cînd va veni, cum va fi făcută, care vor fi urmările... Bîjbîim în necunoscut. în sfîrşit, nimeni nu ştie, e un fel de-a vorbi, poate că dumneata, care eşti mai aproape de zei, îl măguli inginerul, în speranţa că-l va face să vorbească.

Anastasiad deveni îngîndurat, ezită puţin, apoi cu un aer superior spuse :

— Fireşte că ştiu, n-aş putea pretinde că cunosc toate amănuntele, dar, în sfîrşit, în linii mari... În orice caz, poţi fi absolut liniştit.

Tohăneanu făcu un cap îndoielnic. Ochii săi bulbucaţi străluceau mai viu, ţintindu-l pe Anastasiad.

— Ceea ce este sigur, dragă domnule inginer, este că treaba asta n-are nici o şansă de reuşită. Asta-i hotărît, afirmă sentenţios bancherul. La urma urmei refacerea ţării se face cu capital, nu ? Demonstraţiile, manifestaţiile muncitorilor nu valorează două parale. Braţele de muncă, ca să pună în mişcare fabricile, uzinele, au nevoie de capital. Şi capitalul îl stăpînim noi. Vor încerca să-l îngrădească, dar să nu uiţi un lucru, dragul meu, capitalul este ca argintul viu : dacă vrei să-l prinzi, îţi fuge printre degete.

încălzit, Anastasiad se opri o clipă, își șterse ușor fruntea cu o batistă spumoasă, apoi, încîntat de propriile sale argumente, urmă :

— Comuniștii au dreptate într-un singur punct : capitalul n-are patrie, pentru el nu există granițe. În asta stă și puterea lui. Vor căuta să-i dea o lovitură, dar va fi o lovitură în gol. Capitalul o va șterge peste graniță. Și de asta am grijă eu, glumi Anastasiad.

Rîse și Tohăneanu. Zamfirescu își reaprinse trabucul și fuma fără să dea nici un semn că-l interesa discuția, cu toate că nu scăpa nici un cuvînt. El tăcea și asculta.

— Tot ce spui e just, dragă Anastasiad, reluă Tohăneanu încă nu destul de lămurit.

Ceea ce auzise pînă acum erau vorbe. El voia să afle precis, să capete o certitudine.

— Totuşi, eu cred că sînt necesare unele măsuri.

— Fireşte, fireşte, poate te referi la afacerea aioastră ?

— Desigur că n-o să ne încărcăm cu maldăre de hîrtii. Nu este nici o grabă. Cu 48 de ore înainte de lovitura comuniştilor, voi fi înştiinţat. Şi de altfel un lucru este clar : Ai noştri sînt în guvern şi vor frîna orice exces. Recunosc, este nevoie de o însănătoşire a vieţii economice, dar pentru aceasta concursul nostru este indispensabil. Pînă la urmă vor înţelege şi comuniştii acest lucru, te asigur... Aşa încît, dragul meu, lasă copilăriile. Ce părere ai de un pocheraş, să mai alungăm gîndurile negre ? sublime pe ultimul cuvînt Anastasiad, în derîdere.

— Joc şi eu, sări Nina de pe locul ei. Mă primiţi ca parteneră ?

— De ce nu ? Cu plăcere, răspunse galant Anastasiad.

— Papi, tu mă laşi ?

— Dacă-ţi cedează locul doamna Zamfirescu.

— Nici nu mă gîndesc, abia aştept să mă distrez puţin, se grăbi Tinca, rostogolindu-se spre masa de pocher, în jurul căreia începuseră să se aşeze jucătorii.

Nina, ca din întîmplare, se alătură de scaunul lui Anastasiad. Leonora stătea lîngă soţul ei, îi purta întotdeauna noroc. într-adevăr, din primele ture şi cîştigase vreo zece medalii. Tohăneanu se bucura şi parcă îi trecuse somnul care-l cuprinsese pe neaşteptate, ca un val cald şi bun. Anastasiad pierdea. Era enervat, îi tremurau uşor nările, dar continua să fie amabil şi să

spună cîte un spirit. Trecuseră două ore de joc încordat, în care cărţile se tăiau repede, în timp ce jucătorii deveneau mai concentraţi. **În** sfîrşit, Anastasiad se refăcu. De data asta pierdeau soţii Zamfirescu. Textilistul măcina vîrful trabucului, indiferent, arătînd acelaşi chip opac, cu fălcile căzute.

După turul de onoare, partida se închise. Semnalul de plecare îl dădu Anastasiad.

— E unu noaptea, e timpul să ridicăm şedinţa...

Tohăneanu îşi conduse musafirii pînă la uşă, ţi-

nînd o mînă în buzunar şi jucîndu-se cu cele opt monezi cîştigate. Era somnoros şi mulţumit de sine. Avea sentimentul că se răzbunase oarecum pe texti- list.

în uşă, Nina, dîndu-i mîna lui Anastasiad, îi şopti la ureche :

— Viu mîin£ la tine.

în spatele ei se afla Tohăneanu, care desluşise ceva, dar refuza să primească înţelesul real al cuvintelor, încăpăţînîndu-se să creadă că-l înşelase auzul.

— Mergem la culcare, Leonora, că sînt obosit, căscă Tohăneanu.

— Noapte bună, papi, îi ură Nina, îndreptîndu-se în fugă spre odaia ei.
— Noapte bună, mormăi inginerul cu ceața somnului între pleoape, chinuindu-se să alunge ideea : Nu, nu se poate...

Ciudat, astăzi se simțea atras într-un chip neobişnuit spre bursă. Tohăneanu ocolea acest loc. Pe de o parte era cunoscut şi pe de altă parte îi displăcea lumea care mişuna acolo, de agenți, misiți, escroci, ferindu-se de propria lor umbră, încheind tîrgurile pe furiş, în ganguri. Cînd încăpea un naiv în mîinile lor, îl despuiau. Oamenii aceştia, cu care mai înainte încheiai o tranzacție de valută, peste o jumătate de ceas nu te mai recunoşteau. „Eu ți-am schimbat dumitale medalii ? Şi ți-am luat mai mult! Uită-te la mine, mă cunoşti dumneata pe mine ? Eu nu te-am văzut în viața mea ! Vezi-ți de treabă, domnule, eu nu mă ocup cu chestii de-astea"... O întîmplare asemănătoare, hazlie, cum o numea el, i-o

povestise chiar propriul său om de încredere, Jean. — „Şi să-l vezi pe fraier, coane Georgică, cum holba ochii la mine, prostit. Il ciupisem frumos. Cum, nu eşti dumneata ? Nu sînt eu, dom'le, mă confuzi. Şi pe urmă i-am întors spatele."

În afară că-l chema Jean, inginerul nu ştia nimic mai mult despre agentul său. O singură dată, nu-şi amintea cu ce prilej, îl căutase acasă. Locuia undeva departe, prin Raliovei, pe-o stradă lăturalnică, asta era totul. Totuşi, inginerul avea încredere în el. Aceasta era legea la bursa neagră : se lucra cu ochii închişi.

Jean îl punea în curent cu mişcarea de pe piață, iar Anastasiad îl sfătuia cînd e bine să cumpere sau să vîndă, ca să realizeze beneficii. Informaţiile lui Jean inginerul le verifica la Anastasiad. Nu-l înşelau niciodată. Tohăneanu îl lăsa să cîştige de pe urma lui şi Jean îi era credincios.

Dar acum inginerul n-avea linişte, se frămînta. Voia să fie în mijlocul tumultului, să-şi dea el seama ce se petrece la bursă. Zamfirescu tăcea, ascuns şi viclean, iar Anastasiad era prea sigur de sine, îmbătat de propriile sale cuvinte, dar el simţea că se pregăteşte ceva, că se apropie tiptil clipa hotărî- toare.

Inginerul pornise încet, pe jos. Străbătu întîi Ba- tiştei şi intră în Bulevardul Brătianu, mergînd spre teatrul Colorado. Cînd fu să traverseze bulevardul spre palatul Soutzo, îi ieşiră înainte cîteva autocamioane pline cu muncitori şi muncitoare. Cei mai mulţi erau tineri. Fetele purtau bluze albe şi fuste albastre. Bărbaţii aveau salopete noi, cenuşii. Cîn- tau. Cîntecul lor se înălţa limpede şi tineresc în această dimineaţă de august. El acoperea larma oraşului, se înălţa deasupra blocurilor albe, într-o creştere sonoră care făcea să răsune văzduhul. Stopul se ridică. Autocamioanele porniră cu motoarele duduind. Fustele albastre fluturau în bătaia vîntului. Autocamioanele se îndepărtară şi cîntecul mai vibra încă în aer. Unii trecători, fără voie, întorceau capul şi zîmbeau.

Tohăneanu respira şi el această adiere de tinereţe. Uitase pentru o clipă că erau muncitori, apoi se încruntă şi grăbi pasul. Coti clădirea şi îndată ce ajunse lîngă biserica rusă, îl izbi furnicarul negru de oameni. Trotuarele erau înţesate. Peste tot se formaseră grupuri mai mici sau mai mari. Cîte doi inşi se desprindeau dintr-un grup, dispăreau într-un gang, reveneau, treceau la alt grup. Unul dintre ei, cu pălăria pe ceafă, gesticulă, ţipă, apoi scuipă indignat pe trotuar şi se topi într-un grup mai mare.

Era o mişcare tulbure, o agitaţie ca şi cînd o mînă nevăzută frămînta această masă de fiinţe, o împingea dintr-un loc într-altul. Dacă un străin ar fi pătruns în mijlocul lor şi urechea lui ar fi putut să prindă ce vorbeau, limba i s-ar fi părut neînţeleasă şi ciudată.

— Ai ceva tăieţei?[1] La cît ? — îmi trebuie zece ciocuri[2]. — Iţi dau

[1] Dolari. Napoleoni.
[2] Lire sterline.

eu la 34 de milioane.
— Găsesc mai ieftin.
— Cumpăr 20 de cearşafuri[3].

Tohăneanu înainta prin această mulțime, răspundea la cîte un salut fără să se uite cine este, absorbit de gîndul care-l minase la bursă. Intîlni cîțiva cunoscuți, îi întrebă despre stabilizare, dar nimeni nu ştia nimic.

Recunoscu cîțiva agenți ai unor industriali bogați, printre care şi pe cel al lui Anastasiad. Acesta îi spuse că avea ordin să cumpere devize la orice preț, dar cu băgare de seamă, să nu provoace o urcare bruscă. Prevederea

era zadarnică. Din sfert în sfert de ceas, medalia, şi o dată cu ea toate valutele urcau. Cererile erau mari.

într-o oră de cînd se învîrtea printre „bursişti", Tohăneanu se pomeni şi mai ameţit, mai nehotărît ce să facă. Agenţii primeau mereu alte dispoziţii, care se băteau cap în cap, iar medalia urca, urca asemeni unui balon de săpun, gata dintr-o clipă în- tr-alta să se spargă. Oamenii umblau din loc în loc, ascultînd ordinul stăpînilor din umbră, dar nici unii, nici ceilalţi nu puteau să înlăture această stare de agitaţie surdă, întunecată, prevestitoare de panică.

Tohăneanu căuta să învingă această agitaţie care începea să se înstăpînească şi în fiinţa lui. Vru să iasă afară din furnicar, dar un glas îl opri :

— Să trăiți, coane Georgică !

Inginerul întoarse capul. Era Jean, agentul lui.

— Ce faceți, coane, dumneavoastră p-aci ?

Tohăneanu nu găsi de cuviință că trebuie să-i

răspundă.

— Cum stăm, mă, Jeane ?

— Urcă, coane...

— Asta ştiu, altceva, ce se vorbeşte, ai aflat vreo noutate ?

— Ce s-aflu, coane ? Toți sînt ca înnebuniți. Nu-i vedeți ? și-au pierdut busola.

— Dac-afli ceva, dă-mi și mie de veste. Să nu uiți.

— Se poate, coane ?... Dar ce-i învălmășeala aia din capul străzii ? își înălță Jean capul, strîngînd ochii mici, ca să poată vedea mai bine. O fi bătaie...

Dar în clipa următoare descoperi cu un strigăt, gata de fugă :

— Razie !...

Tohăneanu se înfioră, pierzîndu-şi cumpătul. îşi rotea ochii bulbucaţi, neliniştiţi, pradă unei spaime care îl înţepenea pe loc.

— Jenică, Jeane, ce facem ?

— S-o luăm la goană, coane, spuse Jean, trăgîn- du-l cu putere de mînecă.

Inginerul izbuti să se urnească şi începu să alerge alături de omul lui de încredere.

Grupurile se învălmăşeau, se fărîmițau, şi oamenii se repeziră prin ganguri şi străzi lăturalnice.

— Aruncă tot ce ai în buzunar, coane, îl sfătui Jean din fugă. E mai rău dacă te prinde cu valută.

Tohăneanu n-avea la el decît cîteva monede. Le azvîrli în stradă, alergînd bezmetic, căutînd o ieşire pe unde să scape. Unii fugeau în ganguri, prin intrări dosnice, dar de pretutindeni îi încolțeau agenții. Cîțiva năvăliră spre Nicolae Şelari, iar o parte dintre ei încercară să răzbească în Academiei, însă fură siliți să dea înapoi.

Mulțimea de „bursiști" se risipi în cîteva grupuri mari, care alergau în neștire, împinse încet între bursă și biserica rusă. Țipetele și înjurăturile măreau zăpăceala. Caldarîmul răsuna de sunetele monezilor rostogolite. Hîrtii albastre, verzi, mototolite zăceau aruncate ca niște ghemotoace netrebnice în praful străzii.

Un bărbat solid, cu priviri rătăcite, încercă să spargă cordonul de agenți. înlătură pe doi dintre ei, dar numaidecît alți doi îi săriră în spinare, imobi- lizîndu-1. Bărbatul răcnea cu toată puterea :

— Nu pune mîna pe mine. Știți voi cine sînt eu ? Nu puneți mîna pe mine.

— Tacă-ți gura, domnule, dacă vrei să nu te legăm, îl amenință una din femeile agente. La Prefectură o să vedem cine ești...

— Să mă legați ? spuse bărbatul cu voce joasă, pălind brusc.

— Te leagă, neică, te leagă, dacă nu ești cuminte, îl preveni cu un ton familiar și ironic un bursist, cu pălăria trasă pe oehi, sugînd un chiștoc de țigară. Lasă mofturile, acu s-a dus...

Tohăneanu nu-și dădea bine seama încotro fugea, dar se pomeni într-o alee, îndemnat de Jean :

— P-aci, coane...

Ajunseră în spatele unui bloc, unde Jean bătu la primul geam de la subsol :

— Lenuţo, eşti acasă ?

O perdeluţă se înlătură şi apăru un cap tîr.ăr de femeie.

— E-acasă, coane Georgică ! exclamă fericit Jean, trăgîndu-l pe inginer după el.

Coborîră cîteva scări şi pătrunseră în culoar. În pragul uşii aştepta femeia.

— Poftiţi, intraţi, îi invită, stînjenită, strîngîn- du-şi capotul în dreptul sinilor.

Tohăneanu intră înăuntru şi se aşeză pe singurul scaun care se afla în încăpere. Jean se întinse pe divan.

—■ E razie, Lenuţo, o să stăm la tine, pînă trece. Iţi prezint pe don' inginer Tohăneanu, vru să fie galant Jean, recăpătîndu-şi buna dispoziţie.

Tohăneanu mai era încă buimăcit. Răsufla greu şi-i curgea sudoarea de pe faţă. Cămaşa i se lipise de spate, de burtă, cleioasă şi nesuferită. Vinişoarele ochilor i se înroşiseră ca sîngele. înţelese că aci era în siguranţă. Aceasta îl mai linişti puţin şi-l făcu mai îngăduitor cu scoarţa ţărănească de pe perete, cu ştergarele de în în formă de fluturi, înnodate cu panglici roşii. Dar nu scotea o vorbă, privind mereu în gol.

— Lenuţo, ce-ar fi să ne faci cîte-o cafeluţă ? Ce ziceţi, coane Georgică, asta o să ne facă bine la amîndoi ? !

— Nu, nu, tresări Tohăneanu.

Ridică ochii spre fereastra îngustă, apărată de vergelele de fier. Lipsa de aer începea să-l innăbuşe. Tavanul scund îl apăsa pe creştet. Se auzi un zgomot de paşi. Tohăneanu se răsuci pe scaun.

— Nu, nu-i nimic, îl asigură femeia, urcă cineva pe scări.

„Parcă aş fi un răufăcător" gîndi inginerul, şi-l cuprinse o silă de el, de odaia asta sărăcăcioasă, de femeia nepieptănată care îşi strîngea mereu capotul la sîni, de toată lumea. Umilința pe care o îndurase i se părea de

nesuportat. Mai întîi, goana cu toţi nespălaţii şi apoi retragerea aci în tovărăşia lui Jean şi a Lenuţei, care-o fi desigur ibovnica lui... Iar el, inginerul Tohăneanu, să tremure într-un subsol, fericit că i s-a oferit un adăpost...

în fundul sufletului său, pitită, mocnea ura. Să fie hăituit, alungat şi să txebuiască să se ascundă de frică, ca un şoarece. Asta nu le-o ierta. Ardea în el stins dorinţa de răzbunare.

Ah ! Dacă s-ar mai întoarce vremurile, cum i-ar mai zdrobi...

Ceilalți doi vorbeau între ei încet, cătînd din cînd în cînd la Tohăneanu, care nu se mişca de pe scaun. După jumătate de ceas, inginerul, care tăcuse tot timpul, întrerupse tăcerea :

— Jeane, nu vrei să vezi ce mai e pe afară ? Dacă s-a potolit, adu-mi o maşină.

Jean se ridică şi ieşi fără grijă. Strada nu mai avea nimic neobişnuit : circulau maşinile, oamenii, ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Nu se zăre^ însă nici o urmă de „bursist". Jean opri o maşină şi se înapoie în odaia din subsol. Tohăneanu mulțumi femeii, fără să-i întindă mîna. Jean îl conduse pînă la maşină.

— Să dai pe la mine ! spuse inginerul, recăpă- tîndu-şi deodată demnitatea de stăpîn.

— S-a-nţeles, coane, spuse Jean închizînd portiera...

Petre trebuia să intre de gardă la sector. El venise mai devreme cu o jumătate de ceas. Ii plăcea forfota neîntreruptă din birou, agitaţia activiştilor care veneau şi plecau pe teren, ţăcănitul maşinilor de scris, zbîrnîitul telefoanelor.

într-un fel însă se simţea stingherit. El ştia că cei mai mulţi munceau fără odihnă, zi şi noapte, mîncau pe apucate şi uneori dormeau pe un scaun sau pe-o masă într-un fund de birou. Nici unul dintre ei nu se văieta,

deşi înfruntau lipsuri. Aproape nici nu le băgau în seamă, într-atît erau de cuprinşi în focul acestei bătălii.

De multe ori, Petre îşi punea întrebarea dacă nu cumva rămăsese puţin în afară de miezul frămîntă- rilor. Şi cînd se gîndea mai adînc, era silit să recunoască în cugetul lui că se depărtase oarecum de tovarăşii săi. Nici el însuşi nu se lămurea cum de ajunsese aici. Plecase de la fabrică din pricina braţului slăbit şi se angajase mecanic la bloc. Nu-l atrăgea de loc acest post, dar trebuia să trăiască.

Sectorul era singura lui legătură vie cu partidul. Venise astăzi mai devreme şi din altă pricină. Noul secretar, Roşea, îl chemase la el. **În** ziua cînd acesta se înfăţişase la sector, Petre încercase o bucurie şi o tulburare, descoperind în Roşea pe fostul său meşter, care îi fusese dascăl şi de viaţă şi de luptă.

îşi aminti cum intrase în celulă, îşi aminti de plecarea lui în militărie, de primele manifeste răs- pîndite în regimentul unde-şi făcuse instrucţia, înainte de-a fi trimis pe front. Cum pătrunsese în dormitoarele soldaţilor, nu se putuse afla. Dar aceste manifeste stîrniră o mare îngrijorare în regiment. Comandantul ţinuse o conferinţă cu toţi ofiţerii. Se luară cele mai severe măsuri de pază şi se porniră cercetările. Majurii companiilor scotociră peste tot să dea de urma manifestelor : —■ Mă răcane, mă, spune ce-ai făcut cu manifestul, mă ? L-ai îngropat în pămînt ? De ce taci, mă ? şi o droaie de pumni se abăteau asupra flăcăilor care le ieşeau în cale.

Printre soldaţi domnea groaza.

— Curtea Marţială vă mănîncă, răcniră majurii.

Dar într-o zi totul se potolise. Ostaşii nu mai erau

bătuți, majurii nu-i mai amenințau. Petre presimțise că lucrurile nu se vor sfîrşi astfel. Într-o noapte, o lanternă puternică i se înfipse în ochi, deştep- tîndu-l din somn :

— Scoală, bă ! Tu ăla cu manifestele, ai ?

Nu-l lăsaseră să-şi încheie bocancii şi nici să se încingă.

— Ce manifeste ? ridicase din umeri Petre.

— Lasă c-ai să vezi tu. Mişcă, 'tu-ţi dumnezeii mă-ti...

Majurul îl înghiontise între coaste. Il mînase spre biroul mobilizării. înăuntru se afla un căpitan negricios, cu buzele vinete, care scrîşnea mereu din măsele. Alături de el era un locotenent şi doi majuri. Pe căpitan nu-l mai văzuse niciodată. L-au aşezat pe un scaun şi i-au legat mîinile la spate. După primele întrebări a început bătaia. Erau şapte ani de atunci şi nu-şi mai aducea aminte cine l-a lovit întîi. Ştia însă precis că l-au bătut cu rîndul pînă a leşinat. L-au trezit cu o căldare cu apă. Apoi ofiţerii s-au descheiat la tunici şi au luat schingiuirile de la capăt.

— Vorbeşte, tîlharule, n-auzi ?

— Nu ştiu nimic.

— Nu ştii nimic, nu ştii nimic ? se îndîrji căpitanul, lovindu-l cu tocurile cizmelor în cap.

întins pe podele, Petre gemuse, avînd o ceaţă roşie pe ochi şi în gură un gust sărat şi cleios. „Nu ştiu nimic !" mai mult n-au putut să scoată de la el. L-au ţinut o săptămină închis la carceră, dar nu existau dovezi împotriva lui şi au trebuit să-i dea drumul.

...După război îşi revăzu meşterul, apoi drumurile lor se despărţiră şi acum iar îl întîlnea, secretar la sector. De cîteva zile Roşea voia să stea cu el o jumătate de ceas şi nu izbutea să-şi ţină făgăduiala Era ocupat pînă peste cap, dar de uitat, nu-l uitase.

într-o dimineaţă fu înştiinţat că secretarul îl aştepta înainte de-a intra de gardă. De îndată ce trecu poarta de fier care închidea intrarea în clădire, Petre se interesă dacă venise tovarăşul Roşea.

— E într-o şedinţă, dar mi se pare că e pe terminate, îi spuse o dactilografă.

Petre se învîrtea prin hol, cu un soi de nelinişte şi nerăbdare. Răzbeau pînă la el ţăcănitul neîntrerupt al maşinilor de scris, zbîrnîitul telefoanelor, dîndu-i acea senzaţie plină, intensă, de activitate.

Peste o vreme, uşa secretariatului se deschise. Văzu printr-o pînză de fum nenumăraţi activişti care se sculaseră din jurul unei mese lungi, dreptunghiulare, pregătindu-se să plece. îşi adunau hîrtiile în grabă, răspîndindu-se prin celelalte încăperi. Unii se duceau să bată la maşină, alţii dădeau telefoane, iar cei mai mulţi zăboveau în holul care răsuna de amestecul viu de glasuri.

În pragul uşii apăru un bărbat mai vîrstnic, cu o faţă brăzdată, pîrlită de soare, în care ardeau doi ochi tineri, cu lumini tari, căprui.

Gesturile lui erau scurte, energice şi iuţi. îşi roti privirea prin încăpere şi dintr-un pas fu lîngă Petre, prinzîndu-l de braţ cu vioiciune :

— Ai venit, Petrică ? Haide la mine înăuntru.

Petre pătrunse în odaie, stăpînit de aceeaşi emoţie

şi îndoială. Asta îl făcu să fie încurcat, închis în sine, stîngaci.

— Ce mai faci tu, căpăţînosule ? îl strînse zdravăn în braţe Roşea, uitîndu-se la el cu prietenie. Şezi aici, lîngă mine, să mai stăm de vorbă noi amîndoi, pînă nu mă sună regionala. Credeam că astăzi o să fiu mai liber, dar nu-i chip să răsufli.

— Nici acu nu mă ierţi, nea Roşea, zîmbi Petre, cu gîndul întors spre rostul acestei întîlniri pe care o întrezărea. De aci veneau nerăbdarea, aşteptarea, freamătul lui.

— Ei, ia spune, te-ai schimbat sau ai rămas la fel ca înainte ? rîse secretarul.

Cînd rîdea, făcea cute în jurul ochilor.

— De, nea Roşea, aş zice că nu prea m-am schimbat. Da acum sînt parcă mai chibzuit. Aşa cel puțin mi se pare mie.

— Păi, vezi, asta e ! înseamnă că tot te-ai schimbat. Şi e bine aşa. Nu ne-am mai văzut de vreo trei ani, povesteşte-mi şi mie ce-ai făcut în timpul ăsta. Nu ştiu mai nimic despre tine, spuse Roşea, spri- jinindu-şi coatele de marginea mesei, ca un om ho- tărît să asculte.

Petre îşi muta privirea cînd pe chipul secretarului, cînd pe harta din spatele lui în care erau înfipte zeci de steguleţe.

— E lung, nea Roşea, spuse Petre şovăitor, ca să te bat la cap cu ale mele... Şi nici nu e cine ştie ce...

— Zi-i pe scurt şi ce crezi tu că e mai important.

Petre se gîndi un răstimp şi apoi începu să istorisească ceea ce făcuse în aceşti ani. Din cînd în cînd se poticnea, nehotărît, strîngea din sprîncene şi continua anevoie, strîmtorat. Era în el o îndîr- jire de-a spune totul, dar pe măsură ce vorbea, vocea îi devenea mai ştearsă, mai scăzută, murmurată. Căuta să ghicească impresia secretarului, dar nici pe faţa lui încordată, nici în ochii treji, atenţi, care nu-şi pierduseră strălucirea, nu zări altceva decît o concentrare, o adîncă luare-aminte.

Şi urmă să povestească, frecîndu-şi mereu genunchiul cu palma de parcă l-ar fi durut locul. Cînd isprăvi, rosti, împovărat, zîmbind în silă :

— Măi, nea Roşea, n-am făcut mare lucru, după cum te-ai fi aşteptat poate...

— Mda... e adevărat. Dar tot s-a ales ceva bun : te-ai însurat, eşti în rîndul oamenilor, glumi Roşea. Şi cum te împaci cu nevastă-ta ?

Petre îl privi surprins, nesigur. Simţea că secretarul ocoleşte tocmai ce-l rodea pe el; nu-şi dădea seama dacă voia să-l cruţe sau socotea că e de prisos să mai stăruie.

Atunci la ce-l mai chemase ? Petre se mohorî şi rosti străin :

— Ne împăcăm bine. Uneori, ne mai ciondănim noi, ea zice că la sector ni se pare că toate merg ca unse, dar că altfel stau lucrurile în comitetele de întreprinderi, în organizațiile de partid, că ar fi unii care se bat cu pumnii în piept şi de fapt îşi aranjează interesele personale.

— Şi tu i-ai dat dreptate ? întrebă Roşea, cu o mişcare mai vie.

— Cum o să-i dau ? Prea îi bagă pe toți într-o oală.

-— Şi dacă eu ţi-oi spune că are dreptate ?

Petre se fîstîci.

— Nu înţeleg, nea Roşea.

— Ai să înţelegi îndată. Chiar aici la mine, la sector, legătura noastră cu terenul e mai slabă, n-avem întotdeauna informaţiile cele mai bune de ce se întîmplă jos şi adesea măsurile de îndreptare se iau cu întîrziere. Acum sîntem pe cale să lichidăm această situaţie. Iar în ceea ce priveşte faptul că sînt unii, aşa-zişi tovarăşi, care cred că-şi pot face mendrele, ascunzîndu-se pe după carnetul de partid, şi asta e adevărat. Noi ştim şi o să ne scuturăm pe rînd şi de lichele şi de oportunişti şi de

carierişti; n-o să scape nici unul cînd i-om cerne printr-o sită mai deasă, rosti Roşea, stîrnit. Dar ca să-i smulgem din mijlocul nostru, să întărim comitetele de întreprinderi, organizaţiile de partid, ne bizuim în primul rînd pe cei mai dîrzi comunişti, care stau de veghe şi luptă zi de zi, care nu-şi precupeţesc forţele.

Petre tăcu, înghiţind în sec. El desluşi ceva dedesubtul acestei izbucniri şi se nelinişti. Dar Roşea se potoli pe dată şi vorbi ca pentru el însuşi, chinuit, îngîndurat :

— E drept, avem cadre puţine ; cadrele nu cresc peste noapte. Şi totuşi trebuie să facem faţă. Fiecare om se rupe în zece, abia poate să ducă pînă la capăt atîtea sarcini. E o perioadă grea, dar cei mai buni dintre noi au intrat în vîltoare şi ţin piept. Sînt alţii care stau deoparte, chiftesc într-un culcuş cald şi aşteaptă să le pice totul de-a gata.

Petre zvîcni, ca cineva izbit pe neaşteptate.

— De mine vorbeşti, nea Roşea ? întrebă cu gît- lejul strîns.

— Şi de tine ! se întoarse spre el, hotărît, secretarul. Ce faci tu la sector ? Spune-mi, ce faci ?

— Eu... n-am refuzat nici o sarcină.

— Dar nici n-ai cerut. Te-ai mulțumit cu treburi mărunte, cînd noi avem atîtea goluri de umplut, în munci mai importante, cînd fiecare om cu puțină experiență ne poate fi folositor.

— Eu nu mă dau în lături de la nici o muncă. Unde mă trimiteți, acolo mă duc, rosti Petre cu glasul tremurat. .

Roşea părea că nici nu-l aude ; îl luă de braț şi-l duse înaintea hărții de pe perete, în care erau înfipte stegulețe roşii şi albastre.

— Priveşte aici, îi spuse Roşea, însuflețindu-se, fiecare dintre aceste stegulețe înseamnă o întreprindere

care intră în raza noastră. Stegulețele roşii arată unde avem comitete şi organizații de partid bune, de nădejde, iar cele albastre... le vezi ? locurile slabe, care trebuie neapărat întărite.

Petre avea impresia că se află în fața unei hărți de bătălie şi urmărea desfăşurarea ei, cu inima strînsă, simțindu-se un simplu privitor. Reținea fiecare cuvînt al secretarului, care-i arăta cu degetul diferite puncte de pe hartă.

— Ca să înlocuim un steguleț albastru cu unul roşu nici nu ştii cîte griji, cîtă trudă, cîte nopți nedormite cheltuiesc activiştii noştri. Unde se află un steguleț albastru, înseamnă pentru noi un loc descoperit, în care se poate strecura duşmanul, să ne lovească...

Deodată, telefonul ţîrîi prelung, sonor. Roşea îl lăsă pe Petre şi ridică brusc receptorul.

— Da, eu sînt... Vin imediat, tovarăşe secretar... Vă aduc şi rapoartele ? Plec chiar acum... da... da.

Roşea deschise un sertar, scoase nişte mape, con- trolă nişte hîrtii, alegînd pe cele de care avea nevoie, apoi le vîrî într-o servietă. Cînd înălţă capul, îl văzu pe Petre stînd neclintit în faţa hărţii.

— Eu trebuie să plec numaidecît, dar mai vorbim şi mîine, spuse Roşea, aruncîndu-i o privire iute, învăluitoare.

Petre se trezi.

— Bine, nea Roşea, îşi descleştă el fălcile, desprinzîndu-se încet de lîngă hartă, dar cu ochii absorbiți, îndreptați mereu spre locurile însemnate cu stegulețe albastre.

Cînd Tohăneanu coborî din maşină şi intră în holul blocului, primul de care se izbi fu Petre. Inginerul trecu pe lîngă el, închis, ostil, dar în dreptul ascensorului, amintindin-şi parcă de ceva, se întoarse deodată, răstindu-se la mecanic :

— Ascultă, mă, restul de la suta de mii n-ai de gînd să mi-l dai ? Sau oi fi crezînd cumva că e de pomană ?

Petre clipi iute, dureros, de parcă i s-ar fi întunecat înaintea ochilor. Nasul lui ascuţit se subţiase şi pielea în jurul gurii i se albi.

— Care rest ? rosti înnăbuşit.

— Cum, care rest ? Mai te şi prefaci ?

Petre simţi că-i piere sîngele din obraji, că-i tremură buzele. îi vîjîiau timpanele şi cu o voce îngroşată de mînie strigă :

— I l-am dat domnişoarei Nina !

— Cînd ? Unde ? Dacă i l-ai fi dat, mi-ar fi spus.

— Să mergem la ea, spuse Petr>, sărind cîte două trepte.

Ajunse înaintea lui Tohăneanu şi sună. Apăru chiar Nina, în clipa cînd uşa ascensorului se deschise şi ieşi inginerul.

— Domnişoară Nina, îţi aminteşti cînd am venit aici şi ţi-am dat dumitale restul la o sută de mii ? o întrebă gîfiind, cu suflarea tăiată.

Nina deschise ochii mari.

— Mie?

— Domnişoara Nina ! făcu Petre sugrumat, strîngînd pumnii.

— Păi, vezi, mă, că umbli cu cioara vopsită !

— A, da, uitasem ! exclamă Nina. Eu i-am luat, papi, se alintă ea, dar mi-a scăpat din vedere să-ți spun. Să nu fi supărat pe mine, Petre. Te rog să mă ierți, văd că am făcut o încurcătură.

Petre își întoarse capul. îl privi pe Tohăneanu, de jos în sus, şi vorbi rar, răspicat :

— Cît oi mai fi pe aici, eu nu vă mai calc pragul.

Şi înainte ca Tohăneanu să deschidă gura, Petre coborî scările în fugă, mestecîndu-şi furia. Toată întîmplarea i se părea umilitoare, înjositoare pentru el. ll înțepa încă în ureche tonul acela dispreţuitor : „Oi fi crezînd cumva că e de pomană ?". De ce se dusese la Tohăneanu ? Petre se descoperi deodată slab. Nu, trebuia să aibă curaj, să recunoască pricina acestei slăbiciuni... rochia albastră a Flori- căi. Da, pentru asta făcuse el reparația... îl îndu- ioşase ciripitul ei trist... nevastă-sa n-avea dreptul să poarte o rochie nouă ? îşi spusese în gînd, molipsit de nemulţumirea ei.

Acum era atît de învolburat, de răscolit de umilința îndurată încît nu-şi mai amintea ce căuta la administrație. Se plimba prin fața uşii, încoace şi-n- colo, ca să se linişească. Aha, iar se defectase injec- torul! Şi administratorul avea în ultima vreme o purtare ce-i deştepta bănuieli. Il cicălea într-una. li făcea observații pentru orice fleac. Era ceva necurat aici, trebuie să-l fi pus Tohăneanu. O fi urmărind să se descotorosească de el. îi spusese de cîteva ori pînă acum că-i nevoie să schimbe garnitura în- jectorului. Administratorul îl amîna mereu.

— Mai drege-l şi dumneata, că d-aia eşti mecanic, îi răspundea supărat, ca şi cînd el îl stricase.

Prin geamul brobonat, Petre văzu mişcîndu-se nişte capete în birou. Bătu în uşă şi intră. Administratorul lucra cu contabilul la nişte socoteli.

— Ce-i, Petre ? îl întrebă fără să ridice ochii de pe hîrtii.

— Dom'le administrator, trebuie neapărat să cumpăraţi o garnitură pentru injector.

— Păi, era vorba că-l repari şi că mai ţine 2—3 săptămîni.

— Am încercat dar nu merge. E marfă proastă, de război. Să-i pui măcar o garnitură nouă.

— O garnitură nouă, uşor de zis. Ce, vrei să-mi ridic tot blocul în cap ? De cînd ai venit dumneata nu mai isprăvim cu reparaţiile.

— De cînd am venit eu ? Adică, ce vreți să spuneți ?

— Ce auzi ! Ba se strică una, ba se strică alta... Facem cheltuieli şi, uite, locatarii s-au cam pus pe gînduri. Vin reclamații la birou că în fiecare lună le încărcăm nota cu alte daraveri.

— Şi ce stric eu, dacă instalațiile sînt proaste ? Mă mir că au rezistat cinci ani de zile.

— Da' eu ce stric ? Mai cîrpeşte-o cum poţi şi om vedea noi ce-i de făcut.

Petre ieşi din birou, încruntat. „Asta îmi coace ceva", mormăi.

Cînd se înapoie Florica de la fabrică, îl găsi ghemuit într-un colţ al patului, citind.

— Bună seara, Petre !

Ochii îi scăpărau în lumini albastre, vesele, dar se opri, băgînd de seamă expresia înnegurată a bărbatului ei.

— Ce s-a întîmplat ? Eşti supărat ?

— N-am nimic.

— Ce-i cu tine ? Spune mai bine acum, că tot n-ai să rabzi. Te cunosc eu, haide, că pe urmă îţi spun şi eu ceva care să te bucure.

— E ! De fapt nu eşti tu de vină, eu sînt de vină. mormăi Petre, care între timp se mai potolise.

— Nu pricep despre ce vorbeşti.

— M-a surchidit Tohăneanu.

— Tohăneanu ?

— El, care altul! S-a repezit la mine, cică nu i-am dat restul. îl luase fiică-sa, Nina, dar ea a băgat banii în buzunar şi nu i-a spus. Mi-a aruncat în obraz că vreau pomană. Auzi ? După ce i-am muncit ! Fierbea sîngele în mine. Nu ştiu cum m-am stăpînit să nu-l pocnesc între ochii ăia bulbucaţi, să-l dau jos grămadă. Nu trebuia să mă iau după tine. De ce să mă facă de rîs unu ca Tohăneanu ? izbucni Petre.

Era în glasul lui un ton aspru şi dur. Stătea cu privirile-n podea şi nu văzu că toată bucuria pierise de pe chipul soţiei sale, care deveni şters, cu urme de oboseală în trăsăturile ei mici şi delicate.

Ea strîngea buzele, încăpăţînată şi tăcea. Apoi, o lumină licări în ochii ei albaştri şi se aşeză pe marginea patului, lîngă el; îi mîngîie uşor, sfios, mîna mare, puternică, ce se odihnea pe genunchi.

— Ai dreptate să fii supărat, murmură Florica, încreţindu-şi fruntea. îmi pare şi mie rău. Acu ce vrei să fac ?

Petre o privi pe furiş ; fu izbit de faţa ei obosită, palidă, de cutele subţiri de pe frunte, de umbra viorie din jurul ochilor şi în inima lui se strecură ceva amar şi dureros.

— Nu-i nimic, mi-a trecut. Tu te laşi uşor înşelată de lucruri mărunte, nu cauţi să deosebeşti înţelesul lor. Greşeala mea este mai mare. Voiam şi eu să-ţi cumpăr rochia albastră, a frumoasă, spuse moale şi parcă ruşinat. Apoi se încruntă : Eu nu trebuie să uit că aşa nu o să capeţi tu rochia, că nu aşa o să căpătăm drepturile noastre... Dar, în sfîr- şit, asta o să fie o învăţătură de minte pentru mine. Dac-oi.mai face cîte o reparaţie, ştiu eu cum şi la cine...

— De, Petre ! Eu te-am împins fără voie, nu m-am gîndit prea bine. Dă-l dracului pe Tohăneanu ! Ieri am trecut pe la „Balonul de Aur" ; au mărit iar preţul. Aşa că tot nu ne ajungeau banii şi pe urmă... nici nu prea îmi place aşa de mult, spuse Florica, făcînd un gest de nepăsare.

Petre se prefăcu că nu pricepe.

— Ziceai că s-au petrecut nişte fapte importante la voi în fabrică. Ai şi uitat de ele, întoarse el vorba.

— Ba nu, n-am uitat ! se învioră Florica. Păi, să vezi cum a fost. De unde să încep ! Aşa, da; eram cam toate lucrătoarele nemulţumite de comitet. E una Stanca de la bobinaj, înaltă, oacheşă şi foarte guralivă. Nici nu mi-aş fi închipuit că e atît de îndrăzneaţă. Ea nu s-a sfiit şi a criticat comitetul de la preşedinte pînă la ultimul membru. Dar n-a aruncat vorbe în vînt, se vedea că ştie foarte bine problemele. Am rămas cu gura căscată. Atît a fost de ajuns ca şi celelalte să spună ce le doare, fără ocol, fără să le pese de obrazul cuiva. Preşedintele Cociu, şi ceilalţi făceau feţe-feţe. Noi de fapt n-aveam nimic cu Cociu, că el e om de treabă, dar mi-era necaz că prea e moale şi se lasă purtat de nas de ceilalţi. Se mira şi el de cîte auzea : nu se dezmeticea bine de ce spunea una, că lua alta cuvîntuL Nişte tovarăşi de la imprimerie au arătat că se fură, că se vinde marfă la negru, că nu se respectă contractul colectiv, că noi îndurăm lipsuri, şi că

alții lucrează mînă-n mînă cu patronul fabricii, Boldescu. Ce să-ți mai înșir, oamenii parcă scăpărau scîntei.

— Și tu n-ai luat cuvîntul ? se interesă Petre, curios. Cu mine, slava Domnului...

— Am luat! se mîndri Florica, dar apoi rosti cu glas mic, umil : mai întîi mi-a fost așa frică... dar mă înghiontea mereu Stanca și nu puteam să scap... „tu de ce taci, că n-ai decît o bluză și o fustă pe tine ?". Mi-au dat lacrimile, am strîns dinții și după ce m-am liniștit puțin, am început să vorbesc. Uite, dacă mă-ntrebi, nici acum nu știu ce am spus ! Cînd am isprăvit, toți aplaudau; îmi vîjîia capul și m-am așezat că nu mă mai țineau picioarele, așa tremurau.

Petre rîse.

— Tu rîzi. Ce crezi că este aşa de uşor să vorbeşti cînd toţi ochii sînt aţintiţi asupra ta ? Să te văd pe tine în locul meu.

— Sigur că nu-i uşor. Aşa-i la început, pînă te obişnuieşti. Şi ce s-a mai întîmplat ?

— Nu ţi-am spus că mai era acolo şi secretarul organizaţiei de partid şi un alt tovarăş de la sector, de la regională...

— Păi, nu-i totuna.

— De, nu ştiu ! Da' principalul e că vechiul comitet e pe ducă, se alege un nou comitet şi se vorbeşte că o să vină preşedinte Manea. Asta-i om dintr-o bucată.

— Şi Stănică ?

— Era negru ca pămîntul. S-a convocat numai- decît o şedinţă a organizaţiei de bază cu toţi membrii de partid. Tare aş fi vrut să iau şi eu parte. Am auzit că se taie în carne vie, cînd e vorba de ăştia care înşală încrederea partidului, a muncitorilor.

— Nu-i drept să fie aşa ?

— Na ! Mai e vorbă ? N-aş vrea să fiu în pielea lui. Dar ţie nu ţi-e foame ? îşi aminti Florica, dînd să se scoale. Eu sînt atît de obosită, că m-aş culca fără să mai mănînc.

Petre o văzu cît era de slabă, de trasă, cu pielea străvezie. O luă în braţe şi o întinse pe pat.

— Stai şi te mai odihneşte, spuse el, aplecîndu-se surîzător deasupra Floricăi, dezmierdînd-o ca pe-un copil.

Ea îşi împreună mîinile la ceafă, se întinse, tresărind uşor sub mîngîierile calde şi bune. Coborî pleoapele, apoi le redeschise, cu ochii plini de lumină şi aşteptare.

— Vrei să încălzesc eu mîncarea şi să pun masa ? rosti Petre.

— Tu nu te pricepi şi-mi spargi vreo farfurie.

— N-oi fi chiar atît de neîndemînatec, spuse, fără să se îndepărteze de lîngă ea şi continuînd s-o mîn- gîie.
— Mai stai puţin lîngă mine, şopti Florica şi-i încolăci gîtul, cu amîndouă braţele, lipindu-se strîns de el.

Tohăneanu trecea printr-o fază rea. Il irita un scaun neaşezat la locul lui, vorbăria celor din casă despre tot felul de nimicuri şi mai ales văietatul plictisitor al soţiei sale : „Vai, ce obosită sînt!".

— Termină, dragă, odată, că slavă Domnului, nu cade toată munca pe capul tău. Eşti obosită că nu faci nimic, se indignă inginerul.

Leonora îşi înălţă bustul ei mare şi-l pironi de sus, jignită.

— Serios ? Nu cumva conduci tu gospodăria casei ? Eşti de la o vreme insuportabil, trebuie neapărat să plec. Şi Nina se plînge că ai bruscat-o. O-i cu tine ?

— Iartă-mă, dragă, sînt şi eu mai nervos. O că-mi treacă, ce vrei, am atîtea necazuri...

— Necazuri ! se miră Leonora. Asta-i bună ! De cînd ai tu necazuri ?

— Ei, ce să-ţi mai explic, am necazuri, răspunse Tohăneanu echivoc, agasat să-i facă confidenţe despre afacerile sale. Camerele sînt plătite, de ce nu vă duceţi să vă odihniţi, să vă distraţi, spuse el muiat, gîndindu-se în acelaşi timp la amanta sa Ţuchi, pe care va putea s-o vadă mai des. Numai ea reuşea să-i dea poftă de viaţă, de luptă, să se simtă puternic în această încleştare surdă.

Leonora şi Nina erau plecate de vreo trei zile la Carmen Sylva. Tohăneanu respiră mai uşurat, totuşi mai stăruia în el o enervare, pe care căuta s-o poto • lească. Răbufnea uneori, ţipînd la fată, la bucătăreasă, la oamenii de serviciu din bloc. Mereu revedea scena de la bursă, cînd fugise cu respiraţia tăiată, urmărit de agenţi, de teamă să nu fie înhăţat. Nu se putuse linişti decît la Ţuchi. Astă-noapte fusese la ea... încasase de

dimineață cele 6 miliarde. Pachetele cu bani i le predase chiar Anastasiad la bancă. Muşcat de îndoială, îl întrebase de ce nu i le schimbase în medalii. Anastasiad se scuzase amabil că le primise înainte cu un ceas, două şi nu mai avusese timp să facă această operație. Dar, îl încredințase el, mereu zîmbitor, luîndu-l prieteneşte de umăr, nu e nici o grabă. Să nu se alarmeze că bursa e în panică. Totul este montat de către ,,oamenii noştri" şi să fie fără nici o grijă. Stabilizarea nu venea încă... Mai avea vreme să cumpere devize pe piață, prin agentul său. Tohăneanu mai încercase o ul timă îndoială în fața uşii spre care-l împinsese pe nesimțite Anastasiad.

■— Dragă Anastasiad, numai să mai am răgaz. Sper că nu mă...

Nu îndrăzni să-şi spună gîndul întreg, dar celălalt înțelese.

— Cum poţi să-ţi închipui ? nu lucrăm de astăzi împreună. Şi pe urmă sînt între noi şi alte legături...

Tohăneanu zvîcnise involuntar, amintindu-şi de cuvintele şoptite lui Anastasiad de către fata sa : „Viu mîine la tine".

— Da, da, bolborosi el, cu glasul alterat. Aşadar spui să n-am nici o grijă, repetă mecanic inginerul şi fără să aştepte răspunsul, se despărţi repede de Anastasiad, pornind-o în goană pe scări...

Jean îi schimbase un miliard pe vreo 15 medalii. Celelalte 5 miliarde le încuiase în casa de fier. Noaptea, în braţele calde ale amantei sale, uitase de pachetele de

hîrtii, de Nina, de Anastasiad. La ora 12 noaptea lui Ţuchi i se năzărise ideea să meargă la Monte-Cristo. Inginerul fusese silit să se supună.

Fumase ţigară după ţigară, băuse mult. Jazul, lichiorurile tari îi produseseră un fel de vîjîială în cap. Pe la 4 dimineaţa se dusese acasă. Nu voise să doarmă la Ţuchi. Tohăneanu avea unele prejudecăţi : ce vor spune portarii, slugile...

Se dezbrăcase cu greutate. Era obosit şi ameţit, se învârtea prin salon, neştiind bine ce voia. Privirea îi căzu pe fotografia fetei sale, încadrată într-o ramă italienească, de lemn colorat. Nina îl privea cu ochii ei goi şi un surîs amar, dezabuzat era aşternut pe buzele-i gros desenate cu ruj. Inginerul se înduioşă, ar fi vrut să plîngă, dar apoi se smulse din loc şi se îndreptă hotărît spre dormitor. Se trînti în pat şi adormi imediat...

Cînd se trezi, gura îi era coclită şi pleoapele uşor umflate. Tohăneanu luă oglinjoara de pe noptieră şi-şi cercetă chipul, cu o vădită nemulţumire :

— Tii, ce buhăit arăt... Las' că fac un duş DUD şi-mi reviu eu, se încurajă inginerul.

Puse oglinjoara la loc. Se uită la ceas.

— Tîrziu am mai dormit, exclamă, surprins, e ceasul 10 şi jumătate. Apăsă butonul soneriei. Peste cîteva clipe apăru Angela cu cafeaua şi ziarele. Ea cunoştea obiceiul inginerului. Nu mînca nimic de dimineaţă. îi plăcea să bea o ceaşcă mare cu cafea neagră.

Tohăneanu dădu la o parte ziarele şi apucă ceaşca cu cafea, sorbind-o cu plescăituri dulci din buze. îşi aprinse o ţigară şi mai sorbi de cîteva ori din cafea, înviorat. Lichidul fierbinte şi amărui îi topea încle- iala de pe cerul gurii. Trase un ziar spre el, arun- cînd o privire pe prima pagină, în timp ce înghiţea o sorbitură de cafea...

Ceaşca îi tremura între degete şi ochii i se zgîiră, învîrtindu-se neliniştiţi, ca de-o surpriză nemaipomenită. Pe măsură ce parcurgea rîndurile, Tohăneanu se înroşea tot mai tare. Simţea înţepături ascuţite în cap şi vîna de la tîmpla dreaptă i se umflă de sînge.

„Trebuie să mă stăpînesc, trebuie să mă stăpî- nesc", îşi spunea într-una, chemînd în ajutor întreaga lui voinţă. Azvîrli ziarul pe jos şi se năpusti în baie. îşi smulse pijamaua şi se vîrî sub duşul rece. O ţîşnitură puternică de apă îl izbi în creştet, des- făcîndu-se în şiroaie, care curgeau de-a lungul trupului, înfăşurîndu-l ca într-o perdea de unde.

Tohăneanu suspina încet, uşurat :

— Aşa... aşa.

Numai cînd îl pătrunse mai adînc răceala apei, ieşi din cadă. Prima idee de care se agăță fu să --alerge la Anastasiad, apoi la Zamfirescu. Se îmbrăcă repede, în neorînduială. „M-au tras pe sfoară tîl- harii, îşi vorbea singur. Ca pe-un copil m-au tras pe sfoară. Nu le merge cu mine, li se înfundă acu. Şase miliarde un maldăr de hîrtii pentru motoarele mele electrice, asta nu se poate !"

Mînia se ridica din nou ca un val în sufletul lui Tohăneanu.

în stradă îşi căută maşina, dar îşi aminti că e la garaj pentru reparaţii. Făcu semn unui taxi, vru să urce, dar şoferul îl opri :

— Aveţi bani ?

Inginerul nu înţelese bine întrebarea şi se înfurie :

— Ce, mă, tu eşti nebun ? Na un milion, spuse scoţînd o bancnotă din buzunar, şi dă-i drumul...

Şoferul se uită cu dispreț la hîrtie.

— Pune-o pe foc, coane, nici să te ştergi cu ea nu mai e bună. Bani stabilizați aveți ?

— Stabilizați ? A !... Da !...

Dar şoferul nu mai aşteptă răspunsul şi porni maşina. Tohăneanu rămase descumpănit în mijlocul străzii. înjură cu sete, apoi se duse grăbit spre stația de maşini din colț. Taximetriştii îl cunoşteau. Stăteau de vorbă în grup.

— Care mergi cu mine ? se interesă nerăbdător,

— Eu, eu, coane ! spuse unul din şoferi, deschizîndu-i portiera. încotro ?

— Spre Banca de Credit.

Clădirea băncii se afla pe Academiei. Peste cî- teva minute maşina opri în faţa băncii. Tohă- neanu coborî.

— M-aştepţi aici, îi porunci şoferului.

Urcă scările de marmoră, străbătu holul larg şi înalt şi o coti spre culoarul din stînga. La capătul culoarului se deschidea o rotondă cu fotolii imense şi adînci, iar în mijloc era o masă masivă de stejar sculptat, acoperită cu o placă de sticlă. De ambele părţi ale rotondei se înălţau două vase uriaşe pe postamente de marmoră, cu înflorituri în relief. Paşii lui Tohăneanu se înfundau în covoare. Nu se auzea nici un zgomot, nici un glas omenesc. Banca părea nelocuită. Plafonul înalt, cu stucaturi bronzate, mărea parcă gravitatea tăcerii. Numai la uşa lui Anastasiad păzea un om de serviciu. Tohăneanu dădu buzna.

— Domnu' director este înăuntru ?

— Un moment, vă rog, dom'le inginer, să văd dacă n-a intrat în consiliu. Sînt adunați alături în sala mare toți domnii membri...

— Las' că văd eu, încercă inginerul să-l dea în lături.

— Nu se poate, dom'le inginer, se propti Ghiță în uşă, am ordin strict să nu las pe nimeni.

— Cum, nici pe mine ?

— Poate să fie şi tata, eu îmi fac datoria. Să vă anunț, dacă n-o fi început cumva consiliul.

Ghiță dispăru înăuntrul biroului, dar se ivi imediat.

— A început consiliul, dom'le inginer. Tocmai se pregătea domnul director general să intre... Mi-a spus că nu poate să vă primească.

— Şi n-a spus cînd să reviu ?

— Nu, că... era tare grăbit.

— Ghiță, tu mă minți ! îl fixă tulbure Tohăneanu. Anastasiad e în cabinetul lui. Dă-te la o parte, se înfurie inginerul, căutînd să-l împingă din fața uşii.

Ghiță se opinti, îl apucă de brațe, vorbindu-i cu un ton care conținea un amestec de reținere şi amenințare :

— Stai locului, dom'le inginer... Păi, se poate !.„.

— Să iasă afară pungaşul! începu să strige Tohăneanu, nu vrea să dea ochii cu mine, după ce rn-a înşelat. Nu scapă el de mine, cu una, cu două. Să iasă afară...

— Potoliţi-vă, dom'le inginer, îl împingea Ghiţă încet, dar hotărît, spre scară. Mai mare ruşinea. Veniţi mîine, acum e ocupat...

— Să iasă afară... şi tu îndrăzneşti să mă împingi, nenorocitule ! băgă de seamă cu uimire inginerul, cînd ajunse aproape de capul culoarului.

— Dom'le inginer, nu mă faceți nenorocit, că da- că-i aşa, schimb macazul, spuse Ghiță, încleştîndu-şi maxilarele.

Tohăneanu, gîtuit de emoție, nu mai putea să articuleze un cuvînt, rotindu-şi ochii bulbucați. Brusc întoarse spatele omului de serviciu şi se topi în culoar.

Pe trotuar respiră adînc aerul, ştergîndu-şi fruntea brobonită de sudoare.

— Pe Apele Minerale, la Zamtext, spuse şoferului, cu vocea sleită.

Pe drum Tohăneanu se forță să-și adune gîndurile risipite. Briza de aer pe care o isca goana mașinii pe cheiul Dîmboviței îi făcea bine. Nu, nu mai trebuie să-și iasă din fire, era un temperament prea nestă- pînit, așa nu va obține nici un rezultat. Cu Zamfi- rescu va proceda altfel. Va pune chestiunea serios, ca între doi oameni de afaceri, cu reputație, cu nume. Pierderea era prea mare, trebuiau să-i dea o satisfacție, să suporte și ei o parte din pagubă. Inginerul era sigur că fabricantul schimbase banii în devize. Nu era de închipuit ca „bătrîna vulpe", cum îl poreclise inginerul, să nu-și fi luat măsurile din vreme. Zamfirescu pusese la cale afacerea. Și dacă erau unele condițiuni pe care el nu le cunoștea ? Fusese atît de încîntat că textilistul îl primise asociat într-o' afacere, atît de sigur de cinstea lui, încît șo văise să-i ceară amănunte. Lui i se spusese că fiecăruia i se cuvine cîte 6 miliarde. Se mulțumise cu acest cîștig. Detaliile afacerii însă îl priveau pe Zamfirescu. Avea mai multă experiență și era meticulos. Cu textilistul va întrebuința altă tactică.

Tohăneanu pregătea în minte tot felul de planuri cum să-l atace. Dar cînd, după o scurtă așteptare, Zamfirescu îl primi în birou, fără să se scoale de pe scaun, inginerul își concentră întreaga sa putere de pătrundere, urmărind chipul opac al celuilalt. înfățișarea lui nu lăsa să se vadă că-l surprindea această vizită. Avea însă un aer abătut, privind cu licăre stinse pe cel din fața sa. Tohăneanu nu

se lăsă înşelat de această mască. Totuşi îşi impuse prudenţă.

— Ce, dragă Tohăneanu, ce te-aduce pe la mine ? spuse cu naturaleţe bătrînul fabricant, morfolind un vîrf de trabuc.

Cuvîntul „dragă" îi sună inginerului fals, nesuferit, aproape ironic.

— Te prefaci că nu ştii ? izbucni brutal Tohăneanu. Cu două zile înainte de stabilizare mi-aţi trimis banii, cînd nu aveam ce face cu ei. Cine mă despăgubeşte pe mine pentru motoare ?

— Cine vrei, statul! răspunse placid textilistul.

— Iți bați joc de mine, după ce m-ați... am pierdut o avere.

— Dacă nu discuți negustorește. Ce-i aia cine te despăgubește ? Pe mine cine mă despăgubește pentru balurile de americă ?

— Dumneata ți-ai luat răspunderea afacerii ! Ori de cîte ori mă interesam, îmi ziceai că merge ca un ceasornic.

— Aşa a şi fost, dar de unde să visez eu că vine stabilizarea peste noapte. Pentru o parte din sumă am primit un cec, iar restul numerar. Anastasiad n-a mai avut vreme să facă operaţiile necesare.

— Pentru mine ! insinuă Tohăneanu.

— Cum pentru dumneata ? Eu am lucrat cu agentul meu... Şi pe urmă nici n-am reuşit să-i schimb pe toţi. Ca să te convingi, poftim !

Zamfirescu se ridică greoi de pe scaun, scoase cheile din buzunar şi descuie casa de fier.

— Vino-ncoace, uite pachetele, spuse trăgîndu-le afară. Sînt opt pachete a cîte 250 de milioane ; asta face două miliarde.

Zamfirescu închise tacticos uşa casei de fier, o încuie şi se reaşeză alene pe scaun. Lui Tohăneanu i se năzări că zărise umbra unui zîmbet malițios pe fața textilistului. Tresări. Socoti că acum e momentul să-i azvîrle în față bănuiala.

— Mi-este greu, mi-este cu neputință să cred că dumneata n-ai cerut de la firma „Comtext" un gaj în medalii, pe care să-l depună la bancă... de pildă la Banca de Credit. Desigur, nu pentru toată suma, dar în orice caz pentru o bună parte.

— Dragă Tohăneanu, mormăi plictisit textilistul. Te rog să mă crezi că am destule supărări cu fabrica, cu lucrătorii. Nu ştiu pe ce lume mă aflu şi dumneata vii aici cu tot soiul de născociri.

— Nu-mi răspunzi însă la întrebare, îl ținti Tohăneanu, vreți să mă prostiți ca pe-un copil, dumneata şi Anastasiad.

Un tremur străbătu toată ființa inginerului.

— Crezi ce vrei. N-am făcut eu stabilizarea. E un risc pe care nimeni nu putea să-l prevadă.

— Nu, nu-i aşa, Zamfirescu ! sări în picioare inginerul, mie trebuie să-mi daţi partea mea. Vreau partea mea ! ţipă Tohăneanu, înţelegi ?

Celălalt şedea impasibil pe un scaun şi mesteca mai departe trabucul.

— Nu face pe mortul, pungaş bătrîn ! îl insultă Tohăneanu. O să vă coste scump afacerea asta. Nu scăpaţi pînă nu-mi daţi partea mea. Ştiu eu ce am de făcut, îl ameninţă cu degetul pe Zamfirescu, care nici nu clipea, apoi ieşi, trîntind uşa cu atîta putere încît zornăiră geamurile.

Pe drumul înapoierii, Tohăneanu se vîrî într-un colț în fundul maşinii. Se uita pe geam, fără să vadă nimic precis. Imaginile copacilor, caselor, oamenilor, lunecau pe retina lui ca nişte pete colorate. Era atît de obosit, încît nu izbutea să-şi concentreze privirea asupra vreunui obiect. O amorțeală plăcută îi cuprinse creierul, răspîndindu-se apoi în toată ființa lui. în dreptul blocului îi spuse moale şoferului :

— Mîine, băiatule.

— Nu-i nimic, coane, să trăiți...
Sui cu liftul la etajul doi şi sună. Angela îi deschise şi înainte de-a se retrage inginerul în biroul lui, fata îi aduse o telegramă. Tohăneanu o desfăcu încet şi citi : „Papi scump, instalat admirabil. Ne distrăm minunat. Dansăm conga. Aşteptăm veşti de la tine. Mii de pupi. Nina şi Leonora."

Viața orașului se oprise. Prăvăliile își trăseseră obloanele. Străzile erau pustii. În piețe, tarabele stăteau goale, dezvelite, în bătaia soarelui. Tramvaiele lunecau pe șine, goale, fantomatice. Nu se zărea nici un om în ete. Din cînd în cînd, clinchetul trezea pe cîte un trecător îngîndurat. Oamenii alergau prin toate ungherele orașului, tăcuți, mohorîți, iscodind cîte ceva de mîncare. Haite de cîini slabi și flămînzi cutreierau străzile, scormonind cu boturile gunoaiele de pe marginea trotuarelor sau de pe maidane. Rar se ridica cîte un oblon zăvorit pentru a lăsa să intre enigmatic o femeie cu o sacoșă în mînă. Peste tot, obloanele erau închise ca niște pleoape de fier. Lumea se aduna în pilcuri, vorbea, se aprindea, simțind o rezistență, o dușmănie în aceste obloane ferecate. Unii mai ațîțați loveau cu pumnii în obloane.

— Mama lor de speculanți, ascund alimentele, spunea cîte unul.

— Trebuie să-i spînzurăm pe toți, striga un altul.

înapoia obloanelor, alţi oameni, graşi şi speriaţi,

doseau mărfurile în ascunzători tăinuite. Cînd în sfîrşit obloanele se ridicară, rafturile prăvăliilor erau golite. Cu mîinile pe pîntec, negustorul îşi luă un aer resemnat de om copleşit de evenimente.

— N-am nimic în prăvălie, ce să fac, nu aduc ţăranii...

Oamenii ieşeau din prăvălie şi mai abătuţi, rătăcind prin pieţele pustii.

„E un asediu în toată regula, reflectă Tohăneanu, care făcuse şi el o raită prin oraş. Nu va fi aşa de uşor cum şi-au închipuit. Mult n-o să mai rabde... vor fi siliți să cedeze. Cu burta goală, nu-i arde ni- mănuia să muncească..."

Dar inginerul aflase de la prietenii fabricanți că lucrătorii munceau neîntrerupt, ca şi cînd ar fi fost magnetizați de o forță necunoscută. El însă cunoştea acea forță... Erau şi la el în fabrică unii lucrători care bombăneau pe la colțuri, făceau munca în silă.

— Ceilalți, ceilalți ce spun ? întrebă curios Tohăneanu.

-— Muncesc, venea răspunsul dezamăgit.

— Asta mă interesează, nu faptul că se găsesc unii care mormăie nemulțumiți, se enerva Tohă- neanu. Nu-i bine, nu-i de loc bine.

— Cine ? despre ce vorbeşti ? întrebă nevinovat fabricantul.

— Ascultă-mă, ce crezi oare despre lucrătorii dumitale ? îl cercetă răutăcios Tohăneanu. Nu ți-e frică cîteodată de ei ?

— Frică ? îi am în mînă, spuse cu fermitate fabricantul, părîndu-i-se ciudată întrebarea inginerului.

Tohăneanu se uită fără voie la mîna lui cu degetele grăsuțe, cu carnea moale şi unghiile albe, îngrijite. Il pufni rîsul, apoi deveni serios. Inginerul îl măsură cu un dispreț fin, nert ținut.

— Dumneata nu simți că te clatini, că totul se clatină ? apăsă pe cuvinte cu intenția de a-l zdruncina din siguranța în care stătea înfipt.

Celălalt se arătă nedumerit şi bănuitor.

— Nu, dragă. Glumeşti ?

— Desigur, glumesc, spuse ironic Tohăneanu, ridicîndu-se să plece. Am întîrziat. La revedere.

Era ceasul 12 şi la 1 sosea trenul din Carmen- Sylva. Leonora îl chemase la telefon, anunţîndu-l că sosea la Bucureşti. De ce nu mai rămînea ? Majoritatea sezoniştilor intraseră în panică, agăţîndu-se de toate trenurile care porneau spre capitală. În 24 de ore staţiunea se golise mai mult de jumătate de sezonişti. Toţi prietenii şi cunoscuţii Leonorei şi Ni- nei părăsiseră litoralul într-o mare zăpăceală. Panica îi molipsise şi pe ei.

Singurătatea cu marea îi înspăimînta. De altfel nimeni nu ştia de ce pleacă. Dar toţi erau cuprinşi ca de-o febră. îşi făceau în pripă bagajele, cercetau orariile trenurilor, se îmbulzeau la casa de bilete, se certau. în această atmosferă, Leonora şi Nina nu mai putuseră suporta să nu facă nimic. Telefonaseră acasă, alarmate, ca şi cînd rămîneau izolate undeva într-un ţinut îndepărtat, unde urmau să se petreacă lucruri teribile. Tohăneanu le expediase banii telegrafic. Inginerul schimbase vreo zece medalii prin Jean, la Banca Naţională. El nu cuteza să treacă prin dreptul Băncii. Suspicios, se temea să nu fie vreo capcană. în orice caz, inginerul socotea că era mai bine să se ducă Jean. Nu-l cunoştea nimeni şi era mai puţin primejdios.

Pe el s-ar fi putut întîmpla să-l urmărească cineva, să vadă unde se duce şi apoi să-i facă o descindere acasă. O descindere ? Da, la asta încă nu se gîndise. O sudoare rece îi acoperi deodată fruntea. Ce netot! Şi el care avea atîţia duşmani. Era de ajuns un denunţ. Şi în definitiv, de unde ştia că nu era trecut pe lista celor care n-au depus aurul, listă care urma să fie publicată în ziare, vineri 29 august ? Desigur că poliţia devizelor făcea investigaţii, avea spioni, întocmise fişele celor care speculau cu medalii.

într-o noapte sau într-o dis-de-dimineață, se putea trezi cu un control. Şi atunci ? Tohăneanu îşi aprinse o țigară, sorbind adînc fumul în piept. Se învîrtea neliniştit pe peron. Trebuia, imediat ce se întorcea acasă, să pună la adăpost sigur devizele. Şi pachetele cu bancnotele de un milion, la ce dracu le mai ținea în casa de fier ? Nici vorbă că acum nu mai valorau nici doi bani, dar dacă s-ar găsi o asemenea cantitate de bancnote, s-ar putea foarte uşor presupune că un om care a strîns atîtea hîrtii avea ascuns pe undeva şi aur. Va arunca aceste maldăre de hîrtii nefolositoare.

De ceea ce se temea cel mai mult Tohăneanu era un denunț. Scotocea în memoria sa imaginile tuturor prietenilor, oamenilor de afaceri, cunoscuților cu care avusese legături, fie chiar trecătoare, şi Tohă- neanu descoperi în această clipă că nu avea, că nu putea avea încredere în nici unul dintre ei. „În ce lume trăiesc", gîndi înfricoşat inginerul. Peste tot pîndeau duşmani, din umbră. Nu era şi Petre unul din aceşti duşmani ? Nu, acesta nu stătea ascuns, ci-l întîmpina în față, la lumina zilei. Ce sclipiri vioaie avusese în ochi, în dimineața cînd îl întîlnise în hol. Parcă şi trupul şi-l ținea mai drept, iar întreaga lui înfățişare îl sfrunta. De obicei mecanicul mergea cu capul uşor înclinat, preocupat, dar şi mersul i se schimbase. Asta ar fi putut să-l denunțe. Era un fanatic. Trebuia neapărat scos din bloc. Oare nu dinadins spusese tare, vesel, către contabil, ca să audă şi el :

— E, domnule Mititelu, le-a sosit ceasul şi ăstora cu aurul. îl găsesc ai noştri dacă l-or ascunde şi în fundul pămîntului... Oricum, pui nu mai face...

Nu fusese o aluzie directă, o ameninţare, care în primul rînd îl privea pe el, Tohăneanu ?

Administratorul îl asigurase că se va descotorosi de Petre. îi spusese ceva despre injector, reparaţii, îi va găsi o pricină ca să-l poată da afară. Nu era chiar aşa de lesne, deoarece mecanicul era cinstit şi apoi...

— E nevoie de prudenţă, domnule inginer, cu comuniştii ăştia nu te joci, îi spusese administratorul cu temere.

Cu orice preț va urmări scoaterea lui, își spunea inginerul, concentrîndu-și toate îndoielile, frica și ura împotriva lui Petre.

Acceleratul intrase în gară, pufăind. Un om agita un fanion, strigînd :

—■ Feriți linia, feriți linia...

Larma de pe peron, învălmășeala care se produse îl dezmeticiră pe Tohăneanu. în ferestrele vagoanelor apăreau capete de femei, fete și bărbați grași, se agitau nenumărate miini. Femeile, livide, obosite, încercau să-și refacă în gară pieptănătura. Bărbații erau nebărbieriți, cu gulerele cămășilor desfăcute. Strigătele umplură

peronul. Tensiunea unei nopți de nesomn, a emoțiilor răzbea în precipitarea lor nervoasă.

— Allo, Gigi, un hamal, te rog !

— Niki, unde eşti, Niki ? Allo !... Ce-i p-aici ? Ce s-a întîmplat ? Ce-ai făcut cu...

— Vorbim acasă. Haide acu...

— Radu, repede, ai grijă de o maşină.

— Scoate întîi bagajele, Ticule. Doamne, ce nebunie ! tot timpul am stat în picioare. Nu mai pot, izbucni în lacrimi soția unui bărbat înalt, cu ceafa roşie, care se lupta să împingă o valiză uriaşă prin fereastra vagonului.

— *Nous sommes ici, nous sommes ici, Gaby !*[1] se frămîntau două tinere femei în cadrul ferestrei.

---

1 Sîntem aici, sîntem aici, Gabi.

— *Ah, vous êtes là*[1], răspunse un tînăr încălțat cu pantofi cu tălpi groase şi cu un pantalon strîns pe pulpe, încurcîndu-se printre călătorii care-l îmbrînceau, nereuşind să se prindă de bara scării.

Tohăneanu trecea în revistă vagoanele, înghiontit în dreapta şi în stînga de lumea care năvălea spre ieşire.

— Papi ! Uite-l pe papi ! Aici, aici, se zbătea Nina.

1 A, sînteți acolo...

Tohăneanu le zări şi flutură şi el mîna în aer. Angajă doi hamali şi urcă în vagon.

— Ce bine arăţi, papi ! Uite ce mototolite sîntem. Vai, ce aglomeraţie ! A fost un chin.

— Sînt frîntă de oboseală, gemu Leonora.

Inginerul sărută cele două femei, cu aerul puţin

năucit.

— Haideţi, copii, că au coborît hamalii. Să nu-i pierdem din ochi. Vorbim acasă.

— Ce ştii tu, papi, prin ce-am trecut!

Inginerul mergea alături de soţia şi fiica sa, împinşi de valurile de oameni care veneau din urmă. Cu mare greutate îşi descoperi maşina. Şedeau înghesuiţi, cu una dintre valize aşezată între picioare. În sfîrşit, ajunseră acasă.

Cei doi portari ai blocului înşfăcară valizele, du- cîndu-le la etajul doi.

Primul lucru pe care-l făcu Leonora fu să se întindă pe divan :

— Doamne, ce drum istovitor. Credeam că n-am să mai ajung acasă. Mă dor oasele, sînt absolut istovită, se plîngea mereu Leonora... Şi-mi este o foame... Avem ceva de mîncare ? Aud că nu se mai găseşte nimic.

— Şi mie mi-e o foame grozavă, spuse Nina, continuînd să se pieptene în faţa oglinzii. Dar mai întîi ar trebui să facem o baie.

— Nu aveam apă caldă, e defect injectorul. Nu s-a luat păcură. Nu ştiu, e o întreagă harababură cu stabilizarea asta, le informă Tohăneanu.

— E, atunci facem duş. Pînă atunci, Angela poate să pună masa. Slavă Domnului, mai este cîte ceva în cămară, nu ? făcu Leonora.

— Sigur, dragă, consimţi inginerul. Acolo nu umbli decît tu şi cheile sînt la... a ! am uitat, sînt în vitrină.

— Fie, mă duc eu, spuse Leonora slăbită, ca şi cînd îi făcea o mare concesie. Angela să pună tacî- murile.

În timpul mesei, inginerul mîncă puțin şi vorbi rar. Leonora şi Nina ispråviserå o conservă cu carne, apoi îşi umplură două farfurii cu ghiveci. Fuseseră deschise şi două cutii cu compot. Leonorei îi plăcea compotul de pere, iar Ninei cel de caise. Cînd fură aproape sătule, Leonora observă :

— Nu eşti în apele tale. Nu prea te bucuri că ne vezi...

— Ce copilărie, dar de ce v-ați stricat vacanța, îmi pare rău...

— Cine-i de vină... Dacă nu era stabilizarea asta nenorocită. Au plecat toți prietenii noştri... Pe urmă se murea de foame, nu era nicăieri nici măcar o roşie. Cu banii pe care ni i-ai trimis tu ne-am luat bilete de tren. Eu şi cu Nina am primit doar 150 de lei. Nu ne-au schimbat decît trei milioane... restul de bani vechi l-am dat copiilor să se joace. Cu afacerea ta ce se aude ?

— Nimic, nimic, mormăi Tohăneanu, privind în lături.

— S-a întîmplat ceva ? Nu cumva ai încasat hîr- tii ! Vorbeşte, i-adevărat ? spuse Leonora fulgerată de-o presimțire rea.

. — Papi, tu parcă spuneai că Anastasiad...

— Anastasiad al tău e un pungaş ordinar ! izbucni inginerul.

— Cum „al tău" ? se feri Nina de lovitură, scăpărîndu-i deodată prin minte : „Nu cumva papi ştie ceva ?"

Dar Tohăneanu urmă fără s-o asculte :

— El şi cu vulpea aia bătrînă de Zamfirescu au pus la cale hoţia. Mi-au dat cu două zile înainte de stabilizare 6 miliarde de hîrtii. Abia am reuşit să schimb un miliard. Celelalte cinci sînt aici, în casa de fier. M-au jefuit ca nişte tîlhari, m-au jefuit! se înfierbîntă Tohăneanu, roşindu-se pînă în albul ochilor.

Se sculă brusc de la masă, deschise casa de fier şi trase afară pachetele cu bancnote, aruncîndu-le pe covor.

— Uite, asta-i opera lui Anastasiad şi Zamfirescis. M-am încrezut în ei, tîlharii.

Leonora se apropie de el, luîndu-l de braţ.

— Linişteşte-te, dragă, tu n-ai voie să te iriţi. Are să-ţi vie şi ţie rîndul să le-o plăteşti.

— Şase miliarde, şase miliarde, repetă Tohă- neanu, tremurînd.

— Ştiu, nu-i nimic. Ai să-ţi refaci paguba. Nu te pierde cu firea, tot mai avem noi o rezervă, ştii, în baie, mărfurile din depozit, bijuteriile me... noastre... Nu ai grija zilei de mîine. Adună pachetele, îi spuse Leonora fetei sale.

— Ce facem, dragă, cu ele ? suspină Tohăneanu.

— Ce să facem, de depus n-ai să le depui...

— Nici nu mă gîndesc. Sînt sigur că nu ne vor mai da nimic înapoi. O să păstrez vreo 200 de milioane, să le depun pe numele fabricii.

—- Bine, celelalte hîrtii o să le aruncăm la crematoriu, ca să nu se ştie ale cui sînt. O să le duеă cineva la subsol, hotărî Leonora.

— Da, da, încuviinţă inginerul, abătut.

După masă, Tohăneanu n-avea astîmpăr să stea în casă. Voia să vadă ce se petrece afară, în oraş. Aici, între pereţii odăii, era prea singur, izolat. Jean nu se mai arătase de cîteva zile. Poate-i era şi lui frică. Totuşi nu se putea, trebuia să pice dintr-o zi într-alta. Cineva sună la uşă. „N-o fi el ?" îşi spuse inginerul.

Angela îl anunţă pe administrator.

— Ce-i nou, dragă Mărcuş ? îl întîmpină Tohăneanu, trăgîndu-l în birou, ia loc. Dar ce ai, eşti cam palid.

— E rău, domnule inginer, spuse administratorul, vădit stingherit şi speriat, întinzîndu-şi mereu gîtul, cu un rictus nervos de parcă îl strîngea gulerul. Mă iertaţi,

dar eu nu mai pot să țin chestiile alea la mine, jos, în birou... Vă sînt foarte îndatorat, n-am pierdut pe lîngă dumneavoastră. Recunosc că ați făcut foarte multe... dar să vedeți...

— Și asta-i recunoștința ! îl întrerupse sever Tohăneanu.

— Vai de mine ! se frămîntă Mărcuş pe scaun, schimbîndu-şi un picior pe celălalt, avînd totuşi grijă să nu-şi şifoneze dunga pantalonilor. Fac orice pentru dumneavoastră, afară de asta. Nu vreau să-nfund puşcăria.

— Ce te-a apucat ? vorbeşte lămurit, i-o tăie Tohăneanu.

— La nr. 17, al treilea bloc de lîngă noi, s-a făcut astăzi la prînz un control. A fost arestat Sotir, importatorul, îl cunoaşteţi ? Eu am vrut să vă înştiinţez, dar soţia dumneavoastră mi-a spus că nu vi-e bine, că abia aţi aţipit şi nu vă poate trezi.

— ...Al treilea bloc, murmură Tohăneanu, scuturat de un fior, holbînd ochii la administrator.

Mărcuş profită de uluiala inginerului şi scoase repede din buzunar un tub de aluminiu, pe care-l puse pe biroul lui Tohăneanu.

— Sînt aici toate, 100 de bucăți. Căutați un loc mai sigur, îl sfătui administratorul,. ridicîndu-se în picioare. Cînd s-or mai linişti lucrurile...

— Bine, bine, du-te, murmură Tohăneanu, cu o expresie încruntată şi absentă.
De fapt el nu mai dădea nici o atenție administra torului, obsedat de un singur gînd : al treilea bloc... al treilea bloc...

Locatarii, pe care înainte Mărcuş nu-i prea lua în seamă, aciică funcționarii, profesorii, cîțiva pensionari, observară în ultima vreme o schimbare în purtarea administratorului. Atitudinea sa rece, prin care răzbătea adesea obrăznicia politicoasă, se transformase într-o amabilitate subită şi zîmbitoare. Măr- cuş era în stare acum să piardă cîteva din clipele sale prețioase, de pildă cu un pensionar sau cu bă- trîna profesoară, pe care o iubeau toți din bloc, pentru firea ei bună şi veselă. Mai mult chiar, administratorul se interesă de sănătatea ei. Mirată, bătrîna profesoară îi răspunse cu o ironie blajină :

— Să nu te fi deocheat cineva, domnule administrator.

—■ Pe mine ? De ce ? făcu administratorul.

— Eşti prea drăguț, nu te mai recunosc.

— Da' aşa de urîcios am fost ? se strîmbă Mărcuş, contrariat, păstrîndu-şi anevoios zîmbetul. Făgăduiesc să nu se mai întîmple. De-altfel cred că exagerați. Cine ştie, oi fi fost o dată mai ocupat... E atît de lucru şi mai ales acum cu stabilizarea. Păcura este pe terminate şi totuşi vă dăm astăzi apă caldă, încheie el generos.

Bătrîna profesoară voia tocmai să iasă din birou, dar administratorul o reținu.

— Uitasem să vă spun, avem plăți, lumina, apa, dacați putea să ne dați ceva bani. Orice sumă e binevenită : o sută, două sute, mă rog, cîte puteți.

— Dacă trebuie, să-ți dau 200. îmi faci chitanță ?

— Nu, doamnă, suma asta o trec în cont. Încă nu știu cît va veni fiecăruia de plată pentru luna aceasta, dar vă trec în tabel și vă scad pe urmă. Vă este și dumneavoastră mai ușor.

Bătrîna profesoară îi înmînă două hîrtii de cîte o sută. Administratorul reuşise să strîngă astfel cîteva mii de lei, încasîndu-i pe locatarii salariaţi. Bogaţii blocului nu se mişcau. Cînd le cerea bani, se văie- tau :

— Mai aşteaptă şi dumneata, n-am acum, toată averea mea a fost 75 de lei. Peste o zi, două...

Aşa îl amînau mereu, fie că nu se îndurau să schimbe medaliile, fie că se despărţeau cu greu de bancnotele noi. Administratorul găsise însă soluţia : salariaţii. Recursese la aceşti locatari pe care-i dispreţuia. Aflase că primiseră avansuri pe salarii. Mărcuş nu scăpă acest prilej, arătînd fiecăruia dintre ei că, în curînd, blocul nu va mai avea lumină, nici apă, nici ascensor. Ascensorul mai ales era de mare trebuinţă pentru chiriaşii mai în vîrstă, care locuiau la al şaselea sau al şaptelea etaj.

În acest chip, administratorul putuse să-şi acopere larg şi propriile sale cheltuieli de coşniţă. Cînd vedea pe cîte-o gospodină cu sacoşa plină, o cerceta totuşi cu aviditate.

— De unde aţi luat roşiile ? Ce roşii frumoase ! Şi pepenii, ardeii...

— în piaţă sînt cîte doreşti.

— Eu am auzit că e lipsă...

— Ba a început să fie cu grămezile.

în toate pieţele soseau cantităţi însemnate de fructe şi legume. Pe ascuns se găsea şi unt şi uneori carne proaspătă. Blocul se însufleţise. Oamenii coborau grăbiţi scările, vorbeau zgomotos, îşi comunicau locurile unde se aflau alimente. De dis-de-di- mineaţă răsunau vocile pe paliere, copiii zburdau, fără ca administratorul să se supere. Mirosurile din bucătărie se împrăştiau pe coridoare. Locatarii îşi dilatau nările, ghicind după miros mîncărurile ce se găteau.

— Dragă dom'le profesor, am făcut diaree, de-a- tîta pepene cît am mîncat, spunea un locatar mai pofticios, m-am săturat. Altceva e o mîncărică gătită, nu ? A luat nevestica mea nişte carne şi face Anica o tocăniţă în sos de roşii...

— Eşti un gurmand, rîse profesorul.

— Aşa-i, şi mie mi-era pînă-n gît de uscături. Ce să-i faci, acum parcă a mai început să răsară cîte ceva.

Buna dispoziţie cuprinse toată lumea în bloc, cînd citi şi anunţul afişat pe peretele din hol : „Astăzi avem apă caldă, de la ora 7 la 10 seara".

Petre urca tocmai în birourile administraţiei ca să-l prevină pe Mărcuş că trebuia neapărat o garnitură nouă pentru injector, altfel nu mai răspundea pentru buna lui funcţionare. îl reparase după o cazno de cîteva ore. Locatarii pe care-i întîlnise în hol îşi arătară bucuria.

— Bravo, dom'le Petre, ne dai apă pentru baie. Dar ce-i cu injectorul ăla ?

— E nevoie de o garnitură nouă, spuse mecanicul, coborînd în subsol, ca să verifice manometrul.

Petre zărea ca printr-o ceață planul administratorului. Faptul că nu se știa încă ceva precis, îl ținea într-o stare de încordare, de pîndă. Tot ceea ce spunea sau făcea Mărcuş îi isca o îndoială. De cînd aflase că şi administratorul avea o .cheie de la camera de maşini, devenise şi mai bănuitor, mai ales că se pomenea tot mai des cu el, cercetînd instalațiile, deşi nu se pricepea la mare lucru. Petre îi poruncise lui Grigore, ajutorul de mecanic, să țină sculele la un loc şi să nu lase pe nimeni înăuntru în lipsa lui.

Administratorul se pregătea tocmai să părăsească biroul, cînd se auzi chemat.

— Don' Mărcuş, conu Georgică e sus ?

— Tu eşti, mă Jeane, îl recunoscu administratorul, întorcîndu-se spre el. Da, e sus. Ce se aude nou ? E ceva mişcare pe piaţă ?

— Nix, mort, spuse Jean, cu o mină întristată şi intră repede în ascensor. Am onoare, don' Mărcuş, să te salut...

Tohăneanu îl primi numaidecît, închizîndu-se în birou cu omul lui de încredere.

— Ce-i, mă Jeane, cu tine ? Nu mai dai tu pe la mine !...

— Ce să fie, coane, dandanale, daravele, vai de capul nostru.

— Ei, şi cum te descurci ?

— Nu mă descurc de loc.

— Cum, nu mişcă nimic ?

— Ce să mişte, moartea e pe noi, coane !...

— Nu se mai negociază liber valorile, încercă inginerul să se exprime elegant, pentru a ocoli cuvîntul urît de „bursă neagră".

— Se nego.... care ? adicătelea cocoşeii şi nasturii ! [1] Da, cocoşelul e o mie de lei bucata. Un sutar mai mult ca la Banca Națională. Dar nu prea e marfă şi pe urmă, coane, e riscul mare.

Jean se opri, lovindu-se cu palma peste frunte.

— Ia uite, dom'le, mă iau cu vorba şi era să uit principalul. Ce-ați făcut cu hîrtiile, le-ați păstrat ?

1 Medalii.

— De ce să le păstrez, le-a strîns nevastă-mea într-un pachet şi le-a aruncat jos la crematoriu.

— Le-aţi ars ? se zgîi Jean la inginer.

— Şi ce e, nu cumva...

Tohăneanu, năpădit de emoţie, ezita să rostească ultimele cuvinte, schimbîndu-şi culoarea feţei.

— E, ce-a fost s-a dus... Dar o zi, două se poate vinde un milion pe 8—10 lei stabilizați. Am eu un om care cumpără. Tot ieşea cîteva mii de lei.

— Nepricopsitule ! Şi cîteva mii de lei la tine e un fleac, ai ? săltă Tohăneanu, şi deschizînd uşa o chemă pe soția sa : Leonora ! Leonora ! ...

Fiindcă nu venea nimeni, inginerul o căută în salon, în dormitor. O găsi întinsă pe pat, răsfoind o revistă de mode.

— Leonora, ce-ai făcut cu banii ? se precipită inginerul.

— Care bani ?

— Cum care ? pachetele pe care le-ai dus jos.

— Unde vrei să fie ? la crematoriu...

— La crematoriu ? se strîmbă Tohăneanu. îmi place ce calmă eşti. Ei bine, află că se poate lua 10 lei pe un milion. Asta face în total vreo cinci mii de lei. E Jean la mine, el mi-a spus.

— Şi ce vrei să fac ? să mă duc eu să răscolesc gunoiul ?

— Au fost arse ?

— Cred că nu. Caloriferul nu merge de două săptămîni, abia astăzi i-a dat drumul.

— I-adevărat, ai dreptate, spuse Tohăneanu, fugind din odaie şi trăgîndu-l pe Jean după el; vino cu mine.

Alergau pe scări şi cînd ajunseră în hol, inginerul îl întrebă pe portar, gîfîind :

— Mă, care-i intrarea de la subsol ?

Portarul i-o arătă, oferindu-se supus :

— Aveţi nevoie de ceva, don' inginer ?

— Stai aici, îl repezi inginerul.

Tohăneanu, urmat de Jean, coborî scările înguste, ținîndu-se de balustradă. **În** subsol plutea un întuneric rar, destrămat la capătul culoarului de cîte un bec gălbui, închis în sită de metal. Culoarele erau umede. Tohăneanu rătăcea printre ele, mărindu-i febrilitatea duduitul cazanului.

— Unde mă-sa o fi ? se înfurie inginerul.

— Aici cred că e, coane, că pute.

Dintr-o încăpere din fund venea o duhoare de gunoi stătut. Tohăneanu se-ndreptă într-acolo, urcă cîteva scări şi-l zări pe Grigore cu lopata înfiptă într-un morman de gunoi. Alături, Petre, fumînd o ţigară, îl îndemna :

— Dă-i, măi băiete, mai vînjos, că e puţenie aici...

încăperea era slab luminată. Grigore vîrî adine

lopata şi cînd o săltă mai bine, se răsfiră un teanc de bancnote mototolite, ude de zoi.

— Nea Petre, bani ! deschise surprins ochii ajutorul de mecanic.

Dar în clipa următoare îşi simţi braţul încleştat de degetele lui Tohăneanu.

— Opreşte, ce faceţi aici, mă ? strigă inginerul, călcînd în neştire în zoile ce se scurgeau pe ciment.

— Ardem gunoiul, spuse indiferent Petre. Hai, Grigore, isprăveşte, că am nevoie de tine, îl zori mecanicul.

Umbra lui Petre se profila imensă şi întunecată pe perete.

— Gunoi !... banii mei ! se repezi inginerul la mecanic, apucîndu-l de piept.

— Ia mîna jos de pe mine, se răsti Petre şi se eliberă dintr-o scurtă smucitură, azvîrlindu-l înapoi pe inginer.

— Scoate banii de-acolo ! strigă Tohăneanu, congestionîndu-se.

— Eu ? N-ai decît să bagi singur mîna în murdărie ! spuse Petre şi, întoreîndu-i spatele, dispăru în întunericul culoarului.

Paşii lui sonori, Tohăneanu îi simţea ca nişte lovituri sub tîmple. Trupul lui avu o mişcare, ca şi cînd ar fi vrut să se aplece să adune bancnotele murdare, dar dezgustul îl reţinu şi, văzîndu-l pe Jean, îl împinse de spate :

— Ia strînge tu...

— Ce să strîng, coane, nişte cîrpe ude ? se feri Jean.

— Cum, să le lăsăm să ardă ? spuse inginerul cu o suferință în glas.

■— Nu le mai ia nimeni, coane.

— Nimeni, bîigui el, contemplind tăcut, nemişcat, gura roşie a cuptorului.

Chipul i se învineţise, luminat de reflexele flăcărilor. Limbile de foc mistuiau lacome hîrtiile care se răsuceau o clipă, apoi piereau în vîlvătăi.

Într-un tîrziu, Jean îndrăzni să-l atingă pe inginer şi-l scoase afară, încet, ca pe un bolnav, urcînd împreună scara ce ducea spre hol. D-abia aici inginerul se desprinse de gestul ocrotitor al lui Jean, ruşinat de ceea ce se petrecuse jos, la crematoriu, înfăţişarea bancnotelor acelora muiate în zoi, flăcările care le mistuiseră îi jucau pe dinaintea ochilor.

— Daţi-le dracului, spuse Jean, ghicindu-i gîndurile. Gunoi...

— Gunoi, hai, rîse scurt, nefiresc, Tohăneanu.

Urcă scările fără să-i mai adreseze un cuvînt

omului său de încredere.

Jean fu acela care adăugă :

— Mai trec eu pe la dumneavoastră.

Tohăneanu clătină din cap. Văzîndu-l atît de tulburat, Leonora se alarmă.

— Ce-i cu tine ?

— Mă-njunghie în cap, nu mă simt bine, spuse Tohăneanu, aşezîndu-se într-un fotoliu şi rotindu-şi ochii bulbucaţi şi roşii.

— Nina, adu o compresă cu apă rece, ceru Leonora, apoi către bărbatu-său : Vezi, dacă nu te stăpîneşti ?

Nina aduse numaidecît un şervet muiat în apă. Leonora îi aplică compresa pe ţeastă şi pe frunte.

— Hai, să te întinzi în pat.

— Nu, lasă-mă puțin așa, șopti inginerul și închise ochii, ațipind în fotoliu...

Florica nu mai pomenea nimic de rochia albastră din vitrina magazinului „La balonul de aur". Trecuseră mai mult de două săptămîni de la stabilizare, într-o dimineață, cînd era mai liber, Petre se duse în strada din dosul Poştei şi cercetă vitrina. Rochia era la locul ei. Numai prețul se schimbase. Pe un cartonaş dreptunghiular scria : 1400 lei. Era convins că pe Florica n-o răbdase inima să nu-şi facă drum pe la magazin. Petre îi pregătea o surpriză. Din micile reparații făcute în apartamentele blocului strînsese o sumă frumuşică. Mecanicul de la blocul alăturat plecase. Pînă la angajarea unuia nou, Petre avea grijă de instalații. în afară de aceasta, el era chemat şi de locatari să repare un reşou, o priză, soneria. îi mai trebuiau cîteva sute de lei, ca să completeze suma întreagă pentru cumpărarea rochiei. O observa din cînd în cînd pe Florica şi uneori

era îndemnat să-i spună din senin : „Mergem sîmbăta viitoare să-ți iau rochia !".

Petre își închipuia zbaterea mirată a genelor ei mari și negre, după care-i ghicea bucuria, apoi îmbrățișarea caldă și alintată.

într-o seară venise de la fabrică mai veselă ca oricînd. Deretica prin odaie, cîntînd. Șterse de praf cele cîteva cărți ale lui Petre. Așternu o față de masă curată pentru cină. împrospătă apa din vasul de lut țărănesc desenat cu floricele colorate.

Vibrațiile glasului ei se răspîndeau pînă în fundul culoarului întunecat. Petre n-o mai auzise de mult cîntînd. Era zburdalnică şi gălăgioasă ca o vrăbiuță. El se apropie tiptil, se rezemă de uşori, ascultînd-o.

Florica simți că e cineva în spatele ei şi se întoarse brusc, speriată.

— Cine e acolo ?

Vocea ei răsună pustie în culoarul lung. Nu-i răspunse nimeni. Strigă din nou, mai tare :

— Petre ! Petre !

Auzi un rîs înăbuşit, apoi distinse dinţii lucitori, sprîncenele îmbinate, chipul întreg al bărbatului ei care se apropia tiptil.

— Tu erai ? De ce mă sperii ? făcu ea îmbufnată, gata să plîngă.

Petre vru s-o îmbrăţişeze, dar Florica se feri, supărată :

— Ei şi tu acum... eşti plin cu ulei pe mîini.

— Te-am ascultat cum zburdai, surîse Petre.

— Haide, intră să te speli pe mîini şi să mănînci.

Petre îşi săpuni braţele şi se clăti în chiuveta

plină cu apă, se spălă şi pe obraz, zgomotos. Florica îi întinse ştergarul.

— îţi rid ochii, ai tu ceva...

— Am ! o veste mare, spuse şăgalnic, dar fiinţa ei era străbătută de o undă de emoţie.

— Zău, e serios ?

— Foarte serios, repeta ea, grav.

— Măi, să fie. Dacă-i aşa, s-auzim despre ce e vorba, o îndemnă Petre.

— Am fost numită şefă de echipă ! spuse ea repede, urmărind efectul pe faţa lui.

— Tu?

— Ce, nu-ți vine să crezi ? Cînd mi-au spus, mi s-a pus un nod în gît şi n-am mai putut să scot o vorbă. M-a încurajat şi Manea şi secretarul organizației şi-au zis că celelalte tovarăşe sînt de părere c-ar fi bine să fiu şi eu în comitetul de întreprindere. Atunci m-am buimăcit de tot. Eu nu ştiu ce să fac, Petre ! Cum o să mă descurc eu ? rosti Florica temător, cerînd parcă un sprijin. Petre zări pîlpîind o nelinişte în ochii ei. Şi-l auzi parcă pe Roşea spunîndu-i, cînd fusese a doua oară la el : „N-o să-ți fie uşor, n-o să-ți fie de loc uşor. O să te trimit la unele fabrici electro- mecanice, e un domeniu unde ai lucrat şi ai experiență. La început o să te însoțească un tovarăş care cunoaşte mai bine munca politică pe teren."

Petre nu-i destăinuise încă nevesti-şi că va părăsi blocul, că în curînd va munci ca activist la sector, nu-i destăinuise nici grija care-l chinuia dacă va izbuti să-şi îndeplinească sarcinile. Acum, frămîn- tarea Floricăi, întrebarea ei neliniştită le simți ră- sucindu-se mai adînc, mai viu în inima lui şi nu găsi nimic altceva să spună decît atît :

— Şi eu o să plec din bloc.

Se rostise cu atîta linişte încît Florica îl privi încremenită.

— De ce, Petre ?

— O să lucrez ca activist la sector.

— De cînd ? Şi mie nu mi-ai suflat un cuvînt!

— M-am tot zbătut, rosti el îngîndurat, pînă mi-am dat seama că nea Roşea are dreptate. El zicea că „viaţa, lupta de zi cu zi o să ne înveţe", şi pe tine la fel, Florico... Eu la sfîrşitul lunii încep treaba.

Florica se uită la el cu o privire largă, uimită şi, ca şi cînd nu înţelegea, murmură :

— Va să zică la sector... Şi, fără nici o trecere, luminîndu-se, spuse cu vioiciune : Petre, şi eu ţi-am ascuns ceva !

— Aha, umbli cu ascunzişuri...

— Ce ascunzişuri ? Am luat astăzi salariul ! rosti ea într-un suflet. Banditul de Boldescu n-a vrut să ne plătească lefurile. Pretindea că Banca Națională nu i-a dat credite şi n-are de unde... îndruga cai verzi pe pereți. Dar nu i-a mers de loc cu comitetul ăsta nou ; i-au pus sula în coastă. Barem afurisita de Stanca i-a strigat în față : „Schimbă cocoşeii şi plăteşte oamenilor banii, că au muncit". A dat Boldescu din colț în colț, a spumegat, dar a doua zi a venit glonț cu banii. Au fost plătite lefurile la toți lucrătorii.

— Te pomeneşti că ai încasat şi tu ceva, de aia eşti aşa de veselă, spuse Petre răutăcios.

— Dar ce, eu n-am muncit ?

Florica sări de pe pat, scotoci în poşetă şi scoase o hîrtie pe care o flutură sub nasul lui Petre.

— Uite o mie de lei, o mie de lei...

— Cît ţi-ar mai trebui ca să-ţi cumperi rochia ? o prinse Petre pe neaşteptate.

— Patru sute, scăpă Florica.

— Ai fost pe la prăvălie, spuse Petre, surîzînd.

— Am fost... dar de banii ăştia avem nevoie, se resemnă ea şi o uşoară umbră îi trecu pe frunte. Dar se încurajă singură : Nu-i nimic, mai aştept.

— Să vedem, să vedem, spuse enigmatic Petre.

După ce isprăviră masa, Florica se apucă să spele

vasele, iar Petre scoase o carte din raftul de lîngă perete. Citise vreo două-trei pagini, cînd se trezi cu Grigore.

— Nea Petre, unde-ai pus, bre, pompa de compresiune ? că am căutat de-am înnebunit.

— în spatele cazanului, unde sînt şi celelalte scule.

— N-oi fi pus-o în altă parte ?

— Nu, mă băiete, caută bine, că-i acolo.

— Nu e, nea Petre, celelalte sînt, dar pompa nu e.

— Tu nu eşti în minţile tale ? Cînd îţi spun o dată. Abia azi-dimineaţă am lucrat cu ea şi am pus-o la loc.

— Am răscolit peste tot, ridică mîinile neputincios Grigore, nu ştiu unde să mai caut.

— Ei, asta-i bună, spuse Petre intrigat, sculîndu-se de pe marginea patului. S-o căutăm împreună... Ai cheile la tine ?

— Le am.

Petre îl urmă pe Grigore, care descuie uşa de fier şi aprinse lumina din sala cazanelor. Petre cotrobăi prin toate ungherele, fără să găsească pompa. Mecanicul rămase pe gînduri.

— Grigore, spune drept, cînd am fost eu în blocul de alături, după ce ai încălzit cazanele, ai stat tot timpul aici, sau te-ai mai dus şi pe afară ?

— Nea Petre, n-am zăbovit decît un sfert de oră la... Aneta. Să mă bată Dumnezeu dacă te mint.

— Şi cînd te-ai înapoiat, nu ți s-a părut că a umblat cineva la broască ?

— Nu, dar... acu mi-aduc aminte că parcă mergea mai greu, da mi-am spus că n-oi fi potrivit eu bine cheia.

■— Eşti un nătărău. Ţi-am spus să nu te mişti de-aici, se încruntă Petre, deşi imediat îi păru rău, deoarece era absurd să-i ceară ajutorului de mecanic să stea în sala maşinilor, unde nu prea mai avea ce face. Din cînd în cînd trebuia să controleze mano- metrul.

— N-ai văzut pe nimeni pe culoar ? îl iscodi Petre, încercat de-o bănuială.

— Pă nimeni... Adică da, tocmai suia scara care dă în hol don' administrator. L-am recunoscut după haine, altfel era greu că lumina e slabă şi el se afla cu spatele la mine.

Petre tresări. Prima lui reacţie fu să alerge sus la administrator, să-i strige în faţă că e un hoţ. Ce dovadă avea ? Este adevărat că Mărcuş era singurul care mai deţinea o cheie la sala maşinilor. Dar asta nu era de ajuns, trebuia să facă dovadă. Cum ? întrezări într-o clipă ce urmărea administratorul. Şi deodată avu senzaţia că i se strîng porii pielii. O sudoare rece îi năpădi fruntea. în mintea lui se în- vîrteau sectorul, Roşea, pompa de compre... Petre îşi încleştă maxilarele. Pe măsură ce suia treptele, creierul lui lucra înfrigurat. Era puţin palid şi brazdele obrazului i se adînciră. Cînd se află înaintea administratorului, era stăpîn pe sine.

— Dom'le administrator, mi-a dispărut pompa de compresiune din sala de maşini.

— Cum ţi-a dispărut ? se indignă exagerat ad- ministratorul. Răspunzi de unelte. Administraţia nu poate să suporte pagubele dumitale. Ai s-o plăteşti, dragul meu.

— Nu mi-a lipsit niciodată nimic pînă acum, spuse rar Petre, țintindu-l în ochi.

— Petre, eu îți mărturisesc drept că am unele îndoieli. Mereu e cîte ceva. Ba se strică una, ba alta. Cheltuieli peste cheltuieli. Şi acum a dispărut pompa de compresiune. Nu-i lucru curat, îmi pare rău, dar aşa e.

— Ce vreți să spuneți, dom'le administrator ? păli mecanicul, strîngîndu-şi buzele.

Celălalt văzu încordarea lui Petre şi se temu să nu izbucnească. De aceea ocoli prudent răspunsul.

— Habar n-am cine-o fi vinovat. Dar dumneata eşti mecanicul blocului, nu ? Dumneata dai socoteala. Poate Grigore, e băiat sărac, mai ştii !?

— Grigore e cinstit, afirmă tăios mecanicul. A intrat cineva în sala de maşini cînd nu era Grigore.

— Vrei să-mi spui şi mie cine a intrat ? zîmbi subţire administratorul, însă degetele îi umblau

agitate printre hîrtiile de pe masă.

— Asta e că nu ştiu, se prefăcu Petre, dezamăgit.

— Mai vezi, mai caută, îl încurajă administratorul, apoi schimbă tonul : altfel treaba asta ar putea avea urmări. Eu te previn...
Petre îl privi lung, apoi părăsi domol biroul, sigur pe sine, ca un om care pregăteşte ceva...

De cum deschidea ziarul, Tohăneanu îşi arunca ochii în primul rînd la rubrica judiciară. Cu toate că-i făcea rău, nu se putea dezbăra de acest obicei căpătat de curînd. De cîte ori întîlnea cîte un nume cunoscut, îl trecea un fior prin şira spinării. Nu scăpa nici un amănunt al descrierii seci a reportajului, repetînd adesea lectura unui pasaj mai interesant. Comunicatele despre măsurile ce se luau împotriva deţinătorilor de aur şi de valute îi pricinuiau nopţi de insomnie. Nu era zi în care să nu citească despre cîte o arestare sau descoperire de valută, făcută în locurile cele mai bine tăinuite.

Cîteva zile căutase un loc mai sigur, dar nicăieri nu i se părea că e în siguranță. Se întîmpla cu el ceva ciudat. Avea senzația că aurul îl privește din toate ungherele. Și uneori se miră că ceilalți nu-l văd. Poate se prefăceau ! Ce încredere avea el în Angela, în bucătăreasă ? Și dacă scormonea mai adînc lucrurile, oare Leonora sau Nina ?... Nu, nu, asta era o nebunie. Asta nu avea voie să gîndească... Altminteri ce-i mai rămînea ? Viața lui trebuie să se întemeieze pe ceva care să fie neclintit, în afară de orice îndoială.

După ce pitise fișicurile în tuburi de aluminiu, vîrîndu-le în una din țevile de la baie, Tohăneanu tot mai dădea semne de neliniște. în dimineața însă cînd citi la rubrica judiciară că Zamfirescu și Anas- tasiad fuseseră prinși într-o operație de transfer de valută, îi scăpă ziarul din mînă. În primul moment, îl sufocă o bucurie violentă.

— Leonora ! Leonora ! strigă, luînd ziarul de pe jos și întinzîndu-i-1. Ia și citește, citește cu ochii tăi, i-a arestat pe pungași.

— Pe cine ?

— Pe Zamfirescu şi Anastasiad. Citeşte, domnule, poftim !
— Vai de mine, ce emoţie mi-ai făcut... Mai stăpîneşte-te, dragă, credeam că...

(— Izgonirea din rai — c. 2057 îşi făcu semnul crucii ca în faţa cuiva care nu-i în toate minţile. Citi însă scurta informaţie cu mare satisfacţie, apoi spuse răzbunătoare :

— Există un Dumnezeu pe lumea asta...

■— Da, există, aprobă Tohăneanu.

— Să-i vedem acum pe domnii, o să le iasă pe nas miliardele tale... Nu poţi să ai parte de averea altuia, încheie Leonora filozofic.

Tohăneanu se învîrtea prin salon cu ziarul în mînă. „1-a arestat, i-a arestat pe ticăloşi", murmura din cînd în cînd. Pe urmă începu să reflecteze mai serios la această chestiune, cu o vădită indispoziţie. Dacă la cercetări Anastasiad va destăinui cu cine a lucrat ? El va trebui să-i di\ ulge pe toţi acei cu care făcuse afaceri de valută. Şi Anastasiad nu era omul care să-şi pună pielea în saramură pentru alţii. Dimpotrivă, închipuindu-şi că-şi va uşura pedeapsa, va destăinui numele tuturor. Nu, nu, asta ar fi însemnat să-şi piardă orice credit pe piaţă, orice prestigiu. Numele băncii era mai presus de... Tohă-: neanu se strîmbă, scîrbit el însuşi de argumentele pe care le invoca. Adevărul era că în el creştea o teamă tulbure. Prieteni, cunoscuţi de-ai lui, oameni bogaţi de care mai înainte nu se atingea nimeni, că-, deau unul cîte unul. Abia ieri fusese arestat un mare negustor, care se îmbogăţise din afaceri murdare« Locuia într-un bloc, dintr-o stradă alăturată.

Tohăneanu urmărea ca pe-o hartă imaginară diferitele puncte ale oraşului, desenînd cercuri închi-j puite în jurul lor. Punctele înaintau într-un mod capricios, cînd apropiindu-se, cînd depărtîndu-se de[1] blocul de pe Batişte. Totuşi, putea vedea că aceşti puncte se înmulţeau şi că blocul lui intra în raza cea mai apropiată a descinderilor. Şi în afară de asta i se isprăviseră şi banii. Trebuia neapărat sa schimbe cîteva medalii, dar Jean parcă se mutase din oraş.

Tohăneanu nu mai cuteza să calce pe la bursă sau prin alte străzi pe unde se adunau înainte agenţii. De altminteri, ar fi fost şi de prisos. Cel mai potrivit lucru era să se ducă la el acasă. Ii venea greu să se hotărască, însă, după cîteva amînări, inginerul se decise să-l caute astăzi pe Jean, mai ales că şi Leonora îl gonea :

— Ce vrei, dragă, să trăim ca nişte calici ? Am să-mi fac şi eu unele cumpărături. Şi Nina are nevoie de-o toaletă de toamnă. Mai ieşi şi tu din casă, vezi ce-i pe la fabrică, n-au murit afacerile. Slavă Domnului,

magazinele sînt deschise, lumea trăieşte, viaţa merge înainte.

— Viaţa merge înainte, repetă ca pentru sine Tohăneanu, cu un surîs trist, pe care lieonora nu-l înţelese şi care i se părea fără sens. Unde-i maşina ?

— A luat-o Nina.

Pătrunzînd în hol, inginerul fu surprins de lumea îngrămădită la uşa mare de la intrare, de larma ce venea din stradă. îşi făcu loc printre vecini, curios, ieşind pe trotuar, fără să observe că nimerise alături de Petre. Din capătul aleii venea o ceată de oameni gălăgioşi, iar în

fruntea lor se afla un bărbat tinăr, nebărbierit, cu o uitătură vicleană, care avea atîrnată de gît o placardă pe care scria : „Sînt un hoț. Am furat pîinea de la gura muncitorilor." Bărbatul era flancat de o parte şi de cealaltă de cîțiva muncitori care făceau parte din comitetele cetăţeneşti. Grupul se opri. Un muncitor îi porunci ceva bărbatului cu placarda spînzurată de gît. Acesta, privind în gol, strigă : „Sînt un hoț. Am furat pîinea de la gura muncitorilor".

— Penibil, exclamă tare Tohăneanu, să umileşti un om...

— Asta-i om ? spuse cineva de alături. Vrea să se-ndoape, furînd dumicații de la gura altuia...
l

Tohăneanu se înghemui printre cei de lîngă el, ca şi cînd ar fi vrut să se apere. Unul dintre muncitori, recunoscîndu-l pe Petre de la Sector, îl salută cu pumnul închis. Petre întinse braţul. Fiind lipit de el, Tohăneanu avu o clipă impresia că lui îi fusese adresat salutul şi involuntar înălţă braţul, dar pe la jumătatea drumului îşi surprinse ridicolul gestului şi lăsă mîna în jos, stingherit. Dar Petre îl zări şi nu-şi putu stăpîni un hohot de rîs, deschis, sincer. Ruşinat şi mîniat, Tohăneanu îşi făcu această neaşteptată mărturisire, răstindu-se aproape la el :

— Degeaba rizi... Şi eu am fost socialist în tinereţe !...

— Se poate, tot ce se poate, hohoti din nou Petre.

Tohăneanu se îndepărtă cu paşi iuţi, iritat de neghiobia săvîrşită. La ce bun să-i dezvăluie mecanicului că fusese şi el socialist ? într-adevăr, asta se întîmplase foarte demult, în studenţie. Avusese o epocă de idealism. Fusese înflăcărat, purta lavalieră şi organiza festivaluri artistice în sălile de cartier. Prin aceste festivaluri se masca strîngerea de fonduri pentru mişcare. Dar într-o împrejurare oarecare (nu-şi mai aducea bine aminte, probabil nişte greutăţi familiale), vărsase numai o sumă neînsemnată din încasări, iar cea mai mare parte din bani şi-o păstrase. De altfel îi cam scăzuse entuziasmul, deoarece vedea că socialiştii n-au nici o şansă să ajungă la putere. Cînd i se ceru insistent să depună banii, Tohăneanu rupse legătura cu cei din mişcare, considerîndu-i romantici, utopici.

în cele din urmă ajunsese chiar la convingerea că erau nişte pierde-vară şi fiecare om trebuia să-şi facă un rost. Arivismul îl împiedica să navigheze prea mult în teorii frumoase, dar ireale, cum le numea el. De discutat îi mai plăcea uneori să discute despre ideal, despre om, despre societatea viitoare. Tohăneanu pretindea chiar că în sufletul Iui el rămăsese credincios idealurilor din tinereţe. Dar una era teoria şi alta era viaţa. Şi se înscrise la liberali.

„Realitatea, domnule, este busola după care trebuie să te conduci în viață, nu utopiile", apostrofa Tohăneanu pe cîte un prieten, la un pahar cu vin. Odată însă cu vîrsta nu-l mai interesau nici discuțiile. Le socotea o pierdere de vreme. Tohăneanu alungă aceste amintiri şterse şi zadarnice, pe care i le reînviase involuntar mecanicul.

Ocoli trotuarul şi coti repede spre stația de maşini, ca să nu-i mai înțepe auzul strigătul bărbatului cu placarda atîrnată de gît : „Sînt un hoț. Am furat pîinea de la gura muncitorilor." Spectacolele acestea nesuferite le întîlnea pretutindeni.

Tohăneanu sărea de pe un trotuar pe celălalt, strecurîndu-se prin străzi mai puțin aglomerate, ca să evite asemenea întîlniri. De fapt ele îl impresionau, îi provocau palpitații, iar vîna de la tîmpla stingă i se umfla de sînge. De sus pînă jos lupta se ducea fără cruțare. încordarea aceasta Tohăneanu o simțea răsfrîngîndu-i-se în cap, în inimă. Se urcă într-o maşină, dîndu-i şoferului numele unei străzi din cartierul Rahovei.

în piață taxiul își încetini mersul, apoi se opri chiar câteva minute. Un autocamion încărcat cu lăzi se răsturnase în stradă, la întretăierea liniilor. Tramvaiele nu mai circulau. Mulțimea se îmbulzea la locul accidentului. Automobilul lui Tohăneanu străbătea greu prin această masă compactă de oameni. El putea vedea tarabele încărcate cu fructe şi legume, țărani care vindeau făină şi mălai din saci plini. Alții turnau untdelemnul gros şi galben din damigene. Pe trotuare erau înşirate câteva grătare improvizate. Grataragii încinşi la față, în halate soioase, băteau neîntrerupt cu cleştele în grătar, che- mînd clienții :

— Ia, uite, neamule ! Felia de pîine şi cîrnatu' pentru leu stabilizatu...

Un altul, răguşit de cît țipase, îi ispitea pe cei îndesați în jurul lui, cu un mic zemos, străpuns de-o furculiță :

— Ia lume de la mine, că s-a stabilizat mai bine...

Tîrgoveţi în scurte de postav sur şi păros, meseriaşi cu pantaloni scrobiţi de vopsea şi alţi oameni din adunătura pestriţă a pieţii înfulecau micii cu poftă, lingîndu-şi buzele unsuroase.

Zarva de aci, mulţimea neagră care mişuna peste tot, mirosul mititeilor arşi îi poduceau lui Tohă- neanu un fel de greaţă, care nu-l părăsi decît atunci cînd maşina răzbi prin puhoi şi ieşi în bulevardul Maria.

„Uite cine se bucură de stabilizare", se strîmbă Tohăneanu ironic. După un sfert de ceas ajunse în cartierul Rahovei, ocoli cîteva străzi pînă nimeri uliţa pe

care locuia Jean. Nici numărul casei nu-l ştia, dar îşi amintea înfăţişarea curţii. Era o curte fără sfîrşit, cu un rînd de case scunde, care se prelungeau pînă la fund. La al treilea geamlîc locuia Jean.

De cum deschise poarta, îi displăcu banda de copii neîngrijiţi, cu picioarele goale, care fugăreau un cîine ce-o zbughise printre magazii.

— Pune mîna pe el, strigă unul.

— Nu-l lăsa, nu-l lăsa... îl îndemna cel de-al doilea.

— Cezărică, Cezărică, îl îmbia al treilea, cu o bucățică de pîine.

Cîinele încolțit de copii se ghemui pe labe, într-un colț, tremurînd.

Tohăneanu bătu la fereastră şi imediat se ivi o femeie, cu părul înfăşurat într-o basma, ştergîndu-şi mîinile ude de şorț. Pesemne că-l cunoştea pe inginer, căci îl pofti numaidecît în casă :

— Intrați vă rog, dumneavoastră sînteți domnul Tohăneanu ?

Tohăneanu pătrunse în odaie ca un om care s-ar feri să nu se murdărească. Dintr-o încăpere alăturată venea un miros puternic de ceapă prăjită. Nările inginerului se dilatară nemulțumite.

— Mă iertați, dar tocmai acuma făceam rîntașul pentru friptură. Jean a găsit niște carne și lui îi place... dar luați loc vă rog, îi oferi femeia un scaun, pe care-l șterse cu șorțul ce-i încingea mijlocul.

— Nu, nu, o refuză brutal Tohăneanu, dar apoi, ca să îndulcească refuzul, spuse : Nu prea am timp să aștept. Jean unde este ?

— În oraş, a plecat dimineaţă şi încă nu s-a întors. Sînt foarte îngrijorată. De obicei la ora asta el este acasă. Doamne fereşte ! să nu fi păţit ceva. Acum i-atît de periculos, şopti femeia privindu-l cu înţeles.

— E, copilării, n-a păţit nimic. O fi întîrziat prin oraş, rosti Tohăneanu, dar o slăbiciune bruscă îi muie genunchii. Nu era de loc imposibil să-l fi prins. Pentru ce venise aici ? Poate că şi casa era supravegheată. într-o mahala fiecare ştie cu ce te îndeletniceşti. Probabil că şi pe Jean îl ştiau. Prezenţa unui „boier" la Jean acasă nu putea fi în legătură decît cu... Mai bine să se grăbească.

— Te rog să-i spui că l-am căutat, am nevoie de el, spuse Tohăneanu cu un picior în prag.

Femeia vru să-l conducă, dar el o opri.

— Nu te deranja.

— Vai, se poate, dar nu e nici un deranj, iusistă femeia ținîndu-se după el.

Tohăneanu nu făcu decît cîțiva pași și pe lîngă picioarele lui țîșni cîinele, alungat de țipetele și de rîsetele copiilor. Cîinele, cu o tinichea legată de coadă, alerga înnebunit prin curte. înconjura copacii, magaziile, se învîrtea pe loc, apoi iar se năpustea într-o goană bezmetică. Cu cît fugea mai iute, tinicheaua scotea sunete, mai hîrșite, mai stridente, mărindu-i spaima.

Tohăneanu privi joaca zgomotoasă a copiilor. încercă deodată sentimentul că şi lui îi atîrna o tinichea la spate, oriunde se ducea. Tot atît de stupid ca şi cîinele, gonea încoace şi încolo, fără sens. Dar el nu tîra doar o tinichea... Era ceva mai profund, care făcea parte din fiinţa lui. Poate de aceea nu mai exista nici o scăpare. Cîinele o zbughise afară în stradă, fugărit de droaia de copii.

— Joacă de draci, exclamă femeia care îl însoţise pînă la poartă.
— Du-te şi tu dracului, mormăi Tohăneanu înfundat, izbind portiera.

Ideea de a pătrunde noaptea în birou, Petre o înlătură de la început. Întîi, o asemenea faptă i se părea urîtă şi nedemnă pentru el. Era absolut sigur că pompa de compresiune se mai afla ascunsă înăuntru. Dacă ar fi forţat broasca, a doua zi administratorul putea pretinde că-i dispăruse o sumă de bani. în ce priveşte prezenţa pompei de compresiune în birou, lui Mărcuş nu i-ar fi fost greu să susţină că voia s-o verifice dacă avea vreun

defect. Scena pe care i-o jucase lui Petre n-avea nici o însemnătate. Ce ar fi putut să-l împiedice să spună că a vrut să-i dea o lecție, ca să-și păzească mai bine sculele ?

Petre cumpăni îndelung situația pînă luă o ho- tărîre. Dar din acea clipă, totul devenise pentru el limpede.

Mărcuș reținuse cu o tresărire lăuntrică bluza cenușie a lui Petre, care dădea tîrcoale biroului. Tot timpul era pe sală și stătea de vorbă cu portarii, cu femeia de serviciu, sau își căuta de lucru la ascensor. Administratorul hrănea bănuiala că este supravegheat nu numai de Petre, ci și de ceilalți, de portari, de băiatul de la lift. Cînd lucra în birou, după sunetul pașilor apăsați, sonori, îl recunoștea numai- decît pe Petre. În imaginația sa bîntuită de tot felul de povești despre firea periculoasă a unor oameni de soiul mecanicului, administratorul făcea presupunerile cele mai absurde. De pompa de compre- siune însă uitase. Ceea ce îi producea o îngrijorare, care îi sporea mînia împotriva lui Petre, era sim- țămîntul că era urmărit cu o înverșunare calmă.

— Ce tot învîrteşti, dom'le, p-aici ? nu mai putuse răbda administratorul. Dumneata nu ai treabă jos, la cazane ?

— Azi nu dăm apă caldă, nu prea am ce face, spuse Petre liniştit.

Altă dată Mărcuş ieşise din birou mînios.

— Ce v-aţi strîns aici ? Am de lucru, să nu mai aud nici o gălăgie...

Ziua aşteptată de Petre sosi. Administratorul urcă la etajul al patrulea la un locatar care era cenzor în consiliul de administraţie al blocului. Se apropia adunarea generală. Petre intră încet în birou. La o masă îngustă, acoperită cu hîrtii şi dosare, lucra contabilul Mititelu. Era un om negricios, nervos, cu o mustaţă tunsă scurt, rară, care-şi muşca mereu buzele. De vreo două ori Petre îl însoţise cîte-o bucată de drum, să-l descoasă. Contabilul îşi muşca buzele şi spunea sacadat aceleaşi cuvinte :

— Nu ştiu nimic, îmi pare rău, dar nu ştiu nimic.

O dată însă scăpase o vorbă.

— Eu am trei copii, nu vreau să-mi pierd slujba... Şi după ce se mai gîndi puţin : Eu nu pot să te opresc să intri în birou, ai înţeles ? îl fixă în ochi contabilul, muşcîndu-şi nervos buzele.

— Noroc, don' Mititelu, spuse Petre, îndreptîn- du-se spre masa omului mărunt şi negricios. Unde ? vorbi în şoaptă, cu o vibraţie intensă.

-— Eu nu ştiu nimic, nu ştiu nimic, se enervă contabilul.

— Unde e ? respiră adînc Petre.

•— Nu ştiu nimic, nu ştiu nimic, strigă aproape contabilul, muşcîndu-şi buzele pînă la sînge.

Petre, din toată agitaţia lui, surprinse însă că îi arăta prin mişcări din cap locul unde se afla pompa de compresiune. Cînd mecanicul se repezi dintr-un salt îndărătul casei de fier şi scoase dintr-un ungher pompa de compresiune învelită într-un jurnal, contabilul, cuprins de frică, se văicări :

— Eu nu ţi-am spus nimic... Eu nu ţi-am spus... Eu nu mă pot împotrivi... Dumneata singur ai luat-o...

Petre, pătruns de spaima contabilului, de propria sa emoţie, nu se urni din loc. încercă să-şi adune gîndurile, să ia o hotărîre.

— Linişteşte-te, nea Mititelu. îl aştept aici pe domnu' administrator! rosti încordat.

— îl aştepţi aici? suflă contabilul.

— Da, uite, las pompa pe masă.

Mititelu mişcă buzele fără sunet şi-şi vîrî capul între hîrtii. în sfîrşit izbuti să bîiguie :

— Trea-ba dumi-tale.

Peste un sfert de oră, cînd veni administratorul, Petre, care stătuse toată vremea în picioare, străbătut de-un tremur uşor, îl întrebă cu un glas alb :

— Dumneata mi-ai luat pompa, dom'le Mărcuş ?

Administratorul se trase înapoi, zgîindu-se la mecanic. îşi ţinea gîtul ţeapăn în gulerul scrobit, se întunecă la obraz şi scoase un strigăt sufocat :

— Ce spui ?

— Poftim, asta-i pompa mea ! spuse Petre, desfăcînd-o din jurnal. Ai dosit-o pe după casa de fier.

Ceea ce urmă se petrecu fulgerător. În nesocotinţa sa, administratorul încercă să-i tragă pompa din mînă, urlînd.

— Cum, îndrăzneşti să iei un lucru din biroul meu ?

Lipit cum era de Petre, acesta, fără cea mai mică tulburare, dar palid, îi şuieră în faţă :

— Eşti un hoţ !...

Mărcuş încremenise şi dacă n-ar fi avut un reflex de judecată şi poate de instinctivă teamă, l-ar fi lovit. Tocmai din pricina aceasta, el se revărsă în ţipete neputincioase, care scoaseră afară pe locatari din apartamente.

— Ai îndrăznit să umbli în biroul meu !... Te învăţ eu minte !... S-a terminat cu tine !...

— Mi-am luat înapoi pompa de compresiune pe care dumneata mi-ai furat-o de la cazane, ca pe urmă să arunci vina pe mine că a dispărut, îi zvîrli Petre în faţă, păstrîndu-şi stăpînirea de sine.

înăuntru în birou, la casă, contabilul răvăşea hârtiile cu degetele, tremurînd, murmurînd :

— Eu nu i-am dat voie... Eu nu puteam să mă împotrivesc...

Uşile ermetice ale blocului se deschiseră şi apărură în hol locatarii alarmaţi :

— Dar ce s-a întîmplat ? Ce-i cu dumneata, domnule Mărcuş ?

Mărcuş era alb şi colţurile gurii îi zvîcneau.

— Eu sînt administrator, eu am dreptul să te controlez. Am luat pompa să văd şi eu despre ce e vorba. Tot îmi îndrugi de garnitură nouă, injector, nu-ţi merge cu mine !

— Cînd am venit la dumneata să-ți spun că lipsește pompa, de ce nu mi-ai spus că ai luat-o ? Și dacă ai vrut să controlezi, de ce ai intrat în sala de cazane cînd nu era nimeni ? îl încolți Petre.

— Nu-ți dau ție socoteală, țipă înăbușit Mărcuș. S-a terminat cu tine...

Cîțiva locatari, care îl suspectau pe Mărcuș, nemulțumiți că le veneau note de întreținere inexplicabil încărcate, șușoteau între ei, strîmbînd din nas : „Nu-i lucru curat... nu miroase..."

Alți locatari, neutri, reintrară în apartamente. Tocmai atunci pică și Tohăneanu, care se înapoia abătut de pe

Rahovei. Administratorul, care simțise rezerva din jurul lui, îi lămuri ceea ce se petrecuse, gesticulînd, arătîndu-l cu degetul pe mecanic. Tohăneanu îi aruncă o privire rece, ascuțită.

— Dă-l afară !

— Da, da, de data asta s-a isprăvit cu tine, adăugă Mărcuș, căpătînd curaj, te dau afară !

— O să isprăvim cu voi, scrîşni Petre, întorcîn- du-le spatele şi coborînd jos, în odaia lui. Cuvintele lui ajunseră totuşi la urechile lui Tohăneanu, care se îndepărtase.

...Tohăneanu stătea tocmai la masă, cînd trei bărbaţi, dintre care unul înalt şi cu servietă, vorbeau în hol cu administratorul care era livid şi se bîlbîia.

— Nu cred... nu ştiu... la ora asta nu-i nimeni acasă... Dacă vreţi, vă conduc.

— Nu e nevoie, curmă discuţia bărbatul înalt. La ce etaj şade, la doi ?

— La doi, vă rog, la doi...

Bărbatul cu servietă o luă înainte pe scări, urmat de ceilalţi doi. Apăsă pe soneria apartamentului din dreapta liftului.

— Cine-i acolo ? se auzi un glas înapoia uşii. An- gela se uita prin ocheanul de sticlă, pe palier.

— Poliţia devizelor !

Cîteva secunde nu răspunse nimeni. Se auzeau însă zgomote, o uşă trîntită, voci înăbuşite şi parcă şi un văietat stins. Bărbatul îşi pierdu răbdarea şi sună din nou, aproape cu violenţă. Uşa se întredeschise şi în cadrul ei se ivi Leonora, cu o expresie răvăşită.

— Pe cine căutați, vă rog ? izbuti să îngăime.

— Aici locuieşte domnul Merişanu ?

— Nu, alături, suflă Leonora, sprijinindu-se de zid.

— Vă rog să ne scuzați, spuse amabil bărbatul înalt, sunînd la celălalt apartament.

Abia dispărură înăuntrul apartamentului cei trei bărbaţi, şi Angela izbucni afară, urmărită de un glas infrigurat.

— Cheamă imediat doctorul. E sus, la etaj, doctorul Aurelian. Să vină imediat! imediat!...

De cînd se afla în convalescenţă, Tohăneanu devenise mai arţăgos, dar şi mai sensibil la lucruri cărora altădată nu le dădea nici o însemnătate. În realitate nici nu le vedea. Ele îi apăreau acum cu o claritate neobişnuită. Nu se silise niciodată să vadă chipul adevărat al lucrurilor. Tot ceea ce era în jurul lui i se păreau realităţi nezdruncinate. Boala îi ascuţise însă puterea de pătrundere. Cele mai mici fapte, un gest, un cuvînt, îi atrăgeau luarea-aminte, descoperindu-i din ce în ce mai adînc cît era de singur şi de părăsit.

Imediat după atac, Leonora îl îngrijise, veghease chiar o noapte întreagă la căpătîiul lui. îl izolase de orice zgomot, poruncind celor din casă să umble în vîrful degetelor. într-o noapte visase urît. Se zvîr- colea în

somn, gemea, Leonora îl scuturase, speriată. Tohăneanu se deşteptase buimăcit.

— Unde sînt ?

— Linişteşte-te. Eşti la tine acasă. Pesemne că ai visat urît.

Inginerul îşi frecase ochii, stînd cu capul în piept, prostit.

— Da, un vis urît. Parcă mă aflam într-un tunel... Și era întuneric beznă. Mi se făcuse frică. Pe urmă am auzit nişte paşi... Se apropia cineva de mine şi cu cît se apropia mai mult de mine... mi se făcea mai tare frică.

La o mică depărtare de mine s-a oprit... Ciudat, cu toate că era întuneric, l-am văzut foarte bine ; era Petre... Banditul ăsta mă duşmăneşte, el m-a nenorocit...

— Culcă-te, dragul meu, culcă-te, îl îndemnase Leonora, aranjîndu-i pernele, nu te mai gîndi.

Atunci Tohăneanu se simțise ocrotit, apărat de ne- vastă-sa. Avusese chiar şi o slăbiciune şi-i sărutase mîna, spunîndu-i cu ochii umezi :

— Ce bună eşti, Leonie dragă...

Apoi încetul cu încetul lucrurile căpătaseră o altă înfăţişare : observase că tot ceea ce făcea Leonora nu era din dragoste şi nici din devotament. Era ceva măsurat şi rece în purtarea ei, cu toate că stătea mereu în preajma sa. Ea îşi îndeplinea datoria ca o soră de caritate angajată la un bolnav străin. Era mai distrată, mişcările ei trădau plictiseala şi adesea se cufunda în răsfoitul unei reviste de modă, fără să scoată un cuvînt ceasuri întregi. Se scula, se uita pe fereastră şi iar se tolănea într-un fotoliu sau pe divan, păstrînd o muţenie desăvîrşită.

Tohăneanu nu-şi lămurea cum ajunsese pînă în- tr-acolo încît îi era silă să-i mai ceară ceva. Cînd îi punea o compresă, îi dădea un calmant sau îl sprijinea să se tîrască cîţiva paşi prin salon, o făcea cu oboseală nesfîrşită. Tohăneanu hotărîse să renunţe la micile ei servicii, rugînd-o pe jupîneasă.

Bătrîna slujnică îl păzea ca o mamă, boscorodind din cînd în cînd :

— Doamne ! Doamne !

Leonora nu o suferea, deoarece i se părea că ghiceşte un reproş mut în ochii bătrînei, care uneori nu se ruşina să facă şi cîte o aluzie :

— Of, Doamne, rău e cînd n-ai un suflet de om lîngă tine.

— Ce tot boscorodeşti acolo ? o certa Leonora.

— De, vorbesc şi eu aşa, pentru mine...

— Ai face bine să vorbeşti mai puţin...

Leonora îşi luase un rol de supraveghetoare, pre-

dîndu-l pe bolnav îngrijirii bătrînei slujnice şi An- gelei. într-o zi, cînd credea că Tohăneanu nu va putea să se ridice din pat prea curînd, îi spusese într-o doară :

— Dragă George, cred că ar fi mai bine să luăm o soră.

Şi fiindcă el tăcuse, Leonora stăruise :

— Ştii, sînt foarte obosită, n-am ieşit din casă de cîteva zile. Trebuie să respir şi eu puțin aer. Tu înțelegi, nu ? urmă ea încurcată de tăcerea lui.

— Sigur, înțeleg foarte bine, vorbi inginerul. Să vedem ce spune doctorul, poate n-am nevoie de soră

într-adevăr, se ridică din pat după cîteva zile. Ședea mai tot timpul în fotoliu şi uneori se plimba prin salon, tîrîndu-şi piciorul stîng.

Leonora începuse să iasă în oraş sub diferite pretexte. Din mîndrie, Tohăneanu nu voia s-o împiedice. Devenise şi mai ursuz. La două zile ea lipsea cîte o după-amiază. Inginerul n-o întreba unde se duce, îi spunea ea singură. Organiza tot mai des partide de bridge la prietene, fiindcă la ea acasă „oricît se face gălăgie şi el avea nevoie de linişte."

Totuşi, inginerul nu se mai putu reţine să nu protesteze :

— Nu te mai saturi, dragă, de partidele astea ?

— Şi ce te deranjează ? Pentru mine e o destindere.

— O fi, dar asta costă bani, remarcă posac inginerul, care începuse să socotească fiecare leu.

Leonora era o proastă jucătoare, fiind incapabilă să se concentreze. În cîteva rînduri pierduse vreo 8000 de lei.

— Ei, asta-i bună, ai devenit şi meschin, se indignă Leonora.

— Nici un meschin, dar nu stăm pe roze.

— Ei, haide, haide, exagerezi şi tu acum, rosti Leonora îngăduitor ca unui bolnav. Vorbeşti aşa de parc-am fi ruinaţi. Slavă Domnului, mai avem cu ce să ne ţinem zilele, şi fabrica produce !

Rîse amuzată.

În auzul lui Tohăneanu rîsul ei suna crud. îşi scoase tacticos ochelarii, pe care-i întrebuința numai cînd citea, îi aburi cu gura, îi şterse în haina pijamalei şi-i puse pe măsuța alăturată. Avea nevoie de această pauză ca să-şi stăpînească propria lui tulburare înainte de-a rosti gîndul care îl chinuia de mai multă vreme.

— Ascultă, Leonora, dacă am fi ruinați, tu ți-ai vinde bijuteriile să mă salvezi pe mine ?

Leonora fu izbită de această întrebare stranie, dar îşi recăpătă numaidecît calmul, adoptînd un ton glumeț.

— Intîi nu sîntem ruinaţi şi n-am de ce să-mi vînd bijuteriile. De unde ţi-a venit şi ideea asta ? Abia ţi-a adus Smărăndache de la fabrică un teanc de bani.

— închipuie-ţi că ar fi aşa.

— Ei, asta-i ! se fîstîci Leonora de strălucirea privirii lui. Ce prostii îţi mai trec prin cap, haide, liniş- teşte-te.

— Vreau să ştiu.

— Fireşte, într-o asemena situaţie, consimţi Leonora, dar este absurd să te preocupe astfel de prostii. De cînd cu boala asta ai căpătat tot felul de ciudăţenii. Nici nu mi-aş fi închipuit. îţi faci rău singur cu mîna ta. Hai mai bine să mănînci ceva...

— Nu, încă nu mi-e foame, o refuză Tohăneanu şi-şi puse ochelarii, strîngînd pleoapele ca şi cînd l-ar fi supărat lumina.

Deşi faţă de Nina îşi impusese să fie mai departe acelaşi tată darnic, gata să-i satisfacă orice capriciu, încă din seara cînd Anastasiad fusese invitat la el, în Tohăneanu se produsese o înceată înstrăinare. Tot ce făcea fata asta, tot ce spunea, era gol şi artificial. Nu nutrise prea mari iluzii despre ea. El era un părinte lucid. Dar avea slăbiciuni pentru fata lui. îi plăcea să se lase înşelat de graţiile ei de pisică alintată.

Aceeaşi pornire irezistibilă de-a merge pînă în adîncurile cele mai primejdioase îl împingea s-o zgîndăre şi pe Nina.

Cînd îl vedea, umblînd prin casă, tîrşindu-şi piciorul, exclama cu o încîntare zgomotoasă :

— Papi, ai început să umbli. Te faci bine şi ai să fii iar un papi scump.

Avea obiceiul să-l sărute pe frunte, în treacăt şi apoi ieşea din odaie cu paşi mici, grăbiţi, foşnindu-şi rochia. De două ori pe zi, la prînz şi seara, cînd venea din oraş îi punea aceeaşi întrebare egală şi indiferentă :

— Cum te simți, papi, mai bine ?

îl săruta pe frunte şi se retrăgea în camera ei sau îşi scutura pletele în faţa oglinzii mari din salon, pieptănîndu-le cu cea mai mare grijă. O dată aşezată pe marginea fotoliului, Nina i se juca cu firele de păr din cap, gudurîndu-se pe lîngă el. Voia pesemne să-i ceară ceva, dar ezita dacă era momentul potrivit.

— Păi, doctorul a spus că peste două, trei zile ai să poţi să te plimbi pe afară. E aşa de frumos. Toamna asta e ca primăvara.

— Nu chiar în două, trei zile, dar peste o săptămînă, poate.

— Eu vreau ca papi să se facă sănătos mai repede.

— De ce ții tu atît de mult ?

— Cum, nu eşti papi al meu ?

— Mă iubeşti, încercă să zîmbească, dar buzele i se schimonosiră într-o grimasă penibilă.

— Sigur, foarte mult.

— Ce-ai face dac-aş muri ? spuse deodată Tohăneanu, foarte simplu, holbîndu-şi însă ochii bulbucaţi spre fată.

— Dar e îngrozitor, nici nu vreau să mă gîndesc.

— Totuşi s-ar putea... încă un atac şi... gata. Nu vezi în ce hal sînt ?

— Ba nu, tu te faci sănătos şi ai să trăieşti o sută de ani.

— Noi presupunem. Ce-ai face tu dacă aş muri ? se încăpăţînă Tohăneanu.

— Cum, nu ştiu, nu pot să-mi închipui aşa ceva, dar aş fi disperată de durere... De ce vrei să mă mîh- neşti ?

— Da, ai dreptate, spun prostii... Parcă voiai să-mi spui ceva, sau mi s-a părut, se prefăcu Tohăneanu a fi uitat.

— Ei, dacă tu mă întristezi, se bosumflă Nina.

— Gata, mi-a trecut, schiță din nou un surîs căznit inginerul.

— Nu-i chiar atît de important, am fost din întîmplare pe la Papazian. Inchipuieşte-ți, brățara care mi-a plăcut mie mai este în vitrină. Şi, papi, prețul nu-i scump de loc. În sfîrşit, asta mai tîrziu, cînd tu ai să fii iar sănătos.

— Sigur, sigur, repetă Tohăneanu cu un mai accentuat sentiment de înstrăinare.

...O senzație atroce de gol simțea Tohăneanu mai ales în această după-amiază cînd rămăsese absolut singur

în casă. Leonora avea o partidă de bridge, iar Nina cutreiera magazinele să-şi facă cumpărături.

Tohăneanu moţăia în fotoliu. Dungi luminoase de soare brăzdau covorul roşu. Storurile pe jumătate trase creau o zonă de umbră şi răcoare în odaia lui de birou. „Aş putea muri fără să afle nimeni", aţipi Tohăneanu în fotoliu. Era prea multă umbră în colţul lui. Cineva călca tiptil pe covor. Tohăneanu, cufundat în fotoliu, cu spatele la uşă, deschise o pleoapă şi o închise repede, ca şi cum ar fi vrut să respingă imaginea unui bărbat străin, nedesluşit în umbră.

— Ieşi ! se crispă din toate fibrele Tohăneanu.

— I-am spus, domnule inginer, să nu intre, dar a dat buzna peste mine, se frămînta Angela înapoia bărbatului.

Dar inginerul îl recunoscu numaidecît :

— Nu, nu, credeam că-i altcineva.

— S' trăiţi, coane ! Am venit şi eu pe la dumnea-voastră, de, ca omul...

Jean era la curent cu boala inginerului. Socotea însă că nu era potrivit să discute despre asta. Figura lui însă exprima uimirea : „Rău arată, nenicule, da tot roşu".

Tohăneanu îşi căută un loc în fotoliu ; droturile gemură sub apăsarea trupului greu.

— Ce zici, mă, de lovitura asta ? rosti cu ochii sticliți.

— Las' coane, sănătos să fii, nu trece ea o viață de om într-o lună, două. He, he, or fi ei dibaci, dar nici noi nu sîntem cu deştu-n gură, îşi dădu aere Jean, care reflecta în sine : „urît e, mă, cu gura asta strîmbă".

Tohăneanu zîmbi încrezut.

— Ce-i, mă, îți închipui că sînt gata, că am ridicat mîinile ?

— Vai de mine, coane ! Ce, eu vă cunosc de ieri, alaltăieri ? Nu ştiu eu ce vă poate osu ?...

— Aşa, mă Jenică, se bucură Tohăneanu. Nu vrei să iei şi tu ceva, o cafea, un *cointreau* ?...

Jean avea gîtlejul uscat. Pentru prima oară de cînd venea la Tohăneanu era tratat ca un musafir. El nu îndrăznise să ceară nici măcar un pahar cu apă. „S-a muiat conu Georgică, s-a muiat", gîndi Jean. După cafea şi primul păhăruț de cointreau, se înduioşă de-a binelea de starea inginerului.

Tohăneanu îi arătă o casetă în care avea țigări englezeşti. Jean nu se lăsă rugat. înghiți un vălătuc de fum şi sufiă două rotocoale subțiri pe nări.

— Lux, coane !... spuse Jean admirativ, apoi, delicat, prefăcîndu-se că vrea să stingă țigara : Poate vă supără fumul ?

— Fumează, mă. Ce mai învîrteşti tu ?

— Coane Georgică, fiecare cu ce-a apucat să învețe. Eu, dumneavoastră ştiți, n-am murit de foame. Mai cu una, mai cu alta, o scot la capăt. E adevărat că acum cîteva zile o cam băgasem pe mînecă. A fost groasă. Dar vorba aia, s-o iau de la cap.

Jean îi istorisi cum era să cadă în capcană, mai înflori peripețiile cu unele amănunte hazoase, şi inginerul se amuza. În felul lui, Jean era şiret şi cu tact. Ocolea partea dramatică a întîmplărilor, povestind doar amănunte care puteau ațîța rîsul, pigmen- tîndu-le cu expresii colorate.

Inginerul începuse să dea însă semne de oboseală. Amețit de limbuția sprintenă a lui Jean, nu mai reuşea să-l urmărească. Pe el îl preocupa cu totul altceva. Inginerul se răsucea nervos în fotoliu.

— Şi aurul cît e acum ? îi reteză scurt vorba.

Jean se scărpină în bărbie, îngăduindu-şi un moment de gîndire.

— Care, moțatul ?... Cum duce lipsă de grăunțe.

— Dar piața ? piața ? insistă Tohăneanu, aplecîn- du-se spre Jean, boldindu-şi ochii bulbucați la el.

— Se mai ciuguleşte ceva, coane, p-ici pe colo.

Tohăneanu se lăsă pe spatele fotoliului, răsuflînd

adine.

— Eu am să mă duc. Mi-a turuit gura destul, se ridică Jean de pe scaun.

— Mai treci pe la mine, îl rugă inginerul.

Jean nu apucă să pună mîna pe clanță, căci Tohăneanu îl și întoarse din drum. Inginerul șușoti aproape de el, cu un aer complice, ca și cînd s-ar fi păzit de cineva din casă.

— Pă unde vă mai adunați voi, Jeane ?

— Coane, un loc anume n-avem... Pe la cafenele, pe la cîte un restaurant. Da mai bine e la client acasă... Serviciul la domiciliu, coane, e mai sigur, clipi şiret Jean.

— Aşa... aşa... îşi frecă Tohăneanu palmele de stofa fotoliului, plin de speranţe. Dac-o fi ceva, Jenică...

— Toată încrederea, coane, se înclină Jean, gîn- dind în sine : „E cu un picior în groapă şi tot mai

mişcă".

— Zi, nu vă lăsaţi ? se înveseli Tohăneanu.

— Draci...
— Bun... bun... Apoi însă, inginerul se contractă deodată şi obrazul lui căpătă o expresie de nelinişte şi îndoială : Jenică, să-mi spui cinstit... Mai e de făcut vreo afacere ?

întins pe pat, Petre fuma, suflînd inele de fum spre fereastra deschisă. Era proaspăt bărbierit şi spălat. Florica, în cămaşă numai, îşi călca bluza, în- cercînd cu degetul ud fierul încins.

— Mai trebuie să se răcească puțin, altfel îmi arde bluza.

Petre scotea mai departe rotocoale de fum pe nări, uitîndu-se în tavan.

— Mi-e c-o să termini mîine.

— Ei, nu mă bate şi tu la cap ! N-oi fi vrînd să ies în cămaşă. Tu mă scoţi din casă şi tot tu mă superi. Ţi-am spus că n-am chef să mă plimb, mai bine m-aş odihni...

— Taci, viespe mică, o certă Petre, ne mai bucurăm şi noi puţin de soare... Nu-ş ce mi-a venit, îşi tărăgănă cuvintele Petre. Mi-am amintit cînd aveam vreo 9 ani. Era înainte ca bătrînul să mă bage ucenic 1a un meşter în oraş. Asta a fost cam spre toamnă. Mie mi-a venit să plîng. M-am dus pe izlaz să întorc oile acasă şi am rămas pe cîmp tîrziu, pînă cînd soarele se topise pe după dealuri. Florico, ţie îţi place mirosul de roşcovă sălbatecă ? Multă vreme m-a urmărit mirosul ăsta. Avem şi noi un salcîm în ogradă. Sînt cîţiva şi în alee. Simţi ce tare miroase ? parcă te ameţeşte...

Florica se apropie de pat, cu luciri albastre în ochi, aplecîndu-se deasupra lui Petre. Indoindu-se din mijloc, cămaşa i se umflă în dreptul pieptului şi sînii îi atîrnară afară ca două fructe mici şi albe. Petre îşi lipi obrazul de carnea lor caldă.

— Nene, mă plimb cu tine, îngînă Florica.

Bărbatul era mai în vîrstă decît ea. Cînd se certa cu el sau în clipele cînd îl îndrăgea mult, îi spunea „nene", după un obicei de la ţară de care nu se putea dezvăţa. Florica se desprinse uşor din îmbrăţişare.

— Sînt gata numaidecît. Tu nu te îmbraci ?

— Trag pantalonii pe mine şi haina, am să fiu gata înaintea ta.

— Să vedem care e mai repede, îl provocă Florica, descâlcind cusăturile bluzei.

Cînd ea începu să se pieptene, Petre se dădu jos din pat, îşi trase pantalonii, îşi înnodă o cravată la gît şi-şi îmbrăcă haina.

— Vezi că am terminat amîndoi o dată ? se mîn- dri ea, copilăreşte.

— Atunci să mergem, spuse Petre, cuprinzînd-o uşor de spate.

încuie uşa şi-i spuse Floricăi :

— Mă aştepţi puţin în faţă, mă duc să văd dacă e Grigore la cazane.

Florica ştia pentru ce se ducea Petre jos. De cînd îi luase administratorul pompa de compresiune, Petre era cu ochii în patru, încuia uneltele în casă. Peste puţin, Petre reveni alături de ea.

— L-ai găsit pe Grigore ?

— Da, este acolo.

— Crezi că dacă vrea Mărcuş să-ţi facă o boroboaţă, nu poate ? îşi strecură îndoiala Florica. Are şi el o cheie. Omul ăsta e în stare de orice. De cînd l-ai făcut de ruşine în bloc, te paşte. I-adevărat că Tohăneanu l-a pus la cale, dar acum te are şi el la inimă.

— M-o fi avînd, dar nu mie, ci lor le e frică de mine. O să isprăvim şi cu ăştia, spuse nepăsător Petre. Am auzit că la adunarea generală o să-l schimbe pe Mărcuş. E tot blocul împotriva lui. Prea încărca socotelile... Tohăneanu, damblagiu, nu poate să-l susţină. Dar dă-i naibii, acum nu vreau să mă gîn- desc la ei...

Făcu un gest scîrbit, ca şi cînd ar fi alungat o ploşniţă. O luă de braţ pe Florica.

— Cît mai am de stat eu aici, n-o să se întîmple nimic.

— încotro ? îşi ridică femeia genele mari spre bărbatul de lîngă ea.

— Unde ne-or duce ochii, glumi Petre.

Florica se prefăcea că se lasă purtată de Petre, ştiind că uneori sîmbăta după-amiază se întîlnea cu cîțiva tovarăşi care erau liberi la „Carul cu bere", unde beau cîteva halbe împreună şi discutau tot felul de chestiuni. Cu unul dintre ei, Bîcu, era prieten bun. Mergînd alene pe bulevard, lipiți unul de altul, Florica încă mai avea o nedumerire dacă se îndreptau spre berărie. El îi spusese într-o doară că avea bilete la un bal organizat de sector la Cercul Militar. Ea ar fi vrut să meargă ; luminile, muzica, chipurile vesele ale tovarăşilor, ameţeala uşoară a dansului, totul o atrăgea. Oricum însă, nu era oră de bal acum şi nici bluza şi fusta nu se potriveau... Altă dată... De altfel puțin îi mai păsa unde o ducea Petre. Avîn- du-l alături, ea îşi potrivea paşii după paşii lui. Forța şi liniştea pe care o respirau ființa lui pătrundeau în propriul ei trup. Ea simțea acest lucru în mod nedesluşit, dar asta îi făcea bine, îi dădea siguranță. Se anina de brațul lui Petre, bucurîndu-se copilăreşte de această după-amiază de toamnă.

O lumină grea, aurie, se revărsase peste întregul oraş. Atît de neobişnuită era această lumină, care cădea din înălțimi, în şuvoaie tăcute, încît trecătorii fură străbătuți de o înfiorare uimită. Strălucirea aurie scălda clădirile, strada, se reflecta în ochii oamenilor, în vitrine.

îngrămădirea de blocuri, larma şi praful nu puteau să stingă mirosul de toamnă ce venea ca o adiere îndepărtată din văzduh. Umblînd, aveai aproape teama ca sunetul paşilor să nu destrame această vrajă de lumină aurie. Florica se strînse şi mai mult lîngă Petre.

— Şi-n oraş este frumoasă toamna, spuse Petre, aspirînd aerul.

Ajungînd în dreptul bodegii „Mircea", Petre văzu în fund spre Cotroceni cum lumina scade treptat şi îi păleşte strălucirea. Intorcînd colțul pe Victoriei, Florica înțelese că mergeau la „Carul cu Bere". Petre aruncă însă numai o privire spre ferestrele mari ale localului şi coborî spre Stavropoleos.

— Nu intrăm ? Unde mă duci ? se miră Florica

— Ți-am spus eu că mergem aici ? făcu Petre, reținîndu-se să nu zîmbească.

— Nu ? Păi atunci unde ?

— Vreau să văd dacă mai e rochia în vitrină !

— Dă-o încolo, că mă cunoaşte şi vînzătorul de cîte ori m-am zgîit la ea.

— Ce-are a face ? Să te uiţi nu costă bani.

Florica vru să reziste, dar Petre o luă înainte.

— Hai, măi fată.

— Nu vreau să mă amărăsc, se-mpotrivi Florica de astă dată mai slab, ținîndu-se după Petre.

— De ce, nu-i frumoasă rochia ?

— De frumoasă, e frumoasă, dar n-avem încă bani.

Tot vorbind, se pomeniră în fața vitrinei. Rochia

albastră, îmbrăcată pe un manechin de damă, se afla în mijlocul vitrinei luminate. Florica se uită îndelung la rochie, apoi clipi din gene către Petre.

— Nu ți-ajunge cît te-ai uitat ? Hai să mergem.

— Da, ai dreptate, hai înăuntru, o împinse el încetişor din spate.

Florica se întoarse spre el, speriată.

— Nene, da' cum să...

— S-o încercăm şi noi, s-o vedem cum vine. Ce, nu-i voie ?

Negustorul le ieşi înainte, poftindu-i cu gesturi largi, îmbietoare.

— Ce doreşte domnişoara ? cu ce vă putem servi ?...

— Domnişoara e nevastă-mea, spuse sec Petre.

— Mă rog, mă iertaţi, ce doreşte doamna ? se grăbi să corecteze negustorul.

— Rochia aceea albastră din vitrină, vorbi tot Petre în locul Floricăi, care stătea înmărmurită în mijlocul magazinului.

— A, da, e o rochie superbă şi domnişoarei, pardon, doamnei, care este blondă, trebuie să-i vină minunat. Reta ! o strigă negustorul pe o vînzătoare tare fardată, cu unghiile roşii şi ascuţite. Probeaz-o, te rog, în cabină.

— Poftim, vă rog, o invj.tă vînzătoarea cu nasul în vînt.

Florica o urmă supusă, neştiind încă bine ce se petrece cu ea. Pe Petre îl lăsară indiferent şi vocea îndulcită a negustorului, şi sclifoselile vînzătoarei. Magazinul era din cele obişnuite, unde se vindea îmbrăcăminte de gata.

— Doriţi să vedeţi cum îi cade ? îşi scoase vînzătoarea capul fardat prin perdelele desfăcute.

— Da, da, spuse Petre, intrînd în cabină cu şapca în mîini.

Cel dintîi zări imaginea Floricăi răsfrîntă în oglindă; o femeie mică, blondă, într-o rochie albastră, răscroită la gît, care îi înfăşură sînii şi talia, ca apoi să-i cadă într-o tremurare mătăsoasă pe şoldurile înguste. Florica ţinea capul puţin pe spate şi părea că se leagănă în apele argintii ale oglinzii. Chipul lui Petre se lumină.

— îţi stă foarte bine... E puţin prea lungă, nu ? se adresă nesigur vînzătoarei.

— Nu face nimic, se poate lua înăuntru doi centimetri. în zece minute e gata.

— Asta pot s-o fac şi singură, se trezi Florica.

— Dacă n-o puneţi acum, mă rog, cum doriţi... îşi înălţă nasul, mîndră, vînzătoarea.

— Ba nu, domnişoară, o îmbracă, fă-i dumneata ce-i trebuie, interveni Petre, apoi o întrebă cald pe Florica : îţi place ?

Ea clipi din gene

— Acum trebuie să mă dezbrac, îi spuse lui Petre, care o privea într-una.

— A, a! se dumeri Petre, înlăturînd perdelele cabinei, aşezîndu-se pe un scaun în salon.

Nu aşteptă însă mult. După un scurt timp se Ivi şi vînzătoarea cu bluza şi fusta împachetate. Cînd Florica ieşi din cabină, Petre o aştepta cu pachetul Ia subsuoară. Ea păşea încet, zîmbind stînjenită şi luminată de o bucurie lăuntrică.

— S-o purtați sănătoasă ! Mulțumesc, mulțumesc, îi însoți negustorul pînă la ușă, plecat.

îndată ce fură afară și ocoliră biserica din dosul Poștei, Florica îl sărută zgomotos pe obraz, atîr- nîndu-se de brațul lui.

— Nene, mă iubești ?...

— Fii cuminte, încercă s-o potolească Petre, că trece lumea.

— Nu ne vede nimeni. Şi ce, nu eşti bărbatul meu [7]

Petre rîse.

— Ei, ce zici, udăm rochia ?

— O udăm, primi ea scurt.

La „Carul cu Bere" era lume multă. Chelnerii alergau de la o masă la alta, ţinînd în mîini nenumărate halbe cu bere spumoasă. Cei doi se învîrtiră cîtva timp printre mese, zăpăciţi de ţipetele chelnerilor, de fumul gros care plutea în local. Cu greu descoperiră o masă în fundul sălii. Cu toate stăruinţele lui Petre, chelnerul întîrzie să aducă berea. Era lac de sudoare, ameţit şi mereu făgăduia :

— Acu vi-aduc, acu vi-aduc...

în altă împrejurare, Petre poate s-ar fi supărat, clar astă-seară era mai îngăduitor. Aproape nici nu-i păsa, deşi îi era sete. Chelnerul sosi în sfîrşit cu berea. Petre şi-aprinse o ţigare.

— Ce mare e o halbă, eu nu pot s-o beau toată, spuse Florica, stînd cu cotul pe masă, şi cu obrazul rezemat în palmă.

— Bea cît poţi, restul mi-l dai imie.

Era ciudat că amîndoi nu simţeau nevoia să-şi vorbească, privindu-se în tăcere.

Florica tuşi de cîteva ori, o îneca fumul.

— Plătim şi mergem, spuse Petre, ştergîndu-şi buzele.

Ciocăni în masă cu fundul paharului. Chelnerul răsări în spatele lor.

— La plată eşti mai zorit, băgă de seamă Florica, ridicîndu-se de pe scaun.

în stradă, aerul nopţii aducea cîte o undă de răcoare. Era o presimţire a noului anotimp. Cerul înstelat avea o sticlire albastră şi curată. Poate din pricina acestei limpezimi părea foarte înalt.. Florica ridică ochii spre cer.

— Ce multe stele sînt în noaptea asta ! Ce există mai mult, stele sau oameni ? îl întrebă şcolăreşte pe Petre.

— Stele sînt mai multe, răspunse Petre, căutînd luceafărul.

— Vezi însă mai bine cum ții pachetul, să nu ți-l tragă cineva, observă practică Florica.

Coborîseră pe bulevardul Elisabeta, atraşi de reclamele luminoase ale cinematografelor. Le plăceau luminile, afişele colorate, fotografiile. Se pomeniră prinşi de masa mişcătoare de oameni care se scurgea lent la vale.

Florica se strînse lîngă Petre. înaintau încet prin această mulţime compactă şi vie, şi se înfundau tot mai adînc în mijlocul ei.

La colţul cu Brezoianu se rupseră de această masă pestriţă de oameni şi urcară agale spre Const. Miile. În capul străzii, pe dreapta, se deschidea portalul masiv al Cercului Militar. În faţa uşii înalte stăteau de pază doi bărbaţi cu banderole roşii la braţ. Invitaţii se scurgeau înăuntru şi prin uşa întredeschisă,

Florica putea vedea scara de marmoră dungată de un covor roşu, prins în vergele de alamă...

— Intrăm şi noi aici, spuse Petre cu o prefăcută nepăsare. Ce zici ?...

— Avem bilete ? se intimidă Florica.

— Sigur, ți-am spus doar...

— Aşa-i, uitasem... Dar ce facem cu pachetul ?

— Il lăsăm la garderobă, surise Petre, luînd-o de braţ ca să-i dea mai mult curaj.

Unul dintre bărbaţii de la uşă îi strînse mîna lui Petre. Pesemne că se cunoşteau de la sector.

— Este ceva lume înăuntru ?... se interesă el.

— E destulă...

Petre lăsă şapca şi pachetul la garderobă, revenind lîngă Florica, care-l aştepta în mijlocul scării.

— Mergem sus...

O lumină vie, egală, cădea din plafon, scînteind în ferestrele de cristal ale uşilor mobile, care se zbăteau neîntrerupt. Din adîncul sălilor, sunetele muzicii ajungeau pînă la ei ca o melodie stinsă, dar pe măsură ce suiau treptele, scara monumentală se desfăcea sub paşii lor, ca un enorm evantai de piatră, iar muzica se-auzea din ce în ce mai limpede, mai puternică...

iunie 1949

IZGONIREA DIN RAI

DUPA DOUA LUNI DE MASAJE electrice, lui Tohăneanu îi dispăru acea înțepenire a feței care-i dădea o înfățișare greu de suportat lui însuși, cînd își cerceta chipul în oglindă, pe ascuns, încuiat în baie. Becul puternic inunda încăperea într-o lumină vie şi egală, făcînd să sclipească barele de nichel, faianța verde, oglinda care-i răsfrîngea în luciul rece şi nemilos fiece trăsătură a feței sale buhăite, cu pielea roş-vînătă, cu ochii bulbucați şi sticloşi.

O parte a obrazului era ca de lemn, insensibilă, şi comisura strîmbă a buzelor îl schimonosea în aşa fel încît Tohăneanu avea cîteodată impresia că imaginea sluțită din oglindă îşi bătea joc de adevăratul său chip.

Se uita fix, prostit, la imaginea neîndurătoare, apoi răbufnea cu o mînie neputincioasă : „Uite în ce hal m-au adus ăştia". Şi atunci i se deştepta o voinţă aprigă de a se însănătoşi, de a fi iar un om întreg, de a înfrunta şi zdrobi pe toţi cei care i se puneau de-a curmezişul.
Cele şaizeci de zile de tratament trecură repede. Acum, oglinda îi întorcea un obraz familiar, puţin tras, fără roşeaţa aceea violentă, apoplectică, cu ochii limpezi, cu buzele groase, umede şi întredeschise, desfăcîndu-se într-un zîmbet nesigur. Se apropie mai mult de suprafaţa netedă şi lucie, neîncrezător, pipă- indu-şi fălcile solide. Mişcă gura spre stingă, spre dreapta, îşi dezveli gingiile, strînse iar buzele, fără să simtă nici o stînjenire. Zîmbetul i se ivi din nou, se întinse pe toată faţa, străluci în ochii bulbucaţi, şi deodată, cuprins ele o fericire nespusă, începu să rîdă şi să fredoneze cu o voce groasă, afonă :

Fetiţele vesele
Fete de şantan
Tra... la... la...

Era un şlagăr vechi, auzit cu douăzeci şi cinci de ani în urmă, la teatrul „Cărăbuş", singurul pe care-l reţinuse vreodată, şi numai primele două măsuri. Rareori, la un chef, sau cînd îl încerca o mare bucurie, Tohăneanu îşi umfla glasul, bătînd din cînd în cînd tactul cu piciorul. E ceea ce făcu şi acum. Nu putea însă să cînte şi să se bărbierească. Era plin de săpun şi un clăbuc de spumă îi

intră în gură. Scuipă în chiuvetă şi începu să fluiere, vesel.

Zgomotele pe care le făcea răzbeau în sufrageria chippendall, unde-şi luau şocolata cu lapte Leonora şi Nina. O vreme cele două femei nu-şi vorbiră. Între amîndouă domnea o tăcere, o răceală duşmănoasă.

Fata se prefăcea indiferentă, ronţăind alene un fursec. Părul, de un castaniu-deschis, revărsat pe umeri, îi acoperea o parte din obrazul neted, cu nasul mic, şi nările, uşor răsfrînte, cu ochi largi, goi, lipsiţi de acea lumină dinăuntru care însufleţeşte trăsăturile. Nedichisită, fără fard, era destul de ştearsă.
Ronţăia mai departe fursecul, cu gîndul la Vlad Zamfirescu, la banda de băieţi şi fete cu care trebuia să se întîlnească în dimineaţa asta, cînd auzi de astă dată mai tare, mai sonor, glasul lui taică-su :

Fetiţele vesele
Fete de şantan...

Nina ridică privirea spre maică-sa, care rămase cu ceaşca la gură. Asculta plictisită, strîngînd din sprîncene, ca şi cînd ar fi spus : „Ce l-a apucat să urle aşa în baie !"

— Papi cîntă ! în sfîrşit, bine că e iar sănătos! exclamă fata cu satisfacţie şi cu o anume intenţie în glas pe care cealaltă o prinse.

— Numai eu ştiu ce am suferit, cum l-am îngrijit, cîtă osteneală mi-am dat ca să-l pun din nou pe picioare, suspină Leonora, vorbind ca pentru sine.

De uimire, Nina scăpă fursecul din mînă. Se uită pe sub gene la maică-sa care-şi ţinea bustul înălţat, sorbindu-şi

şocolata fierbinte, cu o mină plină de seriozitate. Nina, aplecată deasupra ceştii de porţelan galben, înflorat, o cerceta lung, surîzînd ironic. Cealaltă nu băgă imediat de seamă.

„Te pomeneşti c-o şi crede, îşi spuse Nina în sine. Ce prefăcută !" Şi-şi aminti cum într-o noapte, venind mai devreme acasă, îl găsise pe taică-su răsturnat pe covor, smucindu-se, căznindu-se să adune nişte pilule împrăştiate pe jos. Scena îi făcu rău şi plînse. Se pedepsi după aceea şi cîteva zile stătu mereu în preajma lui. „Ce singur şi părăsit e papi !" îl mîngîie, ajutîndu-l să se culce în pat. Nina nu era nesimţitoare. Sentimentele ei însă n-aveau adîncime. Peste puţin timp de la această întîmplare aproape că uitase de ea, venind iar cu întârziere. Schimba o vorbă, două cu taică-su, constatînd în treacăt, distrată : „Papi, arăţi mai bine !"

Socotea că Leonora, ca soţie, era datoare să nu se urnească de lîngă el, să-l îngrijească, să-i fie devotată. De aceea o revolta falsitatea, nepăsarea, egoismul Leonorei, pe care o suspecta că are un amant.

Nina era femeie. Şi o femeie are mai mult instinct decît o fată. Ea şi bănuia pe cineva, sau mai curînd instinctul îi spunea cine putea fi acel bărbat. Nina o dispreţuia pe maică-sa că-l înşela pe papi, din acea pornire de solidaritate pe care o au uneori fetele faţă de taţii lor. Ea vedea în minciuna Leonorei că-l îngrijise, nu numai o sfruntare, ci şi urmărirea unui scop tăinuit.

Mama observă, în sfîrşit, îndoiala, fina batjocură din zîmbetul şi privirea fetei.

— Ce te hlizeşti ca o netoată ? spuse Leonora cu enervare.

Nina izbucni în rîs, apoi rosti cu o perfidă candoare :

— Cînd te-ai obosit atît de rău, mami ? Poate la partidele de bridge, sau mai ştiu eu pe unde...

— Tu îndrăzneşti să vorbeşti ? se indignă Leonora. Pete de roşeaţă îi apărură brusc pe gît. Tu, care eşti un monstru de egoism ? Şi ce înseamnă că m-am dus la partidele de bridge „sau mai ştiu eu pe unde ?" Ce vrei să spui cu asta ?

— Ni-mic, făcu nevinovată Nina, învîrtind încet linguriţa în ceaşcă.

Leonora o scrută cîteva secunde, nehotărîtă. Ce zăcea oare în capul acestei mici vipere ? Ea fusese o mamă înțelegătoare, cu concepții largi, o acoperise față de bărbatul său că trăise cu Dinu Anastasiad, că acum trăia cu Vlad Zamfirescu, ba o și însoțise de două ori la doctor, și iată care era răsplata. Necuviințe, insinuări și poate chiar o ascunsă amenințare !

— Dar tu ce ai făcut pentru tatăl tău ? se înver- șună Leonora. Nici un pahar cu apă nu i-ai întins. Ești rea și vicleană. Știi doar să te alinți ca o pisică, bolnav cum era i-ai smuls bani ca să-ți cumperi o brățară de la Papazian. Nu ți-a fost milă de el.

— Brățara ! sări Nina ca mușcată. Nu poți să uiți ! Și tu, tu nu te mai saturi să aduni mătăsuri și blănuri. Ba vrei un astrahan, ba un petit-gris, ba un skunks. Ai trei mantouri de blană ! Caseta ți-e plină de bijuterii, dar mie, fata ta, nu mi-ai da să port o broșă nici măcar pentru o seară.

— De unde ştii tu de broşă ? N-am purtat-o niciodată !

— Te ascunzi de mine.

— De unde ştii, te întreb ? înălţă tonul Leonora.

— Le ţii în sertarul secret din scrin. Te-am văzut eu.

— Oh, Doamne, l-am uitat descuiat ! se sperie Leonora. Va să zică m-ai urmărit, ai umblat la mine în cameră ?

— Din întîmplare, făcu nepăsătoare Nina.

— Ai luat ceva ? Să-mi răspunzi imediat! se sculă de pe scaun Leonora, amenințătoare.

— Nu-ți fie teamă, n-am luat nimic, spuse în silă fata. N-am nevoie de ele, păstrează-le, împodobeş- te-te cu ele.

— Am să controlez. N-am încredere în tine, eşti în stare de orice, spuse dispreţuitoare Leonora.

— în orice caz nu sînt în stare de ce eşti tu în stare, zvîcni Nina, cu scăpărări în priviri.

— Daa ? Şi anume ce ? rosti alb Leonora.

— Cînd era papi bolnav, îţi vopseai părul, purtai rochii cu decolteu adînc, voiai să mai placi... Uiţi că nu mai eşti de mult tînără, urmă necruţătoare Nina.

Leonora nu se mai stăpîni. Făcu o mişcare pripită şi din greşeală lovi ceaşca de porţelan care căzu jos şi se sparse. O palmă răsunătoare fulgeră obrazul Ninei.

— Neruşinate ! ţipă Leonora, ridicind din nou braţul ei gros şi cărnos.

Tocmai atunci apăru Tohăneanu, proaspăt bărbierit, radios, dar încremeni pe loc, cu ochii căscaţi.

— Ce este, ce se întîmplă aici ?

Nina, la vederea lui, se smulse din loc şi i se aruncă la piept, scîncind :

— Papi ! Papi !

în fugă, i se desfăcu capotul, dezvelindu-i picioarele albe, înalte şi subţiri, de căprioară. Tohăneanu o mîngîie pe păr, nedumerit, înduioşat, apoi îi ridică încet bărbia, zărindu-i obrazul în flăcări şi ochii plutind în lacrimi.

— De ce-ai bătut-o, Leonora ?

— Mă jignește, îmi aruncă cuvinte urîte, întrece orice măsură, vorbi Leonora, sufocată. Nu mai are respect, nu mai are frică de nimeni. Asta-i educația ta, numai tu ai crescut-o așa.

Tohăneanu nu luă în seamă învinuirea ei. O auzise de atîtea ori, încît nu-i mai făcea nici o impresie. Figura sa căpătă o expresie sîcîită și contrariată. Nu înțelegea ce se petrece.

— Ați înnebunit cu totul. De la o vreme vă uitați chiorîș una la alta, vă împungeți, vă certați. Ce aveți voi de împărțit ? Se vede că vi s-a urît de prea mult bine. V-am spus că am nevoie de liniște ! Nu vă cer altceva decît liniște în casă. Nu se poate ?

Telefonul ţîrîi scurt, strident. Salonul se umplu de o tăcere neaşteptată. Leonora vru să se repeadă, dar picioarele, ca paralizate, nu ascultau de voinţa ei.

Tohăneanu o înlătură pe Nina şi se duse spre nişa arcuită şi sprijinită de un stîlp încolăcit de stejar, înăuntru, era un divan lat, aşternut cu un covor roşu, afgan, căzînd în falduri grele pe parchet. Un alt covor acoperea în lung peretele pe care atîrnau paftale grele de aramă şi argint, o lamă de Damasc, coliere din lemn de santal şi de chihlimbar.

în unghiul de la perete veghea o candelă aprinsă, sub o veche icoană georgiană, cu porţile împărăteşti ale altarului lucrate în argint şi email. Lîngă capul divanului se afla o măsuţă cu arabescuri de sidef pe care stătea telefonul.

Aici era colțul preferat al Leonorei, unde-i plăcea să dormiteze în orele de după-amiază. Ea urmări cu inima strînsă pașii lui Tohăneanu și nu-și putu opri fuga unei priviri spre Nina care o măsura cu ochii îngustați, cu un zîmbet răutăcios.

Leonora își mușcă buzele, pălind. Știa oare Nina ceva despre Coteanu ? Pe fostul consilier la Curtea de Casație îl cunoscuseră amîndouă vara trecută, la mare. Era un bărbat mai în vîrstă, încă zvelt, bronzat, purtînd un *sweater* alb și o cămașă albastră, cu gulerul răsfrînt, ceea ce-i dădea un aer proaspăt și tineresc. Avea tîmplele sure, maniere alese, care o subjugară pe Leonora, fiica angrosistului de coloniale din Piața Mare, Ghiță Stănoiu.

Această femeie înaltă, voinică, cu un profil rece de junonă, care mai plăcea unor bărbați pentru formele ei statuare, rîvnise toată viața să pătrundă în bună societate. Ea avea o idee foarte vagă de ceea ce se numește lumea mare, dar știa precis că nu era cea a fabricanților, a oamenilor de afaceri în care se învîrtea bărbatul ei.

Pe Tohăneanu, proprietarul unei făbricuțe, îl acceptă constrînsă de familie, după o aventură eșuată cu fratele unei colege de liceu, care urma să fie numit secretar la legația din Suedia. Visa că o va lua în căsătorie și va intra astfel în lumea bună. Trezirea din această iluzie avea să fie amară. Necunoscătoare a convenientelor acestei lumi, se pomeni într-o bună zi că i se închisese ușa în nas. Putea fi primită ca metresă, dar în nici un caz ca soție.

Dezamăgită, rușinată, chinuită de taică-su, se mărită cu acest inginer Tohăneanu, îndrăzneț, fără scrupule, care se dovedi în curînd om în stare să facă avere.

Ghiță Stănoiu își cunoștea mai bine socotelile. După cîteva luni de la nunta Leonorei dădu un faliment răsunător. Cîțiva ani purtă procese cu casele exportatoare cu o îndărătnicie țărănească. Unele se stinseră, altele le amînase sau plătise sume neînsemnate, ca în sfîrșit să rămînă cu ceva avere, retrăgîn- du-se la o vie a sa de lîngă Pitești.

Leonora păstra însă un aer de aristocrată scăpătată. Ea nu putea să uite că învățase la Institutul Choisy Mangîru, înnodase relații cu fete de general, de moșier, că primul ei amant fusese secretar de legație, odrasla unei vechi stirpe boierești. Toate acestea, își închipuia ea, îi dădeau titluri de noblețe asupra lui Tohăneanu, care nu prea se sinchisea de fumurile ei, repezind-o la nevoie : „Ia mai isprăvește, dragă, că mă scoți din sărite ! **În** definitiv nu ești decît o fată de băcan, mă rog ! de mare băcan, și pe deasupra falimentar fraudulos".

Leonora înghiți jignirea, tot așa cum suportă și noua societate de fabricanți, de industriași, cam din- tr-o bucată, brutali în dorințele lor, cu care în cele din urmă se mai împăcă, mai ales că înota în belșug. Trecerea anilor îi înlătura crusta de „subțirime", dînd la iveală o Leonoră practică, calculată, strîn- gătoare, care scotocea prin boarfele slugilor și țipa la ele pentru un pahar spart.

Întîlnirea cu Coteanu îi redeșteptă vechile nostalgii. Ii plăcea felul cum se îmbrăca, cum vorbea, și nici înfățișarea lui fizică n-o lăsa indiferentă. La mare,

păstrase aparențele, ferindu-se să-l primească singură. Umbla împreună cu un grup întreg în care era şi Nina. La Bucureşti se întîlneau la el acasă, într-un apartament mic şi cochet, de becher înrăit, de pe Bulevardul Dacia.

Avea Coteanu o melancolie, o moliciune elegantă în mişcări, un stil, pe care numai bărbații de neam îl stăpînesc cu atîta dezinvoltură şi naturalețe. O fermecase. Chema rar la telefon şi nu vorbea decît dacă identifica vocea ei. Să fie oare el ? tremura Leonora.

Tohăneanu smuci receptorul :

— Alo !... Da... Eu sînt... Ce, nu-mi mai recunoşti glasul ?...

Leonora, care-şi ținea respirația, răsuflă uşurată. Pieptul plin coborî într-o mişcare liniştită. Convorbirea n-o mai interesa. îşi reluă ținuta, îndreptîn- du-şi umerii, capul, destinsă, sigură pe sine. Chemă fata din casă să strîngă cioburile de pe covor.

— Ei, vorbeşte, te ascult, urmă Tohăneanu. Cum ?... Dar voi ce faceți acolo, dormiți ? Comitetul de întreprindere !... Şi ce-mi pasă mie de ei... Ce tot o suceşti ?... Şitoianu de la sec-tor !... Asta cine mai e ?... Şi ce vrea, ce se amestecă în fabrica mea ?... Bine... Las'că viu acum... Pui eu lucrurile la punct ?

Tohăneanu trînti receptorul în furcă. Reveni în mijlocul salonului, chinuit şi îngîndurat. O văzu pe Angela adunînd cioburile. Se încruntă.

— Nu mai sînt stăpîn la mine în fabrică, pe averea mea, pe munca mea ! Şi vouă vă arde de ceartă, spargeţi ceştile. Vi s-a urît de prea mult bine, repetă furios Tohăneanu.

— *Pas devant Ies domestiques!*[1] îl opri Leonora, dreaptă, ţeapănă şi mustrătoare.

1 Nu înaintea servitorilor.

— Ia mai slăbeşte-mă şi tu, făcu scîrbit bărbatul.

Je t'en prie[1], George ! stărui Leonora îngheţată.

— Poftim ! Nici în casă nu mai sînt stăpîn, bufni, întorcîndu-i spatele.

Intră la el în cameră, se îmbrăcă în grabă şi coborî scările, fără să mai ia liftul. în faţa blocului îl aştepta maşina. Şoferul îi deschise repede portiera. — La fabrică ! îi porunci scurt Tohăneanu.

Pe drum, Tohăneanu, reflectînd, îşi schimbă gîn- durile. Mai întîi îl va chema pe şeful contabil Smă- răndache, apoi pe secretarul comitetului de întreprindere, cu care va sta de vorbă între patru ochi. De cum intră pe poarta

[1] Te rog.

fabricii, se făcu că nu observă salutul portarului. Era de altfel singurul care-l mai saluta. Muncitorii se prefăceau că nu-l văd, sau atunci cînd le ieşea în cale mormăiau ceva neînţeles, uitîndu-se în altă parte.

Tohăneanu se aprindea de mînie, dar n-avea încotro şi răbda. Acum se mai obişnuise, făgăduindu-şi mereu că-i va învăţa minte. „Vă faceţi voi mendrele, dar vine şi rîndul meu."

îl indispuse noroiul curţii pustii, în marginea căreia se înălţa un salcîm scorburos, desfrunzit şi stingher. Clădirea fabricii era veche ; avea zidurile scorojite, negre, geamurile zăbrelite şi fumurii. Pe aripa stingă, într-o încăpere întunecoasă, la care ducea o scară de piatră, cu treptele crăpate, se afla sediul comitetului de întreprindere. întoarse privirile ; îi era lehamite. O singură dată fusese acolo ; văzuse cîteva scaune, o masă lungă învelită cu postav roşu. Pe pereţi atîrnau fotografiile lui Marx, Engels, Lenin, iar dedesubt erau lipite lozinci din hîrtie colorată.

O clipă uită unde se află şi fu gata să izbucnească, îşi reveni repede, dar a doua zi instală în biroul său portretul lui Mihai.

Tohăneanu îşi descoperi pe neaşteptate sentimente monarhice. La o întrunire a muncitorilor, care se brodi de ziua lui Mihai, se înfipse la cuvînt, în numele direcției, vorbi înflăcărat ca odinioară cînd era student sărac şi romantic, chemînd pe muncitori să se unească în jurul tînărului rege : „Tronul... dinastia... viitorul neamului", se amestecau mereu în discursul său încîlcit şi neprevăzut care fu primit de unii cu surprindere, de alții cu răceală. Ba, la sfîrşit, unul dintre muncitori avu chiar îndrăzneala să-i sece avîntul : „Lasă, dom'le director, avem noi altele care ne doare. De alea vrem noi să vorbim".

Il ținea minte. Era Cliiriac, care ajunsese secretarul comitetului de întreprindere. îl zări ieşind din biroul administrației, scund, rotofei, cu obrajii unsuroşi, traversînd grăbit curtea spre comitet. Ploua. Era o zi leşietică de noiembrie.

Tohăneanu îl strigă, vîrîndu-şi gîtul prin deschizătura portierei.

— Chiriac... domnule Chiriac !

Acesta se opri în mijlocul curţii, acoperindu-şi capul chel cu amîndouă palmele. Privirile-i lunecau în lături.

— Treci peste o jumătate de oră pe la mine.

— Bine, bine, spuse ferit, scuturîndu-se de picăturile de ploaie.

îndată ce pătrunse în biroul său, Tohăneanu sună secretara. Fără să-şi ridice ochii de pe hîrtii, la auzul paşilor ei, vorbi morocănos :

— Să vie Smărăndache la mine !

înainte de a intra la director, Smărăndache, ca de obicei, se informă la secretară de umoarea patronului.

— Cum e astăzi ?

— înnorat.

Şeful contabil îşi compuse numaidecît o mină potrivită. Ciocăni la uşă, încet, să nu-i supere urechea.

— Intră ! strigă Tohăneanu.

— Bună dimineața, domnule director, se înclină șeful contabil.

— Ia loc.

— Mulțumesc.

— Șezi, te rog, repetă invitația Tohăneanu.

Acest ceremonial se repeta în fiecare zi. Era de

fapt un simplu joc, deoarece pe Smărăndache nu-l prea intimida directorul, dar voia să-l încredinţeze că păstra distanţele. În fabrică nu se făcea nimic fără ştiinţa şefului contabil şi fără el Tohăneanu era cu mîinile legate. Cele mai complicate şi grele situaţii la Ministerul de Finanţe, la industrie, la oficiul economic le descurca Smărăndache. Pînă acum lucrase desăvîrşit, scriptele lui erau în cea mai perfectă ordine.

Tohăneanu se putea bizui pe el. Era convins că-l fură, dar asta era condiţia tacită a înţelegerii dintre ei. Se purta din cale afară de elegant şi o dată îl în- tîlnise la barul Colorado, însoţit de o femeie foarte frumoasă. Smărăndache nu se emoţionă; îl salută respectuos, peste mese, zîmbind.

„Ca să întreții asemenea amantă, îți trebuie bani, nu glumă !" gîndi Tohăneanu. Şi a doua zi observă cam acru :

— Te-am văzut astă-noapte la bar cu o femeie straşnică. Halal de tine, Smărăndache !

Şeful contabil surise măgulit.

— Mă, da' asta costă bani ! (De fapt ar fi vrut să spună „mă costă bani".)

Smărăndache îl înțelese.

— Costă, dom'le director ! recunoscu el impasibil.

Şi discuția se încheie aci.

Smărăndache era un bărbat între două vîrste, cu gesturi reținute, politicos, avînd conştiința de sine, în sensul că făcea parte dintr-o „elită", din care se alegeau îndeobşte, pe vremuri, funcționarii superiori de la Banca Națională, Ministerul de Finanțe etc. EH însuşi făcuse parte dintr-un corp de inspectori financiari, învățat cu un trai uşor, cu chefuri pe la diferite baruri şi cîrciumi, unde patronul se prezenta servil la masa sa, frîngându-se din şale : ,,S' trăiți, dom'le inspector !"

îşi păstra o oarecare ţinută şi-l supăra „mă"-ul brutal al patronului, pe care-l înghiţea în silă.

La stăruinţa lui Tohăneanu se aşează degajat, într-o atitudine însă de prevedere.

— Ei, ce aştepţi ? Dă-i drumul, făcu nerăbdător directorul.

Iscusit, şeful contabil îi făcu mai întîi un raport asupra intervenţiei la Ministerul Industriei, a aranjamentului cu controlul economic, a tranzacţiei cu Oficiul electro-cliimic, sau mai bine zis cu subdirectorul, cu care fusese cîndva coleg la Ministerul de Finanţe.

— Treci peste asta, se plictisi Tohăneanu.

— Sînt chestiuni foarte importante şi n-a fost de loc lesne să le rezolv, sublinie Smărăndache.

— Te cred, dar...

— Nu ştiu ce va fi mai departe, urmă calm şefu; contabil.

— Cum adică ? se interesă deodată Tohăneanu.

— Cît era Marinescu la Oficiu, lucrurile mergeau ca unse.

— Şi nu mai este ? se îngrijoră directorul.

— Deocamdată mai este, dar mi-a mărturisit aşa, ca între prieteni, că sînt semne c-o să-l zboare. Din cîte a aflat, vor să pună în locul lui un comunist Vă dați seama că atunci vom avea de furcă cu ei.

Tohăneanu se posomori. Rămase puțin pe gînduri, apoi rosti înveninat :

— își bagă peste tot oamenii lor.

— În sfîrşit, cînd o fi să fie, o să vedem noi ce-o să facem. Nu prea au ei elemente capabile, alții trag sforile în spatele lor. Sînt nepricepuți, domnule director ! îl linişti Smărăndache. Şi pînă atunci avem noi grijă să...

— Aşa, aşa, îşi reveni Tohăneanu. Ei, cum stăm ?

— Am reuşit să desfacem pe sub mînă un stoc masiv de maşini de lampă. E un articol care se vinde la ţară ca pîinea caldă. Nu se găseşte pe piaţă.

— Urci preţul.

— Bineînţeles, consimţi Smărăndache. Duliile, tuburile izolatoare se cer şi ele în cantităţi din ce în ce mai mari. Am plasat şi două mii de foi de tablă care n-au intrat în fabricaţie, spuse cu un ton mai scăzut.

— Unde sînt banii ? se prefăcu a nu fi auzit Tohăneanu.

— La casier, sînt trecuţi în contul dumneavoastră personal. Vi-i aduce după-masă acasă.

— Atunci e bine, mă Smărăndache ! se învioră subit directorul. De ce mă fierbeai la telefon pe degeaba ?

— Avem totuşi unele dificultăţi, şovăi şeful contabil.

— Ce fel ?

— A fost prins un client de-al nostru cu marfă şi i-au confiscat-o. N-a plătit decît jumătate, cealaltă parte din sumă a rămas s-o achite peste vreo două zile. Aşa că, din păcate, restul de bani sînt ca şi pierduţi.

— Pierduţi ? se congestionă Tohăneanu. Nu vreau să pierd nici măcar o centimă. M-ai înţeles, Smărăndache ? Treaba ta, tu răspunzi.

— Era singurul mijloc să-i cumpărăm tăcerea, urmă netulburat şeful contabil. Altfel putea să ne denunţe. E marfă la negru.

Tohăneanu se răsuci brusc în fotoKu :

— Mă Smărăndache, tu mă-nşeli! vorbi răguşit

Smărăndache schiţă gestul să se ridice.

— Domnule director !

— Stai jos ! Banii se iau înainte. După ce a ieşit marfa pe poarta fabricii, clientul poate să se frece pe cap cu ea. Ai s-o plăteşti.

— A fost o excepţie, e un client de încredere.

— N-am încredere nici în tata, dacă s-ar scula din groapă. Şi cu cablurile plumbuite ce se aude ?

— Tocmai şi aici e o chestiune. N-am reuşit să le scoatem din depozit. De trei nopţi am încercat mereu, nu e chip. Mi se pare că cei de la comitetul de întreprindere au mirosit ceva. Chiriac n-a iscălit încă factura din partea comitetului, amînă, dă din colţ în colţ.

— Cablurile alea fac o avere, am şi luat un aconto pe ele ! Vrei să-mi pătez obrazul pe piaţă ? Ce o să se spună

despre mine ? Tohăneanu n-are onoare ! rosti el cu emfază.

Şeful contabil nu se arătă impresionat.

— Ar trebui să vorbiţi cu Chiriac, să luăm unele măsuri. Prea a început comitetul să-şi vîre nasul pretutindeni. O să ajungem că n-o să mai putem face nici o mişcare.

— Ce măsuri să iau ?

— Mai întîi să angajăm un magazioner, om de-al nostru. Nu-l scăpaţi nici pe Chiriac din vedere, e cam nesigur, se codeşte, nu ştiu ce-i cu el.

Tohăneanu se sculă de pe scaun, învîrtindu-se agitat prin încăpere. Smărăndache stătea mut, urmă- rindu-i atent frămîntarea. îşi cunoştea bine stăpînul. Aştepta. După un timp, nemaiputînd răbda, directorul răbufni:

— Marfa mea şi s-o scot noaptea, pe furiş, să mă feresc ca un hoţ de golanii ăştia ! Şi acu nici măcar atît să nu fiu în stare ?

Se întoarse fără veste spre şeful contabil :

— Tu de ce nu zici nimic, Smărăndache ? Mă laşi să mă zbat de unul singur ?

— Eu v-am spus... Nu pot să iau toate în spinarea mea, rosti cu răceală şeful contabil.

„Aha !" se dumeri Tohăneanu, cu o lumină iute în ochi. O clipă cumpăni situaţia şi-şi dădu seama că dacă ar ţipa la el, l-ar da afară, ar fi o nechibzuinţă pentru care, mai tîrziu, şi-ar muşca unghiile. Era prea adine amestecat în afacerile lui, mînuia iţele cele mai ascunse. Se înfrînă.

— Găseşte un mijloc, fă ce-i şti să iasă cablurile din depozit, îşi îmblînzi glasul Tohăneanu. Şi clipind cu

subînţeles : Cu mine nu mergi la pagubă, ce naiba, Smărăndache !

Şeful contabil se înclină uşor.

— Vă mulţumesc, spuse rezervat. Vorbiţi cu Chi- riac să iscălească factura.

— Şi după ce iscăleşte ?

— N-aveți nici o grijă. Marfa o să plece din fabrică.
— Păi vezi, mă Smărăndache ! se înveseli Tohăneanu.

Trecură aproape două ceasuri şi Chiriac nu se ivi. Această întîrziere îl miră şi-l întărită pe Tohăneanu. Se uită afară, pe geam, în curtea fabricii chiftind de noroaie. Îşi ațintí privirea asupra copacului desfrunzit şi scorburos. Era atît de nepotrivit, de singuratic, de ciudat, încît îşi spuse că mai bine era să-l taie. Pe urmă se răzgîndi. La urma urmei îi era indiferent. Dar de ce nu venea odată Chiriac ?

„Eu să depind de o scîrbă ca ăsta", se revolta în sine Tohăneanu. Ieşi din birou, hotărît să dea o raită prin ateliere. Primul în care intră fu atelierul de degresat tablă, unde necontenit foile de zinc se rostogoleau pe valțuri în baia de acid clorhidric. Aci aerul era înțepător, aburi înecăcioşi pluteau în hardughia lungă şi întunecoasă. Nu se auzea decît hîr- şîitul tablei şi un

clipocit monoton de lichid greu. în această pîclă cenuşie, abia desluşi oamenii.

Tohăneanu simţi o apăsare pe piept, ca şi cînd i s-ar fi închircit plămînii. Tuşi de cîteva ori şi se topi din atelier înainte de a fi văzut de cineva. Străbătu a doua hală, urmărit de uruitul strungurilor, de zumzetul metalic, asurzitor al maşinilor, peste care se înălţa uneori glasul puternic al vreunui muncitor.

Maşinile, oamenii, se perindau pe dinaintea lui fără să vadă nimic. Se gîndi să se oprească, să stea de vorbă cu unul din ei, dar nu întîlnea decît feţe închise, concentrate, aplecate deasupra strungurilor.

„Parcă nici n-aş exista", îşi spuse în sine, păşind mai departe, drept, îndesat, rotindu-şi deasupra lor o privire rece şi mohorîtă. Simțea un gol în jurul lui şi mergea înainte ca cineva rătăcit într-un loc străin. Se pomeni în atelierul de plumbuit cabluri, n-avea cum să-l ocolească. Cîțiva muncitori lucrau în cămaşă, cu mînecile suflecate, cu pulpele braţelor goale şi înnegrite. Arşiţa era înnăbuşitoare. Unul din ei îl văzu pe Tohăneanu şi-l salută cu două degete duse neglijent la frunte.

Presa duduia surd, cutremurînd podeaua de ciment. Plumbul fierbea în cilindru, înălțîndu-se, umflîn- du-se ca o lavă argintie. Meşterul Popa, un bărbat uscățiv, nervos, cu ochii negri, focoşi, controla indicatorul tabelei electrice. Acul trebuia să ajungă la 400 de-grade. Alți doi muncitori îl zăriră pe Tohăneanu, care se proptise în faţa lor, tăcut şi încruntat.

— Pregătiți-vă! strigă Popa, neobservîndu-l pe director care se afla în spatele lui.

Meşterul fixă singur matriţa pe gura presei. Un muncitor se repezi să înşurubeze cele şase buloane care formau o stea de oţel. Cu o sforţare a muşchilor săltă enorma cheie care cîntărea aproape douăzeci de kilograme. Muşchii spatelui, ai braţelor, ai pieptului se contractară, de parcă ar fi fost gata să se spargă. Broboane de sudoare îi răsăriră la rădăcina părului, tot mai dese, inundîndu-i faţa. Căldura devenea din ce în ce mai grea, arzîndu-le gîtlejul. Alt muncitor, mai tînăr, trecu numaidecît la gura presei, îndreptînd cartuşul prin care trebuia să iasă cablul plumbuit.

— E gata, feriţi! porunci Popa, uitîndu-se la cronometru.

Oamenii stăteau la posturile lor, cu ochii aţintiţi la cadran, ţepeni de încordare. Fără să vrea, numărau în gînd minutele : unul... doi... trei... patru...

Cablul străpunse cartuşul, apoi înaintă repede, înfăşurat în manşonul lui de plumb, lăsînd o dîră arzătoare în zăpuşeala atelierului.

— Strînge cartuşul! răsună vocea spartă a lui Tohăneanu.

Cîţiva oameni se întoarseră domoli şi greoi spre director, cu o expresie de îndoială zugrăvită pe chipurile lor şiroind a sudoare. „Ce se bagă şi ăsta ?" păreau să spună. Muncitorul tînăr tresări şi fu gata să-l asculte, dar Popa îl înlătură aproape cu brutalitate.

— Ce, eşti nebun ?

Celălalt şovăi, uitîndu-se nesigur cînd la meşter, cînd la director.

— Treci la o parte, cînd îți spun !

Tohăneanu se îndreptă spre Papa, îndîrjit şi furios.

— Dumneata nu vezi umflăturile pe cablu l

— Le văd !

— Şi stai de te uiţi la ele ? De ce nu strîngi cartuşul ? Are prea mult joc !

— Dacă strîng cartuşul, risc să-mi plesnească matriţa şi să sară pe noi plumbul topit.

— Cum o să plesnească ? Ce tot vorbeşti acolo ? Strînge cartuşul!

Careva dintre muncitori îl privi pe director printre pleoapele îngustate. Ceilalţi, Panaite, Stoian, Trifu, se adunară încet în jurul meşterului, tăcuţi şi încruntaţi. îndoiala de pe faţa lor se şterse şi în ochi le juca un licăr viu şi aprins. Popa îi simţea alături de el şi-l înfruntă pe Tohăneanu.

— Nu rezistă la presiune şi eu răspund de oameni, spuse cu tărie în glas.

— Şi de stricăciuni cine răspunde ?

— V-am cerut de atîtea ori o matriţă nouă, ca să iasă cablul neted. Şi nici pînă acum n-aţi turnat-o.

— Matrița e încă bună. Dar v-ați obișnuit să cereți mereu altceva. Cînd nu-i una, e alta. M-am săturat!

— Atunci dați-ne dumneavoastră o idee...

— Eu ? Asta-i datoria mea ? De ce te plătesc ? Ca să-ți bați capul și să-mi scoți cablu fără cusur. Asta e ! încheie scurt Tohăneanu, îndreptîndu-se repede spre fundul halei.

Popa tresări. Se uită lung în urma lui, apoi se întoarse spre oamenii săi, rostind printre dinți :

— Ii pricep eu gîndul, da n-o să-i meargă. O să-l încolțim noi în comitet.

— Nu-l lăsați, nea Popa. Ce, e după cum vrea el ? spuse Stoian.

— Roşcovanului îi e de cablu, pe noi poate să ne betegească, anafura mamei lui, sudui Panaite.

— Vrea nu vrea, o să-l punem noi să toarne matrița nouă, rosti apăsat Popă.

...îndată ce ajunse în birou, Tohăneanu dădu dispoziție secretarei să vină să-l ia maşina. Dar nu apucă să încuie casa de fier şi sertarele, că răsări înăuntru Chiriac, ştergîndu-şi cu palma picăturile de ploaie de pe mantaua de cauciuc.

— Pe unde umbli, mă ? Asta-i o jumătate de oră la tine ? se uită la el Tohăneanu, pieziş, pe după umăr, scoțînd cheia din broasca casei de fier.

— Am fost iar pe la sector cu treburile noastre. Mă freacă de iese untul din mine. Cînd m-am întors, am dat o goană, să schimb o vorbă cu preşedintele comitetului, tovarăşul Popa. Ați fost prin atelier ? îl întrebă cu un ton care-i sună neobişnuit lui Tohăneanu.

— Am fost. Şi ce-i cu asta ?

— Nu mai stîrniţi oamenii, dom'le director, spuse aproape rugător Chiriac. Ce aveţi nevoie să vă duceţi prin ateliere ? E mai sănătos să vă vadă mai rar.

— Şi ce, mă, nu-i fabrica mea ? Cum, n-am voie eu să intru în ateliere ? se înroşi Tohăneanu, holbîn- du-se la el.

Chiriac vorbi blajin, ocolit, cătînd în lături.

— E mai bine şi pentru dumneavoastră şi... pentru mine, insistă el.

Tohăneanu se domoli ca prin farmec. Poate că avea dreptate ; ce să caute prin ateliere, să se amestece prin gloata de lucrători. Aşa, de la distanţă, le impunea mai mult respect. Ce folosise înfruntîndu-se cu Popa ? Nimic, ba dimpotrivă, îşi ştirbise prestigiul.

„Dracu să-i ia, n-am să mai calc pe acolo", îşi făgădui în sine.

— Vorbeşte aşa, spuse tare către Chiriac. Dacă interesele tale cer...

— Ale noastre, se grăbi să adauge Chiriac, care aşa şters cum era, cu obrazul lui gras şi unsuros, cu ochişorii mici, spălăciţi, înfundaţi în orbite, îi inspira lui Tohăneanu şi repulsie şi neîncredere.

Era în el un amestec de şiretenie şi de frică, de umilinţă şi obrăznicie, capabil să servească, dar şi să trădeze. Pe Tohăneanu îl irita că trebuie să fie mereu treaz, mereu ager la minte, ori de cîte ori vorbea cu Chiriac. Avea în faţă cînd pe secretarul co- raitetului de întreprindere, cînd pe omul lui, nefiind sigur de nici unul pînă la capăt.

— Păi, dacă-i vorba de interesele noastre, iscăleşte aici factura, că n-o să stau cu cablurile în depozit pînă la sfîntul Sisoe, îl atacă direct Tohăneanu, pu- nîndu-i hîrtia sub nas.

Chiriac îşi îndesă capul între umeri şi-şi vîrî mîi- nile în buzunar, ca şi cînd ar fi vrut să se apere de un moment de slăbiciune şi să nu iscălească pe loc.

— Nu, mai lăsaţi o zi, două, spuse speriat.

— De ce să las ? Nu mai face mofturi, Chiriac ! Vine vreun control şi mă găseşte cu ele în depozit, sau îşi bagă botul altcineva din comitetul de întreprindere. Pe unde scoţi cămaşa ?

Chiriac se clătină. Protestă moale.

— Să mai aşteptăm, să mai vedem.

— Ce să aştept ? Ce să văd ? Marfa trebuie să iasă din depozit. Nu iscăleşti tu, găsesc eu pe altcineva. De asta să n-ai nici o grijă. Şi să nu uiţi, copiile facturilor cu semnătura ta sînt la mine 1

Chiriac simţi ameninţarea şi se strînse ca un arici. Vorbi cu o prefăcută părere de rău.

— Bag de seamă că nu aveţi încredere în mine. Ce, eu nu vreau să semnez ? Poftim, daţi-mi factura.

— Ei, aşa da, Chiriac ! îl aprobă Tohăneanu, bătîndu-l pe umeri, bucuros. Cum adică, nici noi nu ne mai înțelegem ?

— Da' de unde ! Eu ziceam să mai treacă o zi, două, fiindcă Popa e cu ochii pe mine. Şi nu mi-e mie atît de el, cît de un tovarăş nou de la sector, unul Şitoianu. Ne-a scuturat zdravăn : că comitetul nu-i destul de activ, că nu luptăm îndeajuns să satisfacem drepturile muncitorilor, că unii sînt sub influența... direcțiunii.

Tohăneanu îl măsură bănuitor. Ce urmărea oare Chiriac ? Mocnea el ceva că-şi tot freca obrazul țepos şi stătea cu fruntea în podea, descoperindu-şi craniul lucios. încercă să-i dea curaj.

— Măi, Chiriac, cît priveşte de cabluri să fii pe pace. într-o noapte au dispărut din depozit. N-o să simtă nimeni.

Chiriac nici nu-l asculta, cu gîndul dus. În cele din urmă îşi înălţă capul vorbind străin şi neprietenos :

— Dom'le director, eu sînt pus să apăr interesele muncitorilor, aşa că n-o să am încotro...

Tohăneanu amuţi de uimire. Ochii bulbucaţi se măriră în orbite. Se înfipse în pieptul omului scund şi gras, care-şi ferea privirile.

— Cu mine vorbeşti aşa, Chiriac ? Eu care te-am făcut om ? Te-ai încălţat, te-ai îmbrăcat, ţi-ai clădit o căsuţă acolo la tine în Mihai Bravu. Cine te-a ajutat, hai ? Uiţi ? Păi dacă ai memoria scurtă, o să-ţi aduc eu aminte cînd trebuie şi unde trebuie.

Chiriac strînse din umeri, cu înfăţişare dezamăgită. Era rău înţeles.

— Asta-i cu dumneavoastră, vă sare repede ţandăra, spuse el cu aerul că era neputincios să-i schimbe firea.

— Ce-i fi vrînd tu, să-i las să-mi bage mîna în beregată ? spuse Tohăneanu, care începuse să deslu-

şească ceva anume.

— Dom'le director, mai daţi-vă şi dumneavoastră după vremuri. Cum o să mă împotrivesc eu, unul singur — comitetului ? O să intre la bănuială. Mai cedaţi ici-colo, mai satisfaceţi cîte o cerere şi o să-mi fie şi mie mai uşor să vă servesc. Nu ştiţi cum sînt muncitorii ? Dacă le mînjiţi ochii cu ceva, s-au muiat.

„Asta-i mai deştept decît mine !" îl admiră în sine Tohăneanu, nu fără o umbră de neîncredere. Spuse totuşi supărat :

— Cum să mă stăpînesc, dacă mă întorci şi mă suceşti ? Vorbeşte deschis ce ai de spus.

— Şi pe mine m-a întors pe dos Şitoianu, murmură Chiriac, obsedat.

— Cine-i Şitoianu ăsta ? Altul pe capul meu ! E comunist ?

— Comunist!

— Mda, bine, mîrîi Tohăneanu, trecîndu-şi mina peste frunte.

Era preocupat şi creierul lucra fără odihnă. Se uită pe sub sprîncene la Chiriac, la înfăţişarea lui ponosită, la cliipu-i grăsun, care răsfrîngea pe rinei îndoiala, aşteptarea şi rosti gros :

— Las'că vedem noi ce facem. Acu' să te duci, îl concedie fără să-l mai privească.

Peste un ceas, cînd plecă acasă, tolănit pe perinele maşinii, Tohăneanu era absorbit de alte gînduri. În curînd va încasa o sumă mare de bani pentru cabluri. în ce să-i transforme ? Nu era încă hotărît. Devize, monede,

bijuterii ? Fiecare operație de acest soi reprezenta un neajuns, un pericol. Bijuterii ? Leonora avea şi aşa prea multe. Şi fără nici o legătură cu preocuparea sa, îşi aminti că peste zece zile era ziua ei de naştere. Trebuia neapărat să-i facă un dar. Era un obicei pe care-l respecta de douăzeci de ani. De data aceasta nu era dispus, unele amintiri din timpul boalei sale îi erau încă vii în suflet, dar nu voia să le scormonească prea adînc, să se tulbure. El avea nevoie de siguranță, şi mai bine era să îngroape aceste amintiri pentru totdeauna. O să-i ia ca dar un obiect, o mică bijuterie. Dar ce anume Brusc, îi veni o idee. O să cumpere o piatră scumpă, care fiind totuşi o investiție, o va păstra el în caseta zidită în perete. De pildă, un diamant. Un bleu- blanc ! Totul era să lichideze afacerea cablurilor cît mai iute. Într-una din aceste nopți, pe poarta din dos a fabricii, un autocamion cu prelata trasă va porni afară din oraş. Va izbuti şi de data asta Smă- rändache ?

Şi unde, cu o clipă înainte, greutățile din fabrică, ostilitatea muncitorilor, înfruntarea lui Popa, discuțiile cu Smărăndache, cu Chiriac i se şterseră din minte, ele revenirä cu o îndoită putere. Iar din fundul conştiinței lui se furişă spre lumină o întrebare neliniştitoare, insistentă, plină de neprevăzut :
„Cine o fi Şitoianu ăsta ?"

Nina se examină pentru ultima oară în oglindă. Fără fardul fin, ocru, care dădea obrazului o netezime de porţelan, fără rimelul care împrumuta irisului o adîncime iluzorie, fără rujul care îngroşa buza inferioară îmbiind muşcătura, Nina avea trăsăturile destul de banale.

Era un lucru de care ea îşi dădea seama, dar se farda cu atîta iscusinţă încît izbutise să fie una din fetele cele mai atrăgătoare din grupul ei. O ajuta şi trupul tînăr, mlădios şi înflorit. Ii stătea deopotrivă de bine rochia de seară, cu răscroiala adîncă, ce-i dezvelea umerii, gîtul şi spatele, şi taiorul cu tăietura sobră şi fusta strimtă, plesnind sub apăsarea coapselor prelungi, tari, legănate în mers. Părul, deşi pieptănat cu grijă, îl purta pînă la umăr, să fluture la cea mai slabă adiere a vîntului.

Acum se îmbrăca simplu, sport, cu o bluză îngustă pe sîni, cu o fustă în carouri, cu pantofi dublu tăl- puiţi şi balonseide larg, cu croiala dreaptă.

Vlad Zamfirescu îi interzise orice stridență, orice exagerare, în aspectul vestimentar. La început, ea protestă jignită :

— Ce te amesteci tu în îmbrăcămintea mea ?

Pe urmă, se supuse, aşa cum făcea ori de cîte ori Vlad îi impunea voința sa. Altă dată, o văzu cu o carte în mînă, învelită într-o frumoasă copertă de piele, italienească.

— Ce citeşti ? o întrebă cu nepăsare.

— „Castelul Pălărierului" de Cronin.

— Maugham îți place ?

— Foarte mult.

Vlad rînji batjocoritor.

— Asta-i lectură pentru modiste şi coafeze. Să nu te mai prind că-i citeşti. Să vii la mine să-ți dau eu cărți.

— N-am să vin. Nu mă interesează cărțile tale. se bosumflă Nina.

— Ba ai să vii, şi chiar astăzi după masă, o ținti cu privirea Vlad. Ai nevoie să-ți faci puțină cultură ; eşti total incultă.

Ninei i se urcară lacrimile în gîtlej. Nimeni nu vorbise cu ea atît de brutal ca acest Vlad Zamfirescu. E adevărat însă că la fel se purta şi cu Caliopi Si- mionidis, cu Mița şi Ioana Necşeşti, cu Mumuleanu şi cu Ivanciu. Acesta din urmă cel puțin îi era devotat ca un cîine. Executa

orice dorinţă a lui Vlad cu o supunere oarbă. Cînd vorbea, îi sorbea cuvintele aproape cu smerenie.

Ivanciu era urît. Avea o faţă pătrată, despicată de o gură largă, cu dinţi ascuţiţi şi rari. Fruntea îi era strimtă şi se încreţea la cel mai mic efort de gîndire. Privirea lui avea o strălucire întunecată şi fanatică. Nina nu înţelegea ce-i plăcea la el Miţei Necşeşti.

„E un mascul teribil", i-l lăuda fata. Ea îl găsea respingător, cu grumazul lui vînjos, cu membrele scurte şi groase. încercă să-şi închipuie ce-ar simţi dacă Ivanciu i-ar atinge trupul şi se înfioră de scîrbă. Nici Vlad Zamfirescu nu era pe gustul ei, cu pometii ascuţiţi împungînd pielea, cu două scobituri în obraji, cu ochii aceia cenuşii, reci şi placizi. Numai fruntea o avea interesantă, bombată, netedă şi luminoasă. Era şi înalt, cu spatele lat, mişcîndu-se cu gesturi lenevoase, stăpînite şi calme. Vocea-i ştearsă, monotonă, neplăcută la auz, devenea pe măsură ce vorbea tot mai pătrunzătoare. Era toată vremea ironic, chiar cinic, necruţînd pe nici unul din bandă.

Pe Nina o intimida. Era înconjurat de ceilalţi cu un fel de cult, care involuntar se răsfrîngea şi în spiritul ei. Avea Vlad, i se părea, ceva tulburător şi enigmatic în făptura sa. Imaginaţia ei era izbită de cuvintele lui crude, de ideile nebuloase, ciudate, din care nu pricepeav o boabă, dar care îi dădeau o senzaţie de ameţeală, ca un pahar cu gin.

Era deci lesne de înţeles că atunci cînd o chemă în după-amiaza aceea, Nina nu găsi în ea puterea să reziste. Se duse la Vlad. Acesta o întîmpină întins pe divan, într-un halat de mătase verde, pus de-a dreptul pe trupul gol, şi se sculă alene cînd ea apăru în pragul odăii sale, care se afla tocmai în fundul holului obscur, de unde printr-o altă uşă, cu oglinzi, ajungeai într-un *living-room,* cu ferestre mari, spre terasă şi grădină.

înfăşurat în halat, Vlad arăta mai înalt şi mai slab. El o privi cîteva clipe, stăruitor şi tăcut, apoi se apropie de ea cu paşi largi, uşori.

— Dezbracă-te, îi spuse liniştit.

Nina se fistîci. Nu ştia ce să facă.

— Pentru ce să mă dezbrac ? rosti încet, emoționată.

— De ce ai venit la mine ?

— Ai spus că-mi dai nişte cărţi, suflă Nina, neizbutind să se desprindă de lîngă el.

— Numai pentru asta ai venit ? şopti Vlad, tră- gînd-o atît de aproape de el, încît îi simţi sub moliciunea mătăsii muşchii încordaţi şi tremurători.

— Nu ştiu... nu mai ştiu, murmură ea cu ochii mari, deschişi.

Tot aşa se lăsase atrasă de el la tineretul liberal. Asculta din cînd în cînd discursuri, umbla cu insigna regelui Mihai, citea romane englezeşti, eseuri, şi seara o petrecea fie la vreun local, fie acasă la imul din bandă,

unde discutau aprins, apoi se plictiseau, puneau muzică de dans şi se îmbătau.

Nina se uită la ceas. Intirziase. Iar o va certa Vlad. O luă la goană pe scări, se aruncă într-o maşină şi în zece minute ajunse la clubul liberal, situat într-o veche casă boierească, cu grilaj de fier, cu scări de marmoră, ce duceau spre un hol vast, semicircular, cu plafonul împodobit cu motive florale şi himere din ghips aurit. înăuntru erau rînduite scaune ocupate pînă la ultimul loc de bătrîni şi tineri, dintre care unii, rămaşi fără scaune, se foiau prin încăperile alăturate, cu uşile înalte date de perete.

Nina îl zări pe Vlad în mijlocul bandei, sprijinit cu un braţ de pervazul ferestrei care răspundea în stradă. Era o oarecare animaţie, o tensiune printre cei din sală, pe care nu reuşeau s-o ascundă nici vioiciunea, nici rîsetele unora. Se fuma mult şi lumea începu să devină nerăbdătoare.

Zgomotele, şoaptele se stinseră cînd apăru oratorul, un bărbat cam de vreo cincizeci de ani, cu obrajii plini, albicios, cu pîntecele ascuţit, pe care în zadar încerca să-l camufleze vestonul la două rînduri. Fu primit cu aplauze. Era unul din liderii partidului liberal, actual ministru, cu legături de rudenie sau de afaceri cu cele mai puternice familii. Numai aşa se explica de ce, fiind un simplu cetăţean şi aducînd în ţară cu iahtul său personal, prin contrabandă, o mare cantitate de băuturi scumpe, directorul general al vămilor de pe atunci, care avusese imprudenţa să-i facă proces, a plătit această stîngăcie cu propriul său post, procesul fiind bineînţeles stins.

Oratorul făcu o lungă incursiune în istoria partidului liberal, cam dezlînată, cam plicticoasă, dar pe care unii dintre liberalii mai vechi o aplaudară frenetic, cu ochii umezi de duioşie, cînd ministrul pomeni de gloria liberală, de „fiecare piatră care vorbeşte de trecutul strălucit al partidului nostru, care se confundă cu trecutul însuşi al ţării".

Cu o întorsătură neaşteptată, oratorul intră în subiectul propriu-zis al adunării politice, debutînd în acest chip fericit : „Idealurile noastre de ieri sînt idealurile noastre de astăzi : dragostea de ţară, devotamentul faţă de coroană, prosperitatea naţiunii"

Ministrul culese o jerbă de aplauze. Nina, înflăcărată, ar fi vrut să bată din palme laolaltă cu ceilalţi. Cătă spre Vlad, care avea un aer indiferent şi placid, li scăzu imediat entuziasmul.

Rotindu-şi privirea prin sală, ea descoperi cu uimire, şezînd în primele rînduri, pe Tohăneanu.

— E aici papi! îi spuse lui Vlad.

— Foarte bine, răspunse el, absent.

„Ce-o fi cu Vlad ?" se întreba Nina, observîndu-i un rictus în colțul gurii. Il văzu însă că se însuflețește, într-un anume fel, intens şi crispat, atunci cînd răzbi pînă la el un uruit de autocamioane şi glasuri multe topite parcă într-unui singur, răsunînd puternic într-un cîntec care răscoli strada cu vile mute şi zăvorite înapoia grilajelor de fier.

Cîntecul acesta părea că sparge porțile, dărimă uşile şi năvăleşte în încăperile vaste şi tăcute. Vlad se întoarse deodată, cu fața spre fereastră, privind la autocamioanele încărcate cu muncitori şi muncitoare, care zburau pe drumul asfaltat, lăsînd în urmă dîra cîntecului şi fîlfîitul steagurilor roşii.

O clipă, în holul semicircular, cu bolta plafonului aurit, se făcu un gol rece, iar cei dinăuntru se încleştară pe scaune cuprinşi de o tulburare fără nume, cu auzul atent parcă la cîntecul ce umplea văzduhul plumburiu de noiembrie. însuşi oratorul amuţise o secundă, apoi reluă discursul şi mai avintat, amintind de împrejurările deosebite prin care trecea ţara, de examenul pe care trebuia să-l dea fiecare dintre ei, de sacrificiul, de elanul şi lupta celor tineri, speranţa şi viitorul neamului.

Era în aceste cuvinte o îngrijorare învăluită, un îndemn la acţiune, nu făţişă, ci ocolită, un apel care nu izbuti să împrăştie nesiguranţa, deprimarea ce plutea în atmosferă.

Vlad nu-l mai asculta pe ministru : el vedea aievea defilînd batalioanele de tineri, crunţi şi hotărîţi, în mantalele lor negre de cauciuc, încătărămaţi, încălţaţi în cizme, bătînd cadenţat pavajul, într-o ordine rigidă şi solemnă.

O durere şi o ură surdă îi înăbuşea pieptul. „Uite sub pulpana cui trebuie să ne adăpostim noi. Dacă i-aş pune pistolul la tîmplă, domnul ministru s-ar scăpa în pantaloni." Imaginea îl făcu să rîdă. „Banda" îl privi surprinsă. Tocmai se aplaudau ultimele cuvinte ale oratorului. „Să avem încredere în viitorul ţării, în destinul acestui neam care a ştiut să reziste în împrejurările cele mai vitrege."

Abia se stinseră aplauzele, oamenii începură să se foiască, scaunele scîrţîiră, cînd un fapt neobişnuit îi ţintui pe toţi locului. Din primele rînduri se ridică un bărbat roşcovan, spătos, cu fălcile puternice, avînd aerul că vrea să vorbească.

Ministrul însuşi îl privea puţin mirat, puţin stingherit, zîmbind politicos. Nu-l cunoştea pe acest orator neprevăzut, dar îşi închipuia că era un membru al partidului liberal, iar după fizionomia lui, bănuia că trebuie să fie un industriaş sau fabricant.

— Vă rog, vă rog, spuse în cele din urmă, protector.

Mulţi dintre participanţi îşi reocupară scaunele. Spaţiul liber dintre canaturile uşilor fu umplut de tinerii care se înghesuiau să vadă ce se petrece. Se făcu linişte. Tohăneanu îşi încleştă palmele de spătarul scaunului dinaintea sa, cu trupul întors pe jumătate spre sală, într-o atitudine semeaţă şi bătăioasă. Vorbi mai întîi cu oarecare reţinere şi şovăială :

— Mulţumim domnului ministru pentru... pentru înflăcăratele cuvinte despre trecutul nostru istoric, pe care l-a evocat atît de frumos. într-adevăr, avem de ce să fim mîndri cînd privim înapoi la realizările noastre. Dar asta nu e suficient. Să mă ierte domnul ministru, dar eu am să-i spun deschis părerea mea, rosti Tohăneanu care îşi înfrîna cu greu tumultul lăuntric. Noi avem datoria să apărăm nu numai trecutul ţării, ci şi prezentul ei, şi poate şi viitorul.

— Bravo ! Bravo ! se auziră strigăte din fundul sălii.

O explozie de aplauze cutremură pereţii. în rîn- durile tinerilor se produse o mişcare vie, care însufleţi chiar şi pe liberalii mai bătrîni, hîrşiţi şi sceptici. Tohăneanu simţi că atmosfera în jurul lui se încăr- case pe neaşteptate ; încordarea feţelor, privirile iuţi, aprinse, îl stîrniră. îşi umflă pieptul, glasul îi deveni mai puternic, mai răsunător :

— Noi nu ne putem împăca cu resemnarea, cu în-crederea în destinul neamului şi să aşteptăm ce ne vor aduce evenimentele, sau, în cel mai bun caz, să opunem ici-colo rezistenţă. Este momentul să punem în joc toate forţele de care dispunem, să barăm drumul mişcărilor anarhice, să le punem capăt odată pentru totdeauna, înainte de a fi prea tîrziu.

— Bravo ! Bravo ! se striga din toate colțurile sălii.

— E momentul să acționăm cu toată hotărîrea, cu toată energia, se învolbură Tohăneanu, iar la nevoie să întrebuințăm chiar violența pentru a împiedica cu orice preț ca scumpa noastră țară să încapă pe mîinile unora care n-au nimic comun nici cu istoria, nici cu suferințele, nici cu nădejdile acestui neam...

Ropotele nu mai conteneau şi Tohăneanu, roşu în obraji, qu ochii sticlind, se văzu înconjurat, felicitat;

din toate părțile i se strîngeau mîinile de către oameni pe care abia îi cunoştea.

în buimăceala succesului, el nu observă că cei mai mulți dintre entuziaşti erau tineri, în vreme ce printre liberalii bătrîni, micul lui discurs produse consternare. îşi şopteau unul altuia la ureche, cu mutre lungite, nedumerite, considerînd că o asemenea lipsă de abilitate, de tact politic, nu era îngăduită într-un club liberal, unde luau cuvîntul politicieni cu experiență care ştiau ce trebuie şi ce nu trebuie spus în public. De formă, însă, aplaudară şi ei, rezervat, atră- gîndu-l pe Tohăneanu în cercul lor, cu zîmbete bizantine.

— Are temperament taică-tu, remarcă Vlad, împingînd-o uşor pe Nina spre ieşire şi, cînd fură afară, spuse dezgustat unui tînăr firav, cu oase înguste şi trăsături fine : Ăştia sînt nişte c..., să nu te superi, Mumuleanule. Ai înțeles ? E limpede, sînteți pe drojdie. După un discurs ca ăsta al ministrului vostru, n-avem altceva mai bun de făcut decît să ne îmbătăm. Unde vreți să mergem, copii ?

Pentru bar era prea devreme. Caliopi Simionidis îi invită la ea acasă. Vlad se codi, apoi spuse nepăsător :

— Fie şi la tine. Ai ceva de băut ?

— N-ai să mori de sete.

Casa Simionidis de pe Spătarului era o clădire veche, numai cu parter, neîngrijită, delăsată, acoperită cu perdele de iederă care, chiar atunci cînd se deschideau ferestrele, ascundeau interioarele, trecătorului de pe stradă. Nimeni n-ar fi bănuit că încăperile erau largi şi că înăuntru domnea un lux rafinat, bizantin, ce înmărmurea ochiul. Minunate covoare orientale îmbrăcau pereții, divanele, şi pretutindeni erau risipite amfore, tipsii, sfeşnice, vase de ars mirodenii, de argint sau aramă coclită, lucrate în relief sau cu încrustații. Toate obiectele, de la candelabre la oglinzi.

la argintărie, pînă la mobila puțină, aveau un lustru stins de vechime. Și lumina nu era bătătoare la ochi, ci moale, odihnitoare, lăsînd ungherele într-o dulce penumbră, în care strălucirea scăzută a unei tipsii de argint se întîlnea cu reflexele roşii, mătăsoase, ale covoarelor nobile. Privirea era ferită de orice duritate ; nimic colțuros, nimic masiv, cel mult un scrin grațios peste care era aruncat un şal bogat de Smirna, în intenția de a topi conturul material a] lucrurilor.

Prin aceste încăperi paşii nu se auzeau, înăbuşiți în covoarele moi, şi vocea se micşora ca şi cînd s-ar fi temut să nu tulbure tăcerea. Divanele largi îndemnau la ceasuri lungi de lenevoasă visare, în aromeala miresmelor ce pluteau ca o ceață albăstruie în încăperea din fund.

Aci trăia retras din afaceri bătrînul Simionidis, fost mare importator de coloniale. îşi lichidase firma de pe Cavafii Vechi, dar unii spuneau că mai făcea tot felul de afaceri, combinații tenebroase şi chiar zarafie, fiind nemilos cu cei care-i încăpeau în gheare.

Era un om de statură mijlocie, măsliniu, cu un nas mare, coroiat, cu privirea ageră. Umbla puțin încovoiat, nesimțit, numărînd boabele unui șirag de chihlimbar, cu degetele sale uscățive și piele palidă, zbîr- cită. Șiragul acesta era trucul lui negustoresc. Jucîndu-se cu boabele aurii, avea răgazul să se gin- dească, să cîntărească bine situația celuilalt cu care trata, să-i prelungească așteptarea, să-l fiarbă subtil, să-l învăluie și apoi să-l înhațe.

Alteori, cînd era cazul, dădea înapoi, suspina dezamăgit, făgăduia, ca după aceea să se îndoiască de reușită, îngrijorat de ce va aduce viitorul. Era lunecos, dar nimeni n-ar fi putut spune că-l înșelase. întotdeauna își asigura partea cea mai mare din cîștig pe care o urmărea stăruitor și avid.

Atras de zgomotele din odaia fiicei sale se îndreptă într-acolo. Oglinzile prindeau pe rînd în apele lor limpezi silueta ce se prelingea mută și încovoiată prin încăperile scufundate în semiîntuneric.

Cînd apăru în prag, zîmbitor şi parcă stingherit că se află în lumină şi veselie, tinerii încetară deodată gălăgia, miraţi şi stînjeniţi la rîndul lor de această arătare. Bătrînul Simionidis schimbă doar vreo două, trei cuvinte cu fiică-sa, în greceşte şi dispăru tot atît de nesimţit precum venise.

— Ce-a vrut ? făcu curioasă Miţa Necşeşti, renumită prin obrăznicia şi lipsa ei de pudoare. Noroc că nu m-a găsit îmbrăţişată cu Ivanciu. Ar fi fost o scenă ! chicoti ea, deşuchiat.

— Nu vă sinchisiţi, e ceva care nu vă priveşte pe voi. Cine mai vrea un cruşon ? întreba Caliopi, învîr- tind o lingură lungă într-un vas mare de cristal.

— De ce sînteți aşa de adormiți ? se supără Mița. Numai tu eşti de vină, Vlad, discutați atît că mă doare capul. Uf ! ce cald mi s-a făcut!

— Astîmpără-te, Mița ! rosti sec Vlad.

— N-a fost vorba să bem şi să dansăm ?

— Dacă ai poftă să dansezi, ia-l pe Ivanciu şi bî- țîie-te cu el cît pofteşti.

— Cum, să dansez singură ca o nebună ?

— Atunci şezi şi să nu-ţi mai aud gura. Da, dragul meu Victor, se întoarse întărîtat spre Mumuleanu, comuniştii v-au paralizat şi sînt pe cale să vă nimicească. Nu dau pe pielea voastră doi bani.

— Cred că te înşeli, ripostă temperat Mumuleanu, aranjîndu-şi tacticos ochelarii cu rama subţire de bagá. Puterea este încă în mîinile noastre ; puterea înseamnă finanţele, băncile, industria, administraţia.

— Nu-i adevărat; asta nu înseamnă puterea. într-o noapte vi le pot smulge din mîini. Şi atunci ce vă mai

rămîne ? Puterea stă în cu totul altceva. Voi n-aveţi o mistică, în stare să însufleţească, să electrizeze masele, în care acestea să creadă cu fanatism. Masele sînt instinctive, ele nu raţionează. Ia de pildă zece oameni ; fiecare în parte poate fi un individ cumsecade, obişnuit, cu bun-simţ. Adună-i laolaltă pe aceşti oameni, flutură-le înainte un simbol să le izbească imaginaţia şi n-ai să-i mai recunoşti. Ii poţi duce unde vrei, să faci cu ei ce vrei, să ardă, să dă- rîme, să ucidă.

— Ca să mă folosesc de exemplul tău, îţi pot spune că noi vrem să-i convingem prin raţiune. Un sistem, un regim politic, democrat şi liberal, cum îl înţelegem noi, se sprijină în primul rînd pe convingerea superiorităţii sale raţionale faţă de celelalte sisteme, îndrăzni Mumuleanu, împurpurîndu-se uşor.

Vlad îl fixă batjocoritor :

— Rațiunea nu-i molipsitoare, instinctul da. Mulțimea n-are nevoie să judece, ci să creadă. Cine pune vreun preț pe judecata, pe creierul ei debil ? Ea e incapabilă să aleagă între bine şi rău. întotdeauna a condus-o o minoritate care i-a arătat ce trebuie să facă. Conducătorul hrăneşte mulțimii iluzia că-i execută voința, în realitate i-o impune pe a sa, prin forță, prin constrîngere.

— Ceea ce spui e valabil pentru dictatură. Dacă înțeleg bine concluzia ta e că sîntem pierduți, fiindcă n-avem o mistică, surise malițios Mumuleanu.

— Hotărît! Dar o au alții, care acum sînt în afara legii, care luptă în taină, nezdruncinați în credința lor, în învierea acestui neam care va veni într-o zi, chiar dacă ar fi să scăldăm pămîntul strămoşesc în sînge. Va fi ca o splendidă auroră, ale cărei flăcări vor arde, vor pîrjoli tot ce este netrebnic, meschin şi tîrîtor pe acest pămînt, iar lumina ei orbitoare o vor recunoaşte toți cei cu inima dreaptă şi curată, se înfierbîntă Vlad, subjugat de viziunea lui.

Ivanciu îi sorbea vorbele, cu un extaz întunecat. Pînă şi fetele şi chiar Miţa Necşeşti tăcură, simţin- du-se străbătute de o ciudată înfiorare.

— *Du sang, de la volupté et de la mort !*[1] se avîntă Mna, căreia de curînd Vlad îi dăduse să citească Barrés.

— Poftim,vezi, şi în creierul Ninei a fulgerat o idee ! rîse Vlad, cu capul dat pe spate.

1 Sînge, voluptate, moarte !

Ea îşi dădu seama că spusese o enormă prostie şi coborî pleoapele, ruşinată.

— Eu vreau să fiu fericită şi pentru asta n-am nevoie de idei, rosti Nina, cu o îndărătnicie copilărească.

— O auzi, Victor ? se destinse Vlad. Ai cea mai bună dovadă că fericirea e o noţiune inventată de femei. E aci tot sufletul ei mediocru. Noi, bărbaţii, credem în luptă, în jertfă, în eroism. În astă-seară, însă, strig : trăiască fericirea ! Vă place, fetelor ? Atunci, haide să bem şi să dansăm !

Ceilalţi atîta aşteptau. Caliopi puse picupul. Miţa Necşeşti îl trase pe Ivanciu de pe scaun. Mumuleanu

dansă cu Ioana Necşeşti, iar Nina cu Vlad. Dansară mai întîi un slow, apoi o rumbă, un lambeth-walk, într-un ritm din ce în ce mai aprins, mai îndrăcit. Perechile se schimbară. Nina se pomeni înlănțuită de Ivanciu. El o strînse tare, dezvelindu-şi dinții rari şi ascuțiți, de satisfacție. Ea îl îndepărtă cu palma proptită în piept, urmărind într-una pe Mița Necşeşti care dansa lipită de Vlad, cu brațul petrecut pe după gîtul lui, mişcîndu-şi coapsele în ritmul dansului.

Caliopi, ținută în brațe de Mumuleanu, îşi unduia leneş şoldurile rotunde, ferindu-se de privirea mustrătoare a Ioanei, lîngă care reveni mai tîrziu, mîn- gîindu-i obrazul supt şi palid.

— Nu te nelinişti, draga mea.

— Acum dansezi cu mine, şuieră fata, înălţîndu-se ca un şarpe.

Caliopi se ridică molatecă, supusă, biruită de strînsoarea energică şi pasionată a acestei fete cu trup băieţesc.

Vlad încetă să mai danseze. Se trînti pe divan, devenind iar îngîndurat şi sumbru.

— îţi place Miţa ? îi şuşoti la ureche Nina, geloasă, aşezîndu-se lîngă el.

— Aş ! făcu indiferent Vlad. Surorile astea n-au haz decît dacă te culci cu amîndouă împreună — şi, pe neaşteptate, se sculă în picioare : Am plecat.' Ivanciu, vii cu mine !

Totul se petrecu atît de repede, de neprevăzut, încît nici nu mai apucară să-i oprească. Vlad, cu paşii săi mari, ajunse la uşa de ieşire, dar Ivanciu era pe urmele lui.

— Vlad ăsta e cam sucit, observă Ioana.

— E un tip ! exclamă admirativ Miţa.

Trăsăturile Ninei mărturiseau stupoarea. Aşa ceva nu i se mai întîmplase. O părăsise fără să-i spună un cuvînt. Poate în altă împrejurare n-ar fi rănit-o atît, dar aci, de faţă cu celelalte prietene, o asemenea purtare o umilea.

Miţa, ca întotdeauna, nedelicată, i-o trînti grosolan :

— Ce zici, dragă, în ce stil te-a plantat ?

— Şi Ivanciu, care pretinzi că-i mort după tine, nici nu ţi-a dat măcar bună seara, îi replică Nina, înveninată.

— Eu sînt moartă după el, mărturisi sincer Miţa. Te miri că s-a luat după Vlad ? Dacă i-ar porunci să mă ucidă, ar face-o fără să clipească.

Peste un ceas de lîncezeală, mahmuri, obosiţi, ultimii rămaşi din bandă se împrăştiară. Mumuleanu vru s-o conducă pe Nina, dar ea refuză. Luă prima maşină întîlnită în cale, înciudată, căutînd în zadar să-şi explice legătura misterioasă dintre Vlad şi umbra lui, Ivanciu.

încolţit, Tohăneanu privea cînd pe unul, cînd pe celălalt din membrii comitetului de întreprindere care şedeau pe scaune în jurul lui, vorbeau liniştit, fumau, analizînd pe rînd probleme de producţie, de control, de aprovizionare cu materii prime.

Ochii i se opriră asupra lui Popa, duşmănoşi şi reci. Imediat însă, coborî privirile ca să nu i se vadă tulburarea şi furia. Se prefăcu că răsfoieşte nişte hîrtii, blestemîndu-se în gînd că nu-l concedíase mai demult pe Popa.

înainte era tot nesupus, călca peste dispoziţiile direcţiunii, ba o dată îndrăznise să se opună la concedierea a doi muncitori, pe motivul că erau calificaţi şi fără ei nu garanta calitatea cablurilor. Era cel mai bun maistru de la presă şi Tohăneanu, neavînd încotro, cedase. Pe vremea aceea, nu bănuia că era comunist. Iar acum trebuia să stea de vorbă cu el, ca de la egal la egal, să-i dea socoteală de aprovizionarea cu materii prime, de repartizarea mărfii, de cantităţile stocate, să-i primească observaţiile că n-avea voie să facă stocaje, să-i impună măsuri de păstrare a maşinilor în stare de funcţionare, să-l controleze ca pe o slugă a lui.

Şi toate acestea să le îndure el. Tohăneanu, stă- pînul fabricii, fără să-i poată da grămadă afară, să răcnească la

ei. O transpirație ușoară îi umezi fruntea. începu să nu mai deslușească limpede pe cel care vorbea ; glasul lui Popa îi vîjîia în urechi, i se răsucea în creier ca un sfredel. „Șade îndesat în scaun, la largul lui, ca în biroul lui tat-su", gîndi în sine.

Tohăneanu nu era zadarnic stirnit împotriva lui Popa, el simțea că omul ăsta uscățiv, cu ochi negri și focoși, cu obraji supți și pielea galbenă, sub care jucau mușchii, era inima comitetului de întreprindere. Ceilalți îi erau indiferenți, nici nu-i băga în seamă. O singură dată, privirea lui cătă pe furiș spre Chiriac, care părea pătruns de fiece vorbă a președintelui de comitet. Din cînd în cînd îi întărea spusele, scurt și aspru.

Pe Tohăneanu nu-l uimi, dar observă un fel de iri- tație la Popa.

— Lasă, tovarăşe, nu-i nevoie să intervii dumneata. Cred că sînt destul de lămurit. Vreau să mai amintesc că direcţiunea nu şi-a respectat unele obligaţii cu contractul colectiv şi e musai să le împlinească, rosti limpede Popa.

Chiriac înghiţi în sec. Tohăneanu îşi frecă coatele de masă, se răsuci în scaun, cu răbdarea îndelung măcinată. încăperea era plină de fum şi, prin norii albăstrui, zări chipurile atente, ochii aţintiţi asupra lui. Se sforţa să fie calm, stăpînit.

— Mda ! Şi care anume ?

— îmbrăcămintea de protecţie pentru muncitorii de la presă.

— O s-o capete, spuse Tohăneanu, notîndu-şi ceva în blocnotes.

— Asta am mai auzit noi, dar cînd ? rosti altcineva din comitet, cu vocea groasă. îşi prăpădesc oamenii hainele şi altele nu prea au.

Tohăneanu tresări ca şfichiuit. Socotea că-i o mare necuviinţă. Strînse din măsele şi tăcu, otrăvit. Ceilalţi tăceau de asemeni, hotărîţi, liniştiţi, aşteptînd.

— Pînă în două săptămîni, e bine ? vorbi el înăbuşit.

— E bine. Atelierul de degresat tablă e întunecos, nu are ventilatoare. Aerul e nesănătos şi muncitorii se pot îmbolnăvi, mai ales că nici lapte nu primesc zilnic, continuă Popa.

„Pînă azi nu i-a luat nici dracu', gîndi Tohăneanu. Şi acu' li s-a năzărit că au nevoie de aer, de lapte. Au devenit boieri, dumnealor ! Lasă, lasă, n-au intrat toate zilele în sac, mai vedem noi."

— Ventilatoarele sînt comandate, spuse directorul înăsprit.

— în legătură cu aprovizionarea, aş vrea să spun că nici economatul nu este prea bine organizat, iar în ultima vreme nu se găseşte nimic. Trebuie să luăm măsuri, ca să asigurăm o mai bună aprovizionare a muncitorilor.

— De chestiunea asta am să mă ocup eu, sări Cliiriac.

— Şi pînă acum nu tot tu te ocupai ? se auzi acelaşi glas gros.

Tohăneanu schimbă o privire iute cu secretarul. îşi dădea seama că e la strîmtoare. încercă să-l scape :

— Nu e uşor de procurat alimente, am trimis maşina peste tot, în provincie, la ţară. Să ia dînsul legătura mai strînsă cu Smărăndache, eu am să pun la dispoziţie suma trebuincioasă. Mai e ceva ? întrebă obosit, voind să curme această şedinţă care începea să-l apese pe creier.

îi vedea pe membrii comitetului, neclintiţi, liniştiţi, răbdători, şi avea senzaţia că nimic nu-i va mai urni de-acolo, că-l vor strînge, îl vor înghesui, încet, neînduplecat, pînă îi vor lua şi răsuflarea. Se ridică brusc în picioare.

— Mai e şi matriţa, dom'le director. Să dăm la turnat o altă matriţă. Aşa nu se mai poate lucra, spuse Popa.

Tohăneanu vru să se opună, îi stătea în gîtlej să spună : nu ! Dar se înfrînă în ultima clipă. Chibzui că era mai bine să procedeze altfel şi rosti potolit :

— Fă propunerea biroului de studii. Am să cer şi eu avizul tehnicienilor, am să mă consult cu ei. Eu am toată bunăvoința să colaborăm, încheie el, dînd semne de nerăbdare.

Tohăneanu avu chiar generozitatea să-i întindă mîna, dar rămase cu ea în aer, cînd Popa spuse cu răceală :

— Mai e o chestiune, dom'le director.

— Două ore mi-ajung, pe altă dată, Popa ! Mai am şi alte treburi, se oţărî Tohăneanu.

— Este foarte important, spuse preşedintele fără să se tulbure. Dis-de-dimineaţă unul din muncitori a găsit un rotocol de cablu în noroi, lîngă poarta din dos a fabricii.

— Ce pot să fac ? spuse Tohăneanu desfăcînd braţele, neputincios. O fi încercat cineva să fure !

— Cred că s-a scos noaptea marfă din depozit. Erau şi urme de roţi de autocamion.

Chiriac înmărmuri. Chipul lui luă o înfăţişare nă- tîngă şi mirată. Lui Tohăneanu îi năvăli sîngele în cap.

— Asta-i bună ! Pe ce-ţi întemeiezi dumneata bănuielile ? Şi cine a scos marfa ?

— Cînd oi avea dovezi, o să vă spun. Pînă atunci tac din gură. În orice caz nu e frumos să aruncaţi învinuirea în spinarea muncitorilor.

— Cu dumneata nu se poate înţelege omul. Vorbim de colaborare şi cînd colo ai aerul că mă tragi la răspundere pentru un păcătos de rotocol. Vrei să mă fac eu şi paznic de noapte ?

— O să întărim noi paza, fiţi fără grijă, spuse Popa, ironic.

— Acum, vă rog, lăsaţi-mă. Mai am de lucru, se încruntă Tohăneanu, sunînd secretara.

— Cheamă-l pe Smărăndache.

Neschimbat, politicos şi rezervat, şeful contabil îşi făcu apariţia în faţa lui Tohăneanu, care se înfipse la el de cum intră.

— Ce-i, mă, cu rotocolul de cablu ?

Smărăndache înălță din umeri, surprins.

— A fost mai înainte comitetul de întreprindere la mine. Au descoperit un rotocol de cablu lîngă poartă, în noroi. Cum de a scăpat din autocamion ? Ce-ați fost surzi, n-ați auzit ?

— Este posibil să fi căzut, răspunse Smărăndache.

— Ştii că-mi placi ! „E posibil să fi căzut", se strîmbă Tohăneanu. Ţie ce-ţi pasă ? Dacă o fi ceva, în capul meu o să se spargă.

— S-a lucrat repede, e inutil să vă spun că n-aş mai vrea să trec a doua oară printr-o încercare ca asta. Zoream încărcătorii şi toată vremea eram cu frica în ceafă. N-aveţi dreptul să vă plîngeţi de mine.

— Bine, recunosc că a fost greu, mormăi Tohăneanu, dar nenorocitul ăsta de comitet n-are astîmpăr, scormoneşte chestiunea, urmăreşte firele, mă strînge de gît. Şi Popa e un om încăpăţînat, primejdios.

— Nu pentru mine.

— Tocmai voiam să-ți spun că vor veni să cerceteze dispozițiile oficiului, să controleze executarea lor, au acest drept.

— Să poftească. Deocamdată n-o să mai facem nici un transport noaptea.

— Nu se poate ! Asta înseamnă să renunț la beneficii grase. Vrei să mă ruinezi ?

— O să facem unele transporturi ziua, rosti molcom Smărăndache.

— Cum, ziua ?

— Cu facturi în regulă, la locurile de repartiţii:, numai că încărcătura va fi dublă.

— Aşa da ! se lumină directorul.

— Avem nevoie numaidecît de un magazioner de încredere, care în unele împrejurări să însoţească transporturile.

Tohăneanu îl privi cu admirație. Il bătu familiar pe umăr.

— Ești un rafinat, tu, mă Smărăndache ! îl lăudă directorul.

Șeful contabil se înclină, fără să arate mulțumire.

— Nu mai e situația dinainte. Subdirectorul oficiului, prietenul meu Marinescu, a fost înlocuit.

Tohăneanu se învineţi. Cîteva clipe nu izbuti să scoată un cuvînt, rotindu-şi ochii mari şi bulbucaţi.

— Asta-i rău, foarte rău, murmură el.

— Trebuie să aflu cine e, ce legături are, dacă e un om capabil.

— Numaidecît, Smărăndache, numaidecît! Vezi ce-i cu el, încearcă-l, poate e sensibil... mă-nţelegi ?

Smărăndache clătină din cap.

— Aduceți mai întîi un magazioner, stărui el, restul este treaba mea.

— Mda... un magazioner, murmură Tohăneanu cu gîndul aiurea.

Cînd se dezmetici, telefonă Leonorei să nu-l aştepte cu masa. Maşina îl duse pînă în centrul oraşului, dădu drumul şoferului şi se urcă într-un taxi, pornind-o în sus, spre cartierul Pache, unde locuia Țuchi. Era înnegurat, apăsat de gînduri, şi voia să tragă puteri proaspete. Simțea nevoia să fie mîngîiat, alintat, răsfățat, aşa cum numai ea se pricepea s-o facă.

în întreg oraşul, în cafenele, restaurante, în cercurile ziaristice, politice şi mondene, domnea o fierbere adîncă. Sunau telefoane, se făceau vizite, se dădeau întîlniri, proiectîndu-se noi combinații, afaceri îndrăznețe.

Pretutindeni se discuta înfocat despre politica economică falimentară a comuniştilor, despre imposibilitatea redresării țării, cîtă vreme ei dețineau o serie de pîrghii de comandă, despre necesitatea unei remanieri radicale a guvernului, în care rolul hotărîtor să-l aibă liberalii. Mai mult, se pretindea că regele exercită presiuni în acest scop şi că de la o zi la alta va cere demisia formațiunii guvernamentale existente.

Era lesne de ghicit că sursa acestor zvonuri pornea de la cluburile liberale, risipindu-se în tot oraşul, luînd proporții, amețind creierii şi celor mai sceptici, mai prevăzători. Pretutindeni se aştepta căderea comuniştilor de la putere ca un fapt de neînlăturat. Această frămîntare cuprindea totuşi o lume restrînsă de afacerişti, politicieni, moşieri reduşi la cincizeci de hectare, fabricanți cu unele relații mai sus-puse, în sfera

cărora intra şi Tohăneanu. Degeaba căuta Leo- nora să-l potolească :

— Dragă George, tu n-ai voie să te agiţi, ţi-a interzis doctorul. Ah, Doamne, cît eşti de neascultător ! se plîngea soţia sa, nu fără o undă de bucurie în aşteptarea evenimentelor.

Tohăneanu radia :

— Ce tot vorbeşti, Leni, o alintă pentru întîia oară după cele două luni de boală. Sînt sănătos tun. Niciodată n-am fost mai sănătos ca acum. Cum vrei să stau liniştit ? Tu înţelegi, scăpăm de comunişti ! Ştii ce înseamnă asta pentru mine, pentru noi ?

Leonora îşi făcu discret semnul crucii :

— Să ne ajute Dumnezeu ! Prea mult am suferit. Şi acum unde te duci ? se interesă, văzîndu-l gata de plecare. N-ar fi mai bine să rămîi acasă, să te odihneşti puţin ?

— De odihnă îmi arde mie, cînd oraşul clocoteşte ? Mă duc şi eu să mă întîlnesc cu nişte oameni, să mai aflu noutăţi.

— Să te aştept cu masa ?

— Nu, s-ar putea să întîrzii, spuse Tohăneanu gîndindu-se la Țuchi, la care nu mai fusese de cîteva zile.

— Oricum, să nu vii prea tîrziu. Aşa, încheie-ți bine pardesiul, să nu răceşti, se arătă grijulie Leonora, aranjîndu-i fularul de mătase.

Tohăneanu, sensibil, îi sărută fruntea pe care ea i-o oferi, aplecîndu-se cuminte. îndată ce ieşi pe uşă, Leonora, într-un *robe-de-chambre* înflorat, înfăşurat pe trup, care o făcea mai impunătoare, mai maiestuoasă cu mersul ei drept, nu lipsit de grație, aruncă în trecere o ochire în camera goală a Ninei. Se îndreptă spre nişa spațioasă ceva mai grăbită, ridică receptorul şi făcu un număr, după care, auzind la celălalt capăt al firului glasul căutat, se însenină :

— *C'est toi, Raoul ?... oui... tu m'attendais... oh, non, je n'ai pas oublié que je devais venir chez toi... tu est très gentil... mais, c'est vrai ?... Il est parti il n'y a que cinq*

minutes. Oh, ne sois pas şi impatient... Oui, rêver, rêver...[1]

Auzind scîrţîitul uşii, Leonora tresări şi suflă repede în pîlnie :

— Un moment, *chéri*. Şi astupînd cu palma receptorul, se răsti la fata din casă : Ce vrei ? Ţi-am spus de atîtea ori să baţi mai întîi în uşă.

1 Tu eşti, Râul ?... da... m-aşteptai... n-am uitat că trebuia să viu la tine... Eşti foarte drăguţ... dar, e adevărat ? ...Sînt cinci minute de cînd a plecat. Nu fi aşa de nerăbdător... Da,

— Am bătut, doamnă. M-a trimis jupîneasa să vă întreb unde ați pus mazărea. A scotocit prin toată că mara.

Leonora o fulgeră cu privirile.

— Mazărea ! Auzi ? Mazărea ! Ieşi afară, să nu te văd în ochi ! o alungă furioasă.

Apoi, după cîteva clipe, liniştindu-se, îşi muie glasul care deveni catifelat :

— *Cn'était rien, mon chéri... Dans une demiheure— pilus vite ? mais non, ne parle pas comme ça !* şopti Leonora cu o voce umbrită de voluptate. *Alors, au re-*

voir... A tout à l'heure. [1] închise telefonul şi sări de pe marginea divanului cu o sprinteneală neaşteptată pentru trupul ei mare şi cărnos. Intră în baie, legănîndu-şi şoldurile, îşi dezbrăcă rochia de casă, cu mişcări încete, prelungite, rămînînd absolut goală. Oglinda îi înapoia imaginea unui corp viguros, împlinit, cu o carnaţie încă tare, sidefie, cu umeri rotunzi şi grei, cu sînii bogaţi şi lipiţi, ca două capete de copil, cu mijlocul neobişnuit de îngust, pe care, răsucindu-şi-l puţin într-o parte, descoperi torsul dur şi monumental, a cărui linie cobora molatică spre coapse, se rotunjea spre pulpe în două coloane puternice ce susţineau acest trup sculptural.

Leonora îşi înălţă braţele, cu palmele împreunate la ceafă, contemplîndu-se cu o admiraţie care-i aduse un mic surîs pe chipul sever : „Aş vrea să văd o altă femeie la patruzeci şi cinci de ani să arate aşa ca mine", gîndi ea, mulţumită. După aceea potrivi apa, dădu drumul la duş, punînd o deosebită grijă în toaleta ei, pe care şi-o făcu pe îndelete, simţindu-se proaspătă, curată şi înviorată. înainte de a pleca, sună fata din casă, spunîndu-i în treacăt:

— Dacă întreabă domnul de mine, sînt la croitoreasă.

1 Nu era nimic, dragul meu... Într-o jumătate de oră... mai repede ? O, nu, nu vorbi aşa... Atunci, la revedere... pe curînd.

Tohăneanu se duse de-a dreptul la club şi fu mirat negăsind acolo decît două sau trei personaje fără în-semnătate care, fie că nu ştiau, fie că nu voiau, nu-i dădură nici o informaţie serioasă. Odăile largi erau pustii şi triste. Se învîrti fără rost înăuntru, întrebă ceva pe portar şi acesta înălţă din umeri, făcînd o mină misterioasă. „Se întîmplă ceva", spuse Tohăneanu, intrigat şi părăsi clubul, îndreptîndu-se grăbit, spre Athénée Palace.

în holul vast, cu coloanele de marmoră roză, canapelele şi fotoliile învelite în catifea vişinie erau înţesate de fel de fel de oameni, dintre care unii cunoscuţi lui. Salută fără să se oprească. Intră la bar care era mai puţin populat. Cîţiva clienţi erau răsfiraţi la două mese în fund. O pereche de tineri, pesemne îndrăgostiţi, beau vermut şi-şi vorbeau pe şoptite, inecîn- du-se unul în ochii celuilalt. La o altă masă şedeau trei bărbaţi care fumau rar, schimbînd din cînd în cînd cîte un cuvînt, avînd aerul că aşteaptă pe cineva.

Tohăneanu era nehotărît dacă să mai rămînă sau să plece, cînd fu zărit de un bărbat îmbrăcat în macfer- lan, cu pălăria moale dată pe ceafă, care pînă atunci stătuse cu spatele la el, cocoțat pe unul din scaunele înalte de lîngă bar.

— Ce plăcere, coane George ! îi ieşi înainte cu mîna întinsă Piki Baldovin. N-ai mai dat pe la noi de foarte multă vreme.

— Am fost cam bolnav, spuse Tohăneanu, care regreta pe loc, plictisit de mina compătimitoare şi falsă a ziaristului.

— Ce vorbeşti, coane George ? Sper că eşti iar sănătos, în putere. Tocmai acum avem nevoie de oameni ca dumneata, cu priceperea, cu talentul dumitale... Ieri trebuia să-ţi dau un telefon şi cu zăpăceala asta am uitat! Sau te pomeneşti că nu ştii nimic ? Nu eşti în curent cu ultimele noutăţi ? Se petrec lucruri fantastice !

Piki Baldovin vorbea iute, pe nerăsuflate, luîndu-ţi piuitul de la început. Se intitula „ziarist" deoarece nu avea nici o profesiune, iar întreaga sa activitate se reducea la una sau două cronici mondene, publicate într-un ziar liberal, scris în franţuzeşte, de pe urma cărora trăise ani de-a rîndul — şi bine — storcind şi astăzi mici sume de bani de la miniştrii liberali. Ei avea însă şi unele însuşiri care-l făceau necesar — nu preţuit — într-o anumită lume. Frecventa cercurile politice, avea acces în unele saloane bucureştene ca fiind un vlăstar al familiei Baldovin, dar mai ales era foarte iscusit în achiziţia de femei pentru mărimile politice, marii industriaşi, fabricanţi. Se învîrtea în tot felul de medii, satisfăcînd gustul fiecăruia dintre ei, aducîndu-le la aşternut de la ţiganca oacheşă, frumoasă, de la actriţa *en vogue,* pînă la doamna de lume bună cu palat de casă în Bonaparte, feciori şi maşină la scară.

Era faimoasă una din combinaţiile sale cele mai strălucite, cînd izbutise să convingă pe nepoata unui fost prim-ministru să petreacă o săptămînă în vila de la Snagov a unui magnat al industriei. A fost cea mai bună afacere din cariera sa, alegîndi-se cu un maldăr de bani, care i-a îngăduit să trăiască şase luni la Paris.

Piki Baldovin înţelegea să facă aceste mici „servicii" prietenilor săi — aşa-i numea ca să se împăuneze — ciupindu-i cu cît se lăsa ; nu cruţa nici femeia, care, dacă era mai meschină, îl plătea în natură. Generozitatea sa mergea pînă acolo, încît, în unele situaţii delicate, în complicitate cu bunică-sa, de acelaşi soi ca şi nepotul, închiriau pentru un ceas- două una din încăperile locuinţei lor musafirilor aleşi.

Piki Baldovin era acela care-l încurcase pe Tohă- neanu cu Ţuchi, fata unui cizmar din Brăila, care făcuse în scurtă vreme o ascensiune uimitoare : de la bordelurile de lux, devenise amanta unui angrosist de vite, ca apoi să se căsătorească cu un comandor de marină, să divorţeze şi printre alţii să trăiască şi cu Tohăneanu. Acesta îl

dispreţuia pe Baldovin, care pentru el nu era decît un codoş, un terchea-berchea, un coate-goale ; numele lui de familie, relaţiile pe care le avea îi inspirau totuşi o secretă invidie. Primirea zgomotoasă, efuziunea celuilalt, care nu-l mai scotea din „coane George", îl măguleau pe Tohă- neanu. De altfel era şi interesat să afle ştiri, aşa încît se aşeză la o masă, împreună cu Baldovin care, pre- simţind că avea să-i plătească consumaţia, îşi scoase macferlanul şi pălăria din cap.

— Coane George, acu' viu de la Alexandrini... *Garçon !* plesni el din palme. Ce iei, coane George ? O ţuiculiţă, cîteva felii de batog, puţine icre negre, nu strică, ce zici ? Pe urmă mai vedem noi. Aşa, da, cum îţi spuneam, am picat şi eu aici, nu-i un sfert de ceas. Ai văzut ce foială prin hol ? Se pregăteşte, se pregăteşte... Ai şi venit, băiatule ? Bravo ! Mă, icrele astea-s cam tescuite ! Să-mi faci tu mie una ca asta ? se strîmbă Piki.

— N-avem altele, domnule Baldovin. Le-am ales pe cele mai frumoase, cu bobul mare, spuse respectuos *garçon-ul*.

— De cînd cu ăştia, s-a prostit şi Athénée Pa- lace-ul. în sfîrşit, pofteşte, gustă, coane George ! îl invită larg Baldovin, servindu-se el mai întîi.

Tohăneanu şedea înfipt în scaun, masiv, ghiftuit, frămîntînd o ţigară între degete.

■— Nu mi-e foame, mîrîi el. Ia să te-aud.

Celălalt înţelese ; tonul spunea limpede, brutal : te-am plătit, vorbeşte !

Baldovin îşi şterse delicat guriţa cu şervetul de hîrtie, pe care-l aruncă în farfurie, ghemotoc.

— Cum îţi spuneam, coane George, am fost pe la Alexandrini. Am dat o raită şi pe la alte personalităţi. Peste tot mişcare, conciliabule, se pregăteşte ceva. Asta-i sigur ! Dumneata ştii că pentru mine nu există uşi închise. Cu toate astea, trebuie să recunosc, se păstrează o muţenie desăvîrşită. E cea mai bună dovadă că se lucrează pe dedesubt... va fi o surpriză !

Pe Tohăneanu începu să-l sîcîie această vorbărie nebuloasă, din care nu putea să desprindă o ştire precisă. Totuşi mai spera să afle ceva. Ca să-l întărite, se arătă sceptic :

— Ce surpriză ? m-am săturat, nu se vede nimic.

— Eşti un naiv, iartă-mă, coane George. Peste o zi, două, se întruneşte un consiliu de miniştri extraordinar.

Tohăneanu îşi propti coatele pe masă.

— Şi ce-i cu consiliul ăsta de miniştri ?

— Se vor lua hotărîri excepţionale pentru ţară. În primul rînd, comuniştii vor fi debarcaţi din guvern.

— Asta am mai auzit.

— Dar cine va forma viitorul guvern ? Lucrurile nu sînt chiar aşa de simple. Te rog, coane George, îţi divulg unele secrete din culise, dar nu sufli o vorbă, sau în orice caz, nu le-ai aflat de la mine. Se duc tratative cu socialiştii, cu o fracţiune mai importantă. Fireşte că nu sîntem atît de proşti să intrăm în cîr- dăşie cu ei decît pentru o scurtă perioadă. Principalul e să-i smulgem de sub influenţa comuniştilor, adică, ceea ce se numeşte în limbaj strategic, să vîrîm o pană între aceste două partide. Le făgăduim cîteva locuri în guvern, ministere de mîna a 'doua, dar în mod efectiv puterea va fi în mîna noastră. Tratativele sînt în curs şi se desfăşoară în cea mai deplină taină.

Tohăneanu era înclinat să-i dea crezare. Faptele aveau o aparenţă de adevăr. Necunoscător în ale politicii, orbit de propriile sale interese, de zvonurile care circulau în sfera sa, el era gata să creadă ceea ce dorea cu toată puterea. Ar fi vrut să-i dezvăluie nume, să capete date precise, dar Baldovin se ferea să i le dea.

— Asta să nu-mi ceri, coane George ! Chiar daoă bănuiesc eu ceva n-am voie să spun.

— Măi, Pikişor, ce dracu', sîntem oameni serioşi ! căută să-l înduplece Tohăneanu.

Baldovin păru că reflectează. Strigă din nou *gar-* fon-ul :

— Adu-ne nişte coniacuri. Coniac bei, coane George ? Numai slăbiciunea pe care o am pentru dumneata mă face să-mi calc peste conştiinţă. Ei, bine, e vorba chiar de şeful ăl mare al socialiştilor. Coane George, nici un cuvînt mai mult !

Tohăneanu se holbă de mirare. În capul lui se în- vîrteau cele mai fanteziste planuri, ameţit de perspectivele ce i se deschideau. Bucuria îl furnica prin toţi porii.

— Să fie adevărat, Pikişor ? Se îndoia, din plăcerea de a i se confirma încă o dată visurile lui nemărturisite.

— Absolut sigur. O deţin din sursa cea mai autorizată, spuse infatuat Baldovin. *Garçon,* mai adu două

coniacuri ! porunci chelnerului care trecea tocmai pe lîngă masa lor.

— Dar pentru ce voiai să mă cauţi ieri ? îi aminti Tohăneanu.

— Ptii ! Ne-am luat cu vorba şi iar am uitat. E vorba de prietenul dumitale.

— Care prieten ?

— Dinu Anastasiad a fost eliberat !

Tohăneanu era uluit. îi trebuiră cîteva clipe ca să-şi

recîştige cumpătul. Se bîlbîi :

— Dinu Ana-sta-siad.

— E liber de o săptămînă de zile. încă un fapt care dovedeşte că evenimentele vor lua turnura pe care o vrem noi, surise diplomatic Baldovin. M-a rugat să-ţi spun, dacă te văd, să-l cauţi într-una din zile pe-acasă.

în Tohăneanu era o încîlceală de sentimente, de gînduri, din care unul ţîşni limpede, impunîndu-i-se cu toată forţa : „E tare ! Trebuie să profit şi să mă împac cu el, mai ales că m-a chemat. în definitiv nici nu ne-am certat. Să-i dau un telefon şi să-i spun că mă bucur că-i liber. Evenimentele se precipită", gîndi înfierbîntat Tohăneanu.

Se sculă de la masă şi fără să se uite la Baldovin, se îndreptă spre cabina telefonică. Peste cinci minute, cînd se înapoie, obrazul lui roşcat era luminat, aprins de o mulţumire lăuntrică. Ceru plata.

— Sînt grăbit, te rog să mă ierți, îi spuse lui Baldovin, care, cu aerul cel mai natural din lume, luă el restul şi-l băgă în buzunar.

— Coane George, aveam şi eu o mică rugăminte, n-ai putea să mă împrumuți cu două mii de lei, la prima ocazie...

Tohăneanu îi reteză vorba cu un gest scurt. Scoase *portefeuUle-ul* şi-i aruncă două hîrtii de cîte o mie pe masă.

— La revedere.
— Coane George, toată dragostea ! îl salută Baldovin, trimițîndu-i un sărut din vîrful degetelor...

Tohăneanu n-ar fi putut tăgădui că avea o oarecare emoţie cînd ajunse în faţa casei lui Anastasiad, de pe Jianu, înconjurată de o grădină întunecată. în faţă, la intrare, foşneau doi arţari bătrîni, cu ramurile despletite, ude, căzute pînă la pămînt, prin care se strecurau fîşii de lumină filtrate prin uşa de sticlă.

„Are lume !" presupuse Tohăneanu, care fusese rar pe la el, dar ştia că o asemenea lumină în hol nu aprindea decît atunci cînd avea musafiri. Urcă cele cîteva scări de marmură şi sună. Aproape imediat îi deschise o fată cu boneta albă, conducîndu-l spre o uşă laterală, la stînga, de unde se înălţa o scară interioară şi de unde veneau spre el, surd, învăluit, glasuri bărbăteşti.

Intră într-o odaie spaţioasă, de club englezesc, cu fotolii uriaşe de piele, cu biblioteca ocupînd un întreg perete, cu biroul imens, din stejar masiv ca şi întreaga boazerie a odăii. O lampă grea, de metal, cu şapte braţe, spînzura din plafonul înalt. Era o încăpere rece, care dădea impresia de confort, de trăinicie, părînd că din

acest loc nu puteau fi urnite pe vecie nici mobilele, nici cei care locuiau aci.

Dinu Anastasiad ieşi în întîmpinarea lui Tohă- neanu. Era îmbrăcat corect, într-o ţinută de oraş. Slăbise puţin şi arăta chiar mai distins, ceea ce-l im- presionă pe fabricant, care-i strînse mîna cu o efuziune potolită. El recunoscu în unul din cei doi bărbaţi sculaţi în picioare pe fostul prea puternic ministru Cernescu, ceea ce-i mări stinghereala. Celălalt nu-i era cunoscut.

Era un om tînăr, viguros, bălan la faţă şi purta ochelari cu ramă de aur. Se sculase alene, cu un aer absent, abia murmurîndu-şi numele :

— Domnul Tohăneanu e membru al partidului nostru, industriaş de vază şi unul din cei mai buni ingineri electromecanici ai ţării. Cred că numele vi-e cunoscut ! spuse Anastasiad, întorcîndu-se spre Cernescu.

Ministrul, taciturn, strînse din sprîncene, ca şi cînd ar fi vrut să-şi amintească :

— Da... da ! exclamă el.

Vanitos cum era, Tohăneanu se simţea satisfăcut, cu toate că nu mai practica ingineria de douăzeci de ani. Remarcă îndată că picase la sfîrşitul unei discuţii şi că cei doi oaspeţi erau pe punctul de a pleca. Exa- mină pe

furiş, curios, pe bărbatul tînăr, observîndu-i cravata şi ciorapii de un colorit pestriț.

„O fi cumva vreun străin. Ce-o fi căutînd aici ?" se întrebă Tohăneanu, intrigat de prezența lui. Nu mult după aceea, se ivi şi soția lui Anastasiad, care coborîse în ținută de oraş, înmănuşată, parfumată, într-un *tailleur gris-fer,* tăiat pe talie, şi o pălărie de fetru moale, cu borul tras peste ochiul stîng. Pielea feței, smeadă, măslinie, bărbia ascuțită, ar fi făcut-o urîtă, dacă arcul subțire al sprîncenelor, nasul îngust şi fin, lumina minerală a privirii nu i-ar fi dat un farmec straniu şi rece. Era slabă, energică, purtxn- du-şi cu demnitate trupul, cu capul înălțat într-o mişcare de trufie.

„Ciocoaica !", tresări Tohăneanu, care nu uitase că niciodată nu-l însoțise pe Anastasiad, ori de cîte or! îl invitase la el. Fu totuşi sensibil cînd ea îl recunoscu, cu un surîs amabil :

— A, domnul Tohăneanu ! mi-a vorbit adesea Dinu... o veche cunoştinţă a noastră.

Băgă de seamă că-l privea dintr-o parte, ferind mereu, ca din întîmplare, partea obrazului peste care cădea borul pălăriei. Peste două minute părăsi biroul o dată cu ministrul Cernescu şi tînărul străin, conduşi de Anastasiad care se arăta bine dispus şi curtenitor.

În acest interval, Tohăneanu făcea în minte legături, apropieri, între alianţa lui prin soţie cu unii membri ai viitorului guvern, din ce în ce mai convins. „E tare, escrocul !" îşi spuse în sine. Cînd Anastasiad reveni, trîntindu-se în fotoliu cu o delăsare elegantă, rosti plictisit, obosit :

— Ah, ce ți-e și cu oamenii ăștia politici ! Astăzi a fost pur și simplu un pelerinaj în casa asta. Toți vin la mine să pun un cuvînt, să intervin, să-i amintesc președintelui de cutare și cutărică. Mi-e capul calendar.

— Cred că nu-i cazul cu domnul acela străin, nu i-am reținut numele, el n-o fi venit să-ți ceară ceva ! glumi Tohăneanu.

— A, nu ! Trebuie să păstrăm unele legături, spuse cu o anume intonație în glas Anastasiad. E vorba de alții care m-au sîcîit cu vizite, cu telefoane.

— N-aş vrea să te obosesc şi eu, făcu Tohăneanu, gata să se scoale, crezînd că e o aluzie.

Anastasiad îl apăsă cu palma pe genunchi.

— Se poate ? Cu dumneata am un prieteşug mai îndelungat. Şi unde mai pui că nu eşti un om politic, aşa că n-ai ce să-mi ceri. Dar s-ar putea să devii cu- rînd, insinuă Anastasiad, rîzînd uşor.

— Eu ? Nu văd cum, n-am talent pentru asta.

— Eşti modest. Sînt totuşi informat că la ciub ai luat cuvîntul şi ai fost o revelaţie. Numele dumitale a ajuns la urechea preşedintelui.

— Chiar la preşedinte ? se emoţionă Tohăneanu.

— Bineînţeles. Se pune şi la noi problema înnoirii cadrelor, împingerea în primele rînduri a elementelor dinamice, energice, şi numele dumitale a fost adesea pomenit. Presupun că într-o nouă formaţiune guvernamentală s-ar putea să ţi se încredinţeze un post de răspundere, poate un subsecretariat la departamentul industriei. Mă rog, e o simplă presupunere a mea. Pînă în ultimul moment nu este niciodată sigur, spuse lunecos Anastasiad.

Tohăneanu, crescut în el însuşi, se roşi de plăcere. El trecu peste rezerva celuilalt, îmbătat la gîndul că persoana lui era luată în seamă în sfere înalte. întrebă tulburat :

— E adevărat că se produce o schimbare de guvern ?

— Altfel cum îți închipui foiala asta de la mine, şi vizita lui Alexandru Cernescu.

— Şi va avea loc în curînd ?

— E o chestiune de cîteva zile. Totul e în mîna regelui.

— Dar cum s-a ajuns aici ? întrebă Tohăneanu.

— Iţi mai aminteşti că ţi-am spus mai demult că, pînă la urmă, comuniştii nu vor putea face faţă situaţiei, că vor fi siliţi să bată în retragere. Ceasul a sosit. E haos în administraţie, în economie, în balanţa noastră de plăţi. Vor fi siliţi să cedeze. Numai noi avem soluţia în buzunar. Regele o cunoaşte şi e de acord cu ea. E de altminteri singura posibilitate de salvare.

— Şi care e această soluţie ? îl pironi Tohăneanu.

Anastasiad nu se grăbi să răspundă. Celălalt tremura de nerăbdare, cu fălcile încleştate.

— E nevoie de discreţie, îl preveni el, aşa că te rog să nu lansezi nimic pe piaţă, e de altfel şi interesul dumitale personal, accentuă Anastasiad.

— Te rog să ai încredere, îl asigură demn Tohăneanu, gîndindu-se la cele spuse de Anastasiad în legătură cu rolul politic pe care l-ar putea avea într-un viitor guvern.

— Obţinerea unui mare împrumut la băncile americane ! Este de la sine înţeles că nu poate căpăta credite

un guvern care nu e în stare să dea garanții serioase de respectarea convenției.

— Neapărat! Şi sîntem singurii care le putem da ! Ce garanţii ni se cer ? întrebă Tuhăneanu, dîndu-şi importanță, dar în același timp avid, întrezărind o lovitură.

— Petrolul!

— Petrolul ? Atunci se vor urca acțiunile petrolifere, adică Astra Română...

— Au şi început să urce. Acţiunile sînt cea mai sensibilă busolă a schimbărilor politice, surise Anastasiad, care ştia prea bine că urcarea unora dintre acţiuni era rezultatul unei manevre ca să atragă cumpărătorii naivi.

— Mă sfătuieşti să cumpăr ? şovăia totuşi Tohăneanu.

— Eu nu mai dau sfaturi, dar dacă cumva te interesează, agentul meu e la dispoziţia dumitale, spuse Anastasiad, uitîndu-se discret la ceasul de pe mînă.

Tohăneanu observă şi se pregăti de plecare.

-— Nu vreau să te mai rețin.

— Te rog să mă ierți, la opt sînt așteptat la președinte, minți Anastasiad, cu gîndul la Nina, pe care urma s-o întîlnească în garsoniera lui de pe Sfinții Voievozi.

îl conduse cu mașina în oraș pe Tohăneanu, care se mai abătu pe la Țuchi, înapoindu-se nu prea tîrziu acasă. De cum intră, o căută pe Leonora, care sosise înaintea lui, răsfoind o revistă de mode, tolănită în- tr-un fotoliu. Era încă înfierbîntat, cu imaginația ațîțată.

— Ah, Leni ! exclamă el victorios, se apropie momentul pe care l-am așteptat atît! O să le arăt eu cine

sînt, o să le arăt eu ! își umflă vocea amenințătoare, Tohăneanu.

— Ei bine, ce-ai aflat ? spuse cu vioiciune Leonora.

-— N-am să mă mai simt în fabrica mea ca într-o

casă străină, n-are să-mi mai poruncească fiecare dezbrăcat. N-am să fiu la cheremul comitetului de întreprindere, n-am să fiu silit să-i primesc în fiecare săptămînă la mine în birou. O să fiu iar stăpîn în fabrică. Pe Popa, pe Chiriac, pe Smărăndache, am să-i azvîrlu afară ca pe niște gunoaie !

— Vine alt guvern ? se lumină Leonora.

— Adică ce-şi închipuiau dumnealor că regele o să tacă, străinătatea o să tacă şi o să-i lase pe vagabonzii ăştia să-şi facă de cap ? Să ne ducă ţara de rîpă ? Am intrat slugă la dîrloagă ? Se va isprăvi şi cu ei ! strigă Tohăneanu.

— Spune-mi şi mie, George, unde ai fost ? Cu cine ai vorbit ?

— La Anastasiad. Este liber de cîteva zile, m-a primit foarte bine. Am întîlnit la el pe fostul ministru Cernescu şi pe un domn străin. Ei n-au stat mult şi pe urmă am

rămas numai noi doi împreună. Surpriza e însă alta, zîmbi larg Tohăneanu.

— Mai mare decît asta, ce-ar putea fi ? se minună Leonora.

— Am vorbit acum cîteva zile la club şi se pare că am făcut impresie. Preşedintele s-a interesat de mine. După cum spune Anastasiad, s-ar putea ca în viitorul guvern să mi se dea un loc de subsecretar la Ministerul Industriei. în sfîrşit, e o presupunere a lui, făcu modest Tohăneanu.

— Ministru ! se ridică din fotoliu Leonora şi ea, de obicei atît de cumpătată, de măsurată, îl îmbrăţişă :

dragul meu George !

— Să vedem, încă nu e sigur, spuse prevăzător Tohăneanu. Dar pe dinaintea ochilor lui se şi perindau mari industriaşi, oameni politici, înalţi funcţionari, care cu toţii îl înconjurau cu respect, adresîndu-i-se ceremonios : „Domnule ministru !"

în mîna sa se afla puterea economică a ţării, conducea toate iţele marilor industrii, era temut şi cu un cuvînt putea să ridice un prieten sau să prăbuşească un adversar. Să fie oare adevărat ce-i spusese Anastasiad ? Avea să i se dea o funcţie atît de însemnată ? se furişă o îndoială în sufletul lui Tohăneanu. Şi gîndindu-se mai adînc, încrezător în meritele, în energia, în capacitatea sa, îşi spuse în sine, cu hotă- rîre şi orgoliu : „Şi de ce nu ?"

Dinu Anastasiad era intrigat că trebuise să insiste atît ca s-o înduplece pe Nina să vină la întîlnire. Vocea ei, egală, indiferentă, îl jignise şi-l ațîțase. îi era sete de trupul ei. înverşunarea lui venea poate şi din faptul că i se refuzase. Motivul era lesne să-l ghicească. „Are pe un altul", îşi spuse, uitîndu-se mereu la ceas. Era opt şi jumătate.

„Te pomeneşti că nu mai vine", gîndi Anastasiad, cuprins de furie. Şi-o imagina în fel şi chip a lui, răscolit de amintirea după-amiezelor de dragoste. Dacă totuşi va veni, nu-i va da nici un răgaz, o va înlănțui cu putere, ca să nu se mai poată apăra.

Cînd auzi însă cheia în broască (Nina avea cheia ei), Anastasiad adoptă aproape involuntar atitudinea unui om de lume. O primi cu căldură, dar cu anume stăpî-nire, puțin melancolic, aşa cum îi plăcea ei.

— Fii binevenită, zîna mea ! Uite, prezența ta a și luminat încăperea, spuse cu un ton ușor teatral. Nu te bucuri că mă revezi ? adăugă cu oarecare tristețe.

Nina îl mîngîie fugar pe obraz.

— Ba da, Dinule !

Vocea ei sună străină, absentă. El îi apucă mîna pe care i-o duse la obraz, i-o sărută, cu ochii închiși, pierdut, apoi cxi mișcări repezi, nerăbdătoare, o sili să-și scoată *ballonseide*-ul, capișonul de celofan, pe care i le atîrnă în cuierul din vestiar. Reveni lîngă ea și vru s-o îmbrățișeze, dar Nina se împotrivi.

— Să fim cuminți, Dinule. De altfel, să știi că nu pot să stau prea mult.

— Cît vrei tu, draga mea, consimți Anastasiad, pe care experiența îl învățase să nu contrazică femeile, care în cele din urmă stăteau cît voia el. Am un whisky foarte bun și niște fursecuri delicioase. Iți mai plac ?

— Da, recunoscu copilăroasă Nina.

O servi și se așeză lîngă ea.

— Nici nu m-ai întrebat cum am dus-o la închisoare. Am suferit îngrozitor. Şi mă gîndeam mereu la tine, numai la tine. Chinul ăsta era cel mai greu de îndurat.

— Suferi pentru o cauză pierdută, spuse cu părere de rău Nina.

Anastasiad o privi perplex.

— De ce crezi asta ? o întrebă neştiind bine ce voia să spună.

■— Vezi, voi vă închipuiţi că puteţi face orice cu banii, dar asemenea mijloace nu mai ajung astăzi. Cu ce vreţi voi să mişcaţi masele ? N-aveţi un ideal, o mistică, numai fraze răsuflate, demagogice, găunoase. Cine să vă urmeze ? Nimeni!

Anastasiad era din ce în ce mai uluit. O cercetă cu luare-aminte şi seriozitatea cu care vorbea Nina îi făcea impresia de ceva ciudat şi ridicol totodată. Cine i-o fi împuiat capul cu năzbîtiile astea ? Era sigur că prin gura ei vorbea altcineva. Ca să-i intre în voie, se prefăcu a discuta şi el serios :

— Draga mea, eşti prea pesimistă. Noi ne sprijinim pe o forţă reală, ai să te convingi foarte curînd. Este adevărat că nu avem o mistică, aşa cum te exprimi tu, dar o politică trainică depinde de cu totul alţi factori, spuse Anastasiad, agasat de această conversaţie stupidă, absurdă, tulburat de apropierea Ninei, pe care voia s-o mîngîie, s-o atragă mai aproape de el.

Nina îl respinse încetişor, imputîndu-i cu un ton blînd şi filozofic :

— Te înşeli, Dinule. aceşti factori n-au nici o importanţă în mişcarea istorică.

Anastasiad se uită la această păpuşă dichisită, la linia zveltă a gambelor, la şoldul întors spre el, şi-l apucă o furie că trebuia să continue o discuţie care nu-l interesa de loc, făcîndu-l să se simtă stîngaci şi caraghios.

— Dar tu nici nu cunoşti factorii la care mă refer.

— Şi care sînt acei factori ? zîmbi superior Nina.

Anastasiad simţea că ameţeşte.

— Tradiţia... tronul... bunul-simţ al poporului, înşiră el şcolăreşte.

— Pe ele nu vă puteţi sprijini, reluă Nina senină, fiindcă n-aveţi sensul eroic al existenţei, capacitatea de jertfă, de... Tu ai fi în stare să te jertfeşti, Dinule ?

— Da, dragă Nina ! exclamă Anastasiad, desperat, intrînd cu sila în rolul pe care-l voia ea.

— Trebuie să te purifici, rosti ea visătoare. Să urci muntele suferințelor, să străbați pădurea cu fiare sălbatice, să treci prin mlaștina deznădejdilor, abia atunci ai să fii purificat, în stare de jertfă.

„E smintită !" gîndi Anastasiad, bănuind imediat ce fel de om era cel de care se legase Nina.

— Pentru tine fac orice, iubita mea, tot ce dorești tu, prin tine vreau să mă purific ! se exaltă Anasta- siad.

— Nu, cauza voastră e pierdută, îl condamnă Nina, încăpăţînată, încurcată, cu mintea împotmolită în acest răspuns neprevăzut.

Lui Anastasiad îi sclipi o idee.

— Poate, dar cauza noastră este şi a ta. Să ne salvăm în dragoste, iubita mea. în dragoste este uitarea, salvarea noastră, o îmbrăţişă înfrigurat Anastasiad.

— Dragostea, zîmbi îndepărtat Nina. Tu ai despre ca o concepţie pur carnală. Sînteţi prea superficiali, prea goi, ca s-o puteţi trăi cu intensitate. Are dreptate Vlad : dragostea este o patimă neagră, e dincolo de bine şi de

rău, e ceva care sparge orice limită, este chin şi beatitudine, noroi şi lumină.

în clipa asta Anastasiad ar fi pufnit într-un rîs enorm, dacă dorinţa care-l chinuia, descoperirea celuia care o zăpăcise într-atît pe biata Nina, nu i-ar fi aprins o scînteie de mînie.

— Despre cine vorbeşti ? Care Vlad ?

— Vlad Zamfirescu !

— Neisprăvitul ăsta, care n-a reuşit să-şi termine măcar facultatea ? Nina mea, dar vino-ţi în fire ! Nu te lăsa ameţită de un...

Nina săltă în picioare, cu ochi scînteietori.

— Vlad este un om superior !

— Un om superior ? Huliganul ăsta care spărgea ferestrele, care umbla cu ciomagul sub pardesiu, înhăitat cu legionarii, stricat pînă-n măduva oaselor, laş, crud, pe jumătate nebun ! Asta, pe care l-a rugămintea lui taică-său l-am scăpat cu chiu, cu vai să nu înfunde temniţa ? strigă Anastasiad, zgîlţîind-o cu putere.

— Nu-i adevărat ! Minți ! Minți ! se împotrivi Nina :zbătîndu-se să se desfacă din strînsoarea bărbatului care o încercuise de mijloc, o ridicase în aer, acoperind-o de sărutări pe ochi, pe gură, pe gît.

Rezistența ei îl înverşună pe Anastasiad ; îi venea să-i rupă veşmintele de pe ea, s-o bată, dar gura lui bîiguia cuvinte de dragoste :

— Tot ce-ți spun e adevărat, îți jur, căprioară, fetița mea dragă.

— Mi-e silă, mi-e silă de tine ! suflă Nina zgîriin- du-l, luptîndu-se să nu fie tîrîtă spre divan.

Nina se zbătea înverşunată, lunecîndu-i din braţe. Se lăsă pe vine, ţinîndu-se cu unghiile de marginea divanului. Anastasiad, înnebunit, îngenunche lîngă ea, fără s-o slăbească şi o răsturnă pe covor. Cînd simţi că i se sfîrşesc puterile şi că o va răpune, Nina începu să plîngă în sughiţuri :

— îl iubesc pe Vlad... pe Vlad.

Anastasiad nu mai auzea nimic, bolborosind gîfiit, stins, parcă-şi cerea iertare :

Pentru ultima oară, Nina mea, pentru ultima oară...

în zilele următoare, Tohăneanu ţinu legătura cu fabrica doar prin telefon. Dimineţile era ocupat să se consulte cu diferiţi lupi de bursă, să urmărească cursul acţiunilor. Acum i-ar fi fost de mare folos Jean. Iar dispăruse de cîteva luni fără urmă. Toată această alergătură era nevoit s-o facă singur. De unde să-l scoată ? Mai fusese o dată acasă pe la el. Dar îi era lehamite să rătăcească prin cartierul acela, dincolo de calea ferată. Nici nu-şi mai amintea bine strada.Şi nu avea timp de pierdut. Fiecare minut era preţios, acţiunile petrolifere înregistrau creşteri simţitoare.

Mai prevăzător ca altă dată, Tohăneanu încă nu se hotărîse. Anastasiad îl mai păcălise o dată, cînd, în loc să încaseze medalii, primise teancuri de bancnote în preziua stabilizării. E adevărat că de data aceasta fusese rezervat. „Nu mai dau sfaturi", îi spusese Anastasiad, subînţelegînd că nu vrea să-şi ia nici o răspundere. Totuşi strecurase că, dacă-l interesau acţiunile, putea recurge la serviciile agentului său de bursă.

Prea mult timp de gîndit, de analizat situația nu avea. Acțiunile creşteau. Între zbuciumul îndoielii şi lăcomia de cîştig, birui cea din urmă. Tohăneanu se decise. Cumpără o cantitate însemnată de acțiuni As- tra Română şi Steaua Română. Ardea de dorința să treacă pe la bursă, dar de cînd cu pățania din ajunul stabilizării îşi jurase că nu va mai călca pe acolo. Na era de demnitatea lui. Un fabricant ca el lucra prin agenți, nu se amesteca în lumea aceea dubioasă în care mişunau misiți, escroci şi traficanți. O dată cu> înmînarea banilor şi transcrierea acțiunilor pe numele lui se mai linişti. Dar nici această linişte nu dură de- cît pînă atunci cînd descoperi că o parte din acțiuni fuseseră deținute de Marga Arapu. De la început, numele nu-i atrase luarea-aminte. Mai tîrziu însă îl lovi cu o lumină neaşteptată. Familia Arapu era înrudită cu Anastasiazii!

în noaptea aceea Tohăneanu nu mai dormi. Urcarea treptată a acțiunilor nu izbuti să-i domolească îngrijorarea. De ce îşi vînduse Arapu hîrtiile dacă liberalii aveau să se consolideze la putere ? Poate că toată această vînzoleală, această tensiune purta în ea semnele unei panici ? Răspunsul veni mai repede decît se aştepta. La amiază, întreg oraşul vuia : liberalii fuseseră scoşi din guvern !

Primul impuls al lui Tohăneanu fu să-l ia de gît pe Anastasiad şi să-i urle în obraz : Banditule ! Tîlha- rule !

Rupse telefonul, căutîndu-l în zadar. Nu răspundea nimeni. „Te ascunzi, ticălosule, dau eu peste tine acasă. Am să-ți sparg uşa şi tot am să intru. De data asta nu mai scapi de mine", se zvîrcoli Tohăneanu. dînd o raită prin oraş. Acțiunile scăzuseră la jumătate. Degeaba se străduiau unii lupi de bursă să-l convingă că hirtiile petrolifere erau totuşi o investiție bună, chiar dacă sufereau o scădere.

Tohăneanu îi repezi furios : „Sînteți nebuni! E o investiție pierdută ; toate acțiunile astea nu mai fac doi bani acum. Ce-o să fie peste zece, douăzeci de ani, nu mă interesează".

Refăcea în minte pentru a nu ştiu cîta oară întrevederea lui cu Anastasiad. Nu-l împinsese să cumpere acţiuni, dar îl amăgise. Trebuia să-i ceară socoteală, să se răfuiască cu el şi pentru chiulul înghiţit la stabilizare şi pentru noua sa înşelăciune.

Maşina ajunse pe Jianu, în dreptul casei lui Anastasiad. Storurile erau trase, arţarii foşneau din ramuri trişti şi pustii. Trînti portiera şi într-un suflet sui cele cîteva trepte de marmoră. Apăsă pe butonul soneriei, lung, nerăbdător, înverşunat. Nu se auzea nici o mişcare. Sună din nou, să smulgă butonul soneriei. Bătu cu pumnul în uşă, parcă-şi ieşise din minţi. într-un tîrziu, cineva dinăuntru deschise o mică ferestruică zăbrelită.

— Cine sînteţi dumneavoastră ?

— Tohăneanu ! Haide, dă-mi drumul şi nu mă mai ține afară.

— Domnul şi doamna sînt plecați la țară, spuse slujitorul şi închise cu un pocnet ferestruica.

— Scîrba dracului ! pufni Tohăneanu, înapoindu-se spre oraş.

Se duse într-un cerc de prieteni de afaceri, fabricanți, care la rîndul lor dețineau pachete de acțiuni ; nu vorbeau atît despre pagubă cît despre înlăturarea liberalilor din guvern. Erau posomoriți, palizi, speriați.

— Comuniştii au pus mîna pe putere, sîntem în voia lor. Ce ne facem ? rupse tăcerea unul dintre industriaşi.

— Piept în piept cu ei, rînji un altul. N-o să le fie totuşi prea uşor.

— Eu ştiu ce am de făcut, rosti un al treilea, calm. Să scoatem cît mai mult şi să producem cît mai puţin. Trebuie să strîngem şurubul, să simtă muncitorii pe pielea lor.

Tohăneanu abia acum îşi dădea seama că se petrecuse un eveniment neobişnuit, decisiv, că trebuia să-şi încordeze voinţa, toate forţele sale în încleştarea care venea, pe viaţă şi pe moarte. Măsură perspectivele,

lucid, înfiorat de ceea ce era tăinuit şi neprevăzut în viitor. Uită de Anastasiad, de acţiuni şi cînd se înapoie acasă, abia păşi pragul odăii sale şi ţîrîi lung telefonul. Cine putea fi la ora asta tîrzie ? Ridică telefonul şi la auzul glasului, îl apucă o silă, o greaţă.

— Allo, da !... Spune, mă, Piki. Ce ? Dinu Anastasiad a fugit peste graniţă ? A fugit ?... strigă Tohăneanu, bulbucîndu-şi ochii şi rămînînd cu receptorul în mînă de parcă ar fi aşteptat o veste care nu mai venea.

Nu se astîmpărase vîlva cu scoaterea liberalilor, cu fuga lui Anastasiad, cînd Tohăneanu află că în unele cercuri se şoptea că în realitate Anastasiad era adăpostit la o legaţie. Alţii susţineau că soţia sa fusese cercetată de autorităţi, dar cum nu era în stare să dea nici o explicaţie, ea considerîndu-se părăsită de bărbatul ei, o lăsaseră în pace. Un fapt sigur era că Ortansa Anastasiad era liberă şi se retrăsese undeva la ţară.

Piki Baldovin, pe care-l întîlnise întîmplător, spunea că Ortansa pica uneori la Bucureşti pentru cîteva zile şi pleca înapoi la conac.

Tohăneanu o sună de cîteva ori la telefon, în speranța că o va găsi. Ce voia anume de la ea, nu știa «ici el prea bine, dar în mintea sa începea să-l vadă altfel pe Anastasiad. Dacă cumva era ascuns, însemna că era socotit un pion important într-un joc politic, ale cărui ițe ascunse şi subtile îi erau necunoscute.

Tohăneanu îşi aminti de prezența în casa de pe Jianu a acelui bărbat străin, blond şi viguros. „Păstrăm unele legături", îi mai răsunau în auz cuvintele lui Anastasiad. Pentru el totul era învăluit într-un mister, din care desluşea doar că se cloceau acțiuni, se țeseau planuri tainice, lupta continuînd mai departe, înverşunată şi surdă.

Porni spre fabrică, însuflețit de acest gînd, lucră toată dimineața, controlă planul de producție, avu consfătuiri cu tehnicienii, cu Smărăndache. Mereu era chemat altcineva la el în birou, ba un inginer, ba un şef de atelier, ca şi cînd ar fi vrut să nu-i scape nici o rotiță din angrenajul fabricii sale.

Intenția lui Tohăneanu era de fapt de a-şi menține autoritatea şi de a arăta că evenimentele nu-l clătinaseră. Ultimul care veni la el fu Chiriac. Era agitat şi cenuşiu la față. Ochii mici, cu privirea de o viclenie rece, îi căzuseră în fundul orbitelor.

— Ce-i, mă, cu tine ? Care mai e pulsul printre muncitori ? întrebă Tohăneanu, lățindu-se în fotoliu.

— Drept să vă spui, nu prea m-am mai interesat. Am necazurile mele cu Popa.

— Ce necazuri ?

— Mă sapă la sector.

— Unde, mă ?

— La tovarăşul Şitoianu. Simt eu cum mă lucrează şi nu ştiu cum să-l apuc, să-l întorc pe dos. E tare la sector, murmură Chiriac, plin de fiere.

— Iar Şitoianu ! Şi tu ce faci, te laşi să-ţi mănînce capul, nu încerci ceva să-i vii de hac ? Ce eşti tu, mă ? £e indignă Tohăneanu.

Chiriac îl privi opac ; nu înțelegea. Făcu un gest de mirare.

— Adică cum ce sînt ?

— Ești socialist sau comunist ?

— Socialist, răspunse Chiriac, căruia întrebarea i se părea stupidă.

— Şi voi socialiştii staţi cu braţele încrucişate ? Nu luaţi nici o iniţiativă ? Ce aşteptaţi ? Trebuie să te gîndeşti să acţionezi, să te sprijini pe muncitorii socialişti, înainte de vă încolţesc comuniştii. Aci ar fi de lucrat subţire, ceva, o dezbinare, sau mai ştiu eu ce. Lasă-l pe Popa să fie tare la sector, tu să fii tare aici în fabrică, să-ţi atragi oamenii de partea ta şi atunci vrînd-nevrînd ăia de la sector o să-i dea drumul din braţe lui Popa. Atîta lucru nu pricepi tu ?

Chiriac se uită uimit la Tohăneanu. Pe chipu-i grăsun se zugrăvi o lumină, un zîmbet şiret şi mulţumit. Ochii-i sticliră în fundul orbitelor.

— Şi unde mai pui, spuse Tohăneanu încălzit, venind spre el, că pînă la urmă, dacă-i cîştigi pe muncitori, poate că te-aleg pe tine preşedinte de comitet, ce zici ?

Chiriac se lăsă ademenit de această perspectivă. Urca în el o bucurie, dar şi o îndoială pe care i-o spulberă tot Tohăneanu :

— Nu-i greu, dacă ştii cum să tragi sforile. Şi cînd oi fi preşedinte, atunci să vezi trai pe tine, prostule ! îl înghionti directorul, rîzînd.

În această bună dispoziţie plecă Tohăneanu spre casă, cînd în faţa blocului îi răsări înainte Jean.

— Chiar acum am fost la dumneavoastră, coane Georgică ! îl întîmpină vesel. Ce noroc pe mine, era gata s-o şterg.

— Unde ai dispărut cu lunile, mă Jenică ? se bucură Tohăneanu la vederea lui. M-ai uitat, nu-ți mai pasă de mine.

— Se poate, coane, îşi duse mîna la inimă Jean. De cîte ori n-am vrut să viu, da... vă spun eu pe-nde- lete.

— Hai înăuntru, îl chemă Tohăneanu.

Apăsă pe buton ; liftul nu venea. Apăsă din nou, lung, pierzîndu-şi răbdarea.

— Ce dracu e şi cu liftul ăsta că nu merge ?

Auzindu-i glasul, Mărcuş ieşi din biroul de administraţie.

— E defect, domnule inginer. A rămas între etaje, mîine o să vie să-l repare.

— Ce-l mai ţii pe scîrba aia de mecanic, dacă nu-i bun de nimic ?

■ — Vă gîndiți poate la Petre, nvi mai e de mult la noi, avem alt mecanic.

— Bravo ! L-ai dat afară ?

— Nu, a plecat singur, principalul e că m-am descotorosit de el.

— Foarte bine, foarte bine, hai Jenică pe scări.

De abia în casă, la lumina vie a lustrului, Tohăneanu observă că Jean avea obrajii scofîlciţi, era nebărbierit, abătut.

— Ce-ai păţit, Jenică ? Arăţi prost, mă, de parc-ai băut oţet.

— Aoleu, coane, şi la morţi am să povestesc prin ce-am trecut. N-aveţi cumva o ţigară ?

Tohăneanu îi întinse caseta plină de ţigări.

— Ce vrei, o cafea, un coniac ?

— Şi una şi alta, coane, să mă mai dezmorţesc puţin. Mi-a intrat în oase frigul din beci şi nu mai iese din mine.

— Ai fost arestat ? tresări Tohăneanu.

— Am fost, păcatele mele, dar am scăpat ieftin, m-am ales numai cu vreo opt săptămîni de *pîrnaie* şi mi-au dat drumul.

— Cum te-au prins ? Doar tu ești băiat dezghețat, hîrșit în chestii de-astea, știi să lucrezi.

— Stați să sorb o picătură de cafea. Acu şi-o înghițitură de coniac. Straşnic ! Ei, cum a picat năpasta, nu mă prea dumeresc nici eu, cred că era *vînzare.* M-au umflat la o cafenea, pe Blănari. Eu de obicei mă feresc de localuri deochiate, de data asta şi-a băgat dracul coada... şi du-te, Jenică. A fost o razie că nu se putea strecura un şoarece. Eu cînd am văzut că-i groasă, îmi beam mai departe ceaiul, cu toate că de frică, să mă iertați, îmi țițîia tîrtița.

Tohăneanu rîse. Limbajul pestriț, colorat, al lui Jean îi plăcea.

— Nu-i de rîs, coane. Marea mea şansă e că n-aveam asupra mea nici *ciocuri,* nici *tziței,* nici *cearceafuri.* Eram nevinovat ca un prunc. M-au scotocit, m-au întors şi pe faţă şi pe dos — neam ! La cafenea iar nu mă cunoşteau, nu prea călcam pe acolo. Da' de dus tot m-au dus la prefectură, ofta Jean din rărunchi-

— Te-au bătut ? se înduioşă Tohăneanu.

— Coane, drept să vă spun, pe mine nu m-au bătut. Da' mă şi vedeam cu brăţări la mîini, în haine vărgate, numărînd zăbrelele coliviei. Amar era de sufletul meu.

— Şi mai departe, îl îndemnă Tohăneanu, impresionat.

— M-au cercetat, m-au puricat şi ce mă văicăream eu, mă rugam, „măi tovarăşe, măi tovărăşele, măi tovărăşicule" — clei! „Ce căutai pe acolo ? Din ce trăieşti ?" mă iscodeau într-una. Le-am spus : „Mi-a făgăduit cineva să mă bage într-un serviciu. Sînt şomer." Ei de colo : „Păi, te vedem bine îmbrăcat". Eu : „Nevastă-mea-i croitoreasă, mă întreține şi pe mine pînă capăt un serviciu. Ştiți dumneavoastră cum e cu capitaliştii, le-am spus lor acolo, te lasă să crapi de foame." Mă iertați, coane, la ananghie ce nu spune omu ? îşi ceru scuze Jean.

Tohăneanu zîmbi îngăduitor.

— Pe urmă ?

— Pe urmă, m-au căutat şi la origine. Aici eram tare : tata a fost zugrav, mama ţărancă săracă. Dumnezeu să-i ierte ! Nu mi-ar fi intrat în cap că sărăcia lor o să-mi fie odată de folos. Şi mi-au dat drumul : „Dacă te mai prindem a doua oară, te-ai ars." Eu, ce să vă spui, cînd m-am văzut afară, liber, îmi venea să bat o sută de mătănii.

— Şi acum ce-ai de gînd ? Te laşi ?

Jean pricepu repede întrebarea. Vorbi smerit :

— De ! m-aş lăsa eu... Da' nu mă lasă papa, făcu el, vîrîndu-şi arătătorul în gură. Am să servesc un client,

doi, încolo nu mă bag. Dar vedeţi dumneavoastră, aş avea şi eu nevoie de o slujbă, de o slujbuliţă, să nu fiu în aer. Şi-mi ziceam, mă duc la conu Georgică, i-am fost om de credinţă, o să-mi facă un rostişor la fabrică, că eu nu sînt din ăi cu deştu-n gură, mă descurc unde-o fi !

Jean îl cercetă pe sub pleoape, atent, cu îndoială. Tohăneanu se prefăcea că se cumpăneşte.

— Măi Jenică, eu de luat te-aş lua la mine, se lăsă el greu, ar fi o treabă, dar nu-i prea uşoară.

Şi-i explică amănunţit ce fel de treabă era. JenicS fremăta din nări : mirosise pleaşca.

— Mai întîi o să stai o săptămînă, să deprinzi rosturile, continuă Tohăneanu, tu n-ai avut de-a face cu muncitorii.

— Eu ? zise jignit Jean. Păi trăiesc cu ei în acelaşi cartier, la chef ne pupăm în gură şi cînd mă întîlneşte vreunul, de departe, mă strigă : S' trăieşti, nea Jurubiță !

— Aşa te cheamă ? se amuză Tohăneanu, neavînd habar care e numele lui întreg. Pentru el, era pur şi simplu „Jenică", n-avea decît un nume mic, ca frizerul, servitoarea, şoferul, mecanicul.

— Ion Jurubiță, spuse mîndru Jean. Am şi eu nume de familie, ca fiece om, coane Georgică. Ion ăsta nu mi-a prea plăcut, şi m-am botezat Jenică. Aşa îmi zice toată lumea. Jenică e mai simpatic.

— Mîine te prezinți la slujbă, rosti grav Tohă- neanu.

— La ordin.
Tohăneanu îi întinse două degete ; altădată îi dădea mîna întreagă. Jean înțelese noua situație. „Las' că-i bine şi aşa !" îşi spuse el, încîntat că reuşise.

— Unde te duci ? Tu nu mănînci ? se întoarse Tohăneanu, bănuitor, spre fiică-sa Nina, care era gata de

plecare, îmbrăcată gros, cu o haină de piele, cu părul strîns într-o beretă şi mănuşi de lînă în mîini.

Oricît de rar se întîlnea cu ea — îndeobşte la prînz şi la cină — ignorînd cu ce se ocupa în restul timpului, Tohăneanu observase o ciudată transformare la Nina. Nu se mai gătea ca înainte, umbla simplu, citea cărţi pe care le ascundea sub pernă dacă intra cineva la ea — tatăl îşi imagina că erau erotice — n-avea ore precise, venea şi se ducea cînd voia, nimeni nu-i cerea socoteală, nu se interesa de viaţa ei.

De curînd descoperise din întîmplare o insignă cu chipul regelui, pe care fata o purta pe dosul reverului de la taior. Tohăneanu ştia că existau tineri legaţi în grupuri secrete, care-şi manifestau astfel opoziţia faţă de regim, mulţi din ei aparţinînd fostei mişcări legionare.

El însuşi dăduse de cîteva ori bani unor trimişi ai mişcării, cerînd să se păstreze cea mai desăvîrşită taină şi să nu-i fie pomenit nicăieri numele. Dar era împotrivă ca fiică-sa să se însoţească cu asemenea elemente, pe care în fond le dispreţuia şi care-i inspirau neîncredere. Cel mai mult se temea pentru Nina, să nu fie tîrîtă în cine ştie ce aventură, să primejduiască viaţa alor săi. E drept, ea îi dase asigurări că nu face nimic rău, dar avea dreptul să-şi manifeste sentimentele pentru coroană.

Tohăneanu, deşi în sine o aproba, socotea că împrejurările impuneau prudenţă. Pe de altă parte, nu punea mare preţ pe caracterul, pe statornicia fetei sale. îi cunoştea firea. „O să-i treacă gărgăunii", îşi spunea, dar cînd liberalii fură alungaţi din guvern şi cum în acea noapte Nina întîrziase, Tohăneanu se porni pe scandal :

— Tu să nu mi te bagi în politică. Am destule griji, nu-mi trebuie boclucuri. Ce-ţi închipui, că e joacă ? Să nu te mai prind că te înhăitezi cu haimanalele astea. Sămi vii la ore regulate, că altfel nu te mai las în casă, n-ai decît să dormi po unde-ţi place.

— Eu te apăr şi pe tine, spuse Nina, lividă şi neînduplecată.

— Tu mă aperi pe mine ? Ce pricepi, ce ştii tu, creier de păsărică ? Tîmpito ! se înfurie Tohăneanu.

Violenţa lui era neobişnuită şi îndată ce-i trecuse dezlănţuirea, slăbiciunea pentru fiică-sa îl învinse din nou. Nu putea să rabde ca ea să umble prin casă încruntată, străină, să nu-i zîmbească, să nu-l îmbrăţişeze şi să-i gungurească la ureche „papi, iubitule", chiar dacă puţin după asta urma o cerere de bani sau un dar. O împăca el, rugînd-o să fie cît mai prevăzătoare.

Nina era destul de vicleană ca să profite de această slăbiciune. La întrebarea lui, răspunse surîzîndu-i dulce :

— Dragă papi, m-a rugat Caliopi să viu pe la ea, e bolnavă şi singură. Poate să şi dorm acolo. Te sărut, noapte bună !

Tohăneanu nu mai apucă să spună o vorbă şi Nina ieşi.

La colţul străzii o aştepta o maşină mică, sport, cenuşie, cu botul ascuţit. în faţă la volan se afla Vlad

Zamfirescu, iar alături de el Ivanciu, care-i deschise portiera.

Nina se aşeză în fundul maşinii, cu capota de pînză cauciucată trasă. Cerul era noros, întunecat, şi prin geam ea văzu profilîndu-se fantomatice, într-o lumină sură, blocurile albe, geometrice, iluminate de şiragul becurilor de pe bulevard. Clădirile păreau nemaipomenit de înalte, ca nişte giganţi calcaroşi, în această noapte în care cerul îşi sprijinea bolta pe creştetul lor de piatră.

Prin oraş nu era încă nici o urmă de zăpadă, dar aerul rece, umed, tăios, prevestea căderea zăpezii. Nina se ghemui într-un colţ, înfrigurată, poate de emoţie, de taina şi neprevăzutul acestei goane pe şosea, a cărei ţintă îi era necunoscută. Vlad îi spusese doar atît : „Avem nevoie de tine. Eşti singura în care am încredere." Ea îi era recunoscătoare, nutrind sentimentul că crescuse în ochii lui, că o considera deosebită de celelalte fete din bandă. însăşi această alegere o dovedea. Se învăţase să-l asculte, să nu-l iscodească, ceea ce ar fi fost de prisos. Tăcerea lui o răscumpărau lungile ceasuri de

dragoste, cînd se desprindea de lîngă el ca beată şi revenea iarăşi, atrasă tiranic spre Vlad.

încotro o ducea ? Ce va face din ea ? Era incapabilă să gîndească, îi era chiar indiferent, avea însemnătate doar să fie împreună, nedezlipiţi.

Cei doi, Vlad şi Ivanciu, nu vorbeau, nu se mişcau, parcar fi fost ţepeni. Nu se auzea decît duduitul motorului. Nina, fără să vrea, îşi pironi privirile în ceafa lui Ivanciu. Aşa cum stătea, adunat în el însuşi, cu spatele vînjos, cu capul aşezat pe umeri, scurt, fără gît, avea în fiinţa lui ceva de temut, opac şi neîndurător. Dacă n-ar fi fost Vlad alături ar fi ţipat de spaimă. Zări lumini în depărtare şi cînd zburară pe lîngă Podul Grad îşi dădu seama că se îndreptau spre marginea oraşului. Casele erau din ce în ce mai rare, mai scunde.

Prin crăpăturile portierei, ale geamurilor ţiuia vîntul îngheţat şi Nina aruncă iar o privire afară. Şoseaua era aproape pustie şi de o parte şi de cealaltă se întindea o cîmpie întunecată, în fundul căreia sclipeau lumini înşelătoare. Într-o goană bezmetică, dispărură de dinaintea ochilor ei un copac gros cu crăcile răsucite, scheletice, o căruţă cu coviltir şi cai cu pielea lucioasă, zidul alb al unei case.

Maşina făcu un ocol larg, intră în nişte străzi lăturalnice şi Nina se trezi iar aproape de cîmpul care se căsca imens, scufundat în beznă. Se opriră. Cobo- rîră toţi trei. Vlad îi vorbi cu o vibraţie intensă :

— Să fii numai ochi ! Dacă vezi pe cineva venind dinspre şosea, fluieri. Scurt şi tare. Uite ţignalul. Noi ne întoarcem numaidecît.

Nina începu să tremure. îi urmări pe cei doi pînă se depărtară. Putea să observe că Ivanciu mergea înainte, îndesat, hotărît, implacabil, iar Vlad înapoia lui, cu paşi mari, uşori, legănîndu-şi trupul subţire. După aceea îi pierdu pe amîndoi din vedere.

Rămase singură. Se piti în spatele maşinii, dîrdîind de frig, de frică, nu ştia nici ea bine. îşi aminti că trebuie să supravegheze şoseaua. Căută să străbată întunericul, să deosebească orice mişcare, orice umbră de-a lungul drumului pustiu. Avea privirea ageră, iar de atîta încordare îi jucau fel de fel de arătări pe dinaintea ochilor. închise pleoapele, apoi le redeschise, căznindu-se să nu scape furişarea celei mai mici vietăţi. Cît trecuse de cînd se despărţise de ei ? Timpul era nemăsurat. îi îngheţase vîrful degetelor şi picioarele. Noaptea, şoseaua goală, cîmpul întunecat o înfricoşau. Nu, nu asta o înfricoşa, ci ceea ce dospea în miezul acestei nopţi, teribil şi de neînlăturat. Auzi un hămăit de cîine singuratic şi se sperie. Aerul vibra ca şi cînd ar fi fost de sticlă. Un nou lătrat, apoi mai multe, înverşunate, sfîşiau văzduhul.

Şi în această hărmălaie răsună deodată o detunătură. Nina zvîcni; inima îi bătea înnebunită. Pe urmă se făcu o linişte cumplită, neţărmurită. Şi în această linişte ea desluşi un tropăit iute de paşi, care se apropiau, se apropiau... Vru s-o ia la goană, peste şanţ, să se chircească printre tufişuri. Spaima o împietrise pe loc şi văzu pe Vlad şi pe Ivanciu rupîn- du-se din întuneric.

— Repede, pornim, suflă Vlad, trăgînd-o pe Nina lîngă el la volan.

De data asta Ivanciu se aşeză în fundul maşinii. Nina nu îndrăzni să tulbure muţenia lui Vlad. Se strinse tremurînd lîngă coapsa lui şi nu fu respinsă. Chipul îi era absorbit, îndepărtat şi, foarte tîrziu, străbătut de căldura unei fiinţe alături de el, îi surise schimonosit.

— Dă-mi o batistă, rosti Ivanciu încet, aplecîn- du-se peste umărul lui Vlad. A mea s-a muiat toată de sînge.

Vlad scoase o batistă, Ivanciu îşi înfăşură încheietura mîinii, trăgînd cu dinţii de unul din capetele batistei, ca s-o înnoade mai strîns. Nina nu întoarse nici măcar o dată capul spre el. Il văzuse venind în fugă cum aspira aerul, ca un înecat, cu gura deschisă, descoperindu-şi dinţii rari şi ascuţiţi.

Cînd zări iarăşi luminile oraşului, Nina simţi o sfîrşeală adîncă şi singura ei dorinţă era să uite această noapte, să doarmă într-un pat cald şi să se deştepte a doua zi dimineaţa, ca şi cînd nimic nu s-ar fi întîmplat. Cum de ghicise oare Vlad acest gînd al ei ? Despărţindu-se de Ivanciu rostise apăsat, fixînd-o intens :

— Să nu-ți fie teamă, Nina. Tu *nu* ai fost cu noi. Și înainte de a adormi, în patul lui, Vlad, cu privirile în tavan, îi spuse simplu :

— Am pedepsit un trădător !

Chiriac se puse pe lucru. Știa că Popa, deşi avea firea iute, îşi apropiase muncitorii. Se supărau ei cîteodată pe el, suduiau, dar pînă la urmă se împăcau. Era însă ciudat că îndată ce altcineva îşi îngăduia să-l atace, se întunecau la față : „Ce te iei, bă, de nea Popa ! Nu faci tu nici cît tălpile lui !" Ei nu uitau că maistrul acesta cam focos le apărase adesea interesele, înfruntîndu-l chiar pe Tohăneanu.

Chiriac, răbdător, strecura cînd şi cînd cîte o vorbă, ba într-un atelier, ba într-altul, fără să spună nimic precis, dar îndeajuns ca să arunce o umbră asupra preşedintelui. Găsise şi terenul prielnic. Oamenii erau nemulțumiți, mormăiau că aprovizionarea e iar proastă şi că vorbele frumoase nu-i să- turau.

Pe de altă parte, Chiriac încercă să asmuţă pe unii membri socialişti din comitetul de întreprindere : „Noi trebuie să urmăm linia partidului nostru, le spunea el în şoaptă, înghesuindu-l pe cîte unul într-un colţ. Popa îşi dă aere, ia hotărîri de unul singur, adică ce sîntem noi aici, nişte momîi ?"

Unul îl asculta fără să spună nimic, altul se mulţumea doar să constate : „N-ai dreptate, Chiriac, nu s-a luat nici o hotărîre fără să se discute mai întîi în comitet".

Un muncitor simplu se rosti îndoielnic : „Măi, tovarăşe Chiriac, o fi aşa cum spui, n-o fi, nu ştiu. Eu ştiu una şi bună, că zîzania între noi e în folosul patronului."

Secretarul îi dădu dreptate, căută să întoarcă vorba şi fu cu mai multă băgare de seamă. Il ochise însă pe Baciu, care era vechi socialist şi membru în comitetul de întreprindere. Acesta îi inspira mai multă încredere. Blajin din fire, potolit, cu duh, fusese ales în comitet fiindcă era un muncitor destoinic şi cinstit. Atît vîrsta lui, cît şi caracterul drept, priceperea în meserie îl făcuseră respectat de muncitori.

Chiriac se gîndea că dacă ar reuşi să-l zdruncine, să-l cîştige împotriva lui Popa, planul lui ar fi mult înlesnit. Într-o zi îl însoţi spre casă, oprindu-se cu el la o circiumă, unde bătrînul avea obiceiul să-şi bea în linişte cinzeaca lui de rachiu înainte de masă.

— Mă arde şi pe mine gîtlejul, nea Baciule. Hai că fac eu cinste, îl invită Chiriac.

— Atunci beau două cinzeci, rîse meşterul. Una de la mine şi alta de la tine.

— E, măcar cu asta să ne alegem.

— Mde, e cam greu ! oftă Baciu, aranjîndu-şi un braţ de sîrmă al ochelarilor, care-i lunecase pe după ureche.

— Aşa-i, e greu, spuse şi Chiriac. Uite, vezi, uneori noaptea mă zbucium şi-mi zic şi eu că ar trebui să mai mişcăm şi noi ăştia, socialiştii, să facem ceva pentru muncitori.

Bătrînul sorbi o înghiţitură zdravănă de Rachiu, clipind din ochii miopi.

— De ce numai noi socialiştii ? se miră el.

— Măi, nea Baciule, acu, ca să vorbim sincer, ce, n-avem interesele noastre, ale partidului nostru ?

Baciu îşi ascuţi auzul. Spuse zîmbind moale :

— Aveam, mă Chiriac, cum să n-aveam ? Da' muncitorul, fie că-i socialist, fie că-i comunist, tot muncitor rămîne.

— Asta-i drept, aprobă grăbit Chiriac. Sîngele apă nu se face. Dar aici e vorba de altceva. Noi ca partid avem, cum să zic, interesul să ne întărim pozițiile.

— Aha !... Ia zi-i tu mai departe, îl încurajă Baciu clătindu-şi gura cu o înghițitură de rachiu.

— Cred că ar trebui să luăm inițiativa, să fim mai înfipți, nu să ne lăsăm mereu pe tînjeală. Vorbesc de

situaţia de la noi din fabrică. Eu socot că avem chiar datoria s-o facem.

— Măi Chiriac, rosti cu un ton nedumerit bătrînul meşter, eu nu sînt aşa de sprinten la minte ca tine. Unde vrei tu să baţi, că eu nu pricep o iotă. Pomeneşti de iniţiativă, de situaţia din fabrică, ce vrei să facem, măi omule ?

— Ei, şi dumneata, nea Baciule ! Şi-un copil ar înţelege. Nu vezi că Popa taie şi spînzură şi noi ne ţinem de pulpana lui ? Pentru muncitori, comitetul nu eşti nici dumneata, nici eu, ci Popa.

— Dacă ar fi aşa, ar însemna că-i vina noastră.

— Care vină ? se înfurie Chirac. Ne lucrează la sector, bagă intrigi şi noi nu acţionăm, pînă cînd într-o zi o să ne şi măture din comitet.

— Mde, e prost, rosti Baciu, îngîndurat.

Tocmai. Ar trebui să ne sprijinim pe muncitorii

noştri, să-i agităm, să luptăm, să-l dăm jos pe Popa şi în locul lui să-l punem pe... la urma urmei de ce n-ai fi ales dumneata preşedintele comitetului ? îi scăpără o idee lui Chiriac. Eşti muncitor vechi, cinstit, nu e unul să nu-şi scoată pălăria în faţa dumitale.

— Popa e mai bun. Eu nu mai am atîta vlagă în mine.

— Aş ! Fleacuri. Ai încă coaja verde, rîse Chiriac. Să te gîndeşti, nea Baciule. Ce, nu ţi-ar sta bine dumitale ca preşedinte de comitet ?

— Am să mă gîndesc, îi făgădui meşterul. Acu' să mergem, că s-a făcut tîrziu. Plata !

— Las' că fac eu cinste. Nu ne-a fost doar aşa vorba ? rosti surprins Chiriac, văzîndu-l că-şi scoate banii din portofel.

— Ce-am băut, plătesc eu! spuse rece Baciu. Noroc ! Mă grăbesc, c-am întîrziat, mai adăugă şi plecă fără să-i întindă mîna, ca din nebăgare de seamă.

De atunci Chiriac nu mai avu odihnă. Deveni prudent, se ferea chiar de cei mai apropiaţi tovarăşi, se închise în el, nutrind ideea că orice spunea, orice făcea, isca în ceilalţi o neîncredere, o bănuială.

La ultimele şedinţe se arătă de acord cu toate hotă- rîrile comitetului. Una din măsuri îl tulbură mai cu seamă. Se propuse controlul mai sever al facturilor şi al dispoziţiilor Oficiului. Dacă se descoperea vreo factură

falsă, cu iscălitura lui ? înspăimîntat, alergă la şeful contabil.

— Nea Smărăndache, să nu care cumva s-o scrînteşti. E numele meu, situaţia mea în joc. Fă în aşa fel să nu încapă vreo hîrtie, ştii dumneata de care, pe mîna comitetului.

— Fii pe pace, îl linişti şeful contabil, toate facturile noastre sînt în regulă.

— Şi cu transporturile noaptea s-a mîntuit. Eu nu mai iscălesc decît ce este legal.

— Nici nu-ți cer altceva, spuse Smărăndache, cu un zîmbet ascuns şi disprețuitor.

Chiriac era totuşi frămîntat. Se duse şi la Tohă- neanu. Aci se purtă mai sfios, mai ocolit. îi era frică de izbucnirea directorului. Nu izbuti s-o înlăture :

— Ce-i, mă, ți-ai făcut suma şi acu' vrei să te hrăneşti din osînza care-ai adunat-o la mine ? în loc să-l înfunzi tu pe Popa, te ascunzi pe după nădragii lui. Mototolule !

— Nu-i aşa, dom'le director, protestă Chiriac, frecîndu-şi obrazul țepos şi cenuşiu. Eu am încercat ici, am încercat colo, dar ce să fac dacă socialişti de-ai mei țin cu Popa ? făcu el amărît. Ar trebui altceva, am simțit

eu o mişcare printre muncitori, cam mormăie ei că strîng prea tare cureaua...

Pe Tohăneanu îl irita faptul că nu putea să-i prindă privirile lunecoase. Ii scăpau mereu pe de lături. Reținu însă ideea şi după o tăcere lungă, mocnită, rise încetişor, îngustîndu-şi pleoapele.

— Ce-ar fi, mă, ca înainte de sărbători să îm- părțim nişte prime...

— Dom'le director ! se însufleți Chiriac, care nu-i ghicise gîndul în întregime.

— Nu aşa, mă, se încruntă Tohăneanu. Ce, tu crezi că o să le dau prime de ochii lor frumoşi ? Chestia asta are rostul ei, vreau să te ajut pe tine să-l dobori pe Popa. Ia stai jos şi-ascultă...

Chiriac ieşi de la director năucit. Cu Tohăneanu trebuia să meargă pînă la capăt ; ăsta nu-l cruţa. Secretarul se zbătea, nu mai avea somn, pîndea înfrigurat clipa cînd va putea să-l înlăture pe Popa. Mintea lui rătăcea pe căile cele mai întortocheate. Ah, dacă ar reuşi ce-şi pusese în gînd, să arunce o umbră asupra preşedintelui, să-i aţîţe pe muncitori, ca să ceară scoaterea lui din comitet!

Într-una din zile, Chiriac se încrucişă în hala mare cu un muncitor, plin de ulei pînă la coate, cu salopeta ruptă, neagră de unsoare, care se proptise în faţa lui, nelăsîndu-l să treacă mai departe.

— Măi Chiriac, te fîţîi de colo pînă colo şi nu faceţi nici o ispravă. Nouă ni-e de ventilatoare electrice, de presă, de alte năzbîtii din astea ? Eu o să-mi hrănesc copiii cu cablu de plumb, cu matriţe, sau cu pîine ? Păi, voi ce moşmoniţi acolo, la comitetul vostru ? Fi-v-ar comitetul de rîs să vă fie !

Omul vorbea tare, cu arţag şi glasul lui mînios adună şi pe ceilalţi muncitori.

— Mde ! Panaite are dreptate, spuse un altul. Aţi mişcat ceva la început şi v-aţi speriat. Vă închipuiţi cumva că nu mai putem de bine şi noi ne spetim cu munca, iar cu amărîţii ăştia de bani nu se ajunge. De ce vrei să te atingi pe piaţă, e scump foc.

— Cică avem şi noi économat, dar decît aşa économat mai bine lipsă. Măcar acu', înainte de Crăciun, să ne alegem şi noi cu ceva, un chil, două de carne de porc, rosti un al treilea.

— Mă duc dracului de aici ; că tot n-am de nici unele. Măcar stau şi mă odihnesc, răbufni un altul, scîrbit.

— Vorbiţi la comitet, arătaţi şi voi care e situaţia, spuse Chiriac, căruia îi încolţise o nădejde.

— Dar tu nu eşti în comitet ? De ce te-am ales ? se oţărî Panaite.

— He, he ! Dacă ar fi după mine, făcu Chiriac cu subînţeles. Vorbiţi şi cu tovarăşul Popa, el e preşedintele.

— Şi ce-i dacă-i preşedinte ? Noi l-am pus, noi îl dăm jos. Sau vrei să zici că se împotriveşte ?

— Am zis eu aşa ceva, măi tovarăşi ? îi luă martori Chiriac. Din partea mea, aveţi tot sprijinul, o să mă dau peste cap şi o să silim direcţiunea să-şi respecte obligaţiile. Dar trebuie să fiţi alături de mine, eu singur nu pot să fac faţă.

— Aşa vorbeşte, măi Chiriac, că doar eşti muncitor de-al nostru.

— Vreau eu să văd pe Popa că e contra, rosti în- dîrjit Panaite.

Chiriac nu-şi închipuia că roadele vor fi mai bune decît aştepta. Muncitorii începură să clocotească. Erau zădărîţi, porniţi împotriva preşedintelui de comitet, aţîţîndu-se unul pe celălalt. Chiar cei mai aşezaţi, mai cumpăniţi, fură tîrîţi şi ei în această volbură iscată din senin.

Popa fu prins în ea cam fără veste şi înainte s-o stăvilească, să-i lumineze pe oameni, se pomeni că măsurile de îmbunătăţire pentru care luptase atît comitetul, pe cale de înfăptuire, îi lăsau nepăsători. Se îmbulzea în el şi Panaite ; destoinicul şi nechibzuitul Panaite rosti de faţă cu ceilalţi muncitori, mohorît şi stîrnit :

—Nu ne lega la ochi, nea Popa. O fi şi cum zici dumneata, dar de ce te opui în comitet, de ce n-aveţi grijă şi de noi cu aprovizionarea ? Cu principii înalte nu ne săturăm, aia e !

Popa păli. Faţa lui uscată, trasă se supse şi mai tare. Privirile îi ardeau. Cu un tremur în glasul adînc, plin de mirare, întrebă :

— Cu mine vorbeşti aşa, Panaite ? Cu mine ? Baciule ! Unde eşti, Baciule ? Chiriac ! Unde-i Chiriac ? Unde-i Chiriac ? strigă înălţîndu-şi capul să-l caute prin mulţime.

Chiriac nu era nicăieri. Se ivi doar Baciu, domol, făcîndu-şi loc printre oameni. Bătrînul muncitor nu mai avea aerul lui şugubăţ, nici zîmbetul acela bun şi ironic care îi însufleţea trăsăturile. Umbla posac şi cu ochii în pămînt.

— Ce-ai cu mine, tovarăşe Popa ?

— Eşti membru în comitet, ai luat parte la toate şedinţele noastre, este adevărat ce spune Panaite ?

— Mi-e ruşine să aud vorbe_atît de nesocotite. Tu n-ai nevoie de nici un martor, chiar dacă-l cheamă Baciu, care o viaţă întreagă şi-a păstrat curat obrazul lui de muncitor, spuse bătrînul înciudat, cu necaz, dînd să plece.

Prin mulţime se ridică un lung murmur, ca un val care se retrăgea. Oamenii se sprijineau cînd pe un picior, cînd pe altul, stînjeniţi, nehotărîţi. Panaite privea într-o parte, întunecat.

— Poate n-o fi aşa, dar n-aţi făcut mai nimic. Mai daţi-o naibii, că ni s-a lipit burta de şira spinării şi roşcovanu se ghiftuieşte. Faceţi şi voi ceva...

— Numai noi să ducem în cîrcă poverile, tot noi, şi ăla să huzurească ! Păi, asta-i viaţă ? rosti amărît alt muncitor.

— Chiriac zicea că dacă ar fi după el, ar fi mers strună cu aprovizionarea, se auzi un glas mai din fund.

— Cum, aşa a zis Chiriac ? Dar voi nu ştiţi că asta era sarcina lui ? Alaltăieri am avut şedinţa şi sîntem pe cale să rezolvăm mai bine chestiunea aprovizionării. Şi

dacă Chiriac întîmpină greutăţi, de ce n-a spus-o în comitet ? făcu Popa, uimit.

Oamenii cătau unii la alţii, nedumeriţi şi încurcaţi. Cîteva chipuri se încruntară. Cineva spuse alene, îndoielnic :

— Mde, asta nu ştim. De unde să ştim noi ?

Deasupra mulţimii pluti ceva nesigur şi tulbure.

Era o înceată clătinare în cugetul ei. Unii muncitori săltau din umeri :

— Hm ! Asta cam aşa e. De ce n-a pus chestiunea în comitet ?

Dar a doua zi dimineaţă, această îndoială se spulberă, cînd se răspîndi vestea prin ateliere că direcţiunea fabricii cumpăra nişte porci şi că se vor împărţi prime în ajun de sărbători. Oamenii se frămîntau, înviorați şi bucuroşi, fiecare nădăjduind că va căpăta primă. Unii spuneau că se vor da prime numai la maiştri şi tehnicieni, alţii că la toţi lucrătorii, nimeni nu ştia nimic precis. Oricum halele fabricii erau pline de zumzetul, de freamătul vesel al oamenilor care rosteau cu bunăvoinţă :

— Ai văzut, Chiriac ?

— Ehei, tot bietul Chiriac.
— Ei, na ! Cum îl strîngi de boaşe pe roşcovan, dă ! rîse crud Panaite.

Lui Tohăneanu îi ajunse la ureche agitaţia muncitorilor din fabrică şi mulţumirii sale îi făcu loc treptat un sentiment mocnit de neputinţă. Cît de bună, de iscusită i se păru mai întîi ideea cu primele, acum vedea limpede că de fapt încerca să se apere.

„Eu să-i mai şi hrănesc din banii mei !'" se răsucea el furios, că de cîtva timp nu mai plecase noaptea nici un

transport masiv. Jurubiță făcuse vreo două mici transporturi ziua și cîștigul era neînsemnat pentru el. Celelalte zile se scurgeau goale. Nici un zbîrnîit de telefon nu-l mai înștiința că un autocamion plin, cu prelata trasă, pornise în goană spre unul din depozitele de la marginea orașului. Gîndul acesta îi întunecă orice altă preocupare.

Iată de ce cînd Jurubiță se înfățișă la el, îl găsi cu toane.

— Coa... dom'le director, am venit să...

— Ce vrei, mă ? se răsti Tohăneanu.

— Să-mi daţi banii, cuteză Jurubiţă, care era obişnuit cu firea directorului, arătîndu-se însă mai prevăzător ca de obicei, poate unde nu mai era liber şi trăia de pe urma fabricantului.

Altă dată nu-i prea păsa de toanele lui. Jenică *bursistul* se putea oricînd lipsi de un client; avea destui şi—1 rugau. Acum era un simplu slujbaş.

— Care bani ? Ce bani ?

— Să cumpărăm porci, mă aşteaptă şi autocamionul, pînă deseară sau cel mai tîrziu mîine dimineaţă sînt cu ei aici.

— Mă jupoaie, tîlharii ! Dă-le porc, dă-le prime, şi eu ce-am din asta ? De două săptămîni n-a mai ieşit nici un transport ca lumea.

—- Iese, coane Georgică, iese, pregăteşte nea Smărăndache unul încărcat doldora, prinse curaj Jenică.

— Pregăteşte pe dracu, înjură Tohăneanu, scoţînd totuşi un teanc de bancnote. Cîţi porci cumperi ?

-— Ziceam că vreo douăzeci.

— Ia numai cincisprezece şi să nu faci pe galantonul. Caută să mai ciupeşti din preţ şi dacă ţi-o rămîne ceva, mi-aduci banii înapoi.

„Aoleo, cărpănos mai e, îşi spuse în sine Jurubiţă, care avea de mult socotelile făcute şi nici prin gînd nu-i trecea să renunţe la ele. Adică ce, eu să alerg prin hîrtoape, să mă tocmesc, să asud, şi să nu mă aleg colea cu nişte părăluţe şi cu un porc de 120 kg, să mă ospătez şi eu de sfintele sărbători cu nişte sărmăluţe, nişte costiţe, nişte jumări".

— Economie la sînge, coane ! îl asigură Jurubiţă.

— Aşa, mă Jenică, pricepi şi tu că sînt vremuri grele.

— Sînt, coane, da să nu păcătuim. Unde n-aş avea eu măcar o hală, una singură, ce trai ar fi pe mine ! Aici e cozonac, e rai, coane Georgică ! Nu te doare capul şi banii curg ca din izvor.

— Fugi că eşti prost, numai eu ştiu ce duc în spinare. Ia spune ce se aude, încă n-ai preschimbat ?

■— E cam mărişoară suma şi nu sînt *tăiţei* pe piaţă. în cîteva zile vi-i adun eu.

— Bine. Acum du-te.

— S'trăiți, coane !

Şuierul sirenei anunța sfîrşitul schimbului. Tohă- neanu şovăia dacă să ia sau nu parte la împărțirea primelor. Cel dintîi imbold fu să coboare în mijlocul muncitorilor, să le strîngă mîna, să-i felicite. îsi aminti însă de felul rece, ostil, cu care-l primiseră nu de mult cînd cutreierase atelierele şi se răzgîndi. Primele se dădeau pe sprinceană, aşa încît era mai cuminte să nu se arate. Totuşi îl interesa efectul pe care-l vor face asupra muncitorilor.

Se duse spre fereastră, uitîndu-se afară, în curtea largă a fabricii, tăiată de poteci strimte, bătute de bocancii care se înfundau într-o clisă murdară de zăpadă şi noroi. Pe după calcanul clădirii unde era administraţia începură să apară muncitorii. Unii se zoreau spre poartă, cei mai mulţi se răsfirau prin curte, se adunau în pîlcuri mohorite şi cenuşii. Mergeau cîţiva paşi, apoi pilcurile se desfăceau şi iar se strîngeau. Un muncitor înalt şi oacheş îşi îndesă căciula pe cap, furios. Altul îşi desfăcu palmele goale, dînd din umeri.

De aci de la fereastră, Tohăneanu privea această mişcare ciudată, neînţelegînd ce se petrecea. Oamenii înnegreau curtea, erau nehotărîţi, aşteptau ceva, nu se urneau.

Popa venea tocmai de la administraţie, cu pasul lui apăsat şi repede. Avea o lumină în ochi şi se grăbea spre casă.

— O fi luat primă, spuse Panaite, duşmănos. Şi zi, să nu crezi că s-au aranjat între ei, au dat numai la ai lor. Eu am patru guri de hrănit şi mie nu mi-au dat primă că muncesc de mă trec năduşelile.

Popa nu se îndrepta spre poartă, cum îşi închipuia, ci spre oamenii săi de la presă, adunaţi într-un pîlc cenuşiu şi mohorît. Cînd le zări feţele închise, posomorite, strînse din sprîncene a nedumerire.

— Ce-i cu voi, fraţilor ? Şi, înainte să-i răspundă, vorbi iute, tulburat fără veste. Voi n-aţi primit ?

Oamenii înălţară din umeri, mormăind întunecaţi.

— Nici tu, Panaite ?
— Nici.
— Nici tu, Trifule ?
— Nici.
— Nici tu, Stoiane ?
— Nici.

Erau cei mai buni lucrători ai lui. Panaite văzu cum preşedintele se ascute la chip, cum îi tremură pielea pe pomeții osoşi, cum îi joacă o văpaie în ochii negri. Scoase deodată mîna din buzunar, cu plicul nedesfăcut, făcîndu-l ghemotoc în pumn şi strigă răguşit :

— Haideți cu mine la direcție.

Din mulțime se desprinse, se rupse deodată o masă compactă de oameni, care se răspîndi în culoarul care ducea spre birou, umplu scările, se îngrămădi afară, Ia ferestre.

Tohăneanu zări apropiindu-se valul acesta de muncitori, în fruntea căruia păşea chiar preşedintele de comitet, cu pasul lui apăsat şi îndîrjit. Se retrase repede de la fereastră. Sună secretara :

— Nu primesc pe nimeni. Nu laşi pe nimeni înăuntru la mine. După o clipă sună din nou : Cheamă imediat maşina !

îşi îmbrăcă paltonul, îşi puse pălăria, apăsă clanţa şi, cînd să deschidă uşa, în prag se izbi în piept cu Popa. în spatele lui se înghesuiau mereu alţi muncitori cu chipurile osoase, aspre şi mute. Tohăneanu se trase înapoi şi fără voie aruncă o privire spre fereastra unde întîlni aceleaşi feţe nemişcate, cu trăsăturile împietrite în aşteptare.

— Trebuie să stăm de vorbă, dom'le director, sparse tăcerea Popa, înaintînd spre mijlocul încăperii.

Oamenii astupară intrarea şi Tohăneanu nu îndrăzni să le ceară să închidă uşa. Spuse uşor răstit :

■— Ce-i năvala asta la mine ?

— Dumneavoastră i-ați stîrnit, nu altcineva. De ce vă mirați ?

— Eu i-am stîrnit că am împărțit prime ? Nu pricep. Va să zică era mai bine sâ nu le fi dat ? spuse Tohăneanu, nescăpînd din ochi pe muncitorii care stăteau neclintiți în uşă.

— Oamenii au muncit şi la urma urmei li se cuvine. Cum ați dat dumneavoastră primele ? Ați stat de vorbă cu şefii de secții să aleagă oamenii cei mai buni ? De ce n-ați consultat şi comitetul ? Aşa este drept şi legal.

— Cum, n-am consultat comitetul ? spuse Tohăneanu, cu o zvîrcolire în glas. Delegatul dumneavoastră Chiriac a văzut doar listele şi a fost de acord. Dacă avea de făcut modificări, de ce nu le-a făcut ? Eu nu pot să țin toate pe capul meu.

— N-au căpătat prime tocmai cei îndreptățiți, care au muncit mai mult. Uite, lucrătorii mei ăi mai buni, Panaite, Trifu, Stoian, aci de față, n-au luat nici o primă. Şi aşa în fiecare atelier.

— Noi am muncit de ne-au ieşit ochii din cap, vorbi scrîşnit Panaite, în murmurul adînc al celorlalți muncitori.

Tohăneanu întoarse puţin capul spre ei, neliniştit. Se uită pieziş şi-şi feri repede privirea.

—- în schimb mi-aţi dat mie, urma cu glasul tremurat Popa, punînd plicul pe masă. Şi eu nu primesc decît laolaltă cu toţi muncitorii care au dreptul la prime.

— Şi ce vrei dumneata să fac eu acum ? Să le iau banii înapoi ?

— Nici vorbă de aşa ceva. Să refacem împreună listele, să chemăm şefii de ateliere, să facă propuneri, şi să dăm prime cui merită.

— Aşa, aşa, se auzi din nou un tumult de glasuri.

Tohăneanu simţi clocotul lor înăbuşit. îl înconjurau din toate părţile, făceau în jurul lui un zid. îl apăsau prin forţa pe care o răspîndeau, tăcută, întunecată şi ameninţătoare.

— Bine, o să refacem mîine listele, rosti Tohăneanu cu vocea scăzută.

— De ce mîine şi nu azi ? se auzi un glas repezit din mulţime.

— Fie şi mîine, spuse Popa, făcînd un semn oamenilor să se domolească.

Muncitorii, îndemnaţi de Popa, goliră încăperea încet, şovăind, tropăind tare pe podele, amestecîn- au-se prin desimea de oameni care împînzea curtea.

— Acu înţelegi ce era aici, Panaite ? Provocare f îl scutură Popa pe bărbatul care se înţepenise pe loc şi mesteca din fălci, strunindu-şi mînia.

— Provocare ! şuieră Panaite.

— Da, au vrut să mă cumpere. Credeau că am să bag plicul în buzunar şi am să tac.

— De ce-şi bate joc de noi ? De ce-şi bate joc de noi ? ţipă Panaite.

— Chiriac zicea că ne dă prime la toţi, se văietă un alt muncitor.

— Dă-l în paştele mă-şi pe Chiriac, se năpusti furios Panaite. Ce, noi sîntem de vînzare ? Aşa-şi închipuie Chiriac ? Ei, lasă-l că ne judecăm noi.

— Uite-l pe director. Pleacă, îl zări unul dintre ei.

Panaite se răsuci pe călcîie, se smulse dintre oameni, vrînd parcă să alerge spre maşină. Popa îi apucă zdravăn braţul.

— Ce vrei să faci ? Astîmpără-te, Panaite. Nu mai are nici un rost acum. Popa îl simţi cum tremură : Linişteşte-te. Eşti om în toată firea.

— Huo ! izbucni înăbuşit Panaite, smucindu-se. Provocare, ai ?

Tohăneanu auzi strigătul şi se vîrî în fundul maşinii, cu gîtul între umeri, ca lovit în ţeastă. Curtea era încă înțesată de pilcuri dese de muncitori, care abia se mişcau din calea maşinii. Ai fi zis că urzesc, mocnesc ceva, în preajma unei hotărîri neliniştitoare. Un lucrător cu căciula înfundată peste ochi, cu un muc de ţigară lipit de colţul buzelor, trecu alene prin faţa maşinii care-şi croia drumul prin mulţime.

Tohăneanu îşi înfrînă un fior de teamă şi de mînie, stăpînindu-se să mi strige şoferului : Dă peste ei!
În poartă se bulucíră alţi muncitori şi, o clipă, Tohăneanu se gîndi să nu fie oprit, apucat de piept şi tîrît jos. Întîlni o privire ascuţită, tăioasă, aţintită asupra lui şi această privire i se prelinse ca un fior îngheţat în suflet. Se strînse mai tare în el însuşi, coborî ochii, să nu mai vadă de o parte şi cealaltă, masa aceea neclintită, cenuşie, în care sălăşluia o ură fără. margini.

0 întîmplare măruntă, neprevăzută răsturnă exis- , tenţa Leonorei. într-o dimineaţă îi telefonă Coteanu ; nu

era ea la aparat, ci Nina. Anumite inflexiuni din glasul ei semănau cu ale Leonorei. Coteanu întrebă : *„Cest toi, ma chérie ?"*

Nina, cu chef de joacă, răspunse că da. Celălalt ezită puțin, apoi o întrebă tot pe franțuzește cînd vine la el. Fata răspunse că peste o oră. Coteanu îi aminti că nu poate să întîrzie deoarece îi sosea o rudă din provincie care avea să rămînă la el două, trei zile. După aceea, făcu o scurtă pauză şi brusc trînti receptorul : pardon, greşeală !

Nina încercă să reconstituie sunetele acelui glas învăluitor, cu timbru profund, nemaiauzit de vreme îndelungată, care trezi şi imaginea mai vie a omului : era oare Coteanu ?

Această descoperire nu schimbă nimic din atitudinea ei față de Leonora. Din clipa cînd o lovise, se purta cu maică-sa ca o străină, nu vorbea cu ea decît strictul necesar. Legătura cu Vlad, discuțiile la care participa, cărțile pe care le citea o făceau să aibă despre ea o părere deosebită. Se exprima cult, cu rețineri, însoțind cîteodată observația cu un surîs ironic, deoarece auzise de la Mumuleanu într-o discuție cu Vlad că „ironia e surîsul inteligenței".
Aşa încît pe maică-sa, pe care o considera o ființă inferioară, incapabilă să perceapă idei, preocupată

1 Tu eşti, scumpa mea?

doar de trai bun şi toalete, o învrednicea cel mult cu un asemenea surîs.

Leonora află chiar de la Coteanu de gafa pe care o săvîrşise. De aceea ea urmărea necontenit pe Nina, să prindă cel mai mic semn care s-o trădeze că-i cunoaşte secretul. Fata era însă indiferentă. De cîteva ori, Leonora se apropie tiptil de uşa camerei ei, cu uşa între-

deschisă. Călca în vîrful picioarelor şi te-ai fi mirat că această femeie trupeşă putea să meargă atît de uşor. Nina îşi făcea somnul de după-amiază, pe divan, cu faţa la perete, cu un braţ sub cap, iar celălalt, alb şi gol, întins de-a lungul trupului.

Fata nu dormea, ci gîndea destrămat, aţipită. Auzise un foşnet de mătase în apropierea ei şi ghici că e Leonora. Nu se mişcă. Se prefăcu că doarme, deşteptată de-a binelea, cu toate simţurile atente, ascuţite. Liniştită, Leonora se depărtă în umbra nişei, unde veghea doar lumina candelei, sub icoana georgiană de argint. Ridică încet receptorul şi făcu numărul, vorbind înăbuşit, rar, cu auzul la pîndă, întorcînd din cînd în cînd capul spre camera Ninei.

Fata, ca şi cînd ar fi presimţit că maică-sa ar putea să se uite înapoi, se lipi de uşă şi desprinse clar :
— *Cest vous, Coteanu ?*

Din frînturile dialogului înțelese că Leonora nu se putea duce la el şi că se vor revedea cînd Coteanu se va înapoia de la țară, unde voia să-şi petreacă sărbătorile. Leonora închise aparatul.

Nina se aruncă pe divan. Dar după cîteva minute, telefonul zbîrnîi din nou. Fata sări în picioare şi se repezi la receptor.
— **Asta este pentru mine ! spuse în fugă maică-şi.**

Nina nu văzu paloarea Leonorei care se sprijini de

stîlpul răsucit de stejar. Cu un gest nefiresc, ea îşi prinse poala rochiei de casă, o netezi, apoi se duse spre

scrin, căutîndu-şi de lucru, ca să nu i se zărească tulburarea. O auzise oare Nina ? Să provoace o explicaţie ? Ce naivitate ! Însemna să se predea în mîinile ei. Dimpotrivă, va tăgădui pînă la capăt, orice s-ar întîmpla.

Dar, pe măsură ce se gîndea la urmări, se înstăpîni în ea o siguranţă care venea nu din încrederea în caracterul fetei, ci în *altceva,* mai puternic, mai adînc, care o va sili pe Nina să tacă. Fata n-o luă în seamă. Ea însăşi părea emoţionată, vorbind scăzut, stins :

— Bine, Vlad, vin numaidecît. Da, da, ştiu unde.

Trecu pe lîngă maică-sa fără s-o privească şi peste

cîteva minute, cînd străbătu salonul, Leonora rosti neobişnuit de moale :

— Întîrzii, Nina ?

— Nu ştiu, spuse rece fata.

Afară, în stradă, o învălui un vînt aspru. Spulbere de zăpadă se roteau prin văzduh, veneau de-a lungul bulevardului, o izbeau în obraz, aprinzîndu-i sîngele. Traversă drumul, cu capul într-o parte, ferindu-se de vînt. O maşină derapă lîngă ea. Nina sări în lături, lunecă şi căzu. Nu se lovise. Săltă în picioare şi alergă pe o străduţă dosnică, îngustă şi întunecoasă. Vlad o aştepta în apropiere, la o circiumă. îl găsi în fundul sălii boltite, cu pereţi cafenii, murdari, şezînd singur la o masă, cu o cinzeacă de rom înaintea lui.

— Ce s-a întîmplat, Vlad ? îl întrebă neliniştită.

— Mai încet, zîmbi tînărul, mîngîindu-i mîinile pe care ea i le întinse deasupra mesei. Vrei şi tu un rom ?

— Nu, nu beau.

— Mai întîi schimbă-ţi mina, îi porunci el. Ai venit la o întîlnire de dragoste, aşa încît arată bine dispusă, zîmbeşte.

Nina îşi scoase bereta, îşi vîrî degetele prin păr şi silnici un zîmbet.

— Aşa... nu e tocmai bine, dar, în sfîrşit. N-am prea mult timp de stat. Trebuie să-l ascundem pe Ivanciu.

— E urmărit ?

— Nu mă întrerupe. M-am gîndit că cel mai potrivit loc e la tine, în garsoniera de pe Sfinţii Voievozi. Te duci chiar astă-seară cu el acolo. Cred că acuma te aşteaptă în colţ; lîngă casa italiană. Ai grijă să-i aduci ceva de mîncare şi băutură.

— Cum, singură cu el ? Tu nu mă însoţesti ?

— Nu.

— Mi-e frică, Vlad.

Vlad rîse.

— N-are să se atingă de tine. îl iei de braţ şi mergeţi ca doi îndrăgostiţi. Nu va rămîne decît cîteva zile în garsonieră, după aceea o să dispară şi n-ai să-l mai vezi de loc.

— Dragule, ce bine ar fi ! suspină Nina, uşurată.

— Pentru asta avem nevoie de nişte bani, vorbi monoton Vlad. Eu am încercat să storc ceva de la fratele meu, dar de cînd a preluat conducerea fabricii, a devenit zgîrcit, meschin, aşa că fă tu neapărat rost de o sumă mai mare ca să-l putem ajuta. Amîndoi avem interes ca Ivanciu s-o şteargă peste graniţă. Totul e pregătit dinainte.

— De unde să-i iau ? murmură Nina, căutînd în mintea ei un mijloc ca să-i capete.

— Trebuie, Nina, rosti Vlad, şi chipul lui, cu pomeţii colţuroşi, cu ochii suri şi placizi, luă o expresie rigidă şi imobilă.

Nina se pierdu, se lăsă absorbită de privirea aceea nedefinită şi ceţoasă. El continuă s-o mîngîie blînd, ca pe un copil.

— Bine, Vlad, îngînă ea.

— Acum să mergem, spuse tînărul, sînt aşteptat într-un loc.

Plăti cinzeaca de rom la tejghea, şi o conduse pe Nina o bucată de drum, strîngînd-o lîngă el. Nina îl simţea aproape, cald şi nu şi-ar mai fi scos palma din mîna lui osoasă, ca dintr-un cuib, fericită să rătăcească pe străzile goale şi singuratice...

...Visul o deşteptă la îngînatul zorilor. în odaia cu rulourile trase era întuneric. Nina dibui lampa de noapte şi apăsă pe buton. Un cerc de lumină galbenă cuprinse patul ei şi o parte din covorul de un albastru marin, cu flori mari la mijloc, aruncînd o uşoară umbră asupra cărţilor cu cotoare roşii, aurite, de pe etajera florentină. Nina se înălţă în capul oaselor, uitîn- du-se nesigur în jur... Unde erau gangurile acelea întunecoase, cu iz de mucegai, fuga ei înnebunită, fără scăpare, urmărită de paşii unui bărbat pe care nu-l vedea ? Paşii erau rari, cadenţaţi şi-i răsunau în creier, în inima chircită de spaimă. Şi deodată, la capătul unui gang, umbra căpătă contururi reale, se întruchipă într-o fiinţă vie care semăna şi nu semăna cu Ivanciu, gata s-o înlănţuie...

Trezia puse capăt zbuciumului, dar îi lăsase o impresie dureroasă şi tulbure. îl revedea pe Ivanciu, sus, în garsoniera lui Anastasiad. Era rezervat, sfios, cu acelaşi licăr sumbru în priviri. Se mişca greoi prin odaie, stînjenit, neîndrăznind să atingă vreun obiect. Din cînd în cînd mormăia cîte ceva, apoi se închidea într-o muţenie sălbatică.

Nina îi arătă pe rînd baia, chicineta, dulapul pentru alimente, lada unde păstra aşternutul, iar Ivanciu se ţinea după ea, neştiind ce să facă cu braţele lui scurte şi groase. Se scărpina în creştet, se lovea peste coapse, bolborosind :

— Bun, bun.

Dar cînd fu să plece, Ivanciu o opri şi Nina fu surprinsă de duioşia animalică din ochii lui.

— Ce face Vlad ? Cît o să stau ascuns aici ?

— Nu ştiu, rosti Nina, dornică să părăsească cît mai degrabă încăperea.

— Spune-i că stau cît vrea el, numai să nu mă uite.

— Am să-i spun, îi făgădui Nina.

Ce o înfiora la Ivanciu ? Şi de unde acest vis ? în mod nedesluşit, obscur, o urmărea goana aceea în noapte pe şoseaua pustie, mîna însîngerată a lui Ivanciu, felul cum trăgea aer pe nări, ca un înecat, cu gura deschisă, dezvelindu-şi dinţii rari, ascuţiţi. Se strădui să-l alunge din gînd şi coborî din pat, lune- cîndu-şi palma pe cărţile împrumutate de la Vlad. Citi : Barrés, Gobineau,

Marchizul de Sade. O alese pe cea din urmă, se întinse iar în pat şi începu să citească. Străbătu cîteva pagini, sărind mai întîi cuvinte, apoi fraze întregi, simţind că i se lipesc pleoapele. Ideile se tîrau prin creierul ei ca printr-o mîzgă. Somnul o chema în matca lui adîncă şi peste puţin Nina adormi profund.

Cînd se deşteptă a doua oară, ceasul era trecut de unsprezece. Se trezi cu gîndul la Vlad. De unde să ia banii, de la cine ? Pe Tohăneanu îl înlătură din socotelile ei. El i-ar fi dat, dar ar fi devenit bănuitor, ar fi presupus lesne că se întîmplă ceva neobişnuit cu fata lui.

„Am să-i cer Leonorei, se decise Nina, neînchipuin- du-şi că ar putea s-o refuze, nu e prea darnică, dar n-o să aibă încotro", îşi spuse în sine, cu satisfacţia puterii pe care o avea asupra ei.

Leonora era în bucătărie, compunînd meniul pentru dejun cu bucătăreasa. Nina o aştepta. îşi aprinse o ţigară ca să-şi învingă tremurul nerăbdării. îndată ce maică-sa se ivi, cu statura ei înaltă, severă, Nina o întîmpină cu un ton grav :

— Am să-ţi vorbesc, Leonie !

Leonora îşi înfrînă un zvîcnet. Sosise clipa primejdioasă pe care o aştepta.

— Mie ? rosti ea cît putu de rece, de egală, de nepăsătoare.

— Da. Ascultă-mă, am să-ți fac o rugăminte, care este foarte importantă pentru mine. E singura şi ultima, făgăduieşte-mi că n-ai să mă refuzi.

Leonora îşi recăpătă imediat siguranța. O scrută pe iiică-sa, care era nefardată, şi avea cearcăne viorii sub ochi.

— Dacă se poate...

— Am nevoie de cincizeci de mii de lei pînă cel mai tîrziu mîine şi tu poți să mi-i dai.

Leonora îşi încreţi fruntea. Spuse repede, ferin- du-se :

— Eu n-am atîţia bani, n-am !

— Nu te preface, Leonie, spuse apăsat Nina. Papi îţi dă în fiecare săptămînă un teanc de bani şi nu te întreabă niciodată cum sau pe ce i-ai cheltuit. Ai pus •ceva deoparte, cum eşti tu strîngătoare. Spune mai bine că nu vrei şi atunci ştiu ce am de făcut.

— De ce nu mă crezi ? Eşti o fată rea şi neînţele- gătoare.

— Atunci vinde-ți o bijuterie, că ai destule. Nu ți-aş cere, dacă n-ar fi ceva grav, ceva care nu suferă ■amînare, spuse Nina cu oarecare aprindere în glas.

— Eu, să vînd ? Cum poate să-ți treacă măcar prin cap aşa ceva.

— Nu vrei să mă ajuți, Leonie ?

— Ba da, ba da, nu văd cum, bîigui Leonora. Ce s-a întîmplat cu tine ? Ai nevoie pentru un chiuretaj ? Eu sînt mama ta, mie poți să-mi spui fără nici o ruşine. Am fost doar împreună la doctor, îi aminti intenționat Leonora.

— Este vorba de altceva mult mai serios.

— Doamne, mă sperii ! Vorbeşte, fetiţa mea, ai vreo încurcătură, cu ce pot să te ajut, poate ai nevoie de un sfat, eu sînt o femeie cu mai multă experienţă.

— Încetează comedia asta, Leonie. Ştiu că ai experienţă, sublinie Nina, despre asta ar avea ceva de spus domnul consilier Râul Coteanu.

— Cum ? tresări Leonora, îngălbenindu-se. Ai început să halucinezi ?

Nina rîse din gît.

—- Trăieşti cu el încă din vară, de la mare. Este de prisos să tăgăduieşti. Te-a chemat într-o zi la telefon şi a dat peste mine. I-am recunoscut vocea. În altă zi, cînd tu credeai că dorm, te-am auzit vorbind cu el, eu eram lipită de uşă.

— Tragi cu urechea ca o slujnică. Tot ce spui e invenţie, minciună ! Şi mai îndrăzneşti să vii la mine să mă rogi să te ajut ? Nici dacă te-ai tîrî la picioarele mele, se îndîrji Leonora.

— Eu să mă tîrăsc la picioarele tale ? Am să te silesc să-mi dai, am să te silesc ! strigă Nina.

Leonora o privi cu dezgust, dintr-o parte, ca pe o insectă.

— Degeaba, prostuţo, n-ai să reuşeşti.

— Nuu ? Am să-i mărturisesc lui papi că-l înşeli cu consilierul Coteanu, că trăieşti cu el de aproape un an. în timp ce papi era bolnav, singur în casă, neîngrijit de nimeni, tu zburdai în braţele amantului tău. Ah, cînd va descoperi cine e scumpa lui soţie ! Nn trebuie să ţi—1 descriu pe papi, îl cunoşti destul de bine cît e de violent. Asta n-o să ţi-o ierte nici în groapă. O să-ţi smulgă blănurile, bijuteriile, şi are să te zvîrle afară din casă.

Trupul mare al Leonorei fu scuturat de un tremur. O dureau tîmplele de încordare şi pieptul i se zbătea neliniştit. Ii venea să se arunce asupra ei, s-o ameţească în palme, s-o tîrască pe jos, de păr. Din fundul fiinţei ei se ridică la suprafaţă un amestec de venin şi grosolănie care sparse pojghiţa subţire de femeie de lume :

— Şi tu ce-ai să zici dacă o să afle taică-tu tot ce ştiu eu ? La şaisprezece ani te-am dus la doctor, ai trăit cu Anastasiad, un bărbat de două ori mai în vîrstă decît tine, iar acum trăieşti cu Vlad Zamfirescu.

Dar asta încă nu e nimic. Tu, împreună cu Caliopi Simionidis, cu dezmăţatele surori Necşeşti, chefuiţi goale în *living-room-vl* lui Vlad, şi bărbaţii vă schimbă cu rîndul ca pe nişte...

— Nu-i adevărat! țipă Nina, strîngînd pumnii,

— Taci, eşti o stricată fără pereche, se învolbură Leonora, o vicioasă înainte de a fi fost femeie.

— Cît eşti de ordinară ! spuse Nina îndurerată. Fată de băcan ! Mă duc la papi, mă duc să-i spun totul.

Nina era ca rătăcită. Umbla de colo-colo, căutîn- du-şi înfrigurată lucrurile ca să se îmbrace. Leonora o urmă, deznădăjduită, frîntă pe dinăuntru.

— Să nu mă loveşti ! Să nu mă loveşti! se apără fata văzînd-o lîngă ea cu buzele albe. livide.

— Nu te bat, fetiţa mea, rosti rugătoare Leonora, încercînd s-o îmbrăţişeze.

Nina se feri, dar Leonora o apucase de o mînă şi o trăgea cu putere spre divan.

— Nu, lasă-mă, lasă-mă, se împotrivi fata.

— Vino, stai aici, fetiţa mea, o sili Leonora să şadă. Doamne, ce-i cu noi ? Am înnebunit amîndouă ; îşi frîngea degetele. Cum am putut să ne spunem lucruri atît de urîte, de crude şi nedrepte ? Iartă-mă, fetiţa mea, n-am ştiut ce e cu mine, lăcrimă Leonora. Eu sînt doar mama ta, mama ta... Cum ai putea să faci una ca asta, să ne strici fericirea ? Nu, nu-l adevărat, tu eşti fata mea bună. draeă.

— Ajunge ! Ajunge ! o opri Nina scîrbită, desprinzîndu-se din îmbrăţişarea ei. Nu te înduri chiar dacă e viaţa mea în joc ? o sfredeli ea cu senzaţia că era ceva strident, imposibil, nesincer, în zbuciumul mamei sale.

Leonora tăcu. Îşi ridică sprîncenele ; în ochii rotunzi, limpezi ca sticla, sclipi o îndoială.

— Ce cuvinte mai întrebuinţezi, draga mea ! o dojeni ea, obosită, întristată.

— Fata ta dragă, o îngînă Nina cu sarcasm. Ţie nu-ţi pasă de mine, nu-ţi pasă de nimeni ! Asta este adevărul. Eşti falsă, egoistă, zgircită, trăieşti numai pentru tine, pentru plăcerile tale, încolo nu există nimic altceva. Te cunosc bine, Leonie !

Leonora îi primea avalanşa de insulte, neobişnuit de calmă. Între timp reflectase şi era iar sigură pe sine. îşi şterse faţa cu batista, îşi îndreptă bustul, demnă. Chipul îi redeveni senin, glacial, cu o anumită duritate în trăsături.

— Umblii cu copilării, că ți-e viața în joc, eu nu pot să te cred.

— Va să zică, nu-mi dai ?

— Vinde-ți brățara ta, e mai simplu.

Nina se sculă brusc, decisă. O clipă se înfruntară în tăcere. Leonora o privi lung, liniştit, şi o preveni cu o mare răceală :

— Ai fost de faţă cînd doctorul mi-a spus că trebuie să-l menajăm pe George, să-l ferim de supărări. O nouă comoţie i-ar putea fi fatală. Gîndeşte-te bine ce faci. O să-l ai pe conştiinţă !

Nina fu gata să iasă, dar se opri cutremurată. Rămase imobilă, aproape nu mai sufla, se răsuci spre maică-sa, vorbind cu gîtlejul strîns, îngrozită :

— Pînă acolo mergi ?

— Tu vrei asta, spuse Leonora, neclintită.

Nina coborî fruntea şi rosti înecată :

— Am să-mi vînd brăţara, Leonie, şi înainte de a fugi din salon, îi azvîrli ca pe un fulger : Dar tu, tu ai să vezi!...
Şi nu mai isprăvi ameninţarea.

Pretutindeni, în casele mari, în vilele somptuoase din Cotroceni, Jianu, Bonaparte, se făceau pregătiri pentru sărbători. De la fermă, de la sfoara de moşie rămasă, se cărau în cămări tot felul de bunătăţi în vederea petrecerilor de Crăciun şi mai ales a Anului nou. Băuturi scumpe, străine, erau scoase din pivniţe sau sticloteci; vinuri nobile- coniacuri fine, whisky-uri, benedictine, ginuri, în sticle bine capsulate, şnuruite şi pecetluite, unele cu mucegai pe ele, purtînd pe mărcile scoţiene, franţuzeşti, ungureşti sau italiene firma şi anul vechimii.

Femeile îşi încercau rochiile de seară, lungi, cu răscroiala îndrăzneaţă, lăsîndu-le pieptul, umerii şi spatele gol, ca să atragă şi să încînte privirile admiratorilor, cînd vor pluti în dans de-a lungul saloanelor luminate de focurile candelabrelor, oglindindu-se în cleştarele veneţiene, care le vor răsfrînge imaginea în apele lor limpezi, argintii, încremenite.

Bărbaţii îşi cercetau fracurile, cămăşile cu pieptul scrobit, gulerele de un alb strălucitor, sticlos, pantofii de lac, deoarece printr-o înţelegere tacită, de castă, hotărîseră ca Revelionul să-l facă în acest an într-o impecabilă ţinută de seară. Amănuntul, altă dată ne-însemnat, firesc, subliniat acum în toate invitaţiile, era tălmăcit ca o sfidare la adresa „mojicilor" care guvernau ţara.

Totuşi, dedesubtul acestei forfote, a dorinţei de strălucire, stăruia un amestec de nelinişte, de presimţire tulbure a amurgului. Mulţi preferau însă să-şi petreacă sărbătorile într-un cerc intim, la vilele de la Predeal, Braşov, sau la conacele de pe îmbucă- tăţitele moşii.

Printre aceştia era şi Tohăneanu, care voia să plece împreună cu Leonora şi Nina la via de lîngă Piteşti, a socrului său, Ghiță Stănoiu. Avea nevoie de odihnă, de aer curat, ca să se reculeagă. Era sătul de zbîrnîi- tul telefoanelor, de oameni, de fabrică, de oraş, mulțumit ca măcar cîteva zile să fie departe de toate grijile care-l copleşeau. Mereu era altceva, ba cu Oficiuî economic, ba cu comitetul de întreprindere, ba cu ştirile care se vînturau prin oraş, răpindu-i somnul.

îl obosea pînă şi Țuchi. Abia izbutise s-o împace că o lăsa singură tocmai de sărbători. Ştia leacul; îi cumpără un inel de la Papazian. îl irita doar împotrivirea Ninei, pe care n-o ispitea de loc să-şi petreacă vacanța în familie. Ei îi era nesuferit tatăl Leonorei, cu surtucul lui de postav aspru, cu vorba lui vicleană, cu felul necioplit de a fi, care-i amintea originea țărănească.

în altă împrejurare poate ar fi suportat atmosfera, ar fi fost mai îngăduitoare, Vlad însă îi ceruse să ră- mînă neapărat în Bucureşti. „Vreau să mă descotorosesc de Ivanciu", îi spuse cu oarecare îngrijorare în glas. Ea

însăşi avea ciudata senzaţie că ori de cîte ori îi aducea provizii lui Ivanciu, era urmărită. Simţea pe cineva în spate şi cînd întorcea capul, nu era nimeni. O dată zărise în faţa blocului un bărbat îmbrăcat cu un palton negru şi pălăria maron, cu borul tras deasupra sprîncenelor groase. Se prefăcea a căuta un locatar, ca după aceea să se ia după ea o bună bucată de drum. Scăpă de urmăritor, suindu-se într-o maşină. îi povesti întîmplarea lui Vlad. Acesta supra- veghe la rîndul lui blocul, fără să mai întîlnească bărbatul cu paltonul negru.

Nina voia să dispară Ivanciu, să scape de apăsarea ce i-o pricinuia prezenţa acestui individ, învăluit într-un mister plin de pericole pentru ea, pentru Vlad.

Aerul ei chinuit, frămîntat, îl indispuse pe Tohă- neanu, înclinat să cedeze, din neputinţa lui de a rezista unei dorinţe a fiicei sale, din oboseală. Totuşi mai stărui, moale, neconvins.

— Mă rog, dacă te încăpăţînezi să nu mergi cu noi. Ai poate ceva mai interesant ?

— Nu-i vorba despre asta. Ne-am înţeles un grup de băieţi şi de fete să ne ducem la Poiana Braşov. E aşa de frumos acolo, sus, pe munte. O să schiem, o să ne batem cu zăpadă, o să cîntăm, e cu totul altceva.

— Sîntem atît de rar împreună, spuse Tohăneanu. îţi fac un Moş Crăciun din zăpadă, cu trabuc în gură, o să te plimb cu sania pe cîmpie, o să ne distrăm foarte bine, o ademeni el.

— Papi drag, îl mîngîie Nina, şi eu aş vrea mult să fiu cu tine, dar nu mai pot să dau înapoi, m-am angajat faţă de prieteni, ei contează pe mine. Iţi făgăduiesc însă că am să trec peste o zi, două, să stau cu tine. Eşti mulţumit ?

— Tu ce zici, Leonora ? o întrebă Tohăneanu pe soţia sa, care era absentă la discuţia lor.

— Să facă ce pofteşte ! spuse Leonora, indiferentă.

Tohăneanu îi aruncă o privire mustrătoare peste

ochelari, apoi clipi din ochi Ninei, surîzînd complice.

-— Bine, aştept să-ţi ţii făgăduiala.

...În cea dintîi noapte după plecarea părinţilor, Vlael dormi la Nina. Erau singuri în toată casa; menajera se duse la un fiu al ei din comuna Militari, iar Angela urcase în camera de la mansardă.

Nina trăia un sentiment nou, deosebit, ştiindu-l pe Vlad aici, în patul ei. îi aducea cafeaua de dimineaţă, luau masa împreună, rîzînd şi glumind, nepăsători de restul lumii. îi venea doar greu să se obişnuiască cu unele deprinderi ale lui; dimineaţa umbla gol prin cameră,

plimbîndu-se cu paşii lui largi şi fără zgomot. Era în ea o urmă de sfială, de ruşine, şi uneori întorcea capul. Vlad o surprinse şi o sili să-l privească.

— Eşti absurdă, în pat nu sîntem goi ?

— Atunci e altceva, şopti Nina.

— Hainele sînt indecente, trupul uman este oricînd frumos. Civilizaţia ne-a corupt, ne-a tocit sensul pur al naturii. Vreau ca noi doi să reînviem edenul primordial. De altminteri, eu cînd umblu gol gîndesc mult mai bine. E ca şi cînd aş lepăda nu numai veşmintele, ci şi toate

prejudecățile raționale cu care ne-au împuiat capul filozofii de meserie.

O altă noapte o tîrîse pe divanul din nişă unde ardea o candelă roşietică sub icoana Maicii Domnului, cu porțile împărăteşti deschise. Era acolo o lumină micşorată, de taină, care strălucea cald în podoabele de argint vechi. Nina se înspăimîntă :

■— Nu, Vlad, nu aici, e un păcat! E un sacrilegiu ! bîigui ea. Vlăduț, tu eşti doar un credincios...

— Cum o să fim iertați, dacă n-o să păcătuim ? Din adîncul mocirlei noastre, îngenuncheați, smeriți, cerşim

îndurare Prea-Curatei.

El îi bolborosea mereu în auz cuvinte încețoşate, cu un fel de pierdere de sine, cu un delir pe jumătate sincer, pe jumătate jucat, în care mintea Ninei se clătina amețită, dorința i se topea în plăcerea de a se părăsi cu totul.

Nina se supunea tuturor fanteziilor lui, găsindu-şi fericirea în această supunere. în adîncul ființei sale, ceva tresărea neliniştit în fața lui Vlad. Nu era luciditate, ci reflexul unui instinct sănătos. A treia zi, Vlad deveni tăcut, posac. Dădu vreo două telefoane, apoi o întrebă pe Nina :

— Ai făcut rost de bani ?

— Da, vrei să ți-i dau acum ?

— Păstrează-i deocamdată, sau... mai bine dă-i încoa. Mîine o să se cărăbănească Ivanciu.

— N-aş mai vrea să-l văd niciodată.

— Nici n-ai să-l mai vezi.

Abia cinaseră, cînd soneria de la intrare ţîrii de cîteva ori lung şi tare, încît toată casa se umplu de larmă.

Nina se uită cu ochii măriţi la Vlad :

— Cine o fi ? şopti ca şi cînd cel de afară ar fi putut-o auzi.

— Oricine ar fi, nu deschizi.

Cu un gest involuntar, el îşi pipăi buzunarul de la spate. Pe Nina o străbătu un tremur.

— Poate-l caută pe papi, o fi un prieten, se încu- rajă ea. Pe noi ne ştie cineva ? rosti Nina cu vocea sugrumată.

— Pe tine, nu ! Şi cine mă ştie pe mine tace ca mormîntul.

„Atunci de ce-ai dus mîna la revolver ?" ar fi vrut să-l întrebe, dar soneria zbîrnîia necontenit, asurzitor, înnebunind-o.

— Mă duc să văd cine e, spuse Nina cu buzele albe, fără sînge.

— Nu.

— Nici n-are să mă simtă. Mă uit prin ochean, te rog, Vlăduț. îmi scot pantofii şi am să umblu în vîrful picioarelor. De ce să ne chinuim ?

Vlad se gîndi puțin, se înduplecă, urmărind-o pînă la ușa vestiarului. Nina călcă nesimțit, se apropie, își lipi ochiul de ochean. Uimită, emoționată, se întoarse spre Vlad.

— Ivanciu !

— Deschide imediat!

Tînărul scund, cu gîtul îndesat între umeri și brațele scurte, dădu buzna înăuntru. iLa vederea lui Vlad, o sclipire de bucurie luci în ochii lui.

— Ce-i cu tine ? Ce cauți aici ? rosti aspru Vlad.

— îți explic, îți explic numaidecît, vorbi **repede,** pătrunzînd în casă. N-am putut să fac altfel. **Te-am** căutat peste tot, la tine, acasă, la Mița, la CaliopL.

— De ce-ai venit aici ? îl întrerupse sec Vlad.

— Lasă-mă să vorbesc. Acu două ceasuri **a bîjbîit** cineva la uşa garsonierei. După voce am desluşit **că** erau doi inşi. Am tras cu urechea. Cel **care** umbla **la** broască vorbea cu un altul, pesemne portarul. L-a descusut dacă mai locuia cineva în garsonieră, **dacă** s-a mai arătat vreodată Anastasiad. După aia **l-a în**trebat cine venea

pe acolo, bărbaţi, femei ? **Portarul** i-a spus că numai „muieri", mai tinere, **şi mai în** vîrstă. Eu stăteam cu sufletul la gură, pînă ce i-am auzit după paşi că se îndepărtează. M-am gîndit că o să vină să sigileze uşa. Peste un ceas, m-am zgîit prin ochean şi cînd am văzut că nu e nimeni pe culoar, am zbughit-o. Am coborît iute scările. Portarul, naiba să-l ia, nu era pe nicăieri. Dar asta e un fleac, vorbea într-una, înfierbîntat, Ivanciu, de obicei taciturn. Voi staţi aici şi nu ştiţi ce se petrece afară ? Piaţa Palatului e plină în păr de oameni.

— Revoluţie ! ţîşni Vlad, cu o scînteie aprinsă în ochii lui suri şi placizi.

— A abdicat regele !

Vlad fu ca trăsnit. Stătea înlemnit, năuc, palid. Deodată se scutură, ca dintr-o vrajă, îl apucă de piept pe Ivanciu şi, cu faţa schimonosită, urlă :

— Trebuie să-i nimicim, să-i nimicim !

Apoi îi dădu drumul şi începu să umble prin salon, puţin adus din spate, cu umerii legănaţi, cu paşii lui largi şi uşori. Nina şi Ivanciu îl urmăreau în tăcere, înmărmuriţi. Într-un tîrziu, Vlad se opri în faţa lui Ivanciu şi rosti poruncitor :

— Ce stai ? Ai călcat consemnul, aşa că pleci în noaptea asta. S-a hotărît pentru mîine, dar dacă s-a

întîmplat aşa, e mai bine pentru noi. îţi iei bilet pentru Cluj. Uite banii şi harta, tu ştii unde trebuie să tragi. Acolo o să ţi se înlesnească trecerea.

Ivanciu îl privea fix, ca hipnotizat.

— Nu uita că ai jurat! spuse Vlad, căutîndu-i lumina ochilor.

— Am jurat.

Se despărţiră tăcuţi, fără să se îmbrăţişeze, şi îndată ce Ivanciu ieşi pe uşă, Vlad spuse Ninei :

— îmbracă-te, o să-l urmărim.

Peste un sfert de ceas se aflau la gară. Nina se adăpostise într-o sală de aşteptare, cu miros înnăbuşitor de mahorcă şi blană de oaie, unde zăceau grămadă, pe jos sau pe lădiţe, soldaţi şi ţărani în straie aspre şi cafenii.

Vlad străbătu de la un capăt la celălalt culoarul cu ghişee, cercetînd de la distanţă pe cei cîţiva călător^ care se înghesuiau la bilete. Ivanciu nu era nicăieri. Se

îndreptă grăbit spre peron, cînd îl zări înaintea sa la cîțiva paşi, trecînd controlul o dată cu un bărbat voinic, spătos, care ducea de mîner un geamantan enorm.

Vlad îl urmări pe peronul aproape gol, ținîndu-se la oarecare depărtare de Ivanciu. îl văzu urcînd pe scară, intrînd în trenul cu vagoanele luminate, înşirate pe linie. Nu se urni din loc, cu toate că-l bătea vîntul şi-l pătrundea frigul. îi înțepeniseră şi picioarele. Numai cînd auzi şuierul sirenei, cînd trenul se puse în mişcare, Vlad părăsi peronul pustiu, trecu s-o ia pe Nina, vorbind înfrigurat :

— Mergem în Piața Palatului.

înaintau strînşi, unul lîngă altul, prin mulțimea care înnegrea spațiul vast, în mijlocul căreia se înălța statuia ecvestră a lui Carol I. Dinspre Cercul Militar, unde cînta o fanfară militară, se scurgeau mereu rîn- duri compacte de manifestanți, care scandau lozinci fluturau mîinile în aer. Cu cît se apropiau, izbind ca un val uriaş marginile pieței, cu atît se producea o adîncă mişcare în mulțime şi

lui Vlad i se părea, ca într-o halucinație, că o dată cu ea se clătina pe soclu călărețul şi calul de bronz.

De altminteri, ceea ce vedea în jurul lui, masele întunecate, împînzind suprafața largă pînă la Ateneu, cerul despicat de fîşiile albastre ale proiectoarelor, palatul luminat pe dinăuntru şi pustiu, zidurile albe şi calcaroase, ca o plăsmuire de vis, tăiată în piatra nopții, îi dădea o stare de ceva straniu şi ireal.

În marea tăcere care coborî deasupra mulțimii, care se uita țintă spre balconul luminat al palatului, Vlad nu desluşi nici chipurile dregătorilor, nici glasul care vestea poporului întemeierea Republicii Populare Române. Nina fu aceea care îl zgîlții.

— Auzi, Vlad, republică !

Şi numai atunci se deşteptă Vlad, privind deasupra lui, cu o imensă ură frămîntarea negrei gloate, care în închipuirea sa lua înfăţişarea unei hidre cu mii de braţe, cu mii de ochi. îşi imagină o clipă ce s-ar întîmpla dacă ar arunca o bombă în miezul acestei mulţimi şi văzu ciozvîrte de trupuri omeneşti zburînd în aer, groaza muşuroiului uman, vaietele, ţipetele. Rînji alinat, dar peste capul lui se sparseră valuri de aplauze, urale, aclamaţii, ca într-o dezlănţuire de tunete, şi Vlad se simţi mic, strivit de această forţă uriaşă în sînul căreia încăpuse. Din diferite locuri ale pieţei răsunară cîntece, umplînd văzduhul de un vuiet prelung, sonor, în care glasurile din mii de piepturi se împleteau cu aclamaţiile, cu fluturarea în văzduh a unei păduri de mîini.

— Haide, să scăpăm din furnicarul ăsta, o trase pe Nina după el, copleşit de tumultul acestei mulţimi.

Mergeau abătuţi, morocănoşi, în fulguirea rară a acestei nopţi de decembrie. Un vînt rece îi învălui din toate părţile. Mergeau înainte, cu bărbia în piept, închis fiecare în singurătatea lui.

Ninei îi era frig şi urît, dornică să ajungă cît mai degrabă acasă. Nu cuteza să-i împărtăşească gîndul lui Vlad. îl strînse cu sfială de braţ. Ea îşi ridică obrazul spre el, căutîndu-i privirea.

— Ce mai vrei ! Ne-am descotorosit de Ivanciu, spuse Vlad, întunecat.

Şi nu mai scoase o vorbă tot drumul.

— Vii sus la mine ? îl întrebă îndoielnic Nina, vă zîndu-l că se opreşte în faţa blocului.
— Nu, mă duc acasă. Vreau să fiu singur, şi plecă, fără să-i întindă mîna, fără să-i spună cînd se vor revedea.

A treia zi, dis-de-dimineaţă, Tohăneanu şi Leonora picară în Bucureşti. Vestea abdicării regelui îl găsise pe Tohăneanu la masă, nu la socru-său, ci la conacul unor prieteni ai lui Ghiţă Stănoiu, a căror vie se învecina cu a lui.

Erau vreo douăzeci de persoane la masă, în sufrageria mare, şi cînd radioul le aduse grozava ştire, printre meseni produse efectul unui trăsnet. Mai întîi încremeniră în scaune, galbeni, privindu-se unii pe alţii, cu o spaimă mută, neînţelegînd parcă ce se petrecuse. Un ofiţer încremeni cu paharul în mînă şi se uita fix la cupa de cristal, ca şi cînd lumina irizată pe care o reflecta i-ar fi luat vederea. Cineva gemu, ca sufocat. Îşi rupse cravata şi-şi desfăcu gulerul.

— Aer ! aer ! se sperie o comeseană.

O altă femeie, trecută, lividă sub fardul gros, cu degetele încărcate de inele, exclamă cu o desperare stupidă :

— Cum e cu putinţă ! Făt-Frumosul nostru... Făt-Frumosul nostru.

Pe altă cucoană o apucă un plîns nervos. îşi frîn- gea mîinile, alergînd de colo-colo.

— Ce-o să se aleagă de noi ? Doamne, e sfîrşitul lumii.

Soţul ei, director de liceu, un bărbat butucănos, cu un cap mare, plin de un păr aspru şi cîrlionţat, îşi încreţise fruntea, căznindu-se să le spună ceva care să-i liniştească pe oaspeţi, să-i îmbărbăteze. Nu-i venea în minte decît o singură frază care i se învîrtea în creier, obsedant: „Totul e pierdut, în afară de onoare".

îşi dădea însă seama că n-avea nici în clin nici- în mînecă cu evenimentul zilei şi atunci, într-un efort suprem, izbuti să închege o idee care-l străbătu ca o revelaţie. Cu o voce tunătoare, se adresă asistenţei intrate în panică :

— Doamnelor şi domnilor, păstraţi-vă cumpătul! Regele nu mai este, dar simbolul regalităţii trăieşte viu în inimile noastre.

în clipa aceea, un scaun se răsturnă cu un pocnet grozav. Era Tohăneanu, care sărise de la masă, îm- pingîndu-i pe Leonora şi pe socru-său spre uşă :

— Plecăm la Bucureşti!

Nici împotrivirea, nici rugăminţile ei nu reuşiră să-l potolească. Ca într-un vîrtej, zbură cu sania la via lui socru-său. Aci îşi adună valizele la repezeală şi cu altă sanie goni spre gară, care se afla la vreo patru kilometri depărtare. N-aveau tren decît la miezul nopţii, un

personal. Cînd poposiră acasă, Leonora era frîntă, iar Tohăneanu neras, istovit, cu ochii injectați de nesomn.

— Eu mă duc să mă culc, spuse Leonora, sfîrșită.

Tohăneanu se rase, își făcu un duș, chemă la telefon prieteni, cunoscuți, dar nici unul nu voia să prelungească prea mult convorbirea : „Știm, o să vorbim cînd ne-om vedea", i se răspundea misterios.

Abia puse receptorul jos și telefonul zbîrnîi lung. Nu recunoscu imediat glasul aceleia care vorbea : „Mi s-a spus că m-ați căutat mai demult. Eram plecată la țară. Dacă aveți timp, v-aș ruga să poftiți diseară pe la mine."

— Da, sigur, sigur, doamnă ! exclamă Tohăneanu, uluit că-l sunase Ortansa Anastasiad.

îndată ce se înnoptă, porni cu maşina pe Jianu, oprind-o la oarecare depărtare de locuinţa lui Anastasiad. Casa era scufundată în întuneric şi părea părăsită, nelocuită. După cum primise indicaţia, nu intră pe uşa principală, ci ocoli grilajul de fier şi deschise o portiţă dosnică din fundul grădinii. Făcu cîţiva paşi pe-o alee şi-i ieşi înainte o slujnică care îl conduse prin nişte culoare întunecoase, urcă o scară şi se pomeni într-un salon vast, împodobit cu oglinzi pînă în plafon şi ficuşi enormi. Pereţii erau plini de tablouri, cu rame grele de bronz, care întindeau să rupă şnururile groase de mătase. Un covor pufos, în culori stinse, acoperea toată podeaua.

Slujnica deschise o uşă laterală, făcîndu-i semn să intre. Tohăneanu se văzu într-o încăpere mai familiară, mai intimă, nu atît de rece şi de imensă ca o hală cum era salonul. înăuntru nu era nimeni. îşi dădu seama că se afla în budoarul unei femei şi se uită curios la sofaua joasă, lată, cu un sul la cap, învelită în mătase galbenă,

broşată, la scrinul Ludovic al XV-lea, la baiurile, la vasele gallé, simţind în nări o mireasmă ciudată de flori în putrefacţie.

Deasupra sofalei atîrna un tablou cu rama aurită şi Tohăneanu se apropie să vadă mai bine, ba îşi scoase şi ochelarii, privind subjugat la portretul acelei femei, uimitor de frumoasă, cu umerii rotunzi, cu gîtul înalt şi gingaş de lebădă. Pe faţa ei era întipărită o tristeţe, adîncită de ochii visători şi umbroşi, îndulcindu-i farmecul un surîs blînd, tainic, care plutea pe buzele uşor întredeschise. Fruntea îi era boltită, senină şi nasul drept, ferm, cu nările arcuite, destăinuia totuşi ceva din semeţia stirpei ei.

— E sora mea, rosti în spatele lui Ortansa, ai cărei paşi Tohăneanu nu-i auzise.

Se întoarse brusc, se înclină şi-i sărută mîna.

— E foarte frumoasă ! spuse cu admiraţie.

— Da, a fost foarte frumoasă ; a murit tînără, constată gazda rece. Vă rog luaţi loc, ştiu că ne-aţi căutat şi-mi închipui şi pentru ce. Eu v-am chemat pentru că voiam să vă vorbesc, spuse Ortansa direct, ţinîndu-şi capul puţin într-o parte.

Era îmbrăcată într-o rochie închisă, cu nasturi mari, cu mînecile şi gulerul înalt, alb şi scrobit, care o silea să stea rigidă în fotoliu. Din cînd în cînd îşi ducea la nas batista cu marginea dantelată, pe care o strîn- gea între

degetele lungi, nervoase, cu pielea palidă. Faţa ei smeadă, măslinie, cu trăsăturile ascuţite era îndreptată pe jumătate spre Tohăneanu. El nu-i vedea decît un obraz şi ochiul acela viu, cu lucirea minerală.

— Este adevărat că am fost pe aici, mormăi încurcat Tohăneanu. M-a cam răsturnat pierderea acţiunilor şi... fuga lui Anastasiad.

— Şi noi am pierdut, dar asta nu are nici o însemnătate. Am fost luaţi prin surprindere, lucrurile s-au petrecut altfel decît am dorit noi, deocamdată...

Tohăneanu întrebă brutal :

— Şi-atunci de ce-a fugit ?

Ortansa nici nu clipi. Strînse doar uşor sprîncenele subţiri.

— Nu mi se pare că-i expresia cea mai potrivită. Lucrurile au cu totul alt înţeles.

— O fi ascuns cumva la o legaţie ? rosti cu un aer complice Tohăneanu.

— Soțul meu nu mai este în țară. Prietenii noştri i-au înlesnit trecerea dincolo, deoarece au socotit că poate fi mult mai folositor. Cred că nu trebuie să vă atrag atenția că ceea ce discutăm rămîne între noi doi. De altfel, soțul meu mi-a spus că se poate avea încredere în dumneavoastră, spuse Ortansa, schițînd un surîs.

— Doamnă, Anastasiad doar mă cunoaşte ! făcu Tohăneanu, demn.

îi veni deodată în minte chipul acelui tînăr solid pe care-l văzuse aici în casă. „El i-o fi înlesnit trecerea !", îşi spuse în sine, începînd să pătrundă misterul acestei fugi. în clipa aceea, Ortansa scăpă batista şi se îndoi ca s-o ridice.

Tohăneanu se grăbi şi i-o luă înainte, izbit în nări de mirosul acela de flori în descompunere. În iuţeala aplecării, el îi zări şi celălalt ochi, stins, peste care atîrna o pleoapă veştedă, moartă. Dar cînd se îndreptă fu atras din nou de lumina ochiului sănătos, strălucind rece în obrazul nemişcat.

— De aceea m-am şi gîndit că e bine să ştiţi care e situaţia reală, spuse Ortansa.

Tohăneanu era încă sub impresia infirmităţii ei. Şi avu o îndoială că poate Anastasiad o părăsise.

— Dar cum se face că n-aţi plecat împreună ?

— Faptul că am rămas explică îndeajuns că încă mai e nevoie de serviciile mele. Acest lucru îl ştiu doar cîţiva prieteni dintre care faceţi parte acum şi dumneavoastră.

Tohăneanu ridică ochii spre ea. învălui într-o privire iute, cercetătoare, această făptură slabă, voluntară, care stătea rigidă, lipită de spătarul înalt al fotoliului. Era în atitudinea ei ceva hotărît şi inflexibil, care-i impunea.

— Mai sînt şanse ca evenimentele să ia alt drum, acum după căderea regelui ? întrebă Tohăneanu, cu o nădejde înnăbuşită. Sîntem singuri, fără sprijin de nicăieri, sau oricum, nu se simte acest sprijin.

— Nu sîntem de loc singuri. Avem prieteni puternici şi ei ne ajută. Într-o zi se vor vedea rezultatele, dar este şi de datoria noastră să facem ceva, să nu stăm pasivi şi să aşteptăm căderea comuniştilor de la putere.

Tohăneanu îşi mişcă umerii grei. Rosti încurcat şi sumbru :

— Aş face orice ca să-i distrug.

Pe nesimţite intră slujnica, uitîndu-se într-un anume fel, mută, la stăpînă-sa. Ortansa clătină uşor din cap. Slujnica dispăru şi, prin deschizătura uşii, Tohăneanu întrezări într-o fracţiune de secundă mişcîn- du-se

cineva în dormitor. „Are un amant", îşi spuse, dar imediat se deşteptă în el o altă bănuială, luminîn- du-se.

— Vă învîrtiţi într-un cerc de industriaşi şi-ar fi în interesul nostru ca industria să tărăgăneze, în unele sectoare mai ales, spuse Ortansa, pironindu-l cu ochiul ei strălucitor.

Tohăneanu o măsură pe sub sprîncene. Ea nu clinti, ci strînse doar buzele, dreaptă, încordată.

— M-am gîndit şi eu la asta, rosti încet Tohăneanu, încreţindu-şi fruntea.

— Aş vrea să vă mai amintesc că prietenii noştri au memoria bună şi nu uită pe cei care au stat alături de ei, îi strecură Ortansa, întinzîndu-i mîna cu degetele lungi şi palide.

Tohăneanu se gîndi imediat la omul dinapoia uşii capitonate. Vorbi deschis :

— Cine mă ştie ? Cum vor şti ?

— Prin mine.

Tohăneanu nu răspunse. îi strînse mîna, prins în focarul luminos al ochiului teafăr.

— Vă rog să nu mă sunaţi la telefon, fiindcă nu răspund, îl preveni Ortansa. O să vă sun eu cînd voi avea ceva să vă comunic.

— Bine, primi Tohăneanu şi, ieşind din casa de pe Jianu, îşi spuse, cu un soi de admiraţie şi îmbărbătare : Straşnică femeie !

A doua zi se duse la fabrică de dimineaţă. De la poartă văzu că se întîmpla ceva neobişnuit. Era o forfotă vie prin curte, steaguri roşii fluturau deasupra clădirii administraţiei, la ateliere, la intrarea comitetului de întreprindere, unde se cărau pancarte, portrete, fîşii de hîrtie colorată, pe care erau lipite lozinci.

Tohăneanu îl căută numaidecît pe Smărăndache. Şeful contabil era calm ca de obicei, deşi dacă te uitai mai atent la el, vedeai că avea aerul unui om care se stăpînea să nu-şi arate dezorientarea. V— Ce zici, Smărăndache, de lovitură ?

Şeful contabil făcu o mutră pleoştită.

— într-adevăr, e neaşteptat! Cine s-ar fi gîndit la una ca asta ?

— Ce, e sărbătoare, că mi-au împodobit fabrica cu steaguri şi lozinci ?

— Comitetul!

— Da, pentru ei e sărbătoare, spuse Tohăneanu îngîndurat.

— E miting după terminarea schimbului, ar fi mai bine să nu rămîneți aici, să se mai domolească lucrurile.

— Cum ? Aici eu sînt stăpîn ! se înălță Tohăneanu, cerîndu-i să-i prezinte un raport asupra celor petrecute în fabrică, cît lipsise el.

Smărăndache îi dădu veşti nu prea îmbucurătoare. Comitetul stăruia să înceapă neîntîrziat amenajarea atelierului de degresat tablă, să construiască noua matriţă pentru presă, ba venise şi cu un proiect de reparare şi punere în funcţiune a două strunguri vechi care zăceau în magazie.

— Ce, e după ei, cum vor ei, adică eu nu mai exist ? spuse Tohăneanu, lovind cu palma în dosar. Dacă dau ei banii, n-au decît să facă şi să dreagă, dar cîtă vreme eu...

— Sărm întindem coarda prea mult, îl sfătui Smărăndache. Ne-au venit dispoziţii de la minister să mărim producţia unor anumite articole. Comitetul le cunoaşte şi le controlează. Se cam ţin de capul meu, e din ce în ce mai greu cu facturile, cu stocajul şi chiar cu paza.

— Atunci ne predăm ?

— N-am spus asta.

— Mai sînt şi alte mijloace, Smărăndache, rînji Tohăneanu. Satisfacem cererile comitetului şi **pe** de altă parte o să frînăm producţia. **Înţelegi ?**

— Să ne gîndim bine cum facem.

Tohăneanu avu o mişcare de însufleţire şi spuse aproape cu bucurie :

— O să-i gîtuim ! În clipa următoare, însă, se holbă la şeful contabil : Asta nu înseamnă să nu mai scoatem marfă, Smărăndache ! Cu transporturile de zi nu ne despăgubim, mai ales că şi alea sînt destul de rare. Unde-i Chiriac ? Să-l scutur, să iasă tărîţa din el.

— Astăzi n-are să vină. I s-a înfundat, cu primele a ieşit cam feştelit. Nu se pricepe la oameni : şi-a închipuit că dacă Popa e la nevoie, o să bage banii în buzunar şi o să tacă. Aşa ar fi făcut orice om cu scaun la cap, da cu comuniştii ăştia...

— Dă-i în mă-sa, înjură Tohăneanu. Jurubiță e pe-aici ? Trimite-l la mine. Noi doi o să analizăm situația şi o să luăm măsuri.

Peste cîteva minute se înființă Jurubiță, cu bocancii în picioare, îmbrăcat cu o pufoaică şi o şapcă pe cap. Tohăneanu nu-l recunoscu.

— Ți-ai schimbat portul, mă ?

— Uniforma, coane Georgică, aşa se cere, e halima mare.

Tohăneanu i-o reteză scurt.

— Cum stăm cu valuta ?

Jenică înghiți în sec.

— A săltat frumușel.

— Care ? Lira, napoleonul, dolarul ?

— Toate. Nu mai vinde nimeni.

— Dar de cumpărat ?

— Scump.

— Să mă ţii în curent. Du-te pe la ai tăi şi vezi care e pulsul. Şi treci neapărat diseară pe la mine. Mai am şi alte socoteli cu tine.

— Mă iertaţi, coane, astăzi nu se poate, mîine.

— De ce nu se poate ? se încruntă Tohăneanu.

— Astăzi defilez.

Nici nu apucă să iasă Jurubiță, că intră bătrînul meşter Baciu, ducînd la subsuoară un tablou. Ii dădu respectuos bună dimineața şi ceru îngăduința să scoată tabloul regelui şi să atîrne pe cel al preşedintelui Prezidiului Republicii. Cu degetul, arătă spre portretul lui Mihai :

— Nu mai are nici un rost, dom'le director, schiță un gest de inutilitate Baciu.

Tohăneanu se zgîi cînd la portretul fostului rege, cînd la Baciu, roşu de mînie şi de uluială. Bătrînul muncitor se purta cuviincios, firesc, dar cu o sclipire veselă în pupile. Directorul îşi înnăbuşi suferința, simțind că celălalt îl umileşte.

— De ce tocmai dumneata ? vorbi el fără rost, ne-cutezînd să-l împiedice.

— Eu sînt cu propaganda, spuse blajin Baciu, care se şi urcase pe un scaun, dădu jos tabloul şi puse în locul lui portretul preşedintelui.

Dar nu se mărgini doar la atît, ci examină cum cade lumina pe portret, dacă-l aranjase bine şi, cum nu părea să fie pe deplin mulţumit, mai potrivi o dată rama tabloului. Apoi coborî iar, se îndepărtă puţin, ca să poată privi în voie ; ochii obosiţi îndărătul lentilelor, faţa zbîrcită se luminară de un zîmbet.

— Ei, aşa da, mai zic şi eu !

— Haide, isprăveşte, că am de lucru ! bufni Tohă-neanu.

— Da, da, am isprăvit, spuse blînd Baciu, ştergînd scaunul cu cotul, şi tot fără grabă urmă : Dacă aveţi

nevoie de ăla, puteți să-l luați acasă. Nouă nu ne trebuie.

Şi ieşi tacticos, satisfăcut, ca omul care şi-a împlinit datoria. Pe Tohăneanu îl muncea dorința să-i azvîrle călimara în cap. îl străpunse cu privirea şi deodată se răsuci cu fața la perete, uitîndu-se neclintit la tabloul care atîrna deasupra mesei sale de birou. Ar fi greu de descris amestecul de sentimente din sufletul său, ceva insă din ceea ce clocotea în el răbufni altminteri, şi cu o lovitură de picior sparse în țăndări geamul portretului fostului rege. îndată după aceea părăsi fabrica.

Mergea cu privirile în pămînt, cînd în poartă se lovi de un bărbat îmbrăcat modest, cu un palton cadrilat şi un fular galben, cu pătrățele, scos puțin afară din guler.

Tohăneanu îşi îndreptă privirea sticloasă spre cel care nu-l ocolise şi deodată sîngele i se urcă în obraji, în tîmple, în ochi, holbîndu-se fioros.

— Ce cauţi tu aici, la mine ? strigă. Portar, cum l-ai lăsat pe ăsta înăuntru ?

— Fii la locul dumitale ! îl mustră aspru bărbatul cu fularul galben.

Portarul se zgîi la Tohăneanu ca la un nebun.

— Păi, cum să nu-l las, dom'le director ? Să-l opresc pe tovarăşul Şitoianu ?

Tohăneanu zvîcni. Nu-şi dezlipea ochii de pe chipul fostului mecanic al blocului, îngăimînd sugrumat, buimac :

— Petre... tu... dumneata eşti Şi-to...

Petre Şitoianu îi întoarse spatele şi se îndreptă spre comitetul de întreprindere.

Tohăneanu umblă toată ziua pe la cunoscuţi, de- jună în oraş, după-amiază dormi la Ţuchi, iar seara întîlni un cerc de oameni de afaceri, unde fu surprins să-l găsească pe Piki Baldovin. „Tratează pentru o femeie cu vreunul din ei", îşi spuse Tohăneanu.

Se discută pînă tîrziu, se bău măsurat, fiecare as- cunzîndu-şi planurile. Nimeni nu-şi spunea gîndul pînă la capăt. Unii nădăjduiau în secret să fugă peste graniţă. Aceasta o deduse din invidia pentru Anas- tasiad.

— A avut previziune, remarcă un petrolist slab, cu gitul lung şi subţire, strîns într-un guler alb, sclipitor.

— Da, domnule, nimeni n-a bănuit, nici cei mai intimi prieteni. A lucrat-o în stil mare, îl admiră un industriaş cu mîinile împreunate pe pântecele căzut între picioarele crăcănate.

Un al treilea, spătos, cu obrazul lat şi rumen, abia mormăi, scuturîndu-se ca de o povară nevăzută :

— Ni s-au urcat comuniştii în ceafă. Principalul e cum facem să rezistăm pînă s-or schimba lucrurile ?

întrebarea căzu în gol. Tohăneanu urmări cum ceilalţi se foiau în fotoliile largi, ghicind gîndurile fiecăruia dintre ei. „în primul rînd să mă salvez pe mine, voi puteţi să vă duceţi toţi de rîpă, puţin îmi pasă."

De ce se adunaseră oare aici ? îşi spunea în sine Tohăneanu. Oamenii aceştia stăpîni pe sonde, industrii, mine, care deţineau încă puterea economică, nu ştiau să folosească în întregime această putere. Era furios pe laşitatea, miopia, opacitatea lor faţă de evenimente. Vorbi la rîndu-i, din ce în ce mai încălzit, mai înverşunat. Le arătă că în actualele împrejurări nu rezistenţa era atitudinea cea mai indicată, propu- nîndu-se să se organizeze, să dea şi ei lovituri calculate, sigure, să paralizeze ramurile cele mai însemnate ale economiei naţionale.

— Noi trebuie să intrăm în ofensivă, să dejucăm planurile comuniştilor, să acţionăm repede şi hotărît, în aşa fel încît să-i silim să dea înapoi. Pentru asta e nevoie să fim uniţi, să ne sprijinim unii pe alţii, să trecem peste interesele personale, îşi încheie Tohăneanu micul discurs, aţîţat de alcool.

Nu era chiar atît de ameţit să nu vadă că unii îl ascultau din politeţe, alţii îngăduitori, iar cîţiva cu un surîs dispreţuitor. Ei erau oameni practici, cu picioarele pe

pămînt, îşi cunoşteau mai bine interesele şi cele spuse de Tohăneanu li se păreau fantezia unui artist, nu o propunere serioasă, demnă de luat în

seamă.

„Scoatem cît mai mult, producem cît mai puţin. La atît se reduce toată filozofia lor", gîndi Tohăneanu.

Se despărţi de ei, dezamăgit, scîrbit, sîcîit şi de tovărăşia lui Baldovin de care n-avea chef. Acesta se agăţase de el la plecare.

— Ai fost admirabil, coane George, ad-mi-ra-bil ! Cine să te înţeleagă ? Ăştia nu văd decît pînă la tejgheaua lor, nu interesele superioare de clasă, cum spun comuniştii. Dumneata ai clarviziune, iniţiativă, energie.

Tohăneanu nu-i dădea atenţie. Merseră cîtăva vreme împreună şi deodată, iritat, i-o curmă brutal :

— Cu damele cum îţi merge, mă ?

Piki Baldovin se fistîci. Deveni melancolic şi rosti cu o voce mîhnită, ca să-l impresioneze :

— Mi s-a întîmplat o nenorocire, coane George.

— Ce nenorocire ? făcu Tohăneanu, neîncrezător.

— Bestiile astea nu cruţă nici vîrsta, nici părul alb. *Grand'mcre* a fost arestată.

Efectul aşteptat fu cu totul altul. Tohăneanu rîse şi izbucni cinic :

— Ei şi ? Ce, se răstoarnă lumea că a fost arestată o bătrînă codoaşă ? Uite, na ! Grand'merde ! se strîmbă el.

Baldovin nu era dintre acei care se pierd repede cu firea. Cel dintîi făcu el haz, zgomotos, aplaudînd.

— Coane George, e colosală ! O vînd mai departe. Nici n-aş fi bănuit că eşti un om de spirit. Am pentru dumneata o cucoană, o boieroaică de stirpe veche, femeie subţire, graţioasă, sensibilă la o vorbă de duh, mare rasă, coane. O cucereşti la sigur.

-— Cît ? îl măsură chiorîş fabricantul.

— De, aici merge cu dichis, spuse rezervat Baldovin, trebuie să tratez cu ea, e adevărat că e la ananghie, dar cred că pentru un bărbat distins ca dumneata n-o să se arunce, o scot eu la mai ieftin. Pînă atunci, n-ar strica ceva pentru mine, ca să am cu ce să duc tratativele.

— Hai sictir ! îl strivi Tohăneanu, cu un ton grosolan, plin de silă, lăsîndu-l perplex în marginea trotuarului.

Nu era prea departe de casă. Făcu pe jos cei cîțiva paşi, ca să mai tragă în plămîni aerul curat al nopții. Băutura îl ardea, îi dădea o stare de ațîțare. Pe cînd se dezbrăca în vestiar, zări prin geamul brobonat lumină în salon, mirat că la această oră Leonora nu se culcase. Avea musafiri; erau cîteva cucoane şi printre ele Catinca Zamfirescu, tot mică, grăsuță şi volubilă, dar cu cearcăne pe sub ochi.

Catinca nu se mai vizitase cu Leonora de la afacerea cu motoare şi baloturile de pînză, cînd îl înşelase Zamfirescu şi Anastasiad. „Pesemne că s-a întîmplat ceva extraordinar că se află aici", îşi spuse Tohăneanu. De cum îl văzu, pe Catinca o podidiră lacrimile :

— Ai auzit, dragul meu George ? Nae a fost condamnat ! L-au judecat alaltăieri; i-au dat doisprezece ani muncă silnică ! Doisprezece ani, George !

„Doisprezece ani !" repetă în sine Tohăneanu, zguduit.

— Cît m-am zbătut, cît am alergat cu avocaţi, cu intervenţii, nici un rezultat. M-am gîndit să fac un

memoriu la rege. Nu, nu sînt nebună. Nae nu e un oricine, a contribuit şi el la dezvoltarea industriei noastre, a avut un rol! continuă să plîngă Catinca. Şi cînd colo, regele în care ne-am pus speranțele, regele nostru ne-a părăsit, sfîrşi ea înecată.

Tohăneanu simți o usturime în gît. Şi tot ceea ce adunase în aceste zile, mînie, amărăciune, răzvrătire, se revărsă într-un soi de putere, de semeție : — N-au decît găliganii fonfi şi cretini, ca acest Mihai, să-şi ia tălpăşița. Eu, Tohăneanu, rămîn ! Aici e țara mea ! Țara mea !...

Muncitorii nu se domoliseră. Oriunde îl întîlneau pe Chiriac, nu-l cruțau nici cu ironia, nici cu aluziile răutăcioase. La observația străvezie a unuia din ei „Bă, Chiriac, ai făcut pîntecel", Baciu glumi cu subînțeles : „De, mănîncă şi el cablu şi-i prieşte".

Cîțiva mai isteți pricepură.

— Mă, aşa o fi ? se întrebă cîte unul dintre ei.

Lucrurile pluteau încă într-o pîclă, dar încet, încet

se răspîndi printre ei o îndoială asupra cinstei lui Chiriac. Unii îşi aminteau cine ştie ce împrejurare trecută, în care atitudinea secretarului de comitet apărea acum într-o altă lumină. Cineva povesti că fusese cîndva la Chiriac ; avea gospodărie îmbelşugată, căsuţă cu trei camere, din cărămidă, şi chiar o mică livadă. „Cică-i zestre de la nevastă-sa, spunea acela, da cin' să-l creadă ? E ridicată în anii ăştia şi el e însurat de zece ani."

Cam în acest chip vorbeau oamenii, pînă cînd se născu printre ei gîndul că în Chiriac nu puteau avea nici o încredere. Şi a fost destul ca unul să-şi dea părerea că ar trebui înlocuit, ca ceilalţi să sară şi ei, ză- dărîţi, porniţi împotriva lui Chiriac. Pînă la urmă, i-o spuseră de-a dreptul preşedintelui de comitet:

— Măi, nea Popa, nouă nu ne place de Chiriac !

Preşedintele deveni atent.

— Adică, ia să auzim ?

— Ni-e că umblă cu c... în două luntri. Parcă dumneata nu ştii, nu vezi!

—- Ce să ştiu ? Ce să văd ? Vorbiţi deschis, fraţilor ! Ce, nouă ne e frică de adevăr ?

— N-a făcut treabă unde l-am pus şi folos a adus mai mult direcţiunii decît nouă. De astea ne-am dat noi seama şi nu ne-am mira dacă am descoperi că face şi niscaiva afaceri.

— Aşa e uşor de spus, măi fraţilor. Pe ce vă întemeiaţi voi bănuielile ?

Oamenii parcă nu înțelegeau. De bună seamă că nu-l prinseseră cu ceva anume. Dar ei nu mai aveau încredere în Chiriac şi pace ! Era toată ziua pe la direcțiune, avea el socoteli, învîrteli, las' că ştiau ei, nu erau prosti !

— Măi, nea Popa, n-o fi Chi'riac fără pată. E drept ca oamenii să n-aibă încredere în el. Dacă ar fi numai chestia cu primele... Ce, ăla era lucru curat ? Era cu ochi şi cu sprîncene ! Nu-l mai vrem secretar, rosti Panaite, care nu-l uita şi nu ierta.

Preşedintele stătu pe gînduri. Spuse apoi măsurat, cumpănit :

— Ne trebuie unele dovezi, cînd le-om avea, atunci n-o să ne învețe nimeni cum să procedăm. Deocamdată însă să fim cu ochii în patru, nu numai noi din comitet, ci fiecare muncitor în parte.

Această discuție le întări convingerea că era ceva cu Chiriac. Președintele nici nu-l apăra, nici nu tăgă- duia. El era om cu muncă de răspundere şi se cuvenea să fie chibzuit. Nu-i era îngăduit să arunce vorbe în vînt. „Dar ce-o fi în inima lui, ştie numai el", îşi spunea în sine, Panaite.

Cît era de colțos, de mîndru, pe Panaite îl cam zdruncinase întîmplarea cu Popa şi cînd apărură primele înfăptuiri în fabrică, adică deschiderea unor ferestre mari în atelierul de degresat tablă, instalarea de ventilatoare, repunerea în funcțiune a celor două strunguri vechi, mormăi în sine :

— De, s-a făcut o treabă !

În mintea lui. ca şi a celorlalţi, se limpezeau unele lucruri şi activitatea comitetului legată de mersul fabricii nu le mai era străină, nu-i lăsa nepăsători.

Într-o zi, răzbi pină în atelierul de lucrat cablu o zarvă care venea din hala strungurilor. În cîteva clipe, în toate atelierele se răspîndi ştirea că dispăruseră două piese importante de la strungurile vechi, la repararea cărora lucra o echipă, în frunte cu Baciu.

De trei săptămîni, cu răbdare şi meticulozitate, hătrînul mecanic cerceta măruntaiele maşinilor, revizuia, monta şi tocmai cînd munca se apropia de sfîr- şit, nu mai găsi cele două piese.

Baciu se învîrtea năuc pe lîngă strunguri, înconjurat de Popa, de Panaite şi ceilalţi muncitori. În privirea lui mioapă se citea o adîncă suferinţă şi murmura într-una :

— Nu pricep, nu pricep cum au dispărut. Le-am pus colea pe postament cu mîna mea. De unde să iau altele ? Atîta muncă irosită de pomană !

Oamenii se uitau cînd la cele două strunguri inerte, cînd la Baciu^ care se învîrtea de colo-colo, copleşit şi neputincios. îşi scotea ochelarii şi-i ştergea mereu, fără rost. I se împăienjeniseră ochii.

— Lasă, nea Baciule, dăm noi de ele, vorbi mîngîietor unul din muncitori, cu toate că glasul lui suna gros şi aspru.

— Ştiu eu a cui mînă e aici, spuse Panaite, strîn- gînd din măsele.

— Cine a făcut de pază noaptea ? întrebă Popa.

— Tovarăşul Jurubiţă.

— În atelier cine a fost de pază ?

— Goian.

— Goiane, ia vino-ncoace ! Vino, mă, mai repede ! se iuți un glas.

Goian se muncea cu o manivelă înțepenită. Fața îi era năduşită. îşi trecu dosul palmei peste obraz, apropiindu-se încet şi cam nedumerit. Era un om între două vîrste, obosit, cu privirile tulburi. îşi făcu loc prin grămada de muncitori, rostind supărat :

— Ce este ? Ce s-a întîmplat ?

— Goiane, tu ai fost de pază astă-noapte ? se îndreptă preşedintele spre el.

— Eu, nea Popa.

— Măi, frate, n-a intrat nimeni în atelier ?

— Nimeni.

— Păi cum de-au dispărut piesele ? Adu-ți bine aminte, n-ai văzut nici o mișcare în atelier, erau toate la locul lor ? Sau cumva ai adormit ? Spune drept, Goiane !

— N-am adormit, nea Popa, da'... Goian se fră- mînta, se încrunta, ridicîndu-şi spre preşedinte privirile tulburi. Să vezi cum a fost : eu mă aflam la capătul halei şi parcă la un moment dat mi s-a părut că s-a strecurat o umbră. Era trecut de miezul nopții şi ce mi-am zis : „Te pomeneşti că mi s-o fi năzărit!" Dar nu m-am lăsat, am pus mîna pe o rangă de fier şi am străbătut hala pînă la uşa mare care dă în curte. Nu era nimeni. Am ieşit afară, cînd dau de tovarăşul Jurubiță, care-şi făcea rondul. îl întreb : „Tovarăşe Jurubiță, n-a ieşit mai adineauri cineva din atelier ?" — „Cum să iasă fără să-l văd, eu ce păzesc aici ?", mi-a spus. Asta-i tot ce ştiu...

— Ptii, drăcia dracului, sudui careva, nepricepînd.

Popa se afla într-o grea cumpănă. Era sigur că

cineva furase piesele şi acela nu putea fi decît o unealtă a direcţiunii. Cum s-o dovedească ? Tohă- neanu îl chemă la el şi ţipă că nu mai face nici o investiţie pentru turnarea celor două piese. Ba dimpotrivă, va trage la răspundere echipa care lucrase şi-i va scădea costul din salariu. Era doar o ameninţare ; Tohăneanu nu îndrăzni să treacă la fapte. Dar peste alte cîteva zile, se strică un valţ de la atelierul de degresat tablă, altădată se defectă electrica de la uzină. Mereu se întîmpla cîte o gîtuire în producţie.

Oamenii bodogăneau, suduiau că li se fură munca. Erau îndîrjiţi, încărcaţi de mînie. Comitetul convocă muncitorii pentru luarea de măsuri imediate. Era un ceas grav, şi fiecare din ei simţea că se urmărea dezorganizarea producţiei, se lovea în existenţa lor, calculat şi fără cruţare.

Baciu primi sarcina să-şi alcătuiască o echipă de intervenţie în caz că se mai iveau defecţiuni. Maiştrii aveau datoria să controleze mai atent maşinile şi munca lucrătorilor. În fiecare atelier avea să fie cîte un supraveghetor de zi. Peste noapte, paza atelierelor se încredinţa unui grup de trei oameni. La cele două porţi ale fabricii, vor fi de asemeni postaţi muncitori de încredere.

Această nouă organizare îşi dădu curînd roadele. Şi abia se răriră stricăciunile, producţia era în toi, cînd direcţiunea înştiinţă comitetul că era dispusă să aducă îmbunătăţiri presei. În condiţiile actuale nu se putea livra atîta cablu sub plumb cît se planificase de către minister şi nici de cea mai bună calitate. După o

cercetare a tehnicienilor, se ajunsese la concluzia că presa trebuie demontată în vederea unei revizii radicale.

La auzul veştii, Panaite, Trifu şi Stoian îl îmbulziră pe Popa, speriaţi şi neliniştiţi :

— De unde au scos-o şi asta, nea Popa ? De ce să desfacem presa în bucăţele, ca pe urmă să se tărăgăneze montatul cu săptămînile ? Şi noi din ce-o să trăim ? spuse Trifu.

— Nu-i las să se apropie de presă nici mort, spuse Panaite.

— Presa nu se demontează, hotărî Popa. Noi avem nevoie doar de o matriță nouă. S-o toarne şi eu îmi iau obligația să scoatem cablu de prima calitate. Matrița o montăm în cîteva ceasuri.

Popa se duse la Tohăneanu şi îl găsi nervos, distrat, ascultîndu-l cu o ureche.

— **Asta e avizul tehnicienilor, rosti plictisit.** Dacă **dumneata te opui, n-ai decît să faci cum vrei.**

— Eu vă spun că e de ajuns să schimbăm matrița, aşa nu se mai poate lucra.

— Am mai multă încredere în tehnicienii mei decît în dumneata. Am venit cu o soluție, dacă o respingeți, am să mă adresez forurilor în drept că-mi puneți piedici.

— Dom'le director, chestiunea e serioasă şi o să cerem o expertiză. Nu noi vă punem piedici, dumneavoastră încercați să sugrumați producția, să lăsați oamenii pe drumuri !

Tohăneanu țîşni ca ars, rotindu-şi ochii bulbucați.

— Eu ? Eu ? Asta-i prea mult, Popa. Am să reclam, am să...

Tocmai atunci se deschise uşa i intră secretara, palidă, şoptindu-i ceva deoparte.

— Imediat, spuse Tohăneanu, cu o voce coborîtă şi ieşi ca un vîrtej.

După aceea, Popa află că era controlul economic în fabrică. Lucra de peste două ceasuri la administraţie, cerceta scriptele, facturile. Acum îşi explica neliniştea lui Tohăneanu. Se întoarse încet spre ateliere, chibzuindu-se : „O să mă duc la sector, să vorbesc şi cu tovarăşul Şitoianu, să văd ce-i de făcut".

...între timp, Panaite, rămas în locul lui, urmărea înaintarea cablului lucios şi argintiu, descoperind din loc

în loc cîte o umflătură. Verifică cilindrul alimentator de plumb ; era plin. Acul indicator al tabelelor electrice arăta 400 de grade. „Poate o fi din pricina cartuşului, prea joacă în matriţă", îşi spuse el, şter- gîndu-şi sudoarea de pe frunte.

Cablul înainta mereu, se răsucea, croindu-şi o dîră de foc. Aerul era din ce în ce mai dens, aproape in-candescent, ca o pulbere aprinsă. Căldura din atelier îţi lipea cămaşa de piele. Presa duduia adînc şi vibraţiile ei furnicau oamenii din tălpi şi pînă-n creştet.

Panaite era chinuit de gîndul lui, cu nervii întinşi de încordare. „Ce-ar fi să încerc să strîng puţin cartuşul", se tot îndemna, dînd ocol presei. O auzea cum geme înfundat, cum zguduie podeaua de ciment, cu toată forţa ei încătuşată. Stîrnit, Panaite, cu braţele lui puternice, apucă cheia uriaşă şi înşurubă mai tare buloanele presei.

— Ce faci, Panaite ? strigă Stoian, înspăimîntat.

Ceilalţi muncitori nici nu mai avură vreme să se

dezmeticească. Panaite isprăvi de înşurubat buloanele şi aruncă cheia, suflînd greu.

— De ce să demonteze presa ? Vreţi să ne ia pîinea de la gură ? Eu am o nevastă şi doi copii de hrănit, spuse cu ochi strălucitori.

Ceilalți tăceau cu fălcile încleştate. Nici ei n-aveau încotro : trebuiau să încerce.

— Acu fie ce-o fi, murmură Stoian ca pentru sine, cu gîtlejul strîns.

Privirile lui Panaite, Trifu, Stoian se întîlniră într-un singur punct : presa. Stăteau împietriți la posturile lor, neslăbind o clipă desfăşurarea cablului care străbătu pereții strînşi ai cartuşului, fluierînd ascuțit. Plumbul învelea mereu cablul ca un bandaj. Era neted şi lucitor, fără zgrunțuri şi fără umflături.

Panaite, cu cămaşa descheiată la piept, cu gîtul lui vînjos, gol, izbucni într-un strigăt :

— Merge, fraților !

Ceea ce-i zăpăci pe tovarășii săi fu că în acest stri găt se învălmăși deodată o trosnitură înfundată, un foșnet ca o țîșnitură de apă și un răcnet înfiorător :

— Aoleo, m-a ars !

— Oprește curentul ! urlă Popa, care se ivi în pra gul atelierului și se repezi la manivelă.

Matrița plesnise, împroşcînd plumbul topit. Cămaşa lui Panaite, neagră de unsoare, era găurită, arsă. El îşi acoperi cu mîinile pieptul şi gîtul muşcate de plumbul fierbinte. Se încovoie, schimonosit de durere, văietîndu-se :

— Aoleo ! Aoleo !...

Atelierele vuiau de rănirea lui Panaite. Şi mai înainte ca Tohăneanu să încerce a-i domoli pe muncitori, un om de serviciu îl înştiinţă :

— Dom'le director, sînteţi poftit la comitet.

Tohăneanu se aprinse brusc :

— Cum ? Să vie comitetul la mine. Haide, pleacă de aici!

— Dom'le director, mie aşa mi-au spus...

— Pleacă !

Peste cîteva minute, Tohăneanu îl văzu pe Chiriac sosind speriat, galben, cu ochii jucîndu-i în orbite :

— Ce e, mă, nu vă mai convine să veniţi la mine ? Vi-e lene, v-aţi boierit, hai ? se răsti Tohăneanu.

— Dom'le director, din partea mea, mie mi-e totuna, căută să-l potolească Chiriac.

— O fi cumva Popa, nu ? rîse batjocoritor Tohăneanu. Să aştepte cînd m-oi duce eu la el.

— E tovarăşul Şitoianu aici. El v-a chemat, bîigui Chiriac.

Trupul masiv al lui Tohăneanu se smuci, ca şi cînd ar fi vrut să se rupă dintr-o strînsoare. Ochii bulbucaţi îi străluciră în lumini repezi.

— Şitoianu ? El să mă cheme pe mine, pe mine ?...

— E de la sector, îndrăzni Chiriac.

— ...Să-mi poruncească mie unul ca ăsta, care a fost slugă în blocul meu ? țipă Tohăneanu, congestionat. Asta să vie să dea ordine aici şi să trimită după mine ca după un băiat de serviciu ? îți sparg capul, Chiriac ! Auzi ? Iți sparg capul!

— Dom'le director, faceți cum vreți, se feri Chiriac, eu nu vă impun. Voiam să vă dau numai un sfat. Măcar o dată luați-vă şi după mine. Panaite e rănit rău. Să nu iasă una urîtă de tot. E mai cuminte să vă duceți. Ei atîta aşteaptă, să vă înfunde...

Deodată furia lui Tohăneanu se răci.

— Să mă înfunde ? rosti surprins, dezorientat.

— Stați şi să vedeți...

Chiriae vorbea înainte, grăbit, speriat; celălalt îl asculta cu o uşoară clătinare lăuntrică, pătruns încet de teama pe care secretarul i-o strecura ca pe-un venin în suflet.

— Nu mă duc, nu mă duc.

— Liniştiţi-vă şi dacă o să vă gîndiţi puţin, o să-mi daţi dreptate. Nu e momentul să vă luaţi de piept cu ei. Mai întîi să scăpaţi de încurcătură. Muncitorii strigă că aţi vrut să-l omorîţi pe Panaite !

Chiriae îl văzu tresărind şi stărui nerăbdător, iritat :

— Să mergem, dom'le director ! Altfel e grav...

Tohăneanu abia se urni. Cu bărbia în piept, murmură încăpăţînat, surd :

— Eu să mă umilesc în fața lui...

— Aş ! Nu vă umiliți de loc, tot dumneavoastră sînteți stăpînul fabricii, îl linguşi Chiriae.

Tohăneanu îşi înălță fruntea. Răsuflă adînc, din rărunchi, luptîndu-se cu el însuşi. Şi în sfîrşit, rosti greu, măcinat, zîmbind galben :

— Bine, mă duc eu la *domnul* Şitoianu. Acum pleacă, o să vin după tine.

...Cînd intră la comitet, era țeapăn, încordat, cu fălcile strînse. Dar pentru o clipă luciditatea i se umbri, zărindu-i pe Popa, Baciu, Chiriae şi în mijlocul lor pe Şitoianu, care-l privea liniştit, ținîndu-şi palmele una peste alta, pe masă.

Tohăneanu se aşeză pe scaunul care i se oferise Lăsîndu-se cu toată greutatea trupului. Abia acum observă că nimic nu se schimbase în înfățişarea fostului mecanic. Avea aceeaşi față lată, cu sprîncenele dese, îmbinate şi bărbia voluntară. De sub pleoapele ridicate se îndreptă spre el o privire netedă, limpede. Nu întîlni în ea nici sfidare, nici dispreț, după cum se aştepta, pregătit în asemenea împrejurare să reacționeze. Dimpotrivă, era o privire indiferentă, glacială, fără înduplecare pentru el. Simți că se tulbură.

Şitoianu se întoarse către Popa şi-i spuse :

— Vorbeşte, tovarăşe.

Cu Tohăneanu se petrecea ceva ciudat. Se uita la fiecare dintre ei, ca la nişte oameni străini, pe care-i vedea parcă pentru întîia oară. Trăsăturile lor, nedefinite pentru el, se precizau de astă dată în chipuri vii, cu expresia lor deosebită, impunîndu-se conştiinţei sale.

Cu auzul era însă atent la ceea ce spunea Popa, care făcea un istoric al faptelor, neuitînd nici un amănunt, amintind rezistenţa lui Tohăneanu la toate propunerile de a se turna o nouă matriţă. Cînd ajunse la Panafte, glasul preşedintelui răsună de o patimă abia stăpînită. Popa îl acuza făţiş pe director, făcîn- du-l răspunzător de accident...

Tohăneanu, care primise pînă atunci învinuirile, neclintit, se răsuci o dată pe scaun, nemaiîndurînd.

— Ce vrei dumneata să-mi arunci în spinare, Popa ? întrebă el cu nelinişte. Eu l-am pus pe muncitorul acela să strîngă cartuşul mai tare decît trebuia ?

— Da, dumneavoastră ! spuse, hotărît, preşedintele.

— Nu-i adevărat.

— A făcut-o de frică să nu rămînă fără pîine. Cînd a auzit că vreți să demontați presa, a încercat şi soluția asta, poate o să iasă cablul mai bun. Dacă eram eu, nu l-aş fi lăsat. Eu ştiam care-i buba presei, şi v-am spus-o de atîtea ori.

— Şi rezultatul e că Panaite e internat la spital, iar nevastă-sa, copiii au rămas fără nici un ajutor, spuse Baciu, cu ochii înăspriți, măriți de lentilele ochelarilor. Dumneavoastră nu v-o fi păsînd, dar aici e vorba de un muncitor, şi pentru viața lui, noi...

— Cum nu-mi pasă ? se frămîntă Tohăneanu, că- tînd ba la unul, ba la altul, şi neîntîlnind nici o îngăduință, vorbi repede : Eu sînt gata să fae tot ce se poate ca să-l ajut. Am să suport cheltuielile internării, doctorii, medicamentele. O să dau pentru întreținerea nevesti-şi şi a copiilor pînă s-o însănătoşi Panaite. Il despăgubesc, mă rog, e omeneşte...

— Nu-i nici un hatîr, munceşte aici în fabrică. Sînteţi obligat s-o faceţi, rosti dur Şitoianu.

Tohăneanu înghiţi în silă.

— Da, munceşte, spuse nesigur.

— Dar de ce aţi lăsat lucrurile să ajungă aici, să puneţi în pericol viaţa oamenilor ?

Tohăneanu se îndesă mai adînc în scaun. Un val de căldură i se urcă în obraji. Sunetul tăios al întrebării, felul cum fusese pusă, îl vesti că se urmărea ceva cu el, că-l păştea o ascunsă primejdie. Scăpără o privire spre secretar, cerînd ajutor. Chiriac îşi înfundă iute capul în hîrtii, din care nu şi-l mai scoase cu nici un preţ.

Mintea lui Tohăneanu se trezi, ascuţită, simţind că totul atîrnă de o muchie de cuţit. Se gîndea febril ce trebuie să facă în această împrejurare. Din colcăiala de sentimente contradictorii, ură, neputinţă, teamă, birui instinctul de apărare :

— S-a întîmplat o nenorocire, recunosc, dar nu este vina mea, rosti el răguşit. Eu am fost de bună- credinţă, am vrut să se facă o revizie radicală a presei ca să se lucreze în condiţiuni mai puţin grele. Ştiu, Popa crede că ajungea turnarea unei alte matriţe, dar eu nu puteam să trec peste avizul tehnicienilor mei. Puneţi-vă în locul meu...

— Mda, asta o să mai vedem, 11 întrerupse Şitoianu. Şi-acum ce-aveţi de gînd ? Nici oamenii nu pot fi lăsaţi pe drumuri, nici să oprim producţia.

Tohăneanu îşi linse buzele arse.

— O să dau dispoziţii numaidecît să se toarne o nouă matriţă şi peste cîteva zile pornim lucrul. Să încercăm şi aşa, iar oamenii vor fi plătiţi şi pentru zilele nelucrătoare.

Într-un tîrziu, Tohăneanu ieşi de la comitet, întunecat, istovit şi, abia după o vreme, ceva din vitalitatea, din puterea sa i se reîntoarse în vine.

în aceeaşi după-amiază alergă pe la avocaţi, se consultă cu doi dintre cei mai buni, cunoscuţi prin influenţa şi relaţiile lor, angajîndu-i în procesul de sabotaj ce-i fusese intentat de către controlul economic.

Tohăneanu oferi un onorariu generos, cerînd în schimb asigurări. Unul dintre avocaţi i le dădu. Avu chiar un surîs superior :

„Nu mă judec decît atunci cînd vreau eu şi-n instanţa pe care mi-o aleg eu. Am consultat dosarul dumitale, sînt şanse." Adevărul era că nu se bizuia atît pe piesele din dosar, cît pe legăturile sale care erau încă destul de întinse în magistratură.

Aceasta o ştia şi Tohăneanu. Din spusele avocatului înţelese că va căuta să amîne, să obţină noi termene, ca să se judece într-o instanţă favorabilă lui.

Uneori îl muncea totuşi gîndul că ar putea să sufere o condamnare ; asta-i răpea şi odihna şi somnul. Dar numaidecît se liniştea singur... „Cu bani, ce nu faci în ţara românească !" Şi era gata să cheltuiască oricît, ca să scape.

în aceste zile de zbucium, de hărţuială, cînd voinţa lui şovăia, Leonora, care nu-l slăbea nici o clipă, insistă din nou :

— Pentru ce să ne chinuim, George ? Să fugim în străinătate ! Tu nu vezi, aici situația se înrăutățește şi n-o să mai putem trăi.

— Comuniştii n-o să stea o veşnicie la putere, se împotrivi Tohăneanu, mohorît.

— Cine-ți garantează cît vor sta la putere ? Şi cum să-ți întemeiezi viața, viitorul pe astfel de iluzii ?

— Nu sînt iluzii, sînt realități. Eu ştiu pe ce mă bizui şi la urma urmei am cu ce să rezist, un an, doi, trei, cît o fi ! pînă o să vină un alt regim.

— Şi pînă atunci să suferim, tu să suporţi obrăznicii, umilinţe de la comitetul ăla de fabrică ! De ce ? Cînd am putea trăi liniştiţi în străinătate şi să ne înapoiem în ţară după căderea comuniştilor.

Tohăneanu rosti otrăvit, încrîncenat :

— Vreau să fiu de faţă la prăbuşirea lor, vreau să apuc ziua cînd i-oi călca în picioare.

Insistenţa Leonorei nu se opri aici, ea îl vedea cîte- odată bîntuit de o îndoială, de o nesiguranţă, şi nu pierdea prilejul să-i infiltreze ideea fugii peste hotare. Aşa se făcu că Tohăneanu se interesă la unul, la altul din prietenii săi de afaceri, pînă cînd într-o zi închegă o

legătură cu un fost maior de aviație, Dragu. Omul i se păru serios și planul lui de asemeni. Nu punea decît o singură condiție : nimeni n-are voie să-şi ia cu el bagaj, în afară de cel mult o servietă. „Peste cîteva ceasuri de zbor, regimul, comuniştii, întregul coşmar vor deveni o amintire", îi spuse maiorul Dragu, rîzînd. Sumele se depuneau înainte, fireşte în dolari. Tohăneanu ceru răgaz să mai reflecteze. îi comunică vestea Leonorei, care profită de împrejurare, rugîndu-l să-i mai arate o dată bleu-blanc-ul pe care i-l cumpărase şi-l ținea închis în caseta de fier zidită în perete.

Nu era întîia oară cînd insista, învăluindu-l cu atenții, cu gesturi de tandrețe, simulînd noaptea o pasiune pentru el care era de mult stinsă. O rodea că piatra cea mai prețioasă din colecția de bijuterii nu era în păstrarea ei. Tohăneanu rezistă. O refuză şi de data aceasta.

— Nu pentru mine l-ai luat ? N-am voie să-l mai văd o dată ? Ai devenit foarte bizar în ultima vreme.

— Slăbeşte-mă, Leonora, ce-mi tot dai zor că ţi l-am luat ţie, nu ţi l-am luat ţie ! E o investiţie !

— Te fereşti de mine, de parcă n-aş fi soţia ta, ai secrete ca faţă de un străin. înainte erai altfel, te-ai schimbat, nu te mai recunosc, George!

— Mda, m-am schimbat eu, tu, greu de spus.

— Nu ştiu ce ai, ce n-ai, pe ce ne bizuim în străinătate, se încăpăţînă Leonora.

Tohăneanu scăpă un tăiş de privire printre pleoapele coborîte.

— îţi cunosc gîndul, insişti degeaba. Poţi fi liniştită, am destul, n-ai să mori de foame cu mine.

— Asta-i un răspuns ? E firesc să ştiu şi eu. La urma urmei, cu mine ai să împărţi şi binele şi răul.

Tohăneanu zîmbi trist:

— Aşa ar trebui... să nu scormonim prea adînc, e periculos.

— Nu văd de ce ! spuse naiv Leonora.

— Lasă-mă în pace, Leonie ! Să nu mai vorbim despre asta ! înălță deodată glasul Tohăneanu.

— Eşti foarte bizar, repetă ea cu un fel de compătimire, de dispreț.

Părăsi camera, jignită, urmărită de după ochelari de soțul ei, cu o privire rece şi iscoditoare. Tohăneanu încuie uşa, ascultînd paşii care se îndepărtau. După aceea, singur, închis în odaia sa, făcu un bilanț al conturilor sale de la băncile elvețiene, al aurului şi valutei, al pietrelor prețioase. Luă cheile pe care le ținea ascunse într-o carte, într-unui din rafturile bibliotecii, descuie caseta de fier şi scoase o cutiuță de piele neagră. Apăsă pe un buton şi capacul sări. Din aşternutul de catifea albastră răsări un bob mare de cristal strălucitor.

Era un diamant, cu prismele clare, cu ape limpezi, străvezii şi neclintite. îl desprinse din culcuşu-i moale de catifea şi aprinse lampa de masă. Piatra, ținută în palmă cu gingăşie, la fiece mişcare fulgera lumini vii. Un zîmbet de încîntare, de satisfacție se ivi pe chipul lui Tohăneanu.

„Dac-aş mînca aurul cu lingura mare şi tot mi-ar ajunge pentru o viață întreagă", îşi spunea în gînd, jucînd încet în palmă, fascinat, piatra rece şi scăpărătoare.

înainte de a se duce la fabrică, Tohăneanu, ca de obicei, citea ziarul, unde scria cu o literă de-o şchioapă că azi începea la Ateneu congresul de unificare a partidelor comunist şi socialist. în ciuda voinţei sale, urmărea dezbaterile congresului în gazete, pufnind :

—Asta-i nemaipomenit! Au intrat în cîrdăşie cu comuniştii. N-au simţ politic, socialiştii ăştia sînt nişte trădători neruşinaţi ! Auzi ? Program comun, interese comune.

Mototoli ziarul şi-l aruncă deoparte.

— Ce-ți pasă ție de unificarea lor, ce importanță are asta pentru noi ? spuse Leonora, contrariată. La- să-i să se mănînce între ei, cu atît mai bine !

Tohăneanu se uită la ea cu milă :

— Habar n-ai de politică nici cît o ceapă degerată. Are importanță ! spuse apăsat.

îi fu silă să-i mai explice. Evenimentele însă îi dădeau lui dreptate. Zăbovise la fabrică şi acum mai în- tîrzia ca să nu iasă o dată cu gloata muncitorilor care umpluse curtea. îi vedea de la fereastră, mulți, discutând în pilcuri, înviorați, rîzînd, strigîndu-se unii pe alții. Era

un freamăt, un neastîmpăr în toată această mulțime zgomotoasă.

își îmbrăcă alene paltonul, aşteptînd să se scurgă şuvoiul de oameni. Cînd era gata să plece, năvăli la el în birou Jenică Jurubiță, cu obrajii înfocați.

— Ce dai buzna aşa la mine ? îl bruftului Tohăneanu.

— Iertați-mă, coane George, dar venii într-un suflet să vă spui. Sînt eu urechea dumneavoastră în fabrică ?

— Şi ce mai e nou ?

— Am fost la o şedinţă mare, o plenară, cum le zice ei. E groasă cu Chiriac ! se porni să turuie Jenică. N-am prea fost atent cum s-a ajuns la el. Eram în fundul sălii şi mi-a scăpat cîte ceva, că vorbeau unii parcă erau nemîncaţi. Da cu Chiriac am auzit tot. Dădeau în el ca într-un burduf. Unul zicea că e unealta direcţiunii, adică a dumneavoastră, coane Georgică, ţinu să precizeze Jurubiţă. Altul că bagă zîzanii între muncitorii socialişti şi comunişti. Mă rog, asta să zicem că e floare la ureche, dar cînd s-a ridicat Popa şi a spus că are în mînă dovada că Chiriac iscălea facturi false, în numele comitetului, s-a iscat o hărmălaie, ropote, strigăte, de m-au asurzit. Nu auzeai decît : Ruşine ! Banditule ! Afară cu el !

— Ce ţipi, mă, aşa ? se încruntă Tohăneanu.

— Iertaţi-mă, coane, m-a luat aşa, cum să zic... în fine, mi-e că-l scoate din partid, e cadavru ! Da-n fabrică mai rămîne ?

— La ce să mai rămînă, spuse Tohăneanu, posac, ca despre un lucru nefolositor.

„Ce ţi-e, mă, şi cu stăpînii, se întristă în sinea lui Jenică, îşi fac treburile cu tine şi după aia îţi dă un picior de nu te vezi."

— în legătură cu fuziunea a mai vorbit şi unul Şitoianu de la sector, continuă Jurubiţă, nesigur da- că-l interesa pe director.

— Şitoianu ? Şi ce vrea, ce a spus ?

— A pus şi el sare pe rană. Dă-i cu exploatatorii, dă-i cu vigilenţa, dă-i cu lupta de clasă. Oamenii şi-au rupt palmele cu aplauzele, nu alta.

Tohăneanu scutură din cap, tăcut, şi porni singur, încet, spre poartă. Maşina încă nu sosise. I-o dăduse Leonorei pentru un ceas. Avea să ia un taxi. Portarul salută doi bărbaţi care ieşiseră fără să fie controlaţi. Tohăneanu mergea în pas în urma lor.

îl recunoscu pe unul din ei, îmbrăcat modest, cu un palton cadrilat şi un fular galben cu pătrăţele, scos puţin afară din guler. „Asta-i Şitoianu !" tresări directorul, simţind un gol în piept. Se uită lung după el, pînă ce-l pierdu din vedere, apoi se urcă într-o maşină, izbind cu furie portiera.

Abia cinase şi se retrase în bibliotecă să-şi bea cafeaua, cînd Angela îl înştiinţă că se afla în vestiar „cineva de la fabrică", care voia neapărat să-i vorbească.

Mirat, Tohăneanu spuse să intre şi se indispuse pe loc, văzîndu-l pe Chiriac, grăsun, cu uitătura iute, piezişă, călcînd timid pe covorul pluşat.

— Am venit la dumneavoastră, dom'le director, şovăi el, ferindu-se să nu atingă din greşeală vreun obiect.

Cuvintele îi pieriră pe buze o dată cu suflarea. Tohăneanu se sculase în picioare, dînd semne de nerăbdare.

— Şi de ce-ai venit la mine ?

— M-a dat în gît Popa...

— Voi între voi, treaba voastră !

— M-au scos afară şi din partid.

— Si ce vrei, să te bag eu în partid ?

— Rămîn pe drumuri şi voiam, ziceam c-o să faceți ceva şi pentru mine, îşi recăpătă glasul Chiriac.

— Eu ? Ce, n-am făcut destul ? De pe urma mea ți-ai clădit casă, ai cîştigat parale frumoase, acu, fii sănătos.

— Am lucrat împreună, eu v-am înlesnit afacerile, mi-am riscat pielea. Şi nici dumneavoastră n-ați pierdut de pe urma mea. Să fim drepți, dom'le director ! spuse Chiriac, cu o sclipire mai vie în ochi.

Tohăneanu se roşi de furie, de necuviinţa acestui „nespălat", pe care-l suportase de nevoie în preajma sa.

— Tu-mi ţii mie socoteală, neruşinatule ! Unde te trezeşti aici ? Hai ?

— Dom'le director, îmi pare rău că-mi vorbiţi atît de urît. Mă rog, cum credeţi dumneavoastră, eu am vrut să ne înţelegem, omeneşte.

— Eu să mă înţeleg cu tine ! se înfipse Tohăneanu în el.

Chiriac se trase un pas îndărăt.

— Sînt multe care nu se ştie, mie acuma mi-e totuna, dar dacă dumneavoastră credeţi...

— Mă ameninţi pe mine ? Te-am ridicat din gunoi şi îndrăzneşti ?

— Eu n-am să tac şi n-o să fie bine, spuse Chiriac, livid, dîndu-se iar înapoi un pas.

Tohăneanu, fără veste, se năpusti asupra lui. îl îmbrînci spre uşă, în pumni, răcnind din răsputeri :
— Ieşi afară ! Ieşi afară, haimana !

Nina îl vedea din ce în ce mai rar pe Vlad. Treceau uneori săptămîni de zile fără să-i dea nici un semn că există, că PP glndeşte la ea. Era mereu chinuită dt ideea că rărea anume întîlnirile lor. Dar se convinse repede că Vlad nu era în oraş. îl căută la prietene, la locurile unde obişnuia el să se ducă, dar nu-l găsea nicăieri. îl căută acasă, ba odată servitoarea care o cunoştea o lăsase să-l aştepte în camera lui.

în încăperea semicirculară, cu plafonul înalt, cu ferestre largi, deasupra cărora cădeau draperii largi de catifea albastră, lucrurile rămaseră aşa cum erau ultima oară cînd fusese la el. Cărţile zăceau în ne- orînduială pe poliţe, pe masă, pe podea. Una din cărţi era desfăcută, cu cotorul pe jumătate rupt.

Pe etajera aflată în colţul de lîngă divan, unde ardea lumina unei aplici cu trei braţe de alamă, mai stătea o ceaşcă de ceramică verde, răsturnată cu fundul în sus, în farfurioara murdară de petele negre de zaţ. Băşica de piele plină cu tutun aromat răspîndea un miros de miere şi sulfină. Pijamaua, cu dungi gri şi maron, era azvîrlită pe un scaun cu spătar înalt, florentin. Nimic nu fusese clintit din loc. Servitoarea n-avea voie să facă ordine în cameră decît la sosirea stăpînului.

Nina trase draperiile care acum erau negre, stinse lumina aplicei de la căpătîiul divanului, ca să reînvie atmosfera din acea noapte neuitată. Ardea doar un bec mic, albastru, dedesubtul acvariului, în care foiau peştişori japonezi multicolori, albaştri, cu dungi de argint, aurii, verzi, roşii ca mărgeanul, săgetînd apa în sclipiri repezi, sau tupilîndu-se prin ierburile subţiri care pluteau la fund. înotau iute, se ascundeau, se pîndeau, împrăştiind scînteieri fosforescente. Pe pereţii acvariului se tîrau melci, închişi în cochilia lor de calcar sidefiu.

— E feeric, murmură Nina, întinsă pe pîntece, cu braţele îndoite şi obrazul proptit în palme, alături de Vlad.

— Nii, e monstruos.

— Cum poţi să spui aşa ceva ? Sînt atît de frumoşi !

— Habar n-ai ce se petrece în această cutie de sticlă, cîte drame sîngeroase, cîte crime, cîtă aviditate erotică, rîse Vlad. Pretutindeni viaţa-i aceeaşi, crudă, amorală, fără cruţare pentru cel slab.

— Mă îngrozeşti.

— Naturii nu-i pasă de judecăţile noastre. Priveşte ! Să începem mai întîi cu melcii, care de altfel nici nu sînt interesanţi. Ei au un rol de slujnice, toată ziua nu fac altceva decît să curețe pereţii de murdăria peştişorilor. Il vezi pe acela argintiu ! înoată lin şi repede, cu botul căscat. Nu seamănă cu un rechin în miniatură ? E totuşi vorace ca un rechin şi se hrăneşte cu puii pe care-i leapădă femela. Uite şi peştişorul acela, auriu, cu dungă verde pe spinare ! E femela !

— Şi-i mănîncă toţi puii ?

— Cît îi îngăduie maică-sa, care se ospătează şi ea cu propriile-i progenituri.

— E înfiorător ! Atunci cum se înmulţesc ?

— Naşte des şi mulţi. Mai scapă cîte unii. Cel mai interesant exemplar e ăsta roşu, cu coadă dantelată. E tot femelă. E o voluptoasă. Roiesc în jurul ei masculi, se zbenguie, se joacă, încearcă s-o atragă prin culorile lor sclipitoare. Crezi că e o nepăsătoare ? Aş, de unde ! Natura a înzestrat-o cu trei orificii sexuale, astfel că ea se satisface mai deplin decît noi. Şi e lacomă, e nesăţioasă...

...După aceea, Vlad o răsuci cu fața spre el. Se căutau unul în ochii celuilalt. El era palid din pricina luminii albastre, de o paloare ireală.

— Nina, să îndreptăm ceea ce natura nu ne-a dat.

— E cu putință ? spuse ea, cu pupilele lucind.

— Da, dar numai simbolic, coborînd treptele regnului animal, ca apoi trupurile noastre să se unească într-o înflăcărată comuniune spirituală.

Nina-şi amintea că o pusese să stea întinsă, nemişcată ca o moartă, în vreme ce Vlad începuse un rit straniu, atingîndu-i din cînd în cînd trupul cu palma, şi la fiecare atingere ea tresărea de spaimă, pentru tot ceea ce era întunecat şi de neînţeles în mişcările, în bolboroseala, în strălucirea extatică a feţii sale. îl văzu apoi cum se linişteşte, ia un cuţitaş cu lama ascuţită, aplecîndu-se mult deasupra ei şi se apropie... Ar fi vrut să se ridice, să strige : „Ce vrei cu mine, Vlad ?" dar parcă o paralizie îi lovise membrele.

Vlad îi făcu o incizie în pulpă, rostind cu o voce adîncă :

— Taina e împlinită. Acum trupul tău va simţi şi se va bucura din toţi porii lui.

Nina se scutură otrăvită de amintiri. Nu, Vlad era legat prin acea taină, nu se putea despărţi de ea. Se întîmpla altceva cu el. Dacă era urmărit ? îi scăpără prin minte. De ce n-o vestea, de ce cînd se înapoia din drumurile lui necunoscute, nu-i vorbea nimic despre asta ? Poate că ar fi trebuit să fugă împreună ? L-ar însoţi oriunde, şi la capătul pămîntului, dacă i-ar spune un cuvînt, un singur cuvînt!

înflorise liliacul în grădină, afară era lumină, soare, copacii se gătiseră cu frunziş verde, proaspăt, de un verde crud şi gingaş de primăvară. Unde era Vlad ? S-ar fi plimbat împreună la lacuri, sau s-ar fi tolănit în iarba moale şi mătăsoasă, adulmecînd miresmele din văzduh, iar tîrziu, pe înserat, s-ar fi întors în larma vie a oraşului, care avea să-i primească, obosiţi, legănaţi şi fericiţi.

...într-o dimineaţă, cînd dorul de Vlad o sfîşia, o sună la telefon. O chemă să vină cît mai degrabă. Nina se învîrtea zăpăcită prin odaie ; nu-şi mai găsea rochia, pantofii, îşi îmbrăcă ciorapii pe dos, degetele i se

încurcau. Peste o jumătate de ceas, era în brațele lui, tîrîtă într-un vîrtej din care nu desprindea decît răsuflarea lui fierbinte, şoaptele întretăiate :

— Cinci săptămîni am stat fără femeie. înnebuneam după tine.

Nina se rezemă într-un cot, aplecată peste marginea divanului şi, cu brațul gol, mîngîia obosită părul lui Vlad, care se aşezase pe covor, cu picioarele întinse. Era nespălat, cu barba crescută pe tot obrazul. Purta pantaloni bufanți, vîrîți în nişte cizme cu carîmbii înalți, stropiți de noroi. Veşmintele lui răspîndeau un iz iute, tare şi sălbatic. Mirosea a răşină, a sudoare şi a mahorcă.

— Ţi-a fost dor de mine ? se interesă Vlad, după o lungă tăcere.

— Mult, mult de tot.

Vlad rîse. întotdeauna, cînd ea era mai caldă, mai tandră, avea obiceiul să rîdă. Era un rîs nefiresc, cu sunet sec şi crispat.

— De ce nu-mi spui şi mie pe unde-ai fost ? îmi făceam fel de fel de închipuiri, mi-era frică să nu fi păţit ceva. Tu duci o viaţă atît de ciudată ! Pe mine nu m-ai învrednicit nici măcar cu un semn. Ai dispărut fără urmă. Eram aşa de tristă, ca un căţeluş părăsit de stăpînul lui, se răsfăţă Nina.

— Nu se putea altminteri. Am fost departe, pe înălțimi, spuse Vlad, făcînd un gest larg cu mîna. Ivanciu a trecut dincolo. Acum e rîndul meu.

Nina alunecă jos de pe divan, îngenunchind lîngă el.

— Şi pe mine mă laşi aici ?

Vlad îi cuprinse umerii, trăgînd-o mai aproape. îi tremurau maxilarele.

— Nu te las. Şi tu trebuie să fugi cu mine, înainte de a ni se prinde urma.

Nina revăzu limpede goana maşinii pe şosea, mîna însîngerată a lui Ivanciu, auzi detunătura în noapte, lătrăturile cîinilor, tropotul paşilor pe asfalt.

— Aici nu mai e nimic de făcut, continuă Vlad. Comuniştii ne încercuie, ne strîng ca într-o chingă, va fi greu de luptat. Afară vom fi salvaţi, ne vom aduna forţele, să ne pregătim pentru momentul hotărîtor. Cine rămîne dintre noi este pierdut, va duce o viaţă de rîmă, nesigur de libertatea, de existenţa lui. Eu nu pot şi nu vreau să duc o asemenea viaţă. Decît să trăiesc cum vor ei, mai bine să mor cum vreau eu.

Nina se lipi înfricoşată de el.

— Dar n-o să murim ! exclamă Vlad. Dincolo ne aşteaptă o viaţă frumoasă, plină de neprevăzut, o viaţă demnă de nişte oameni puternici şi curajoşi.

— Ia-mă cu tine, murmură Nina, subjugată.

Vlad căzu deodată pe gînduri. Nina cătă la el sfioasă, necutezînd să-l tulbure. începu să se plimbe prin odaie, cu paşii lui largi şi legănaţi. Din colţul odăii, veni drept spre ea.

— Nina, nu putem fugi cu mina goală. Eu am să fac rost de o sumă, nu ajunge pentru amîndoi. încearcă şi tu la părinţii tăi şi dacă nu vor să-ţi dea, caută alt mijloc. Orice mijloc este bun în situaţia noastră ! spuse Vlad, privind-o pătrunzător.

Nina păru deopotrivă că se gîndeşte şi visează. O lumină se aşternu pe chipul ei, o bucurie intensă şi crudă. „Ah, Leonie, acum am să mă răzbun !"

— Bine, Vlad, consimţi ea cu un zîmbet. Să ştii că o să am nevoie de tine.

— Sînt al tău ! exclamă Vlad. Pînă atunci răsfoieşte o carte, cîntă, fă ce pofteşti, eu mă duc să mă îmbăiez, adăugă el cu o destindere neaşteptată.

— Astă-seară sînt invitată la Caliopi, va fi toată banda. A ! Nici nu ştii. Miţa s-a încurcat cu un sportiv, cu un halterofil, care e gelos ca un paşă şi o snopeşte în bătăi. Ei îi place, imaginează-ţi ! se înveseli Nina.

— Oricărei femei îi place să fie bătută.

— Tu ai să mă baţi ?

— Cred că da, spuse Vlad cu seriozitate.

— Eu nu cred, în sfîrşit, mergem diseară la Caliopi ? O să fie o surpriză grozavă cînd o să te vadă.

— Mergem. M-am săturat de atîta sihăstrie, am chef să beau, să mă turtesc, să uit de mine.

— Nu aşa, protestă moale Nina.
— Prostuţo ! nu ştii nimic, rîse iar Vlad, îndreptîndu-se spre baie.

Aşa cum prevăzuse Nina, băieţii şi fetele îl primiră pe Vlad veseli şi gălăgioşi, înconjurîndu-l, asaltîndu-l cu întrebările.

— Pe unde ai fost, sălbaticule ? Ai pielea bronzată, ţi-a priit aerul tare.

— Pierdut a fost şi l-am găsit, spuse surîzînd Mumuleanu.

— Întoarcerea fiului risipitor ! exclamă Miţa Necşeşti, înghesuindu-se în el şi sărutîndu-l pe obraz. Ţi-l prezint pe prietenul meu, Bob Mardare ! Bob, fă frumos la şef, prezintă-te ! îi făcu ea semn cu degetul.

— Un pahar pentru Vlad ! spuse Ioana, oferin- du-i-l cu un gest grațios.

Era mai palidă ca de obicei, zveltă, şerpuitoare, cu capul uşor înclinat într-o parte, cu părul blond, bogat, revărsat pe umeri. Trăsăturile ei erau fine şi avea în ochi o melancolie blîndă, visătoare. Nu semăna de loc cu sora sa, oacheşă, zgomotoasă, cu nasul mic şi cîrn, cu buzele groase şi mereu umede.

— Mulțumesc, lady, făcu ceremonios Vlad, mirosind coniacul şi sorbindu-l încet, cu plăcere.

— Azi facem beție de coniac ! îl anunță Mița.

Vlad era centrul atenţiei lor şi asta-i mîngîia orgoliul. El nu observă că Miţa clipi cu subînţeles celorlalţi. Toţi se repeziră deodată să-l ridice în braţe. Deşi luat prin surprindere, el se împotrivi. Fetele nici nu aveau putere, iar Mumuleanu era prea delicat. Vlad se simţi totuşi smuls deodată de la pămînt, învîrtit în aer ca o jucărie, în timp ce banda se întrecea în strigăte şi rîsete. Se zbătea să scape din strînsoare, dar Bob îl săltase pe umeri şi fugea cu el prin încăpere, ţopăind.

— Hopa ! Hopa !

Banda se frîngea de rîs. Mumuleanu îşi ştergea lacrimile, văzîndu-l pe Vlad cocoţat pe umeri, zgîlţîit de săriturile lui Bob Mardare. Miţa dădu semnalul de încetare :

— Gata, ajunge, Bob !

Halterofilul îşi lepădă povara, rîzînd prosteşte, stingherit, dezvelindu-şi dantura sănătoasă şi sclipitoare. În clipa asta Vlad îi ura pe toţi şi îndeosebi pe acest sportiv zdravăn, care-l purtase ca pe-un copil, se jucase cu el, făcîndu-l caraghios în ochii bandei. Ceva din autoritatea lui, din influenţa pe care o avea asupra celorlalţi se topise, coborîndu-l, ridiculizîndu-1.

Vlad îl ţintea nemilos, ţeapăn, cu pumnii încleştaţi. Impulsul de a-l izbi în obraz fu absorbit de teama forţei adversarului său. Muşchii halterofilului umflau piepţii hainei, bicepşii răsuceau mînecile înguste şi ar fi fost de ajuns o sforţare mai violentă ca veşmintele să plesnească pe el. Vlad şovăi. Pericolul plutea în aer. Se înstăpîni o tăcere înmărmurită. Nina îl apucă de braţ, timidă :

— Vlăduţ, dragule.

— Mă, Robinson Crusoe, cu tine nu se poate glumi ? sări Miţa între cei doi bărbaţi.

Halterofilul era din ce în ce mai încurcat. Avea ceva bun şi inocent în toată expresia lui.

— Ei m-au îndemnat, eu n-am nici o vină, se scuză el, stîngaci, ca şi cînd ar fi făcut o mare poznă.

Vlad se descreţi, se uită în jurul lui şi începu să rîdă. încordarea se sparse şi veselia deveni şi mai zgomotoasă.

— Dacă energia fizică pe care o cheltuieşte ăsta, spuse Vlad către Mumuleanu, s-ar converti într-una spirituală, ar deveni poate un al doilea Kant. Aşa nu e decît o brută, o materie stupidă.

Mumuleanu vru să răspundă, dar se apropie Caliopi, care îl trase deoparte pe Vlad, spunîndu-i :

— Vine şi logodnicul meu, Dinu Cantuniari. Să nu fii răutăcios cu el.

— Te-ai logodit ?

— E numai de formă. E mai mult o ambiţie a ta tălui meu. Nu are nici o pretenţie asupra mea, ci asupra zestrei. De fapt e un băiat drăguţ, bine crescut, şarmant. Ne împăcăm destul de bine, nu se amestecă în chestiunile mele şi nici eu în ale lui.

— Şi trebuie să mă port solemn ?

— Asta nu. E bun de chef, dar să nu-l iei în tăr bacă cum o pica.

— S-a făcut, frumoasa mea odaliscă. De fapt mă întreb ce cauți tu aici ? Ai fi mai potrivită într-un gineceu. E adevărat că locuința asta cu covoare multe, cu divane, cu vase de ars mirodenii, aduce a cuib de desfătări îndelungi şi voluptoase. Lipseşte haşişul, narghileaua şi havuzul.

— Pardon, narghilea este.

— Vino mîine la mine după masă.

Caliopi, brună, sprîncenată, împlinită, îşi înălță genele lungi.

— Ce te-a apucat ?

— Ai s-o trădezi o dată pe Ioana. Încearcă şi tu altceva mai nou, spuse brutal Vlad.

— Ce complotaţi acolo ? se vîrî Nina între ei, lipindu-se de Vlad.

— Oh, îngerul meu păzitor, o luă el de umeri. Umple-mi paharul şi dă-mi să beau. Ţi-am spus doar că astăzi mă îmbăt. Vreau să mă îmbăt! strigă el.

Banda îl aprobă, bătînd din palme.

— Astăzi este îngăduit orice, îi înştiinţă Caliopi. Sîntem singuri în toată casa.

Exclamaţii, rîsete însoţiră vestea Caliopei. Miţa Necşeşti puse o placă la picup şi porni să se bîţîie cu halterofilul, aruncînd ocheade lui Vlad. În mintea lui încolţi un plan, dar deocamdată voia să bea şi să discute cu Mumuleanu, care o curta pe Ioana. Fata îl asculta distrată, cu paharul în mînă, tolănită leneş într-un fotoliu, picior peste picior.

— Las-o-n pace, e tristă ! spuse Vlad. Oh, lady, ce ingrate sînt femeile ! adăugă el sarcastic.

Ioana pricepu aluzia, zîmbind indiferentă. Îndată însă ce pică Dinu Cantuniari deveni nervoasă, neliniştită. Intrarea acestui tînăr scorţos, elegant, cu hainele tăiate la cel mai bun croitor, fu însoţită de asemenea de strigăte. Cantuniari nu era de loc impresionat şi nici surprins de această manifestaţie gălăgioasă.

Lui Vlad îi fu din primul moment antipatic. Şi nu se sfii să i-o arate cu oarecare grosolănie :

— Porţi corset, domnule ?

Dinu Cantuniari înălță o sprinceană şi surise amuzat.

— De obicei, dar acum l-am lăsat acasă. Acum port doar sutien.

— îmi placi, eşti deştepa ! se însufleți Vlad.

— Te felicit pentru perspicacitatea dumitale.

— Atunci ciocneşti cu mine ? N-are caracter rău, se întoarse Vlad spre Caliopi.

— N-am de loc, spuse sincer Dinu. Dumneata ai asemenea prejudecăţi ?

— De fel, se entuziasmă Vlad, cu ochii sclipind de băutură. Îmi placi din ce în ce mai mult.

— Nu te pripi, îl sfătui Dinu Cantuniari, depărtîndu-se. Mă duc să dansez.

— Imbecile mai sînt femeile. Din spusele Caliopei credeam că e un nătîng şi cînd colo băiatul are haz, rosti Vlad, retras într-un colț cu Mumuleanu, ca să nu-i asurzească muzica de jazz.

Nina vru să stea lîngă Vlad, dar o invită Cantuniari la dans. Se întrerupeau doar ca să bea cîte un pahar de coniac şi se strîngeau din nou în brațe, legă- nîndu-se în ritmul unui tango argentin. Caliopi stinse luminile. Ardea o lampă mică, orientală, cu un abajur de mărgele colorate. Lumina era scăzută, moale, de aur vechi.

Cantuniari era un bun dansator şi Nina îşi lăsase capul pe umărul lui, uşor amețită de băutură. El o mîngîie cu palma de-a lungul spatelui, îşi lipi coapsele de ale ei, aşteptînd o împotrivire. Nina îşi scutură părul, ca trezită, depărtîndu-se puțin, dar fără să-i spună nimic. Avea o senzație minunată de lunecare, de plutire şi nu voia s-o curme.

— Il cunosc pe Cantuniari. E o lichea, spuse Mumuleanu. Dar în definitiv prefer licheaua unui fanatic. Licheaua e un specimen național, e sentimentală, uneori chiar cumsecade, şi te poți înțelege cu ea, fie că nu eşti niciodată sigur.

— Aha, făcu Vlad. Spune mai departe, e interesant.

„Are să-mi plătească o poliță", îşi spuse în sine, stîrnit.

— Fanaticul îmi inspiră oroare, fiindcă este absolut şi deci capabil şi de crimă. E în fond un obtuz, neîn- stare de o gîndire reală.

Mumuleanu se rostea calm, degajat, dar Vlad fu atins de agresivitatea lui ascunsă. Cum era ațîțat de alcool se prinse în discuție, dozîndu-și veninul.

— Faci elogiul lichelei, nici nu mă miră. Ați guvernat țara pînă acum sub numele unui partid sau altul, ceea ce a dus-o drept în brațele comuniștilor. Licheaua a puit în sînul vostru, sînteți atît de putrezi încît un brînci mai puternic e de ajuns să vă dea de-a berbeleacul. De altminteri, rostogolul a și început.

— Și tu aparții burgheziei.

— Eu n-am decît o singură familie : Legiunea.

— Orice ai spune, rămîi ceea ce eşti : un fiu al burgheziei. Numai împreună putem ţine piept comuniştilor.

Vlad făcu o grimasă comică. Se uita la tînărul acesta firav, cu trăsături subţiri, pe care l-ar fi răsturnat şi adierea unui vînt.

— Îmi vine să hohotesc cînd te aud. Ce sînteţi voi în stare să faceţi ? Sînteţi în panică, vă gheboşaţi sub fiecare lovitură, vă strecuraţi ca şoarecii. Ceea ce trăiţi acum e numai prologul dramei voastre ! rise Vlad, cu satisfacţie, sorbind coniacul.

— Aiurezi.

— Te înspăimîntă viitorul ? continuă el cu imaginaţia excitată. Parcă te văd mîine strecurîndu-te neînsemnat, umil, defilînd în rînd cu masa, ca nu cumva să-ţi pierzi pîinea, dacă cumva vei avea norocul s-o cîştigi. **În** fiecare din voi scînceşte un biet omuleţ care, o dată deposedat de bunuri, e metafizic, gol în faţa universului. Sînteţi nişte neputincioşi. Dacă ar fi să ne bizuim pe voi, n-ar mai fi nici o nădejde pentru acest neam.

Imaginea bicisnică a propriei sale făpturi, zugrăvită de Vlad, iscă în Mumuleanu o mişcare de mînie, pe care o condensă în duritatea răspunsului.

— Şi atunci pe cine să ne bizuim, pe voi, care aţi făcut o rebeliune cu încuviinţarea nemţilor, iar la o adică aţi şters-o peste graniţă ? Voi n-aveţi capete politice, ci atentatori, şi ăştia s-au ascuns în gaură de şarpe, curajoşii !

— Ne organizăm, spuse scurt Vlad, strîngînd din maxilare. Noi ne cunoaştem adversarii. Nu-i vom cruţa ! De asta poţi să fii sigur. Ei au doctrina lor, noi, mistica noastră, care izvorăşte din adîncurile legendare ale istoriei, ale neamului.

Mumuleanu surise răutăcios, iar ochii îi scînteiau viu înapoia lentilelor.

— Fireşte, ei au o doctrină, discutabilă din punctul meu de vedere, dar o au. Voi ce aduceţi nou ? Aţi deshumat relicvele unor credinţe obscure pe care le fluturaţi ca pe nişte fantome în amurg şi pledaţi pentru cea mai neagră primitivitate sub motivul conservării tradiţiei. Cu arhanghelii morţii, procesiuni mistice şi orgii de sînge vreţi să soluţionaţi problemele sociale şi economice de astăzi ? Nu vezi că gîn- direa voastră e bîntuită de spectre, nu de idei ? La lumina raţiunii acestui veac ele pier ca nişte strigoi ce sînt.

— Tăria şi unitatea unui popor nu se conservă prin idei, ci prin credinţa în misiunea lui. Şi această misiune o înfăptuieşte un conducător predestinat. Popoarele fericite n-au lăsat vreo urmă în istorie, ci numai acelea care au avut o existenţă dramatică, zbuciumată, care au crezut că au ceva de spus lumii. Pun mai mult preţ pe credinţa mistică a poporului meu decît pe toate ideile voastre raţionale.

— Misiune, credinţă, predestinare, în fond astea nu se reduc decît la un fel de idolatrie. Şi idolatria, fie faţă de un conducător, fie de o credinţă mistică, înseamnă anihilarea omului, a eului său, înseamnă nimicirea demnităţii umane. E o teorie bună pentru gloată, pe care o profesaţi voi. Eu însă o resping. Omul trebuie privit în individualitatea, în unicitatea spirituală, care îi este esenţială. Iar mistica voastră, despre care faci atîta caz, de fapt ne întoarce la omul în patru labe. De aceea vă dispreţuiesc şi văd în voi, pe bună dreptate, o străveche, o îndepărtată întruchipare a fiinţei omeneşti : antropoidul!

Mumuleanu nu bănuia că insulta lui va avea o urmare atît de neprevăzută. Vlad tăcu, sorbi pînă la fund coniacul, muşcînd marginea paharului. Era băut şi faţa sa avea o crispare dureroasă, o paloare de lunatec. Imaginea omului în patru labe îl ademenea, îl răscolea. Izbucni într-un hohot de rîs. Şi deodată, străbătut de un gînd deşuchiat, dement, sări în sus, încercînd să domine larma bandei care se îngrămădise în jurul lui Dinu Cantuniari. Acesta, dezbrăcat de haină, fără cravată, se scălîmbăia ca o paiaţă, azvîr- lindu-şi picioarele, dîrdîind din umeri. Bob Mardare, pe vine, se rotea în cerc, strîmbîndu-se şi privind saşiu fetele care chicoteau, mişcîndu-şi şoldurile în acelaşi ritm drăcesc.

Vlad se aruncă în mijlocul lor, la pămînt, strigînd :

— Toată lumea în patru labe.

Ceilalţi se opriră, dezorientaţi. Apoi, ca la un semn, se trintiră cu toţii jos, cătînd buimăciţi unii la alţii, hlizindu-se prosteşte.

— Aduceţi-l pe Mumuleanu ! Aici, cu noi, în patru labe, rînji Vlad, să vezi şi tu ce bine ai să te simţi, raţionalule !

Mumuleanu se împotrivi. Dar Mardare îl luă pe sus, silindu-l să îngenunche lîngă ceilalţi.

— Acum adunaţi-vă ! porunci Vlad. Aşezaţi-vă cap la cap, învîrtiţi-vă în roată şi mîrîiţi încet, pe urmă mai tare, iar la sfîrşit lătrăm cît ne ţin baierele.

— Nu ştiu să latru, se alintă Nina, mofturoasă.

— Ai să înveţi. începem !

Vlad dădu tonul. Se auzi mai întîi un mîrîit înfundat, care creştea neîncetat; mîrîitul se îngroşa treptat, deveni un muget ca al unui singur animal cu nenumărate capete. Se învîrteau din ce în ce mai repede, privirile li se încrucişau, îşi vedeau propriii lor ochi măriţi, căscaţi enorm. Gurile le ţineau întredeschise, ca să poată aspira aerul.

Cel dintîi lătră Vlad, lung, lugubru. După el, lătrară şi ceilalţi, unul ascuţit, altul gros, neoprindu-se nici o clipă din această horă bezmetică pe brînci. Nu mai simţeau

durerea genunchilor, nici a şalelor îndoite, asmuţiţi, lătrînd fiecare cît mai tare, să-l întreacă pe cel de lîngă el. îi bîntuia un fel de nebunie, de Surie, dezlănţuindu-se într-un sabat de lătrături pînă li se injectară ochii, răguşiră, şi unii mai puţin rezistenţi căzură pe spate, întinzîndu-se pe covor, fără sînge în obraji, descompuşi.

Cel mai robust era Mardare, care se pomeni la un moment dat singur în mijlocul unor leşuri, şi el încetă să latre. Vlad însă care se sculase în picioare, îi porunci cu o voinţă crincenă :

— Latră !

Mardare se uita la el, îndobitocit, ceţos. Scoase un mîrîit sugrumat din gîtlej.

— Latră ! îi ordonă mai îndîrjit Vlad.

Voinţa lui Mardare slăbea, şovăia, şi cum stătea în genunchi, se prăbuşi iar în patru labe, pornindu-se să schelălăie, să se tîrască, lingînd mîinile fetelor, care deşteptate din oboseală, îl încurajau, rîzînd cu faţa răvăşită. Mardare nu mai scotea decît nişte sunete răguşite, nearticulate şi cu o energie sporită reîncepu să latre, cu o vădită plăcere de a se despersonaliza, de a renunţa la orice urmă de demnitate omenească. Era atît de jalnic, de umilitor şi deprimant acest spectacol, încît Mumuleanu nemaiputînd să-l suporte, îl zgîlţîi pe halterofil:

— Încetează, Mardare ! încetează !

în acest răstimp, Vlad dispăru cu Mița Necșești în- tr-una din odăile întunecoase din fund, împiedicîn- du-se de un piedestal de marmură sau de un vas și răsturnîndu-se pe unul din divanele joase, turcești, care mobilau încăperile.

— Să nu ne vadă cineva, suflă Mița.

— Taci, șopti Vlad, astupîndu-i gura cu palma.

Cînd reveniră, Mardare trezit de sub duş, cu părul

încă ud, o întîmpină crunt pe Miţa :

— Unde ai fost, tîrfă ?

Şi o plesni cu dosul palmei peste obraz. Poate că lucrurile s-ar fi oprit aci, dacă Vlad pornit să-l umilească şi mai adînc, nu l-ar fi înfruntat :

— Cum îndrăzneşti, mitocane ? O pălmuieşti în faţa mea ?

Mardare fu o clipă descumpănit. După aceea, înălţă pumnul, gata să-l prăvălească asupra lui Vlad. Cineva ţipă. Vlad nu se urni, dar cu o mişcare înceată scoase pistolul din buzunarul de la spate, întinzîndu-l spre Mardare. Halterofilul rămase cu braţul spînzurat în aer.

— Cere-ţi iertare, în genunchi ! spuse Vlad, cu răceală.

Nina, cît era de toropită, de sleită, îşi dădu seama de primejdie şi se aruncă îngrozită între ei.

— Vlad, nu !

Ceilalți stăteau înlemniți, cu un nod în gîtlej. Vlad o înlătură violent pe Nina.

■— Cere-ți iertare în genunchi ! Număr pînă la trei şi trag ! Unu... doi...

Lui Mardare i se uscase cerul gurii şi o sudoare abundentă îi năpădi fruntea. După fixitatea privirii, după imobilitatea şi paloarea cadaverică a lui Vlad, înțelese că-şi va îndeplini amenințarea. Era cu degetul pe trăgaci. Gaura neagră a țevii îl pironea ca un ochi de mort. Mardare se frînse, se clătină, se lăsă în genunchi.

— Te rog să mă ierţi, Miţa, bîigui el.

Vlad îşi vîrî la loc pistolul şi spre uluiala bandei se repezi la Mardare, îmbrăţişîndu-l şi sărutîndu-1.

— Acum eşti cel mai bun prieten al meu. Copii, ne îmbătăm pe răpunere ! se exaltă el, victorios.

În zori, Nina, ajutată de Mardare, izbuti cu greu să-l ducă acasă pe Vlad. Acesta nu se mai putea ţine pe picioare şi se rezemase cu spatele de pervazul uşii, nevrînd să se urnească din loc.

— Dă-mi... să beau...

Capul îi căzuse în piept şi o meşă unsuroasă de păr îi atîrna în ochi. Pielea obrazului îi era verzuie şi muşchii zvîcneau ca străbătuţi de spasme. Cu un efort reuşi să-şi ridice capul.

— Dă-mi... să beau, ceru el din nou, fornăind dezgustător.

Nina se lupta cu el să-l tîrască spre divan, să-l culce, dar îi era cu neputinţă să-l clintească.

— Hai, Vlăduț, trebuie să dormi, să te odihnești.

Vlad se smuci din mîinile ei și, cu o sclipire lucidă,

vorbi blajin, încet, îndurerat :

— Nina, de ce sînt ochii tăi... atît de goi ?... de goi. Nu exprimă nimic... ochii tăi oglindesc vidul... un vid imens în care mă scufund... mă înec, uite așa...

Trupul încovoiat se bălăbăni, capul se legănă, și vrînd s-o cuprindă pe Nina, se prăbuși pe podea, adormind într-un somn de piatră.

Avocatul lui Tohăneanu se dovedi un om de nădejde. Ii obținuse o nouă amînare, deşi mai greu ca întîia oară şi pe un termen mai scurt. „E tot ce s-a putut face. Va trebui să ne judecăm", îi spuse apărătorul lui, oftînd uşor.

Tohăneanu era în situația unui osîndit care-şi aştepta executarea. Cu toate asigurările avocatului, se temea că împrejurările i-ar putea fi împotrivă.

Maiorul Dragu nu se mai arăta în nici un chip. Pe de altă parte nici Jenică nu mai trecuse pe la el, pesemne că piața era moartă. într-o zi, pică Jenică ; îi aduse devizele. Il văzu mai puțin vorbăreț ca altădată, apăsat, ca un om care e ros de un lucru anume şi pe care se sfieşte să-l destăinuie.

— Ai ceva pe suflet, Jenică ? îl iscodi Tohăneanu.

— N-am, coane Georgică.

— Mă, nu minți ! Ce, eu sînt chior ? Nu eşti tu în apele tale.

— Nu mai pot, coane ! îşi dădu drumul Jurubiță. Taie-mă, spînzură-mă, nu mai pot.

Tohăneanu presupunea că starea lui era în legătură cu teama de a mai lucra la bursa neagră. Oricum, nu mai avea nevoie de el, cel puțin deocamdată. încercă să-l liniştească.

— Nu te pierde cu firea, mă. O să se aranjeze. N-ai încredere în cuvîntul meu ?

Jurubiță nu ştia nici el despre ce vorbea Tohăneanu. Socoti însă că-i un prilej bun să-l înmoaie.

— Coane Georgică, v-am servit eu întotdeauna cu credință ?

— Este, cine spune altfel ?

— Am şi eu, ca să zic aşa, o mică trecere pe la dumneavoastră ?

— Ai mă, Jenică, spuse Tohăneanu, neînţelegînd unde voia să ajungă.

— Merit eu să-mi păstrez locşorul la fabrică ?

— Bineînţeles. Te dă cineva afară ? se miră Tohăneanu.

— Uite, nu mai pot, coane Georgică, nu mai pot! se văietă Jurubiţă.

— Ce nu mai poţi, mă ? că m-ai înnebunit. Vorbeşte odată, se repezi Tohăneanu.

— De aia mi-e mie, că sînteţi iute...

Fabricantul rîse.

— Hai, Jenică, nu fi dobitoc, spune.

— Aşa da, coane, mi-a venit inima la loc. Nu mai pot să umblu prin ateliere... de cînd am *sustras* alea două piese, nu se mai lipeşte somnul de mine, oftă Jurubiţă. Mereu visez că mă înhaţă de guler, că mă duce colo la o şedinţă şi care mai de care dă-i, că tovarăşul Jurubiţă e aşa, că tovarăşul Jurubiţă e pe dincolo. Asta mai treacă-meargă, dar mă bagă şi la zdup. Ce-mi trebuie mie să mă leg la can dacă nu mă doare.

— Au prins vreo bănuială ?

— Mai ştii ? Ieri a fost Panaite de pază, ăla pe care l-a fript plumbul. Din ceas în ceas mă tot întreba : „Ei, cum merge, tovarăşe Jurubiță, e în ordine ?" Cum făceam rondul dădeam peste el. Nu mai calc în ateliere, să mă auriți. Cînd nu te aştepți, te pomeneşti cu vreunul în spinare. E paza dracului, coane Georgică.

— Nici nu trebuie să mai rişti, vezi-ți de postul tău, spuse Tohăneanu, indiferent, cu gîndul la maior, a cărui tăcere îi dădea un soi de neastîmpăr, de nelinişte.

— S'trăiți, coane Georgică, vă mulțumesc ! se lumină Jurubiță, apoi cu un aer viclean urmă : Un transportişor colo, de ! aia mai zic şi eu că e o treabă ! Alege nea Smărăndache o noapte cînd e de pază la depozit Goian, ăla doarme pe el! Ne avem la cataramă. Dacă-l mai îmbii şi cu un rachiu, poate să şi tune că nu-l mai deştepți. Autocamionul o să tragă la poarta din fund, cu farurile stinse, şi într-un ceas, doi gealați l-au încărcat pînă-n vîrf.

în ochii, bulbucaţi, cu vinişoare roşii, se aprinse o sclipire de lăcomie.

— Jenică, să băgaţi de seamă, să băgaţi bine de seamă ! spuse Tohăneanu, temător.

— Avem experienţă, coane Georgică ! se mîndri Jurubiţă.

Tohăneanu, ca niciodată, îl conduse pînă la uşă. Era singur în casă şi singurătatea îl apăsa. Gîndul i se întorcea mereu la maiorul Dragu. Ce-ar fi să se îmbrace şi să se ducă la el ? Era furios că nu-l mai sunase la

telefon. Trecuse doar atîta vreme şi nu primise nici un semn.

„Nu e lucru curat aici", îşi spuse Tohăneanu, înțepat de-o bănuială. O alungă cu toată puterea, dar iar revenea, îi dădea tîrcoale, încuibărindu-i-se mai adînc în minte. După toate socotelile lui, pregătirile trebuiau să fie terminate. Atunci ? Să se fi întîmplat ceva, sau să-l fi înşelat ? Era cu neputință, maiorul se bucura de reputația unui om de încredere, serios, chibzuit. Dar în împrejurările de astăzi mai puteai fi oare sigur de cineva ?

Pe cînd Tohăneanu se zbătea în această îndoială, sosi şi Leonora din oraş, emoționată, strigîndu-l prin toată casa :

— George ! George, unde eşti V

— Sînt aici, dar ce-i cu tine ? răsări mirat Tohăneanu.

— Vin acum de la Catinca Zamfirescu. Ai auzit ultima ştire ? Vuieşte întreg oraşul, numai despre asta se vorbeşte.

— Potoleşte-te, dragă. Ce ştire ?

— Da, ai dreptate, spuse Leonora, calmîndu-se subit.

Tuşi încetişor, îşi netezi poala rochiei, înălțîndu-şi bustul mare, şi respiră adine :

— Fostul ministru Cernescu şi un întreg grup de persoane bine au fost arestate pe cînd încercau să treacă granița.

Tohăneanu se holbă la ea. Un junghi îi străbătu tlmplele.

— Cum ? Cînd s-a întîmplat asta ? rosti el moale.

— De curînd. Amănuntele nu le ştiu, sînt tot felul de versiuni. Unii spun că la aterizarea avionului la Arad au fost identificaţi şi arestaţi, alţii că au fost luaţi ca din oală chiar la aeroportul de la Băneasa. Se crede că a trădat ori pilotul, ori cineva chiar din grupul ministrului. Cînd am auzit, mi s-au tăiat picioarele. Mie una, George, mi-a pierit curajul.

Tohăneanu îşi aminti că ultima oară îl văzuse pe Cernescu la Anastasiad acasă. Era un bărbat vînjos, cu mustaţă neagră, tunsă scurt, cu un aer trufaş şi neprietenos. Dar ce-i păsa lui de ciocoiul ăsta ! Apoi, gîndul îi zbură la maiorul Dragu. Desigur că aflase despre această întîmplare. Aşa se explica poate tăcerea, rezerva lui. Cine ştie, poate o fi şi renunţat la proiectul său. „Nu, n-are nici o legătură. Eu am să plec !", se îndîrji Tohăneanu, cu o hotărîre desperată.

— Ce-ai spus ? făcu el absent.

— Mie mi-a pierit curajul, repetă Leonora.

— Prostii ! Au avut ghinion şi pace ! Asta nu înseamnă să avem şi noi acelaşi ghinion. De încercat trebuie să încercăm să ne salvăm.

— E pericol prea mare şi pe urmă nu văd de ce să ne aventurăm. Nu, nu, eu nu risc. Tu dacă vrei... spuse Leonora schiţînd un gest de părere de rău.

— Cum adică, n-ai fugi cu mine ? Tu ai rămîne aici ? întrebă Tohăneanu cu glasul copleşit de uimire.

— Cred că da, spuse Leonora, liniştită. Oricum, aici e ţara mea, aşa cum bine spuneai şi tu înainte.

Tohăneanu se uită la ea de parc-o descoperea abia acum. Era atît de buimăcit că nu găsi imediat ce să-* spună :

— Leonie, eşti doar nevasta mea ! Ai trăit cu mine douăzeci de ani şi acuma ai fi gata să... Nu, aici este altceva ! Ce-mi ascunzi ? vorbi înfrigurat Tohăneanu, scrutînd-o adînc.

— Dacă tu vrei să te arunci cu capul în prăpastie, nu înseamnă că trebuie să fac şi eu la fel. Eu încerc să te opresc, e chiar de datoria mea, dar tu niciodată nu m-ai ascultat pe mine.

— Astea sînt baliverne ! Ce s-a petrecut între timp cu tine că te-ai răzgîndit ? E altceva la mijloc, nu mă înşeli pe mine. Ce-mi ascunzi, Leonie ? strigă Tohăneanu, scuturînd-o de umeri.

Leonora îi dădu mîinile la o parte. Trăsăturile feţei ei frumoase şi severe se înăspriră.

— Te rog, nu fi brutal. Mi se pare că am fost destul de limpede. Nu vreau să zac în închisoare. Am trăit prea încordată, îmi sînt nervii zdruncinaţi. Nu mai suport această tensiune şi vreau să stau cîtăva vreme la via tatii. Acolo e linişte, aer curat, am să mă reculeg, spuse Leonora ridicîndu-se, cu gîndul la Co- teanu, de unde venea, şi care avea să fie găzduit la nişte prieteni de-ai săi al căror conac se afla la cîţiva kilometri depărtare de vie.

Tohăneanu o privi în fundul ochilor. Mîncau la aceeaşi masă, dormeau în acelaşi pat şi totuşi erau două fiinţe deosebite pe care o întîmplare ciudată & silea să trăiască laolaltă. în această împrejurare, Leo- nora i se dezvălui mai adînc şi în locul ei apăru o femeie rece, străină, necunoscută. îşi muşcă buzele, ca să nu urle.

— Abia acum încep să te cunosc, rosti el răguşit, cu o grimasă de ironie, ură şi amărăciune.

Se îmbrăcă în grabă, ieşi valvîrtej şi se urcă în prima maşină, gonind spre Ţuchi, unde rămase peste noapte. Ea îl primi ca de obicei, zglobie, copilăroasă şi veselă. Tohăneanu o înlătură şi se trînti într-un fotoliu, greu, posomorit, cu privirea întunecată.

— Dă-mi să beau ! mormăi.

— Vrei să-ţi pregătesc şi o gustare ? se unduia pe lîngă el Ţuchi.

— Nu, vreau să beau.

Țuchi nu-l ascultă şi peste cîteva clipe îi aduse cîteva sandviciuri pe care i le puse pe o măsuță alături de o sticlă cu vin.

— Dă-mi whisky.

Țuchi se supuse, mişcîndu-se prin odaie, uşoară, suplă, foşnind poalele de mătase ale capotului. Se aşeză în fața lui, cu bărbia în palme, privindu-l îndelung, în aşteptarea unui gest care s-o cheme. Tohăneanu tăcea şi bea. Odată înălță paharul, ca şi cînd ar fi ciocnit cu cineva, şi spuse surd :

— Noroc !

— Eşti tare supărat, rosti ea încet şi mîhnită, cul - cîndu-se la picioarele lui.

Tohăneanu o mîngîie pe creştet, îşi vîrî degetele în părul ei, sub ceafă. Ţuchi tresări, înfiorată.

— Ce vrei să fac ca să te înveselesc ?

— Nimic, spuse fabricantul, jucîndu-se în neştire cu părul ei bogat, auriu-roşcat.

— îmi dai voie să-mi iau baia, tocmai mi-am pregătit apa. Isprăvesc numaidecît. Mă laşi ?

— Du-te, consimţi Tohăneanu.

Era plăcut şi odihnitor la Ţuchi. Simţea că se linişteşte, se înviorează şi nu ştia dacă din pricina ei sau a whisky-uluî care începea să-l încălzească, să-i dea o ameţeală bună, o euforie în care se topea cheagul negru de venin. Auzi zgomotul din baie, ţîşnitura duşului care acoperea vocea lui Ţuchi, în timp ce vorbea la telefon :

— Allo ! Andrei, nu ne vedem astă-seară. Mu, nu pot! A venit broscoiul la mine şi e întors pe dos. Mîine, mîine, iubitule !

După cîteva minute, Ţuchi reapăru, proaspătă, îmbujorată, cu obrajii strălucitori. Se uită la Tohă- neanu, pe sub genele coborîte :

— Tot trist, nu-mi place. Vrei să-ţi dansez ? îi zîmbi, arătîndu-şi şiragul dinţilor albi şi mărunţi.

Şi fără să-i aştepte încuviinţarea, îşi lepădă cu gesturi încete, leneşe şi calculate, halatul de baie, care îi lunecă la picieare. Ţuchi era îngustă în şolduri, cu sînii mici, necoaptă ca o adolescentă. Faţa ei aven o albeaţă de crin, nările ovale, străvezii, iar linia obrazului cobora spre bărbie într-o rotunjime moale şi delicată. Ochii ei erau mari, prelungi, cu irisul albastru în care sclipea uneori o lumină aurie.

începu să se legene înaintea lui Tohăneanu, care zăcea în fotoliu, cu privirea răsfrîntă înăuntru. El nu vedea nici tremurul sinilor îmbobociți, nici mişcarea pîntecului îngust, cu pielea palidă, nici frîngerile de mijloc, ca de vrej tînăr. Din cînd în cînd, retina lui era săgetată de zborul piciorului, lung şi mlădios.

Ii făcu un semn scurt şi Țuchi curmă dansul, aşe- zîndu-i-se pe genunchi. Era caldă şi trupu-i tînăr răs- pîndea un miros pătrunzător de plantă. „Nici n-ai zice că-i o fată de cizmar", gîndi Tohăneanu, mîndru că stăpîneşte această făptură. Mîna lui se lăsă grea şi posesivă pe umerii fragili ai fetei.

— Mai eşti supărat ? se alintă Țuchi, punîndu-şi capul pe pieptul bărbatului.

— Aş, mi-a trecut! spuse el, chicotind uşor. De ce să fiu trist ? Sînt bărbat în puterea vîrstei, sănătos, bogat. N-are nici un rost, aşa e viaţa ! Ia, bea şi tu !

Ţuchi îi făcu pe plac. Curînd, Tohăneanu iar se înnegură şi o cercetă bănuitor.

— Ţuchi, tu mă iubeşti pe mine ? o întrebă pe neaşteptate.

Ea observă că era congestionat, că avea privirea pîcloasă, ca de om băut. Ii înlănţui gîtul cu braţele.

— Mult, mult de tot.

— Ai mai iubit pe cineva înainte de mine ?

— Pe nimeni în afară de tine, scînci ea cu glas mic.

— Eşti o curvă ! Pe mine nu m-a iubit nici o femeie, nici tu, nici nevastă-mea, nici fiică-mea ! ţipă Tohăneanu, azvîrlind-o de pe genunchi.

Țuchi căzu grămadă la picioarele fotoliului. își înclină capul pe un umăr și-l privi tăcută, îndurerată, în vreme ce-i curgeau lacrimi mari, limpezi, pe obraji. Tohăneanu îngenunche lîngă ea, o îmbrățișă, o sărută bolborosind :

— Iartă-mă, fetița mea, nu plînge. Tu ești o sfîntă. Iți jur că tu ești o sfîntă pe lîngă celelalte. Am citit eu undeva că femeile ca tine au un suflet mare. Nu-i așa că tu ai suflet mare ?

— Da, murmură fata melancolică.

— Țuchișor, tu, tu vrei să fugi cu mine în străinătate ? Am să te îmbrac în aur și în catifea, ai să trăiești ca o prințesă. Spune, vrei ?

Țuchi se aprinse ca un trandafir roşu.

— Da! Mă iei cu tine ? E adevărat ? Nu mă amăgeşti ?

— Te iau, plecăm împreună, o să fim numai noi doi. O să începem o nouă viață, se entuziasmă Tohăneanu. Totul este pregătit, o să călătorim în Italia, în Franța, în Elveția...

Țuchi îl înăbuşi cu îmbrățişările. Tohăneanu icnea, se bucura de fericirea ei, pradă dezmierdărilor. Se întinse moale pe covor, cu capul în poala ei, lăsîndu-se mîngîiat, îndelung, alintat, ca un copil mare. Doborît de plăcere, de băutură, de somn, gemea înduioşat : — Tu ai un... un suflet mare...

A doua zi uită şi de Ţuchi şi de făgăduiala pe care i-o făcuse. în oraş află că o dată cu grupul lui Cer- nescu fusese arestat şi maiorul Dragu. Versiunea era alta decît aceea care o ştia de la Leonora. Avionul trebuia să aterizeze la trei kilometri depărtare de Arad, lîngă o pădurice, unde erau ascunse bidoanele cu benzină pentru alimentarea motorului. Fugarii, care stăteau pitiţi într-un desiş fuseseră încercuiţi de-o patrulă de soldaţi şi somaţi să se predea.

Noaptea, Tohăneanu avu un vis îngrozitor. Se făcea că nişte ostaşi înconjurau pădurea, strîngîndu-i ca într-un cleşte şi el, Tohăneanu, alerga năuc, cu bărbia în piept, abia răsuflînd. Căuta un loc să se ascundă, tîrîndu-se pe pămînt, făcîndu-se una cu el, ca să nu-l prindă. Ba nu, fugea înspăimîntat pe cîmp şi în urma lui auzea strigăte : Stai ! Stai! Şi deodată, răpăiau împuşcături, el se răsucea pe călcîie, se frîn- gea şi se prăvălea cu faţa în ţărînă.

Tohăneanu se deşteptă ud leoarcă şi cu o sete în-grozitoare. Era umflat de nesomn, cu pleoapele roşii, cu

perii țepoşi crescuți pe obraji. Se uită în jur şi se văzu în patul lui, în odaia lui, cu mobilele cunoscute, familiare, intime. „Aşadar am scăpat, sînt viu", îşi auzi propriu-i glas lăuntric, cu o bucurie nemaiîncer- cată. Coşmarul se risipise ca o ceață.

Sări din pat, intră în baie, se rase, stătu mult sub duşul rece şi înviorător. îşi recăpătă cu încetul puterile, care i se urcau în trup ca o sevă nouă şi întăritoare. Era iar stăpîn pe el, zdravăn, cu poftă de viață. Şi chipul pe care i-l întorcea oglinda era mai limpezit, respira forță şi încredere de sine.

„Nu mă pierd eu nicăieri", se îmbățoşă Tohăneanu. Şi cînd fu pe punctul de-a ieşi, sună telefonul. Era Ortansa Anastasiad la aparat. Il chema la ea acasă. Acolo, în Jianu, nu stătu decît vreo jumătate de oră.

Tolănit pe pernele maşinii care-l ducea spre fabrică. Tohăneanu reflecta la propunerea Ortansei, ne- putînd să uite nici lucirea ochiului ei teafăr, nici tonul cu care îi spusese : „Orice mijloc este bun, cînd e vorba să-i sugrumăm pe comunişti". Maşina lui gonea acum pe drumuri desfundate, împroşcînd pietonii cu apa murdară a băltoacelor adunate de ,1a ploile de peste noapte. Cerul era şi acum acoperit pe alocuri : soarele strălucitor de vară destrăma însă norii care se descărcau în ropote scurte şi trecătoare.

Din depărtare, Tohăneanu zări coşurile înalte, roşii, ale fabricii, apoi, cu cît se apropia, se iviră pe rînd împrejurimea largă, clădirile vechi, atelierele cu geamuri fumurii. Sentimentul că toate acestea erau ale lui, proprietatea lui, îi umplea pieptul de mîndrie. Aici era izvorul lui de viaţă, de trai îmbelşugat şi fără griji. Aici era raiul lui, cum spunea Jurubiță, şi Tohăneanu simţi mai adînc ca niciodată că ar face orice ca să nu-l piardă. Şi chipul Ortansei Anastasiad îi răsări mai viu în minte. Ajuns în fabrică, îl chemă imediat pe Smărăndache.

— Ascultă, dragă, noi avem sistematizate datele privitoare la producție, vreau să spun capacitatea producției ? se interesă Tohăneanu într-o doară, cu un aer degajat.

Smărăndache fu surprins, dar nu lăsă să-i scape nici un gest. Imediat îl străbătu o bănuială. Nu era însă sigur. Spuse simplu, politicos :

— Nu, dar le putem sistematiza. Pe cînd aveți nevoie ?

— Pe cît mai curînd.

— Şi numai de la fabrica noastră ? insinuă Smărăndache, încercînd terenul.

Tohăneanu ezită. îl cercetă îndelung, apoi hotărîn- du-se, rosti îndoielnic :

— Ai tu vreo legătură la industrie [7]

— Depinde...

— Mda, e o chestie delicată, o s-o studiez. Acum altceva, a fost deunăzi pe la mine Chiriac şi m-a ameninţat că o să vorbească. Ar putea să ne facă vreun rău ?

— înainte de control, da, acum e prea tîrziu. Ni s-a încheiat doar proces şi apoi nici nu ştie prea mare lucru. Ce să spună ? A iscălit facturi pentru transporturi mai mari decît erau prevăzute ? Ar însemna să înfunde puşcăria ! A fost şi pe la mine ; l-am prelucrat şi l-am făcut să înţeleagă că trebuie să fie mulţumit că a scăpat ieftin şi să-şi caute o slujbă în altă parte.

— Şi l-ai convins ?

— îşi teme pielea. De altfel, nu e băiat prost. Dacă a văzut că nu e rost, a luat-o pe altă cale. A umplut atelierele că chestia cu factura falsă e o manevră a lui Popa, ca să-l discrediteze în ochii partidului. A fost şi pe la sector, se agită, se zbate.

— Aşa da, să-i facă ei dreptate. Dar cu chestia noastră cum stai ? îl întrebă cu o voce umbrită, Tohăneanu.

— La noapte. Azi, sîmbătă spre duminică, fabric?» e cam pustie şi e mai lesne.

— Smărăndache, tu ai mai încercat şi a fost greu. Nu cumva să prindă ăştia de veste că ne... te-ai curăţat ! Fii atent!

— Am să fiu. Rămîn să lucrez mai tîrziu în birou, ca să pot să supraveghez oamenii. De altfel, am avut grijă ca o parte din marfă s-o ascund într-o magazie, mai aproape de poarta din fundul curții. Ni s-a oferit un preț bun.

— Banii înainte.

— Sînt la mine în casa de fier.

— Dă-i îneca!

— Aş vrea să vă mai amintesc că jumătate din cîştig e al meu, spuse Smărăndache fără să clipească.

— Jumătate ? Eşti sărit! Cum o să-ţi dau jumătate ? Ce, eşti tovarăş cu mine ?

— Dacă mu vă convine, eu mă las păgubaş. Risc prea mult, ca să mă mai mulţumesc cu ce mi-aţi dat pînă acum. De cîteva ori am primit chiar mai puţin decît mi se cuvenea, dar nu v-am spus nimic. Am fost delicat, sublinie Smărăndache.

Tohăneanu înghiţi în sec, se foi, se răsuci, bătînd aerul cu mîinile.

— E prea mult, mă Smărăndache ! Ce Dumnezeu ?

— Jumătate.

Cei doi bărbaţi se măsurau din ochi. Smărăndache îl înfruntă glacial. În privirea lui Tohăneanu licări un gînd viclean. Era la strîmtoare şi cedă, scrîşnind.

— Bine, fie. Să-mi telefonezi cum merge, am să fiu acasă.

Se încurcă însă cu nişte prieteni de afaceri şi sosi după miezul nopţii. O trezi pe Leonora, care dormea toropită, cu plapuma (subţire de vară dată în lături, cu pieptul şi braţele dezvelite.

— N-a sumat Smărăndache de la fabrică ?

Leonora îşi dezlipi pleoapele, murmură un „nu"

somnoros şi se întoarse pe partea cealaltă, ghemuin- du-se în căldura culcuşului.

„Dormea ca un lemn", îşi spuse Tohăneanu în silă şi se repezi în odaia lui, aruneîndu-se asupra telefonului. Făcu numărul fabricii. Sună de cîteva ori, cu urechea atentă la ţîrîitul prelung şi ascuţit. De dincolo nu se auzea nici un glas. Era o tăcere goală, pustie, vestitoare de primejdie.

Tohăneanu îşi aprinse o ţigară, o fumă pe jumătate şi o strivi în scrumieră. Chemă din nou la contabilitate ; nu răspundea nimeni. Începu să se învîrtească prin odaie, ros de îndoieli, măcinat de gîndurile cele mai sumbre. Ridică receptorul, sunînd la nesfîrşit. Ciudat, i se părea că zbîrnîitul ăsta ascuţit, strident, umplea propria-i cameră. Şi se mira că şi ceilalţi nu-l aud. Dormeau duşi, iar el era singurul treaz în această casă, în întregul oraş, străpuns de sunetul prelung, care răsuna ca o chemare deznădăjduită în noapte.

În sfîrşit, auzi o voce obosită, ştearsă, în pîlnie. Tohăneanu îşi lipi gura de ea, vorbind înăbuşit :

— Smărăndache ? Tu eşti, mă ?... Da, Tohăneanu e aici !... Ei, oum imerge ?

Celălalt vorbea şi Tohăneanu asculta, întrerupin- du-l din cînd în eînd, cu glasul din ce în ce mai nerăbdător şi iritat. Era mai greu decît credea. Autocamionul cu farurile stinse, fusese tras în cîmpul viran din spatele fabricii. Totul era pregătit, dar la comitetul de întreprindere veghea lumină. Erau pesemne într-o şedinţă că nu mai isprăveau. Pe de altă parte, unul din muncitori da tîrcoale prin curte.

— Plouă cu găleata şi sînt plin de noroi, îi spunea Smărăndache.

Trebuia să aştepte, nu era chip altfel.

— Nu te urneşti de acolo pînă nu iese marfa! îi porunci Tohăneanu.

În închipuirea sa vedea limpede curtea înecată în întuneric, depozitul, autocamionul cu prelata trasă şi farurile stinse, chipurile lui Popa, Badea, ale celorlalţi, învăluite în fumul destrămat de lumina aceea de la comitetul de întreprindere. Era acolo o pîndă, o Luptă surdă, crîncenă, în care voia, trebuia să biruie.

Puma ţigară după ţigară, pregătit să nu doarmă toată noaptea dacă va fi nevoie. Ceea ce-i mărea neliniştea, încordarea, era că nu putea să urmărească pas cu pas —

aşa cum ar fi vrut — tot ce se întâmpla în fabrică. Dar ce putea să se întîimple ? Era mai bine să nu se gîndească. Poate dintr-o clipă într-alta va primi telefonul liniştitor. Ce încet, ce neîndurător se scurgea timpul! Dacă cumva l-au prins pe Smărăn- dacbe ?

Un uruit de autocamion greu cutremură ferestrele. Tresări. Se năpusti la geam, urmărind autocamionul care pieri duduind în întuneric. Afară ploua necontenit şi asfaltul ud şi lucios sclipea sinistru sub razele lampadarului din faţa blocului. îşi lipi fruntea de geamul rece, reveni în mijlocul încăperii, stînd nemişcat, cuprins de o emoţie neaşteptată şi intensă. Minutarele pendulului arătau ora unu şi jumătate. Ţîrîitul strident al telefonului îl izbi în piept.

— Da... da. Ce se aude ? A ieşit pe poartă... neîncărcat ? strigă furios Tohăneanu. Abia ai scăpat tu !... Ei şi?
Trînti receptorul, să-l spargă, îşi smulse cravata de la gît, ca să respire mai în voie. Se duse iar la fereastră şi o deschise larg, stînd neclintit în cadrul ei, vrînd parcă să absoarbă tot aerul nopţii.

De ce întîrzia Vlad ? S-ar putea să nu mai vină ? Nina îşi frîngea degetele, aşteptînd cu toate fibrele întinse zbîrnîitul soneriei. Se învîrtea mereu prin preajma vestiarului. Abia acum, în această împrejurare, îşi dădea seama cît de mult atîrna de el. Fără Vlad îi era frică. Frică să fie singură, frică de tot ce i s-ar putea întîmpla fără el. Se gîndi să se îmbrace, să dea o goană pînă la casa lui, dar soneria zbîrnîi scurt, vestind-o că a venit. „El e !" suspină Nina, uşurată, fericită.

îi deschise încet uşa, precaut. Vlad se strecură tiptil, vorbind în şoaptă :

— Au plecat ?

— Sst! Papi e aici. Vino la mine în odaie. O să plece şi el îndată.

Vlad străbătu salonul cu paşi largi şi intră în odaia Ninei.

— Nu te mişti de acolo pînă nu-ţi spun eu.

— Să nu dureze, mai am de aranjat şi alte treburi.

— N-o să stea mult.

Nina se lungi pe divanul Leonorei din nişă, cu o carte în mînă. Răsfoia cîte o pagină, pîndind ivirea lui Tohăneanu. Storurile de la fereastră erau coborîte, ca să nu răzbată prea tare soarele şi să decoloreze perdelele. Prin paletele rare pătrundeau însă fire de raze.

Nina se ghemui în fundul divanului, ca să nu fie zărită. Un moment se gîndi să stingă lumina candelei de sub icoana georgiană, dar o frică superstiţioasă o împiedică. Într-un tîrziu auzi paşii îndesaţi ai lui taică-su, văzu spatele lui lat, flacăra unui chibrit şi uşa închizîndu-se în urma lui. Sări jos de pe divan, furişîndu-se pînă la vestiar ; o cheie se răsuci în broască şi limba yale-lui pocni surd.

Nina, prevăzătoare, încuie şi uşa de la salon, ca nu cumva bătrîna menajeră să rătăcească pe aci şi să-i găsească.

— Vino, Vlad, îl chemă ea din cale-afară de tulburată.

Vlad nu părea de loc emoţionat de ceea ce trebuia să săvîrşească. O întrebă doar atît.

— Unde le ţine ?

— În scrin, are un sertar secret.

— E cam întunecos, aşa nu văd să umblu la...

— Trage tu storul, încet, fără zgomot. Poţi ?

— Am să încerc.

Vlad apucă chinga şi o trase puţin cîte puţin pînă cînd salonul ieşi din umbră, cu mobilele lui lucioase şi neclintite. Fără un cuvînt, se apropie de scrin. Nina, tăcută, galbenă, îi arătă sertarul secret. Era încuiat. Vlad se lăsă pe călcîie, examină broasca, încercă s-o forţeze. Rezista. Ar fi fost uşor s-o spargă, dar asta însemna să strice încuietoarea. Scoase un briceag din buzunar şi vîrî în gaură lama subţire. De cîteva ori, prinse limba şi de atîtea ori îi scăpă. Cît era el de calm, de răbdător, strînse din măsele, enervat. Faţa i se umezi.

— Mai iute, Vlad, îl îmboldi Nina, care îşi vîrîse unghiile în palme.

Vlad rosti printre buzele strînse :

— Stăpîneşte-te.

Şi reîncepu să chinuiască încuietoarea. În sfîrşit, simţi în degete că lama se înfipse bine, răsuci uşor, şi limba sări în lături. Deschise repede sertarul, era gol. Vlad îşi înălţă ochii placizi spre Nina. Ea se făcu albă şi bărbia prinse a-i tremura.

— Nemaipomenit! Le-a ascuns în altă parte, dar unde ? se frămînta Nina bolborosind ca pentru sine : vipera ! Cum de nu mi-a trecut prin minte c-o să le-ascundă în alt loc ? Unde, unde să caut în toată casa ?

— Aşa n-o să facem nici o ispravă, spuse Vlad, apucînd-o de braţ şi silind-o să nu se mai agite. Hai în dormitor. S-ar putea să fie acolo.

Îndemînatic şi metodic, Vlad păşi la cercetarea unor posibile ascunzători. Răscoli prin sertare, prin lucrurile de toaletă ale Leonorei, răsturnă vasele, deschise o casetă veneţiană căptuşită cu pluş, punînd apoi fiecare obiect la locul lui, neatinse. Bijuteriile nu erau nicăieri. Nina deschise dulapul din perete, cu uşile capitonate.

'— N-or fi aici, Vlad ?

Tînărul lui la rînd blănurile, întoarse gulerele, pipăi căptuşeala, vîrî mîna pînă-n fund, în rufăria fină,

negăsind nimic. Colcăia în el furia, dezamăgirea. Se înapoie în salon, cu paşi mari, de lup. Ninei îi era frică să-i mai vorbească. O ura acum pe Leonora mai mult ca niciodată. Telefonul țîrîi prelung. Sunetul ascuțit îi şerpui prin inimă. Nina se uita la Vlad, care stătea în mijlocul salonului, plimbîndu-şi privirea domoală prin toate ungherele.

— Lasă-l să sune ! spuse el nepăsător. Ce-i cu nişa asta, e ca o cameră.

— Aici îşi face siesta doamna Leonora Tohăneanu ! rosti sarcastic Nina.

Vlad se îndreptă încet spre nişă, urmat de fată, ca o umbră. Dacă cumva nu descopereau bijuteriile, Vlad n-o mai lua cu el ? Ar fi în stare s-o lase singură, părăsită, cu ameninţarea care plutea deasupra capului ei ? Nina se porni să caute ea însăşi, înfrigurată, cu mîinile tremurătoare, încurcîndu-l pe Vlad.

— Nu aşa, nu aşa, o sfătui el, înlăturînd-o.

Părea că se mai potolise. Din nou, răbdător şi amănunţit, scormoni fiecare colţişor, se urcă pe divan, deoarece zărise că zidul făcea la jumătatea înălţimii lui un fel de scobitură. Nici aici nu era nimic, dar cînd dădu să se ridice, se izbi cu creştetul de un colţ al icoanei de argint. Ţiui ascuţit, de durere, ducîn- du-şi mîinile la cap. Icoana se mişcă din loc şi o brăţară se rostogoli pe divan. Nina scoase un ţipăt :

— Uite, Vlad !

Vlad încremeni, mîngîindu-şi umflătura şi zîmbind ca un nătîng. Deodată se răsuci, smulse icoana, ale căror porţi împărăteşti se închiseră în violenţa gestului. În spatele icoanei era un spaţiu destul de încăpător în care Leonora îşi pitise două brăţări, cerceii, un ceas-medalion bătut cu pietre scumpe, un ac cu briliante şi un inel cu un smaragd superb.

— E o credincioasă maică-ta ! spuse cinic Vlad, învelind bijuteriile cu grijă într-o batistă.

Nina nu-l auzi. În sufletul ei se zvîrcolea neputinţa, deziluzia, teama de a-i destăinui lui Vlad că piesele cele mai preţioase lipseau. Unde or fi pandantivele cu briliante, broşa, colierul de perle, brăţara de platină ? Să le fi încuiat oare în caseta lui taică-său ? Nina rîse crud. Nu era atît de proastă Leonora ! Pesemne că le-a dus la Ghiţă Stănoiu, la vie.

— Ce rîzi ? Ce-i cu tine ? o trezi Vlad. Hai, c-am isprăvit. Să agăţ icoana...

— Nu, aşteaptă ! spuse Nina şi alergă în camera ei.

Luă o bucată de hîrtie, un creion şi scrise la repezeală : „Dacă scoţi o singură vorbă, îi spun tot lui papi. Si să ştii

că mă țin de cuvînt, orice s-ar întîm- pla." Împături foaia, o vîrî la loc în ascunzătoare, unde fuseseră bijuteriile, spunîndu-i lui Vlad tăios, rece :

— Pune icoana la loc, măcar să aibă pentru ce să se roage.

Tohăneanu era uşor mirat, îndoit, de moliciunea Ninei, de tandrețea ei, de insistența de a mai sta împreună. Era ceva sincer şi adevărat în dorința fetei. Nu ştia cum să răspundă, mai ales că în astă-seară îi făgăduise lui Țuchi că va veni la ea ; organizase o mică sindrofie la care erau invitați cîțiva prieteni. Se trezi însă cu Nina, care de un ceas îl răsfăța cu drăgălăşenii, stîrnindu-l s-o întrebe bănuitor :

— Ia spune tu drept, ai să-mi ceri ceva ?

— Nu, papi, te-asigur. Mîine dimineață plec în munți pe vreo două-trei săptămîni şi vreau să mai fiu cu tine. în fiecare noapte vii tîrziu, parcă ți-ar fi silă să stai la tine în casă.

Tohăneanu se posomori. Tăgădui fără convingere.

— De unde ai mai scos-o şi pe asta ? Sînt foarte ocupat, am întîlniri de afaceri, e firesc să mai întîrziu.

— Degeaba te fereşti de mine. Eu am văzut, papi, că tu nu eşti fericit. Am observat mai demult că de fapt căsnicia ta nu e ceea ce ar trebui să fie. Te simți singur.

Cuvintele Ninei atinseră în el o fibră adîncă. Aşadar şi fata lui îşi dădea seama de deşertăciunea căsniciei sale. Tohăneanu nu voia să se lase tîrît într-o discuție. La ce i-ar mai folosi. Privi într-o parte şi rosti cu un glas scăzut:

— Nu-i bine să vorbeşti despre unele lucruri, ba nici să te gîndeşti la ele.

— E primejdios ?

Tohăneanu făcu un gest cu mîna, de parcă ar fi vrut să alunge o vedenie.

— Poate o să vorbim noi, altădată.

— Da ce nu acum ? Hai, papi, te rog, mai rămîi cu mine.

— Ţi-am spus că am o întîlnire şi sînt grăbit. Tu du-te la culcare, mîine trebuie să te scoli de dimineaţă. Ţi-ai pregătit echipamentul ? Te pomeneşti că ajungi o alpinistă de forţă, schimbă vorba Tohăneanu.

— Echipamentul mi-l pregăteşte Vlad, el e foarte priceput. Acum e în bucătărie, îmi unge bocancii, spuse Nina, rîzînd.

— Plecaţi numai voi doi ?

— Nu, cu un grup întreg. De ce mă-ntrebi ? Ştiu că dumitale nu-ţi prea place Vlad, dar n-ai dreptate, papi. E un băiat cu totul deosebit de ceilalţi. Tu n-ai stat niciodată de vorbă cu el.

— îl cunosc mai dinaintea ta, eram doar prieten de afaceri cu taică-su. Dar nu împărtăşesc ideile lui, asta-i tot.

În acel moment bătu la uşă cineva şi intră. Era Vlad, cu mînecile cămăşii suflecate, cu o meşă de păr căzută pe frunte.

— Vă salut, domnule Tohăneanu ! spuse el, ezitînd în pragul uşii. Nina, unde ai pus unsoarea ? N-o găsesc nicăieri.

— E jos, în dulap, printre borcane. Caută bine şi ai s-o găseşti. Nu stai puţin cu noi ?

— Vreau să isprăvesc şi pe urmă...

Tohăneanu îi făcu semn să rămînă.

— Ce mai e nou politic, Vlad ? îl întrebă, mohorît.

— Ce ştii şi dumneata. Deocamdată comuniştii jubilează, dar n-o să le fie prea lungă bucuria. Nici noi nu dormim şi nici alţii, rînji tînărul.

— Adevărat ? îl ţinti curios Tohăneanu. Ia stai puţin jos. Totuşi, nu se vede încă nimic, nu se simte nimic.

— Este şi greu să se afle. Acum nu se poate lupta făţiş, noi am ales altă cale, care este a celor mai curajoşi, mai neînfricaţi dintre noi. În definitiv, orice mijloc este bun ca să-i nimicim pe comunişti.

„Orice mijloc este bun"... erau aidoma cuvintele Ortansei Anastasiad. Tohăneanu fu izbit de această potrivire în care sălăşluia un înţeles care lui îi destăinuia existenţa unui plan al unor forţe ascunse, în această încleştare subterană, necruţătoare şi fără odihnă.

Priviţi prin Ortansa Anastasiad, prin ceea ce el însuşi era hotărît să facă, Vlad şi ceilalţi nu i se mai păreau nici absurzi, nici nebuni, simţind că şi el nu mai putea gîndi altfel:

— Da, orice mijloc este bun, rosti cu un fel de înverşunare Tohăneanu.

Vlad n-avea însă chef de vorbă. Dorea să scape cît mai repede şi murmură o scuză, retrăgîndu-se. Tohăneanu îşi aminti şi el că se grăbea.

— Mai stai, papi, te rog, se agăţă Nina de eL

— Nu pot, am întîrziat prea mult.

— Dacă alunec şi cad într-o prăpastie, n-ai să mă mai vezi niciodată ! N-o să-ţi pară rău că n-ai vrut să-mi îndeplineşti rugămintea ?

— Ce înseamnă prostiile astea, se supără de-a binelea Tohăneanu, mişcat de glasul ei trist, de luciul umed al ochilor. N-ai mai fost pe munţi ? Atunci mai bine nu te mai las şi te încui în odaia ta.

— Am glumit, papi, zîmbi Nina, rotindu-se în jurul lui veselă. Voiam să te înduplec să mai rămîi. Spune-mi cum e întîlnirea ta, blondă sau brună ? clipi ea cu subînţeles, conducîndu-l pînă pe palier.

— Blondă, ştrengăriţo ! rîse Tohăneanu de parcă l-ar fi gîdilat cineva la tălpi.

Era un rîs gros, fără pudoare, care-i făcu rău Ninei.

— O să-ţi fie dor de mine ? spuse ea, îmbrăţişîn- du-l în capul scărilor.

— Sigur c-o să-mi fie. Hai, du-te înapoi în casă, că ne vede vreun locatar şi-i mai mare ruşinea.

— Să nu mă uiţi, papi ! îl ţinea strîns Nina, privindu-l lung şi depărtat.

— Bineînţeles că n-am să te uit. Să-mi trimiţi cîte o ilustrată, spuse el, desfăcîndu-se din îmbrăţişare şi coborî iute scările.

Nina se lipi de perete şi-l strigă :

— Papi!

Tohăneanu se opri pe ultima lespede, acolo unde se răsucea scara.

— Da, ce e Nina ?

— Este frumoasă ? întrebă ea fără nici o noimă.

— O păpuşică, rîse din nou Tohăneanu, trimiţîn- du-i un sărut pe vîrful degetelor.

Nina se desprinse de lîngă zid, intră în casă, în- gînînd mereu, fără sens, „o păpuşică", „o păpuşică", şi simţi cum se destramă, se rupe în ea ultima legătură cu tot ce era existenţa ei de pînă acum...

Tohăneanu plecă devreme de la Ţuchi. Noaptea albă, oboseala din mădulare, vitalitatea lui le învinse cu un duş rece, zdravăn şi o ceaşcă de cafea concentrată. îi stăruia doar o pîclă uşoară pe creier. O porni pe jos, de-a lungul bulevardului, înviorat de aerul dimineţii, de lumina delicată şi limpede, care învăluia întregul oraş.

Pe dreapta şi pe stingă se înălţau blocurile masive, croindu-i drum parcă lui Tohăneanu, care călca printre ele rar, apăsat, cu senzaţia propriei sale puteri. îşi îngădui chiar să ridice privirea spre frunzişul copacilor înşiraţi pe marginea trotuarului pe care pînă atunci nu-i văzuse. „De mult n-am mai făcut o plimbare pe jos", îşi spuse el satisfăcut, descoperind o mulţime de lucruri care altădată îi scăpaseră.

Oamenii se grăbeau spre birouri, ateliere, fabrici, unele gospodine şi veneau de la piaţă, un bărbat vînjos cu braţele goale mînjite de un lichid vîscos şi cafeniu umplea rezervorul blocului cu faţada de marmoră pe lîngă care tocmai trecea acum. Un băiat firav împingea un oblon care se strînse ca o armonică, cu un hîrşîit dureros şi ascuţit. O ţigancă îndoită pe călcîie, cu poalele fustei colorate rotite în jurul mijlocului subţire, din care se desprindea ca o lalea neagră, stropea cu apă, din vîrful degetelor, bujorii şi trandafirii leneşi, culcaţi în coşul de răchită. O întreagă forfotă a unei lumi mărunte, nebănuite, necunoscute.

Tohăneanu o înregistra cu un ochi distrat şi oarecum străin şi, cînd ajunse în dreptul scuarului de la statuia Paehe, îi atrase luarea-aminte îmbulzeala de la un chioşc. într-o clipă, ca într-o răsturnare de perspectivă, totul în jurul lui se schimbă uluitor. Oamenii îşi rupeau ziarele din mînă, se adunau în pilcuri, alţii alergau bezmetici pe stradă, cineva deschise o fereastră şi strigă :

— Spune-mi, dom'le, şi mie, e-adevărat ?

Maşinile săgetau bulevardul, clopotul tramvaielor umplea văzduhul, întregind acest tumult al străzii, care dintr-o dată căpătă o înfăţişare neobişnuită, în- ghiţindu-l în vîrtejul ei şi pe Tohăneanu. El se zbătea să iasă din mijlocul lui, întrebînd totuşi pe fiecare, cu ochii zgîiţi.

— Ce e ? Ce s-a întîmplat ?

— I-a naționalizat pe burjui, nenicule ! îi rîse în față un tînăr și trecu mai departe.

Tohăneanu înțepeni în marginea trotuarului, înfipt pe picioare, sforțîndu-se să nu cadă. îi vîjîia capul, amețit de larma străzii, a oamenilor care se perindau pe dinaintea lui. Era incapabil să se urnească, gîndu- rile i se amestecau, se învălmășeau, pînă ce birui unul singur, zmucindu-l din loc : fabrica !

Se aruncă într-o mașină, învolburat, într-o aprindere a întregii sale ființe. încă de la poartă, zări fîlfîitul

steagurilor, zidurile împodobite de portrete şi lozinci, mulţimea de muncitori împînzind curtea, înghesuiţi pe lîngă clădirea direcţiunii, strînşi ciorchine la ferestrele biroului său. Se năpusti într-acolo, fără să se uite în lături, fără să audă murmurele, şoaptele :

— Uite-1!

— A venit roşcovanul!

— S-a zis şi cu ăsta, hai ? făcu un muncitor, zîmbindu-i lui Jurubiţă, care înghesuit, strivit, căuta să răzbată în faţă.

— S-a zis, ce mai încolo! îl aprobă el, rîzînd strîmb şi gîndindu-se cu spaimă. „Numai să nu-l lovească damblaua."

Oamenii se trăgeau deoparte, făcîndu-i loc lui Tohăneanu. El deschise larg uşa, cu pieptul înainte, oprindu-se în pragul încăperii. înăuntru erau unele chipuri necunoscute şi cel dinții pe care-l văzu nu fu nici Popa, nici Badea, nici Şitoianu, ci un bărbat viguros, masiv, cu gulerul cămăşii desfăcut, care şedea pe fotoliul lui, cu palmele mari, muncite, sprijinite pe masa sa de lucru.

— Cine eşti dumneata ? rosti Tohăneanu cu un glas care voia să-l salte pe celălalt în picioare.

— E noul director al fabricii, spuse Şitoianu liniştit şi sigur.' , ,

Tohăneanu parcă nu auzise.

— Ce căutaţi aici, la mine ?

— Nu-ţi dăm dumitale socoteală ! răspunse aspru un bărbat matur şi oacheş. Aici nu mai eşti la „mine", ci la noi.

Ceilalţi se uitau nedumeriţi şi uşor încruntaţi la omul roşcovan, înfipt înaintea lor, drept, dar care avea o expresie de uluială, privind palmele acelea mari, cu degetele noduroase. Tohăneanu avu o clipă senzaţia că palmele acestea creşteau, se întindeau deasupra fabricii sale, asupra lui însuşi, îi apăsau pe piept, înăbuşindu-1.

— Daţi-ne cheile de la casa de fier, spuse rece acelaşi bărbat matur şi oacheş.

Maşinal, Tohăneanu se pipăi în buzunare, scoase cheile, le întinse, cu privirea nedezlipită de pe noul director, privire în care se oglindea ceea ce era pentru el de neînţeles, cumplit, imposibil, întunecîndu-i mintea. Şi această stare de amorţire dăinui toată vremea cînd predă registrele, cînd i se imputară lipsuri de trei milioane, pe care trebuia să le acopere în douăzeci şi patru de ore.

— Deocamdată puteți pleca, auzi ca prin vis.

— Da, pot pleca, murmură Tohăneanu, absent.

Şi ieşi afară, călcînd ca un orb, în gol, prin desimea de muncitori, apucînd-o spre poartă.

Înapoia lui răsunară cîntece, se scandară lozinci, curtea se umplu de un vuiet, deasupra căruia se înălţa şuierul prelung al sirenei. Ca la o chemare, alte sirene, mai apropiate sau mai depărtate, spintecară triumfător văzduhul.

Tohăneanu, străpuns parcă în creier, îşi adună umerii, se încovoie, oa să treacă peste el valul de cin- tece, care veneau din curtea fabricii şi-l izbea din urmă, mînîndu-l mai departe. întoarse odată capul, îmbrățișînd cu ochii pentru ultima oară fabrica şi o porni înainte, clătinat, prin pulberea şoselei, în bătaia dogoritoare a soarelui.

Leonora nu îndrăzni măcar să se apropie de camera în care se zăvorise soțul ei. Trecuseră cîteva ceasuri şi urechea ei nu prinse nici cel mai mic zgomot dinăuntru. Era nefardată, trasă la faţă, cu pungi sub ochi, cu părul în neorînduială, arătînd îmbătrînită şi cu trăsăturile mai dure.

Se plimba de-a lungul salonului, trecîndu-şi degetele prin păr, gata de cîteva ori să dea buzna peste

Tohăneanu şi să-i ţipe în obraz : — M-a furat fiica ta ! Mi-a furat bijuteriile ! Se răzgîndea însă imediat, se oprea în dreptul icoanei, ochii i se umpleau de lacrimi şi iar cutreiera salonul, muncită de gîndul de a o da în vileag pe Nina. „Dacă scoţi o singură vorbă, îi spun tot lui papi", suna biletul scris de mîna ei. Nu încăpea nici o îndoială că o va face. Altminteri cum ar fi furat-o ? Doamne, Doamne ! se chinuia Leonora, care nu întrezărea nici o ieşire. Cum de a nimerit locul ăsta pe care îl credea cel mai sigur ? Pesemne că a cotrobăit toată casa, sau a pîndit-o. „Noroc că bijuteriile cele mai de preţ le-am dus la tata", se consolă Leonora, care amînase plecarea la vie din pricina vestei îngrozitoare a naţionalizării.

Pe cînd nu-şi găsea astîmpăr, învîrtindu-se neodihnită de la un colţ la celălalt al salonului, se ivi Tohăneanu, cu fălcile căzute, mişcîndu-şi iute în orbite ochii injectaţi.

— Şezi, Leonora. Am să-ţi vorbesc, spuse el cu o linişte întunecată. „ j ,j

— Te-ascult, George, rosti Leonora, înfrînîndu-se.

— Mi-au descoperit lipsuri de trei milioane pe care trebuie să le acopăr pînă mîine. Altfel mă arestează. Două milioane sînt în caseta mea, mai am nevoie de un milion. Valuta nu pot s-o schimb într-o zi şi nici au-l am la îndemînă pe Jenică. Chiar el n-ar putea să facă rost atît de repede de suma asta. Singura soluţie e să vindem ceva din bijuteriile tale lui Simi- onidis. E mai uşor şi fără riscuri.

Leonora zvîcni, ca înjunghează :

— Nu ! Aici am ajuns, să vînd bijuteriile mele ?

— Mă ares-tea-ză, Leonie ! spuse rar Tohăneanu, țintind-o pe sub sprîncene.

Leonora își trecu degetele prin păr. Era nervoasă, în panică.

— Nici nu le am aici, sînt în păstrare la tata, rosti ea grăbită.

— Ne ducem acolo. În două ceasuri cu mașina putem fi înapoi.

— Nu. Dar de ce ?... sînt ale mele, e tot ce am, ce mi-a mai rămas... de ele nu mă ating orice-ar fi !

Lui Tohăneanu i se umflară vinele la gît şi o ro- şeaţă vie îi coloră obrajii. Ochii îi străluceau nefiresc. Şuieră :

— Mă ares-tea-ză, Leonie !

— Ce pot eu să fac ? Tu ai de unde, ştiu bine că ai de unde, ia din altă parte... De ce să vînd din bijuteriile mele ?... Le-am adunat într-o căsnicie de douăzeci de ani. Nu pot! Nu pot!...

— Eu, eu ți le-am cumpărat! răcni Tohăneanu, sărind la ea. Te-am umplut de bijuterii, de blănuri, de rochii. Te-ai lăfăit toată viața ta în belşug pe spinarea mea şi acum faci deosebire între ce-i al meu şi ce-i al tău. N-ai nimic sflnt, ai fost întotdeauna o străină pentru mine, o lipitoare nesătulă care mi-a supt sîngele.

— George, te rog ! îl imploră Leonora.

— Unde le-ai ascuns ? Sînt ale mele, tot ce-i aici e-al meu, e munca mea. Să mi le dai numaidecît! Să mi le dai ! zbieră din ce în ce mai tare Tohăneanu, repezindu-se la scrin.

Sparse sertarul, apoi răscoli odaia ei, răvăşi dulapul scoţînd afară blănurile, nurcile, rochiile, pe care le azvîrlea pe jos, suflînd înecat :

— Sînt ale mele !... Eu ţi le-am făcut... Eu... Unde Je-ai ascuns ?

— Iţi jur că sînt la tata, George, se rugă Leonora, fmpotrivindu-se, apărîndu-se.

În creşterea mîniei, Tohăneanu o îmbrînci deoparte şi se porni să le rupă, să le calce în picioare, să le Bzvîrle ca pe nişte boarfe nevrednice. Leonora se prăbuşi peste ele, le strînse, le adună la piept, îngăimînd :

— Destul, George, destul.

Botul pantofului o izbi în coapse, în braţul gol, lnvineţindu-1. Leonora gemînd, se îndreptă de şale, cu lacrimi uscate în ochi, lividă, tremurînd de uimire :

— Mă loveşti ?! Mă baţi ?! Asta n-am să ţi-o rabd. Nu mai am ce căuta în casa asta, plec, mă despart de tine.

Tohăneanu se îndesă în ea, cu sticliri roşii în pupile, cu o şuviţă albă de scuipat în colţul gurii.

— Pleacă ! N-am nevoie de tine. Iți pricep eu gîndul tău. Crezi că sînt isprăvit, dărîmat! Ei bine, ai să vezi dacă Tohăneanu e o cîrpă sau un bărbat!

Fugi afară din odaie, lăsînd-o pe Leonora îngenuncheată pe covor, în mijlocul rochiilor şi blănurilor împrăştiate, pe care ea le strîngea, le scutura, le mîngîia, pFngînd.
Noaptea tîrziu, cînd Tohăneanu se înapoie de la Simionidis, casa era vraişte, pustie, dulapul gol, cu uşile înlăturate. Căzu într-un fotoliu, cu toată greutatea trupului, privind în jurul lui, încețoşat şi prostit...

În 1951, Tohăneanu locuia pe Uranus, într-o casă de raport, cu zidurile spoite cu var, părînd pe dinafară o cazarmă pătrată, cu două caturi şi o mulțime de ferestre cenuşii. El ocupa o singură odaie în aripa dreaptă, la care se ajungea prin gang, suind o scară de lemn putredă şi scîrțîitoare. încăperea era largă şi mobilele zăceau cam înghesuite, dînd totuşi interiorului un aer de bunăstare.

Tohăneanu îşi ispăşise pedeapsa de doi ani pentru saboUj, se refăcuse, arătînd la fel de zdravăn ca înainte, numai că înfăţişarea lui se schimbase. îşi lăsase

0 mustaţă roşcată, groasă, ca o vrabie sub nas, pielea

1 se întinse pe fălcile dure, privirea îi devenise mai rece şi scrutătoare.

De curînd izbutise să se angajeze ca inginer mecanic pe unul din şantierele din Moldova şi-şi pregătea geamantanul, vîrînd în el o grămadă de lucruri, ca cineva care ştia că va rămîne într-un loc multă vreme. Se uită la ceas : era ora nouă seara. Se zori să nu piardă trenul.

Scotocind prin masa de birou, în căutarea unor acte, descoperi o scrisoare din Barcelona, cu data de 17 aprilie 1950. Privirea îi lunecă întîmplător pe la sfîrşitul scrisorii şi citi:

„Iartă-mă, papi, pentru durerea pe care ţi-am pricinuit-o. Pe Vlad l-am iubit şi am avut încredere în el. L-aş fi urmat şi pînă la capătul lumii. Acum plătesc foarte scump această greşeală. Vlad m-a părăsit, fugind cu bijuteriile pe care i le-am luat mamei. Eu lucrez la un local de noapte şi mi-e ruşine 6ă-ţi descriu viaţa pe care sînt silită s-o duc. Salvează-mă, papi, că altfel simt că mă dau la fund..."

Tohăneanu se încruntă, stătu o clipă îngîndurat, cu pleoapele lăsate, apoi rupse scrisoarea, încet, în bucăţele, aruncînd-o la coş ca pe-o hîrtie tîrzie şi zadarnică. îşi puse şapca, vindiacul, apucă minerul geamantanului şi coborî cu băgare de seamă pe scara întunecoasă care pîrîia sub paşii lui.

ianuarie-mai 1956

.10.1968. Bun de tipar 10.02.1969. -—■•- -i,. *9312. Tiraj 12.000 ex 63* g
Im', f...............................— "

Tiparul executat sub comanda nr. 2057 la întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918". str. Grigon ■■ xandrescu nr. 89—97, Bucureşti
Republica Socialistă România.

Cu totul altele sînt emoțiile cc ne comu- A cele patru, *mari*.' a extern* - j< *ca temnificatie,* nuvele pe cane domnul leronim Şerbu le-a strîns în volumul ..Izgonirea din rai". Ultimele două nuvele, „Vițelul de aur" ți jontrea dii .a. te-,zîrd .1 număr d 264 de pag. ni, a!

de ur în ; .

or- itrat roman 1 .). Tc, te :!te p rs: naje zir. nu ;înt mai puțin urmăriri! în nota ior specif :ă, aşa cum „ • • . icnal pretind- ; cur lero" ti rbj dovedeşte 3-l putea roliza cu acelaii sigur ¡nst'- ict

bogăție de mijloac_ 1 care a pătruns şi reconstituit şi testele demența fasc .io dir primele două nuvele, „Neguțătorul de abajururi" şi „Nunta în stepă"M^^ |

edituc.